

วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์

Journal of Administration and Social Science Review

กำหนดการเผยแพร่

วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์ กำหนดเผยแพร่ ปีละ 6 ฉบับ (2 เดือน/1ฉบับ)

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นช่องทางการเผยแพร่ผลงานวิชาการ และผลงานวิจัยทางสหวิทยาการสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา ผู้สนใจทั่วไป และแขนงวิชาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการทางสังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ บริหารธุรกิจ บริหารการศึกษา พระพุทธศาสนาและปรัชญา ตลอดจน บทความวิเคราะห์ที่เสนอทางออกให้กับปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคม

บรรณาธิการ

นางสาวสุธามาศ สุขไมตรี

กองบรรณาธิการ

พระเมธาวิเชียร (สุเทพ พุทธจรรยา), รศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.สมบูรณ์ วัฒนะ	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผศ.ดร.อนุวัต กระสังข์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
ผศ.ดร.วันชัย สุขตาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผศ.ดร.จักรวาล สุขไมตรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
อาจารย์พรพิมล ศิริวัฒน์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ปารมี วชิรปทุมมุตต์	โรงเรียนแม่จันวิทยาคม

เลขานุการ : นายภูริช สุขไมตรี

ศิลปกรรม : นายปิยพงษ์ สันธนะกุล

วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์

เครือข่ายส่งเสริมงานวิชาการทางสังคมศาสตร์

สำนักการบริหารและสังคมศาสตร์ 157/17 หมู่ที่ 7 ต.กระทุ่มล้ม อ.สามพราน จ.นครปฐม 73220

โทรศัพท์ : 063-3484828 E-mail: sukmaitee1945@gmail.com

จัดพิมพ์โดย: เจ.ปรีณ เลขที่ 94 พระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Review)

พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, ศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระครูปลัดกวีวัฒน์ (ธีรวิทย์ สุคนธวรรณท์), ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาวิโรจน์ คุณตวิโร, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
รศ.ดร.โกนิฐ์ ศรีทอง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.โชติ บดีรัฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
รศ.ดร.ภาสกร ดอกจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
รศ.ดร.สุธรรม เลิศพงษ์ประเสริฐ	มหาวิทยาลัยเกริก
รศ.ดร.สุขพัฒน์ อนนธ์จารย์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.ตระกูล ชำนาญ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร	มหาวิทยาลัยสยาม
ผศ.ดร.ชุมพล รอดแจ่ม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผศ.ดร.ฐิติมา ไห้ลายอง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ผศ.ดร.ณัฐพงศ์ บุญเหลือ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผศ.ดร.ธรา อังสกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ผศ.ดร.ธีรภัทร์ ลอยวิรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผศ.ดร.พิมพ์พีจี้ บรรจงปรุ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผศ.ดร.ภัทรพร พงศาปรมัตถ์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผศ.ดร.ศุภกฤษฎี นวัตกรรมกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ผศ.ดร.สุทิดา รัตนวิชา	มหาวิทยาลัยเกริก
ผศ.ดร.สุชุมพงศ์ ขาญนวงศ์	มหาวิทยาลัยเกริก
ผศ.นฤมลวรรณ สุขไมตรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ผศ.สุริวัตร จันทรโสภา	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อ.ดร.เพ็ญฟ้า ปัญญา	มหาวิทยาลัยนเรศวร
อ.ดร.วงศ์ชนก จำเริญสาร	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อ.ดร.วิญญู กินแสน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อ.ดร.สาธิต รักษิตัญญู	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อ.ดร.สุนทรีย์ ตั้งศรีวงศ์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
อ.ดร.อดิศักดิ์ โชติธรรมธรา	มหาวิทยาลัยนเรศวร
อ.ดร.อุดมลักษณ์ ศรีซำชม	มหาวิทยาลัยนเรศวร
อ.ดร.กรรณา มธุรารังสรรค์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อ.ดร.อุเทน ลาพิงค์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ร้อยโท ดร.วัชชัย คำยอด	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
อ.สุตทัย ครูส่ง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
อ.อาภาภรณ์ จวนสา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.ธนรัสมิ์ อีรธนาเกียรติ
อ.สุพรรณิ บุญหนัก
Totsaporn Intarabumrung

สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Roxbury Community College

บทบรรณาธิการ

วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์ ฉบับนี้เป็นวารสาร ปีที่ 5 ฉบับที่ 6 เดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 2565 ที่ได้รับการรับรองคุณภาพวารสารจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) เพื่อรักษาคุณภาพของบทความให้เป็นไปตามเงื่อนไขและกติกาสากล กองบรรณาธิการได้พิจารณาบทความ โดยเสนอบทความต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (Peer Review) จำนวน 2-3 คน พิจารณาตรวจแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการลงตีพิมพ์ และคัดเลือก กลั่นกรองบทความให้เกิดความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากที่สุด ควรค่าแก่การตีพิมพ์เผยแพร่ รวมถึง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการ และเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ สำหรับเนื้อหาของวารสารฉบับนี้ ถือได้ว่ามีความโดดเด่นที่เน้นกระบวนการวิจัยที่เข้มข้น โดยภาพรวมหลักเป็นการพัฒนาจากงานวิจัยที่ศึกษาเฉพาะกรณีแต่ละบทความได้เน้นกระบวนการวิจัยเชิงลึกในหลายรูปแบบทั้งในรูปแบบของการสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม กอปรกับบทความส่วนใหญ่แสดงถึงการทำงานร่วมกันของผู้มีพหุปัญญาในลักษณะทีมงาน ทำให้บทความมีความละเอียด รอบคอบ ถี่ถ้วน มีการวิเคราะห์ถึงปัญหา และข้อเสนอแนะได้อย่างสมบูรณ์ น่าสนใจ

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปทุกท่านที่ให้ความสนใจร่วมส่งบทความเผยแพร่ ในวารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์ และขอขอบพระคุณกองบรรณาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลั่นกรองบทความทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

นางสาวสุธามาศ สุขไมตรี
บรรณาธิการ

สารบัญ (Content)

	หน้า
กองบรรณาธิการ.....	(1)
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ.....	(2-3)
บทบรรณาธิการ.....	(4)
สารบัญ (Content).....	(5)-(6)
แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเครือข่ายโรงเรียนเบญจมศักดิ์สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2..... กัลยวรรณ โตนดคง, ชัชภูมิ สีสุมภู	1-12
ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนกต่าง ๆ และคุณภาพการบริการของธุรกิจโรงแรม ในเขตอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง..... อมรรัตน์ สุทธิธรรมานนท์, อัครวิน แสงพิกุล	13-24
แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1..... อนุธิดา กันจรรยา, หยกแก้ว กมลวรเดช	25-36
พฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทางของผู้บริโภคในเขตพื้นที่สวนหลวง กรุงเทพมหานคร..... ปิณฑิรา นาคหนูช, สุธรรม พงศ์สำราญ, อิงอร ตันพันธ์	37-46
การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กทั้งระบบอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา : โรงเรียนบ้านห้วยฉลอง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์..... หยกแก้ว กมลวรเดช, วจี ปัญญาใส, พิมพ์ภา ธรรมสิทธิ์, ชัชภูมิ สีสุมภู	47-54
บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา สังกัด เทศบาลนครเชียงราย..... สมยศ สุภาชี, จินตนา จันทร์เจริญ, วีรพันธ์ ศรีฤทธิ์	55-66
ปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็ก ปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย..... ภัทรกร โนสี, คชาเทพ จันทร์เจริญ, ธงชาติ วงษ์สวรรค์	67-82
การศึกษาแรงจูงใจและความพึงพอใจที่มีอิทธิพลต่อการกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยว กรณีศึกษา อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช..... พุดธันดรธธาดา คชาเกตอยู่เย็น, มณฑกานติ ชูบุขวงศ์	83-96
แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกลุ่ม โรงเรียนผัสนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2..... เจนภาพ ปัญญาสงค์, ชัชภูมิ สีสุมภู, พิมพ์ภา ธรรมสิทธิ์	97-110
ปริติสทางการสื่อสารในรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย..... กมล ชันนอก, งามาจ สิงห์ลำพอง	111-122

	หน้า
กระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมเครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์..... ณฐมนต์ พิมสาร, หยกแก้ว กมลวรรณเดช	123-134
การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารภาษาถิ่นในเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้กับพฤติกรรม การเปิดรับการสื่อสารภาษาถิ่นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร..... เอริน จาไม่, งามอาจ สิงห์ลำพอง	135-146
การพัฒนาคู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน..... เดือนเพ็ญ แก่นตัน, หยกแก้ว กมลวรรณเดช, สุกัญญา รุจิเมธธาส	147-158
การศึกษาการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อสังคมของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครต่อมาตรการ ในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทย..... นัฐพงศ์ ยาวิลละ, งามอาจ สิงห์ลำพอง	159-170
การนำนโยบายการพัฒนาปัญญาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน..... พิทยา สุนทรประเวช	171-182
พฤติกรรมผู้บริโภคผักออร์แกนิกในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร..... กัญญาพัชร เพ้าหอม, ชินโสณ วิสิฐนิจกิจจา, อิงอร ตันพันธ์	183-194
ปัญหาและแนวทางการบริหารโรงเรียนตามนโยบายการเปิดเรียนแบบปกติหลังสถานการณ์ ระบาดของโรคโควิด-19 โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสระบุรี..... นวรรตน์ ไชยมฤ, ชณัฐ พรหมศรี, นรินทร์ จุลทรัพย์, พิไลพร เกษตรสมบูรณ์, สุขฤทัย ไชยมฤ	195-204
การสังเคราะห์บทความวิจัยด้านภาษาจีนและการท่องเที่ยวในฐานข้อมูล ThaiJo..... กัลยา สว่างคง, เพ็ญพิสุทธิ์ สีภาแก้ว	205-218
การเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ผลิตภัณธ์สร้างสรรค์ของชุมชนสัมมาชีพในจังหวัดแพร่..... บุญยวีร์ มงคลพิพัฒน์พร, ปัญญา สุนันตา, เขมิกา วรวิฑูรดิกุล	219-232
เปรียบเทียบการเมืองการปกครองของประเทศสหรัฐอเมริกากับประเทศสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนจีน..... พระมหาธีรวิทย์ ธีรพจนเมธี (พันธ์ศรี), ละอองดาว ขาทองยศ, วีรบุษ พรหมจักร์	233-244
ภาคผนวก..... หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์	245-250

**แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเครือข่ายโรงเรียนเบญจมามัคคี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2**
**Guidelines for the Learning Resource Management for Early Childhood in the
Benjasamakkhi School Network under the Sukhothai Primary Educational
Service Area Office 2**

กัลยวรรณ โตนดอง¹ ชัชภูมิ สีชมภู²
Kanyawat Tanotdong, Chatphum Sichomphoo

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเครือข่ายโรงเรียนเบญจมามัคคีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเครือข่ายโรงเรียนเบญจมามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 กลุ่มตัวอย่างประกอบไปด้วยผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 13 คน ครูผู้สอนระดับปฐมวัยจำนวน 19 คน ศึกษาพิเศษจำนวน 1 คน นักวิชาการการศึกษาปฐมวัยจำนวน 2 คน รวมเป็นจำนวน 35 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามปัญหาและความต้องการทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา การหาค่าเฉลี่ยและการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาและความต้องการการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเครือข่ายโรงเรียนเบญจมามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 อยู่ในระดับมาก แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเครือข่ายโรงเรียนเบญจมามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ที่สร้างขึ้นประกอบไปด้วยประกอบด้วย 4 ประเด็น ดังนี้ 1. ด้านการวางแผน (P) 2. ด้านการดำเนินงาน (D) 3. ด้านการประเมินผล (C) 4. ด้านการพัฒนาและการปรับปรุง (A)

คำสำคัญ (Keywords) : การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ; เด็กปฐมวัย

Abstract

The objectives of this research were: 1. to study the problem of the learning resource management for early childhood in the Benjasamakkhi school network under the Sukhothai Primary Educational Service Area Office 2; and 2. to study the guidelines for the learning resource management to promote learning of the preschool children in the Benjasamakkhi

Received: 2022-09-02 Revised: 2022-09-12 Accepted: 2022-09-14

¹ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ Educational Administration Master of Education, Uttaradit Rajabhat University. E-mail: Kanyawat_al@hotmail.com

² อาจารย์ประจำ บัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ Lecturer, Graduate School Faculty of Education Uttaradit Rajabhat University, Thailand. E-mail: Chatphum.Sri@live.ur.ac.th

school network under the Sukhothai Primary Educational Service Area Office 2. The sample group consisted of 13 school administrators, 29 primary school teachers, 4 primary school teachers, 1 study supervisor, and 2 scholars of early childhood education. There were 35 people, totally. It was a specific sample group. The research instruments were a questionnaire on problems and needs in the learning resource management to promote early childhood learning, and an interview for the learning resource management to promote learning in early childhood. The content analysis was used for data. Also, the means and standard deviation were used for the statistical analysis.

The results showed that the problems and the needs for the management of early childhood learning resources in the Benjasamakkhii School network under the Sukhothai Primary Educational Service Area Office 2 were at a high level. The guidelines for the management of early childhood learning resources in the Benjasamakkhii School network under the Sukhothai Primary Educational Service Area Office 2 consisted of 4 issues as follows: 1. Plan (P), 2. Do (D), 3. Check (C), and 4. Act (A).

Keywords: learning resource management; early childhood

บทนำ (Introduction)

กระทรวงศึกษาธิการ มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา และสร้างโอกาสทางการศึกษาให้คนไทยได้เรียนรู้และรู้คุณค่าของขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมที่ดีงาม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและตอบสนองต่อทิศทางการพัฒนาประเทศ ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ขึ้น โดยมีกรอบแนวทางตามวิสัยทัศน์ที่ว่าคนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ เป็นคนดี มีความสุข มีภูมิคุ้มกัน รู้เท่าทันในเวทีโลกโดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาประเทศในอนาคต 2) เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนรองรับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ 3) เพื่อสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมสนับสนุนการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง 4) เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต 5) เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการการศึกษาให้มีประสิทธิภาพโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2555: 4)

การปฏิรูปการเรียนรู้ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของหลักสูตร ผู้เรียน เนื้อหาสาระ วิธีการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนซึ่งการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552 - 2561) รัฐบาลมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายหลัก 3 ประการ คือ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา กรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการ คือ พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาทุกระดับ ให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และพัฒนาแหล่งเรียนรู้อื่นๆ สำหรับการศึกษาและเรียนรู้ทั้งในระบบ

นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและมีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ 2552: 26)

แหล่งเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดกระบวนการเรียนรู้และสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาโดยมุ่งเน้นไปที่การจัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในรูปแบบต่างๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน โดยเริ่มจากการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้เป็นระบบ วางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ จัดตั้งบุคลากรรับผิดชอบดูแล มีการควบคุมกำกับและติดตาม ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งแสวงหาแหล่งเรียนรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและความต้องการของครูในฐานะผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ จึงจะทำให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งผลให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนการจัดบริการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ศึกษาค้นคว้าและใช้แหล่งเรียนรู้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง รู้จักคิดศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมมีความเข้าใจบทเรียนดีขึ้น และมีความสุขสนุกสนานมีความสุขในการเรียน (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ 2550: 135)

สถานศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองของเด็กที่ทำการสอนอบรมและเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยโดยคำนึงถึงหลักพัฒนาการของเด็กทั้งสี่ด้าน เด็กปฐมวัยจะใช้ชีวิตส่วนใหญ่ในสถานศึกษา โดยเฉพาะเวลากลางวัน โดยมีครู พี่เลี้ยง และผู้เกี่ยวข้องทำหน้าที่แทนพ่อแม่ของเด็กในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ดังนั้น สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเด็กปฐมวัยจึงควรเป็นสถานที่เด็กใช้เรียนรู้แก่เด็ก (เบญจมา แสงมลิ 2545: 15) ได้ให้ความหมายของคำว่าสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาด้วยว่า “สถานศึกษาเด็กปฐมวัยเป็นสถานที่ที่จัดให้เด็กปฐมวัยอยู่ร่วมกัน และทำกิจกรรมร่วมกันอย่างมีความสุข สะดวก สนุก สบายและปลอดภัย สภาพแวดล้อมจะมีทั้งสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน”

จากการสอบถามพูดคุยกับคณะครูปฐมวัยเครือข่ายโรงเรียนเบญจมามาศศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 พบว่า ในโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 10 โรงเรียน ไม่ได้มีการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน การจัดเตรียมข้อมูลแหล่งเรียนรู้อย่างไม่มีความหลากหลาย การทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ก็มีค่อนข้างน้อยบางโรงเรียนก็ไม่มีเลย และการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาค่อนข้างน้อย ครูใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนน้อย ไม่มีความหลากหลาย ไปแต่แหล่งเรียนรู้ซ้ำๆ เดิมๆ การบริหารงานด้านการใช้แหล่งเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมจากบุคคลในชุมชน พ่อแม่ผู้ปกครองค่อนข้างน้อย ความหลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะจัดขึ้นเฉพาะแหล่งเรียนรู้เท่าที่สะดวกไม่ได้ครอบคลุมแหล่งเรียนรู้ด้านอื่นๆ เช่น แหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ด้านสถานที่ และแหล่งเรียนรู้ด้านบุคคล จากปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้เรียนขาดประสบการณ์ในการศึกษาเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่อย่างเต็มที่และไม่ครบถ้วน

ด้วยเหตุและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเครือข่ายโรงเรียนเบญจมามาศศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 เพื่อเป็นแนวทางนำไปปฏิบัติในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นอันจะนำไปสู่การเพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเครือข่ายโรงเรียนเบญจมคามัคคีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเครือข่ายโรงเรียนเบญจมคามัคคีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเครือข่ายโรงเรียนเบญจมคามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน (Mixed Method) ซึ่งมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

สภาพปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเครือข่ายโรงเรียนเบญจมคามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ในด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน ด้านการประเมินผล และด้านการพัฒนาและการปรับปรุง

1.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอนระดับปฐมวัย และศึกษานิเทศก์ที่อยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 336 คน นักวิชาการการศึกษาปฐมวัยที่อยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 5 คน รวมจำนวนประชากร 341 คน

ระยะที่ 1 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในการตอบแบบสอบถามศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการครั้งนี้ผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 เครือข่ายเบญจมคามัคคี ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 10 คน ครูผู้สอนระดับปฐมวัยจำนวน 15 คน รวมทั้งหมด 25 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive selection)

ระยะที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 3 คน ครูผู้สอนระดับปฐมวัยจำนวน 4 คน ศึกษานิเทศก์จำนวน 1 คน นักวิชาการการศึกษาปฐมวัยที่อยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จำนวน 2 คน รวมทั้งหมด 10 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive selection)

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนระดับปฐมวัย ศึกษานิเทศก์ที่อยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 และนักวิชาการปฐมวัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษาในระยะเวลาปีการศึกษา 2564 – 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ประกอบด้วย 2 เครื่องมือ ได้แก่

2.1 แบบสอบถามสภาพปัญหาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเครือข่ายโรงเรียนเบญจมามัคคีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2

2.2 แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเครือข่ายโรงเรียนเบญจมามัคคีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ถึงผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนเบญจมามัคคีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

2. ผู้วิจัยดำเนินการกำหนดวัน นัดหมาย กลุ่มเป้าหมาย ในการแจกแบบสอบถามปัญหาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเครือข่ายโรงเรียนเบญจมามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเวลา 3 สัปดาห์ โดยทำการเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเองเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเครือข่ายโรงเรียนเบญจมามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจากกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนระดับปฐมวัย ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการการศึกษาปฐมวัย

2. ดำเนินการสัมภาษณ์ โดยการแจกแบบสัมภาษณ์ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตัวของผู้วิจัยเอง

3. ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อและขอสัมภาษณ์ กำหนด นัดหมายวันเวลา และขอสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อมูลด้วยตนเอง

4. ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง ผู้วิจัยทำการจดบันทึก บันทึกเสียง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอค่าสถิติต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเครือข่ายโรงเรียนเบญจมามัคคีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์จาก ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 คน มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ดำเนินการจัดกลุ่ม และเรียบเรียงข้อมูล โดยการจัดลำดับเนื้อหาที่ต้องการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสังเคราะห์ ประยุกต์ใช้ข้อมูลที่รวบรวมมาได้ผนวกรวมกับแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสร้างแนวทางบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเครือข่ายโรงเรียนเบญจมามัคคีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเครือข่ายโรงเรียนเบญจมามัคคีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	สภาพปัญหา			ความต้องการ		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1.ด้านการวางแผน (P)	4.26	0.01	มาก	4.53	0.07	มากที่สุด
2.ด้านการดำเนินงาน (D)	4.15	0.13	มาก	4.51	0.05	มาก
3.ด้านการประเมินผล (C)	4.22	0.07	มาก	4.47	0.03	มาก
4.ด้านการพัฒนาและการปรับปรุง (A)	4.13	0.14	มาก	4.49	0.06	มาก
โดยรวม	4.19	0.06	มาก	4.50	0.02	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเครือข่ายโรงเรียนเบญจมามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 โดยรวมอยู่ระดับมาก $\bar{X} = 4.19$ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ อันดับที่ 1 ด้านการวางแผน (P) ($\bar{X} = 4.26$) อันดับที่ 2 ด้านการประเมินผล (C) ($\bar{X} = 4.22$) อันดับที่ 3 ด้านการดำเนินงาน (D) ($\bar{X} = 4.15$) และอันดับ 4 ด้านการพัฒนาและการปรับปรุง (A) ($\bar{X} = 4.13$)

ความต้องการในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเครือข่ายโรงเรียนเบญจมามัคคีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 โดยรวมอยู่ระดับมาก $\bar{X} = 4.50$ เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ อันดับที่ 1 ด้านการวางแผน (P) ($\bar{X} = 4.53$) อันดับที่ 2 ด้านการดำเนินงาน (D) ($\bar{X} = 4.51$) อันดับที่ 3 ด้านการพัฒนาและการปรับปรุง (A) ($\bar{X} = 4.49$) และอันดับที่ 4 ด้านการประเมินผล (C) ($\bar{X} = 4.47$)

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเครือข่ายโรงเรียนเบญจมามัคคีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ประกอบด้วย 4 ประเด็น ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผน (P)

2.1.1 มีการจัดประชุมวางแผนสำรวจแหล่งเรียนรู้

2.1.2 มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และมีส่วนร่วมในการวางแผนบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

2.1.3 มีการกำหนดบุคลากรและคณะกรรมการรับผิดชอบและร่วมวางแผนโครงการที่ส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้

2.1.4 ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้

2.2 ด้านการดำเนินงาน (D)

2.2.1 มีการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรรับทราบเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานการใช้แหล่งเรียนรู้

2.2.2 การดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ควรมีการประชาสัมพันธ์ในการใช้แหล่งเรียนรู้

2.2.3 การดำเนินงานใช้แหล่งเรียนรู้ควรมีการบริการให้คำแนะนำปรึกษาในการใช้แหล่งเรียนรู้และการอำนวยความสะดวกในการใช้แหล่งเรียนรู้

2.3 ด้านการประเมินผล (C)

2.3.1 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้

2.3.2 มีการการนิเทศติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ การประเมินผลปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2.3.3 มีการรายงานผลการใช้แหล่งเรียนรู้

2.3.4 โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและมีการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

2.4 ด้านการพัฒนาและการปรับปรุง (A)

2.4.1 มีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศในการวางแผนในการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2.4.2 มีการให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนา/ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้

2.4.3 การประชุมเพื่อทบทวนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งเรียนรู้ให้ผู้สนใจได้เข้ามาเรียนรู้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. สภาพปัญหาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเครือข่ายโรงเรียนเบญจมามาศคีสังกัต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 โดยรวมอยู่ระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวางแผน (P) รองลงมา คือ ด้านการประเมินผล (C) ด้านการดำเนินงาน (D) และด้านการพัฒนาและการปรับปรุง (A) พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดด้านการวางแผน (P) ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนน้อย ไม่มีความหลากหลาย ไปแต่แหล่งเรียนรู้ซ้ำๆ เดิมๆ เพราะคิดว่าที่เดิมนั้นก็ดีและเหมาะสมกับเด็กอยู่แล้ว และสะดวกที่จะเข้าใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นาฎยา แสงพระอินทร์ และพรเทพ ฐิ์แผน (2563: 191) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 พบว่า มีปัญหาการมีส่วนร่วมสูงสุด ในด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้นั้น อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาได้เห็นความสำคัญของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และมีความพร้อมในทุกๆ ด้านของการบริหารแหล่งเรียนรู้อยู่แล้วเช่น สถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ดั้งเดิมอยู่แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับ ชวนพิศ พร้อมสุข (2559: 67) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล 1 (พะเยาประชานุกูล) อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ย

สูงสุดอันดับแรก ได้แก่ ด้านการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา (Plan) พบว่า โรงเรียนมีการ วางแผนงาน/โครงการที่ส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา อยู่ในรูปธรรมมี การกำหนด มาตรฐานการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการ เรียนรู้ และมี การจัดการประชุมชี้แจง/อบรม ให้แก่ครูผู้ใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาอย่างทั่วถึง

2. การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเครือข่ายโรงเรียนเบญจมคามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 4 ด้าน ผู้วิจัย ขออภิปรายผลจำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผน (P) แนวทาง คือ ควรมีการจัดประชุมวางแผนสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในและ นอกโรงเรียน ดังนี้ กำหนดนโยบายเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้จัดทำโครงการเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ แต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อแบ่งหน้าที่ในการพัฒนางานสำรวจแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอก เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ สวนหย่อม สวนสัตว์ สนามบิน ฯลฯ โรงเรียนควรควรมีวางแผนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และมีส่วนร่วมในการวางแผนบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายใน และนอกโรงเรียน ดังนี้ ศึกษาดูงาน หน่วยงานที่ประสบความสำเร็จในด้านแหล่งเรียนรู้ คิดค้นนวัตกรรมในการ พัฒนางานเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ จัดทำ flow chart เกี่ยวกับขั้นตอนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชนช่วยขับเคลื่อน สร้างความรู้ความเข้าใจ และช่วยประสานงาน เช่น ประชาชนชาวบ้านสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรภา อินนารี (2564: 73) ได้ศึกษาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 2 พบว่า ด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ควรมีการวิเคราะห์ และสำรวจแหล่งเรียนรู้และกำหนดนโยบายส่งเสริมการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โดยวิเคราะห์จากหลักสูตร สถานศึกษาโดยให้คณะครู นักเรียนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม กำหนดให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนด แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้แหล่งเรียนรู้ในบริบทของสถานศึกษาและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกำหนดการประชุมจัดทำแผนและปฏิทินการดำเนินการอย่างชัดเจนในการบริหารแหล่ง เรียนรู้

2.2 ด้านการดำเนินงาน (D) แนวทาง คือ ควรมีการกำหนดนโยบายตามแผนของหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา กรอบการเรียนรู้ สารทอถิ่น มีการร่วมวางแผนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดย การจัดทำแผนงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้แผนการปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน และควรมีการปฏิบัติ ตามแผนการใช้แหล่งเรียนรู้มีการติดตามตรวจสอบและการประเมินผลและนำมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นให้เกิดประโยชน์มากที่สุด จัดทำ MOU ในการสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย ในการ ดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ควรมีการประชาสัมพันธ์เช่นประชาสัมพันธ์ช่องทาง social media ให้เกิดการ ใช้ แหล่งเรียนรู้อย่างกว้างขวางและต้องมีการปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันมีการรวบรวมแหล่ง เรียนรู้ให้มากที่สุดและประชาสัมพันธ์ให้ทราบสำหรับการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินงานใช้แหล่งเรียนรู้ ควรมีการบริการให้คำแนะนำปรึกษาในการใช้แหล่งเรียนรู้ควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรและ คอยปลูกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ มีการสนับสนุนการให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอก โรงเรียนอย่างจริงจัง แหล่งเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สาระการเรียนรู้ และ พัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัย เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละช่วงวัย และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผ่านกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดทำองค์ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ที่มีความน่าสนใจ สอดคล้อง

กับงานวิจัยของ ปุณยณุนนัส อินท (2558: 208) ได้ศึกษาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนพื้นที่พิเศษกลุ่มห้วยชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 พบว่า แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนพื้นที่พิเศษกลุ่มห้วยชมภูควรมีการการประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรทุกฝ่าย ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความตระหนักและเพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันทำให้เกิดความร่วมมือในการสนับสนุน และช่วยเหลือในการจัดหา การใช้และการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน กำหนดให้ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและภายนอกโรงเรียน ลงในแผนการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา และทุกระดับชั้น ซึ่งสอดคล้องกับ ปาริฉัตร สาทรา และศันสนีย์ จะสุวรรณ (2557: 14) ได้ศึกษาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตมีนบุรี พบว่า ด้านการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้มีการจัดทำโครงการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยีด้วยการจัดอบรมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนการให้บริการการดูแลรักษาระบบแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญต้องจัดหาคู่มือในการซ่อมบำรุงรักษาและระบบการใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกและพร้อมใช้งานอยู่เสมอมีการประชาสัมพันธ์ใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้กำหนดแผนการจัดประสบการณ์จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนจากแหล่งเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

2.3 ด้านการประเมินผล (C) แนวทาง คือ ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินจากผู้มีส่วนรวมทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูระดับปฐมวัย ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน และตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา ในการนิเทศติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ การประเมินผลปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต้องสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกัน ต้องพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และกำหนดการใช้แหล่งเรียนรู้ ต้องติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นระยะๆ และต้องมีสรุปผล/หาแนวทางการแก้ปัญหาหารือร่วมกัน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและต้องสอดคล้องกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย ควรมีการรายงานผลการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนโดยมีข้อมูลวัตถุประสงค์ เป้าหมาย การดำเนินงาน ผลที่ได้รับ และมีภาพถ่ายหรือผลงานของเด็กประกอบ หากพบปัญหาอุปสรรคสามารถหาทางแก้ปัญหาหารือร่วมกัน และหากประสบผลสำเร็จสามารถเผยแพร่ความก้าวหน้าเพื่อก่อให้เกิดผลดีต่อสาธารณะชน โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและมีการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนเปิดช่องทางให้ครูและนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ผ่าน โดยอาจใช้แบบสอบถาม แบบประเมินความพึงพอใจ หรือแบบสัมภาษณ์ ปลายเปิดและปลายปิด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณศรี กิรติวิทยางกูร (2559: 110) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีเพื่อพัฒนา ทักษะการแสวงหาความรู้ของผู้เรียนโรงเรียนบ้านจ้องที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า การประเมิน สถานศึกษาควรมีการติดตาม ประเมิน และตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมเพื่อหาข้อดี ข้อเสียหรือปัญหา อุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ รัสรินทร์ ภัทรพรไพศาล และศันสนีย์ จะสุวรรณ (2557: 364) ได้ศึกษา การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาระดับปฐมวัยพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 พบว่า ด้านการประเมินผล การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้สอดคล้องกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย การปฏิบัติงานเป็นไปตามขั้นตอนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้บุคลากรทุกคนมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และ

เป้าหมายของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และบุคลากรให้มีความเหมาะสมและปฏิบัติงานได้ครบถ้วนตามที่กำหนด

2.4 ด้านการพัฒนาและการปรับปรุง (A) แนวทาง คือ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีบรรยากาศที่อบอุ่น พรั่งพร้อม และสอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ควรมีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศในการวางแผนในการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยการนำผลที่ได้จากการประเมินแหล่งเรียนรู้ในปีที่ผ่านมา หรือนำข้อมูลจากการครูและนักเรียนมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและวางแผนการบริหารจัดการในปีถัดไปเช่น จัดทำเป็นแหล่งเรียนรู้โดยระบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบต่างๆ เพื่อสะดวกในการนำไปใช้ประโยชน์ ให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งเรียนรู้โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อแบ่งหน้าที่ในการพัฒนางานให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอนและร่วมเสนอแนะแนวทางสำหรับการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในปีถัดไป ควรมีการประชุมเพื่อทบทวนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งเรียนรู้ให้ผู้สนใจได้เข้ามาเรียนรู้ มีการประชาสัมพันธ์ผ่านรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลายและจัดกิจกรรมให้ทุกส่วนมีส่วนร่วม มีการปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบลรัตน์ จัปใจนาย (2561: 87) ได้ศึกษาการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนดอยหลวง รัชมิงคลาภิเชก พบว่า การสรุปผล ปรับปรุงแก้ไขการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคจากการใช้ แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน จัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา นำปัญหานั้นมาวางแผนเพื่อหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับปัญหา วิเคราะห์ข้อดี ข้อบกพร่องของการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อหาแนวทางวิธีการปฏิบัติที่ดีที่สุดในการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป แล้วสรุปรายงานการใช้แหล่งเรียนรู้ทุกครั้งให้ผู้บริหารทราบ เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานตลอดจนการประชาสัมพันธ์ให้เกิดการใช้แหล่งเรียนรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ สุภัทรา เอี่ยมสังข์ทอง และในตะวัน กำหอม (2564: 70) ได้ศึกษา การจัดการสภาพแวดล้อมต่อการบริหารแหล่งเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนอนุบาลเทศบาลอ้อมน้อย 2 พบว่า การประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้มีการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็กและเยาวชนมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการบริหารจัดการใช้แหล่งเรียนรู้ แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลแหล่งเรียนรู้ และลำดับสุดท้ายคือ การวิเคราะห์ผลการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเครือข่ายโรงเรียนเบญจสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 สามารถนำมารวบรวมและสังเคราะห์เป็นแนวทางที่นำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ได้ 4 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านการวางแผนควรมีการจัดประชุมวางแผนสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน กำหนดนโยบายเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้จัดทำโครงการเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อแบ่งหน้าที่ในการพัฒนางานสำรวจแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอก โรงเรียนควรการมีวางแผนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และมีส่วนร่วมในการวางแผนบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในและนอกโรงเรียน 2.ด้านการดำเนินงานควรมีกำหนดนโยบายตามแผนของหลักสูตรวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา กรอบการเรียนรู้ สารทอ้งถิ่น มีการร่วมวางแผนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยการจัดทำแผนงานการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้แผนการปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน และควรมีการปฏิบัติตามแผนการใช้แหล่งเรียนรู้มีการ

ติดตามตรวจสอบและการประเมินผลและนำมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ในการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบสำหรับการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินงานใช้แหล่งเรียนรู้ควรมีการบริการให้คำแนะนำปรึกษาในการใช้แหล่งเรียนรู้และ แหล่งเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สารการเรียนรู้ และพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัย 3.ด้านการประเมินผลควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินจากผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูระดับปฐมวัย ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน และตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา ในการนิเทศติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ การประเมินผลปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต้องสร้างความรู้ และ 4.ด้านการพัฒนาและการปรับปรุงควรมีพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีบรรยากาศที่อบอุ่น พรั่งพร้อม และสอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ควรมีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศในการวางแผนในการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยการนำข้อมูลจากการครูและนักเรียนมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและวางแผนการบริหารจัดการในครั้งถัดไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารทราบถึงปัญหาและความต้องการการบริหารแหล่งเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมกันกำหนดเป้าหมายและแนวทางการใช้แหล่งเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยอย่างชัดเจน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในการใช้แหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการบริหารระบบสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2

2.2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเครือข่ายโรงเรียนเบญจมศักดิ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ไปใช้ในการปฏิบัติ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จิรภา อินนารี. (2564). **การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิชณุโลก เขต 2**. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชวนพิศ พร้อมสุข (มกราคม - เมษายน 2559). “แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาล 1 (พะเยาประชานุกูล) อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา”. **วารสารครุศาสตร์วิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย**. 9(19): 59-70.

- นาฏยา แสงพระอินทร์ และพรเทพ รุ่งแผน. (กรกฎาคม - ธันวาคม 2563). “การศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2”. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*. 22(2): 181-195.
- เบญจา แสงมลิ. (2545). *การพัฒนาเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ปาริฉัตร สาตรา และศันสนีย์ จะสุวรรณ์ (9เมษายน2557) “การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตมีนบุรี”. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*. 6(1): 4-15.
- บุญยชนภัส อินทนู (พฤษภาคม-สิงหาคม 2558) “การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนพื้นที่พิเศษกลุ่มห้วยชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1”. *วารสารครุศาสตร์วิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*. 8(17): 208-216.
- รสรินทร์ ภัทรพรไพศาล และศันสนีย์ จะสุวรรณ์ (กรกฎาคม - ธันวาคม 2557) “การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาระดับปฐมวัยพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1”. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 5(1): 364-371.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. สงขลา: นำศิลป์โฆษณา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559)*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุภัทรา เอี่ยมสังข์ทอง และในตะวัน กำหอม (กรกฎาคม-ธันวาคม 2564) “การจัดการสภาพแวดล้อมต่อการบริหารแหล่งเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนอนุบาลเทศบาลอ้อมน้อย 2”. *วารสารลวศรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี* 5(2): 60-73.
- อรุณศรี กิรติวิทยากูร (มกราคม - เมษายน 2559) “แนวทางการบริหารจัดการการจัดแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีเพื่อพัฒนา ทักษะการแสวงหาความรู้ของผู้เรียนโรงเรียนบ้านจ้องที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21”. *วารสารครุศาสตร์วิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*. 9(19): 109-122.
- อุบลรัตน์ จัปใจนาย (กันยายน-ธันวาคม2561) “การบริหารแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนดอยหลวง รัชมังคลาภิเษก” . *วารสารครุศาสตร์วิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*. 3 (3): 78-94.

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนกต่าง ๆ และคุณภาพการบริการของธุรกิจโรงแรม
ในเขตอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง

Tourist Satisfaction with Various Departments and Service Qualities of
Hotel Business in Muang Trang District, Trang Province

อมรรัตน์ สุทธิธรรมานนท์¹ อัศวิน แสงพิกุล²
Amornrat Sutthithamamon, Aswin Sangpikul

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนกต่าง ๆ ของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง 2) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อคุณภาพการบริการของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง 3) ความแตกต่างของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแผนกต่าง ๆ และต่อคุณภาพการบริการของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชากรในการศึกษา คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่พักค้างคืนในโรงแรมในเขตอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป มีขนาดกลุ่มตัวอย่าง 398 ตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อแผนกต่าง ๆ ของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 แผนก เรียงตามลำดับ ได้แก่ ห้องพัก แผนกต้อนรับ และแผนกบริการอาหารและเครื่องดื่ม และนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง ในระดับมากที่สุดในทุก ๆ ด้าน เรียงตามลำดับได้แก่ ด้านความสามารถที่จับต้องได้และด้านความน่าเชื่อถือ รองลงมาคือ ด้านคุณลักษณะของพนักงาน ด้านการตอบสนอง ด้านการรับรองให้เกิดความมั่นใจ และด้านความเข้าใจในความรู้สึกผู้อื่น ตามลำดับ การวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความพึงพอใจต่อแผนกต่าง ๆ ของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุ อาชีพ รายได้ และภูมิลำเนาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อแผนกต่าง ๆ แตกต่างกัน และนักท่องเที่ยวที่มีอายุ อาชีพ รายได้ และภูมิลำเนาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ (Keywords) : ความพึงพอใจ; คุณภาพการบริการ; ธุรกิจโรงแรม

Abstract

This study aimed 1) to study tourist satisfaction with various departments and service qualities of hotel business in Amphoe Mueang Trang, Trang Province; 2) to study the differences in the levels of satisfaction with various departments and the hotel service qualities in Amphoe Mueang Trang, Trang Province, classified by tourists' personal factors, and; 3) to study the trend

Received: 2022-09-03 Revised: 2022-09-13 Accepted: 2022-09-15

¹ คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต Faculty of Tourism and Hotel, Dhurakij Pundit University. E-mail: 635163010009@dpu.ac.th

² คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต Faculty of Tourism and Hotel, Dhurakij Pundit University. E-mail: aswin.sal@dpu.ac.th

of repeat visits to the hotel business in Amphoe Mueang Trang, Trang Province. The population in this study was the twenty-year old and over Thai tourists staying overnight in a hotel in Amphoe Mueang Trang, Trang Province. The sample size of 398 people was obtained using the non-probability method through the accidental sampling. The research instruments were questionnaires; and the data were analyzed using descriptive statistics, inferential statistics, and multiple regression analysis. The tourists had the highest level of satisfaction with all three departments: in order of average, namely the room, the reception, and the food and beverage service department, respectively. The tourists were satisfied at the highest level of service qualities in all respects: ranked in order of average, namely, tangibility and reliability, followed by employee attributes responsiveness, assurance, and empathy. The satisfactions of the tourists with all three departments and the quality of hotel services in all six aspects were found to be related to the tendency of repeat visits.

Keywords: satisfaction; service quality; repeat visits

บทนำ (Introduction)

การบริหารจัดการธุรกิจที่พักแรมจะประสบความสำเร็จได้ผู้ประกอบการจำเป็นต้องคำนึงถึงคุณภาพการให้บริการแก่ลูกค้าเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการเป็นสำคัญ (สันติชัย เอื้อจงประสิทธิ์, 2549: 98-99) ซึ่งคุณภาพในการบริการประกอบด้วย 5 มิติหลัก ๆ ได้แก่ องค์ประกอบที่จับต้องได้ ความน่าเชื่อถือ การตอบสนองลูกค้า การสร้างความเชื่อมั่น และการเข้าใจการรับรู้ (เจริญชัย เอกมาไพศาล, 2563: 160) ดังนั้น สำหรับธุรกิจที่พักแรม การให้บริการที่มีคุณภาพจะสามารถช่วยรักษาลูกค้าเดิม และช่วยให้มีลูกค้าใหม่มาใช้บริการมากขึ้น อย่างไรก็ตามการขยายห้องพักในปัจจุบันมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะการแข่งขันกันลดราคา มุ่งทุ่มเทเพื่อส่งเสริมการขายด้วยการลดแลกแจกแถม จนละเลยเรื่องการปรับปรุงคุณภาพการบริการ ซึ่งส่งผลเสียต่อผลประกอบการ อันเป็นผลจากการมองข้ามเรื่องการปรับปรุงคุณภาพการบริการ ซึ่งเป็นอาวุธสำคัญในการประกอบธุรกิจโรงแรมที่พัก ซึ่งการให้บริการบางอย่างมีต้นทุนที่ต่ำ แต่ให้ผลตอบแทนสูงอย่างเช่น การสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้าด้วยอัธยาศัยไมตรี สามารถช่วยสร้างความประทับใจแก่ลูกค้า โดยที่ไม่ต้องลงทุนอะไร รวมไปถึงการดูแลความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่ ซึ่งใช้ต้นทุนที่ต่ำ แต่สามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่องค์กรได้มาก (สมิต สัมฤทธิ์, 2548: 14-51) ดังนั้น เป้าหมายสูงสุดของการบริการที่มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องของการสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า อันจะนำมาซึ่งการดำเนินธุรกิจที่มีความราบรื่น ประสบความสำเร็จ และมีกิจการที่มั่นคง (จิตตินันท์ นันทไพบูลย์, 2555: 41)

จังหวัดตรัง เป็นจังหวัดที่อยู่ทางภาคใต้ของประเทศไทย มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่แตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดอื่น ๆ อย่างชัดเจน โดยเฉพาะความโดดเด่นทางด้านความสวยงามและความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติ ความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและวิถีการดำเนินชีวิตที่ยังมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก อีกทั้งจังหวัดตรังยังได้รับการปรับปรุงดูแลในเรื่องภูมิศาสตร์ธรรมชาติและสภาพส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมท้องถิ่น และการดูแลในเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ตลอดจน การพัฒนาบุคลากรในการเป็นเจ้าบ้านที่ดี (สำนักงานจังหวัดตรัง, 2564) นอกจากนี้

จังหวัดตรังยังได้รับการส่งเสริมจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้เป็นหนึ่งในเมืองต้องห้ามพลาต (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561) จากปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้น จึงมีส่วนช่วยส่งเสริมให้จังหวัดตรังเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของนักท่องเที่ยว เห็นได้จากสถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวที่มีเพิ่มขึ้นทุกปี จากสถิติข้อมูลก่อนสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) นักท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. 2562 พบว่า มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจากปีพ.ศ. 2556 เป็น 24.56 เปอร์เซ็นต์ ในส่วนของรายได้จากการท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. 2561 มีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็น 48.47 เปอร์เซ็นต์เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2556 (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดตรัง, 2564)

จะเห็นว่าแนวโน้มทางด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังเป็นไปในทิศทางที่ดี สอดรับกับพฤติกรรมของผู้มาเยือนจังหวัดตรังที่มีความต้องการพักค้างคืนในจังหวัดตรังถึงร้อยละ 95.71 ของผู้มาเยือน อย่างไรก็ตาม พบว่า การท่องเที่ยวของจังหวัดตรังยังมีจุดอ่อนในเรื่องของคุณภาพการบริการ กล่าวคือ การขยายตัวของธุรกิจที่พักแรมรูปแบบใหม่ ๆ ที่มีจำนวนมากขึ้น ส่งผลให้มีการแข่งขันที่รุนแรง และเกิดการตัดราคา ประกอบกับบุคลากรโรงแรมส่วนใหญ่มาจากสายงานอื่นที่ไม่ใช่วิชาชีพทางการโรงแรม จึงทำให้พนักงานขาดประสบการณ์และทักษะในการให้บริการ (ดุสิตพร สกทา, 2560: 232-243) ส่งผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพการให้บริการที่นักท่องเที่ยวจะได้รับ ซึ่งคุณภาพการบริการถือเป็นปัจจัยสำคัญในการแข่งขันของทุกธุรกิจ จากการศึกษาทบทวนพบว่า การส่งเสริมคุณภาพของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดตรัง ยังไม่มีการศึกษาอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริการของธุรกิจโรงแรมที่พัก ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเลือกการศึกษาในประเด็นคุณภาพการบริการของธุรกิจที่พักแรมของอำเภอเมืองตรัง ด้วยเล็งเห็นว่าธุรกิจที่พักแรมในพื้นที่อำเภอเมืองตรัง เปรียบเสมือนประตูรับแขกของจังหวัด หรือประตูสู่อันดามันตามคำขวัญของอำเภอเมืองตรัง ทั้งนี้การศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพการบริการส่วนใหญ่จะกล่าวถึงองค์ประกอบ 5 มิติ ซึ่งอาจจะยังไม่ตอบโจทย์ในบางบริบทของธุรกิจโรงแรมได้อย่างชัดเจน งานวิจัยชิ้นนี้จึงศึกษาคุณภาพการบริการของธุรกิจโรงแรมที่ดัดแปลงมาจากโมเดลคุณภาพการบริการ SERVQUAL ของ Parasuraman และคณะ (1985: 41-50) ซึ่งกำหนดไว้ 5 มิติ โดยผู้วิจัยทำการดัดแปลงให้เป็น 6 มิติเพื่อให้มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น และยังทำการศึกษาความพึงพอใจต่อแผนกต่าง ๆ ได้แก่ แผนกต้อนรับ แผนกบริการอาหารและเครื่องดื่ม และห้องพัก เพื่อให้การศึกษารั้ครั้งนี้มีความสอดคล้องกับบริบทของธุรกิจโรงแรมมากขึ้น โดยผลการศึกษารั้ครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการบริการของผู้ประกอบการโรงแรมที่พักในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง และปรับปรุงแก้ไขในสิ่งที่ยังไม่พึงพอใจให้ดียิ่งขึ้น เพื่อสร้างความประทับใจ อันจะนำมาซึ่งภาพลักษณ์ที่ดี และการตัดสินใจกลับมาใช้บริการซ้ำ สร้างโอกาสทางการแข่งขัน และเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบการในการให้บริการนักท่องเที่ยวหลังจากที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คลี่คลายลง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมที่พักในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง จะสามารถนำข้อมูลจากการศึกษารั้ครั้งนี้ไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการบริการ ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว และยังสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการเป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ภาคการบริการการท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

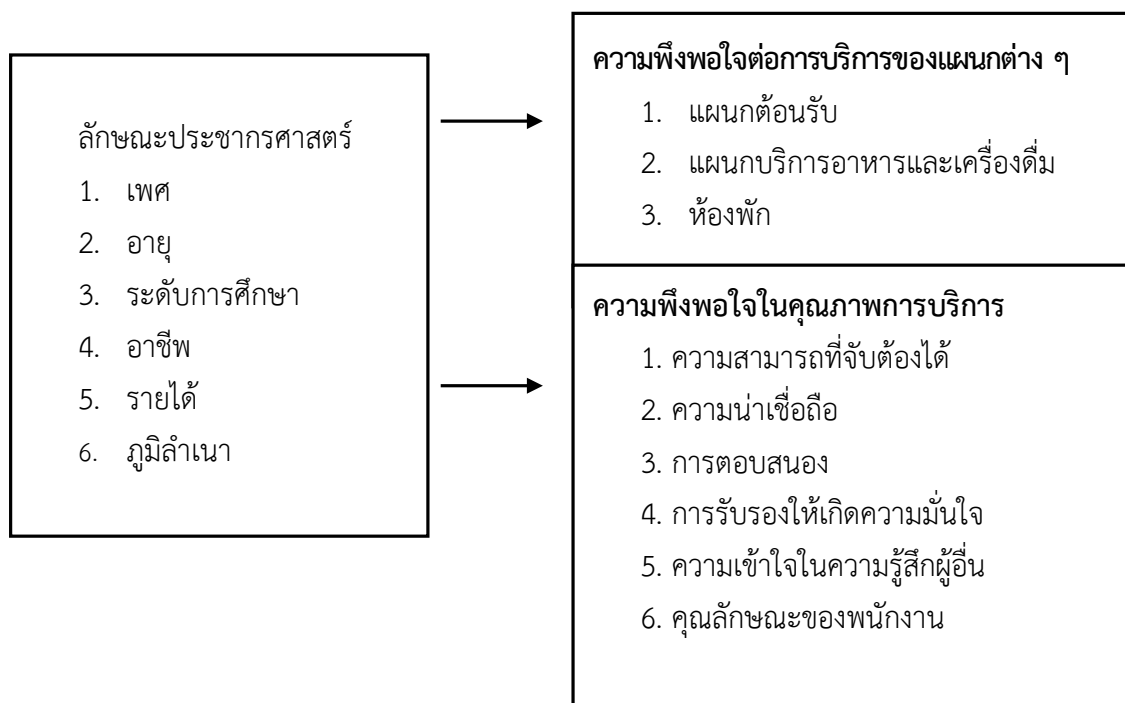
1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแผนกต่าง ๆ ได้แก่ แผนกต้อนรับ แผนกบริการอาหารและเครื่องดื่ม และห้องพัก ของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อคุณภาพการบริการของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง ได้แก่ ด้านความสามารถที่จับต้องได้ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการตอบสนอง ด้านการรับรองให้เกิดความมั่นใจ ด้านความเข้าใจในความรู้สึกผู้อื่น และด้านคุณลักษณะของพนักงาน
3. เพื่อศึกษาความแตกต่างของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแผนกต่าง ๆ และคุณภาพการบริการของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1 นักท่องเที่ยวที่มีลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ภูมิลำเนาที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อแผนกต่าง ๆ ของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 นักท่องเที่ยวที่มีลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ภูมิลำเนาที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ 1) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแผนกต่าง ๆ ของโรงแรม จำแนกออกเป็น 3 แผนก ได้แก่ แผนกต้อนรับ แผนกบริการอาหารและเครื่องดื่ม และห้องพัก 2) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อคุณภาพการบริการ จำแนกออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถที่จับต้องได้ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการตอบสนอง ด้านการรับรองให้เกิดความมั่นใจ ด้านความเข้าใจในความรู้สึกผู้อื่น และด้านคุณลักษณะของพนักงาน ในธุรกิจที่พักแรมในเขตอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาใช้บริการโรงแรมที่พักในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป และมีการพักค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้การคำนวณหากกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Yamane (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2553: 47) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ทำให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 ตัวอย่าง โดยสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น โดยวิธีการแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่เป้าหมายในการศึกษา คือ ธุรกิจที่พักแรมในเขตอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยมีระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2564 – มิถุนายน 2565 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 1 ปี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา ระยะเวลาการเข้าพัก วัตถุประสงค์ในการใช้บริการ และลักษณะการเดินทาง มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนกต่าง ๆ ของโรงแรม ได้แก่ แผนกต้อนรับ แผนกบริการอาหารและเครื่องดื่ม และห้องพัก ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินออกเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการของโรงแรม ได้แก่ ด้านความสามารถที่จับต้องได้ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการตอบสนอง ด้านการรับรองให้เกิดความมั่นใจ ด้านความเข้าใจในความรู้สึกผู้อื่น และด้านคุณลักษณะของพนักงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินออกเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเริ่มจากจัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจและเตรียมความพร้อมทั้งทีมเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้มีความเข้าใจที่ตรงกันทั้งในเรื่องของข้อคำถาม กลุ่มตัวอย่าง และสถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้มีการกระจายพื้นที่ในการเก็บแบบสอบถามไปยังโรงแรมที่พักต่าง ๆ ในเขตอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง ซึ่งทีมเก็บข้อมูลจะต้องทำการกลับรถในเบื้องต้นเพื่อให้ได้ซึ่งนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการอย่างแท้จริง โดยจะต้องเป็นนักท่องเที่ยวที่ได้เข้าพักในโรงแรมนั้นแล้วอย่างน้อย 1 คืน มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป และมีใช้คนในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จากนั้นผู้วิจัยจึงจะทำการรวบรวมแบบสอบถามที่ได้มาทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ซึ่งเป็นค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อใช้บรรยายคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) มีการใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานโดยวิธีการทางสถิติการวิเคราะห์ค่าที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Sample t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) (F-test)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนกต่าง ๆ และคุณภาพการบริการของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (คิดเป็นร้อยละ 73.90) ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี (คิดเป็นร้อยละ 38.70) รองลงมาคือช่วงอายุ 41-50 ปี ช่วงอายุ 20-30 ปี ตามลำดับ ส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี (คิดเป็นร้อยละ 31.90) รองลงมาคือ สูงกว่าปริญญาตรี (คิดเป็นร้อยละ 21.10) และต่ำกว่าปริญญาตรี (คิดเป็นร้อยละ 12.10) ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน (คิดเป็นร้อยละ 43.70) รองลงมา คือ อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ/ข้าราชการบำนาญ (คิดเป็นร้อยละ 28.10) และอาชีพธุรกิจส่วนตัว (คิดเป็นร้อยละ 22.10) ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 15,001-30,000 บาท (คิดเป็นร้อยละ 54.00) รองลงมาคือ 30,001-45,000 บาท (คิดเป็นร้อยละ 27.90) และรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท (คิดเป็นร้อยละ 11.60) ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้ (คิดเป็นร้อยละ 76.40) รองลงมาคือ ภาคกลาง (คิดเป็นร้อยละ 15.30) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (คิดเป็นร้อยละ 2.80) ตามลำดับ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีระยะเวลาการเข้าพักจำนวน 1 คืน (คิดเป็นร้อยละ 82.40) รองลงมาคือพักจำนวน 2 คืน (คิดเป็นร้อยละ 15.30) และพักตั้งแต่ 3 คืนขึ้นไป (คิดเป็นร้อยละ 2.30) ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าพักเพื่อท่องเที่ยว/พักผ่อน (คิดเป็นร้อยละ 87.90) รองลงมาคือ ประชุม/สัมมนา (คิดเป็นร้อยละ 6.80) และติดต่อธุรกิจ (คิดเป็นร้อยละ 5.30) ตามลำดับ รูปแบบการเดินทางส่วนใหญ่ใช้รถส่วนตัว (คิดเป็นร้อยละ 78.90) รองลงมาคือรถเช่า (คิดเป็นร้อยละ 7.30) และกรุ๊ปทัวร์ (คิดเป็นร้อยละ 3.30) ตามลำดับ

ในส่วนของการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนกต่าง ๆ ของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ต่อทั้ง 3 แผนกของโรงแรมเรียงตามลำดับ ห้องพัก (ค่าเฉลี่ย 4.42) แผนกต้อนรับ (ค่าเฉลี่ย 4.38) และแผนกบริการอาหารและเครื่องดื่ม (ค่าเฉลี่ย 4.38) โดยเมื่อพิจารณารายชื่อย่อยพบว่า มีความพึงพอใจต่อขนาดของห้องพักมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย

4.44) รองลงมาคือ สิ่งอำนวยความสะดวกในห้องพัก (ค่าเฉลี่ย 4.43) ความสะอาดของห้องพัก (ค่าเฉลี่ย 4.43) คุณภาพอาหาร (ค่าเฉลี่ย 4.41) พนักงานต้อนรับ (ค่าเฉลี่ย 4.40) ขั้นตอนการลงทะเบียนของแผนกต้อนรับ (ค่าเฉลี่ย 4.39) บรรยากาศ/การตกแต่งห้องพัก (ค่าเฉลี่ย 4.38) พนักงานต้อนรับของแผนกอาหารและเครื่องดื่ม (ค่าเฉลี่ย 4.37) การแนะนำข้อมูลเกี่ยวกับโรงแรม (ค่าเฉลี่ย 4.35) และรสชาติของอาหาร (ค่าเฉลี่ย 4.35) ตามลำดับ

จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อคุณภาพการบริการของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง พบว่า ลูกค้านำมาใช้บริการในโรงแรมมีความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการในระดับมากที่สุดในทุก ๆ ด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถที่จับต้องได้ (ค่าเฉลี่ย 4.46) และด้านความน่าเชื่อถือ (ค่าเฉลี่ย 4.46) รองลงมาคือ ด้านคุณลักษณะของพนักงาน (ค่าเฉลี่ย 4.43) ด้านการตอบสนอง (ค่าเฉลี่ย 4.42) ด้านการรับรองให้เกิดความมั่นใจ (ค่าเฉลี่ย 4.42) และด้านความเข้าใจในความรู้สึกผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 4.41) ตามลำดับ โดยหากพิจารณาเป็นรายข้อย่อย ลูกค้านำมาใช้บริการในโรงแรมมีความพึงพอใจต่อบรรยากาศ/การตกแต่งสถานที่ที่มีความสวยงาม (ค่าเฉลี่ย 4.49) มากที่สุด รองลงมาคือ โรงแรมมีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่พร้อมใช้งาน (ค่าเฉลี่ย 4.48) ให้บริการตรงตามที่โฆษณาไว้กับลูกค้า (ค่าเฉลี่ย 4.47) การให้บริการที่ไม่มีข้อผิดพลาด (ค่าเฉลี่ย 4.47) ตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้อย่างรวดเร็ว (ค่าเฉลี่ย 4.44) ความเป็นมิตรและความยิ้มแย้มแจ่มใสของพนักงาน (ค่าเฉลี่ย 4.44) การแต่งกายและชุดยูนิฟอร์มของพนักงานมีความเป็นเอกลักษณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.43) ความทันสมัยของสิ่งอำนวยความสะดวก (ค่าเฉลี่ย 4.43) ความสะอาดถูกสุขลักษณะของสถานที่ (ค่าเฉลี่ย 4.43) ความมีกิริยามารยาทของพนักงาน (ค่าเฉลี่ย 4.43) พนักงานสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 4.42) พนักงานมีความเอาใจใส่ต่อการแก้ปัญหาของลูกค้า (ค่าเฉลี่ย 4.41) มีระบบการรักษาความปลอดภัยที่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.41) พนักงานเข้าใจและรับรู้ถึงความต้องการของลูกค้า (ค่าเฉลี่ย 4.41) พนักงานมีความพยายามในการให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ปัญหาของลูกค้า (ค่าเฉลี่ย 4.41) ความสุภาพอ่อนโยนของพนักงาน (ค่าเฉลี่ย 4.41) มีจำนวนพนักงานที่เพียงพอดูแลลูกค้าได้อย่างทั่วถึง (ค่าเฉลี่ย 4.40) มีเจลแอลกอฮอล์ตามจุดต่าง ๆ ที่เสี่ยงต่อการสัมผัสร่วม (ค่าเฉลี่ย 4.40) และพนักงานมีความใส่ใจในรายละเอียดส่วนบุคคลของลูกค้า (ค่าเฉลี่ย 4.40) ตามลำดับ ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

จากผลการศึกษาความแตกต่างของระดับความพึงพอใจต่อแผนกต่าง ๆ ของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุ อาชีพ รายได้ และภูมิลำเนาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อแผนกต้อนรับ แผนกบริการอาหารและเครื่องดื่ม และห้องพัก ของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากผลการศึกษาความแตกต่างของระดับความพึงพอใจคุณภาพการบริการของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ลูกค้านำมาใช้บริการในโรงแรมมีความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการ 6 ด้าน ของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากผลการศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาคุณภาพการบริการของธุรกิจโรงแรมที่พักในอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง พบว่า นักท่องเที่ยวมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นเรื่องการมีเจลแอลกอฮอล์ให้บริการอย่างทั่วถึงมากที่สุด รองลงมา คือ อยากให้พนักงานยิ้มแย้มแจ่มใสมากกว่านี้ อาหารไม่สด ควรมีถุงมือพลาสติกให้ใช้ตอนหยิบหรือตักอาหาร และพนักงานควรสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลา ไม่

ดิ่งลงมาไว้ใต้คาง กับข้าวรสชาติหวานมาก ห้องพักรมกลิ่นอับ เครื่องปรับอากาศเสียงดัง เครื่องปรับอากาศไม่ค่อยเย็น เครื่องทำน้ำอุ่นเสีย ควรมีหน้ากากอนามัยให้บริการด้วย ควรจัดโปรโมชั่นลดราคาห้องพักอย่างต่อเนื่อง น้ำในสระว่ายน้ำดูขุ่น ไม่ค่อยสะอาด ราคาห้องพักในอำเภอเมือง จังหวัดตรัง ค่อนข้างแพง พนักงานเสนอขายบริการอื่นๆ จนน่ารำคาญ ควรมีฉากกั้นในห้องอาหาร เพื่อลดความเสี่ยงติดเชื้อขณะถอดหน้ากาก ตอนรับประทานอาหารเช้ารสชาติจืดจาง พนักงานเก็บโต๊ะอาหารเสียงดังมาก กลอนประตูฝั่งระเบียบชำระชุดทำให้ปิดประตูได้ไม่สนิท พนักงานเสิร์ฟอาหารควรใส่ถุงมือและเฟซชีลด์ด้วย และสัญญาณอินเตอร์เน็ตไม่ค่อยดี ตามลำดับ

จากผลการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สมมติฐานที่ 1 จากผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวที่มีลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ และภูมิลำเนาที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อแผนกต่าง ๆ ของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นการยอมรับสมมติฐาน และสมมติฐานที่ 2 จากผลการศึกษา พบว่านักท่องเที่ยวที่มีลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ภูมิลำเนาที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นการยอมรับสมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนกต่าง ๆ ของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อทั้ง 3 แผนกของโรงแรมเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ ห้องพักรม แผนกต้อนรับ และแผนกบริการอาหารและเครื่องดื่ม ตามลำดับ ซึ่งมีความสอดคล้องในทิศทางเดียวกับ ชลลดา มงคลวนิช และรัตนภรณ์ ชาติวงศ์ (2560: 73-91) ที่ทำการศึกษาเรื่องความคาดหวังและการรับรู้คุณภาพการบริการของฝ่ายต้อนรับส่วนหน้าในโรงแรม 5 ดาว ซึ่งพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ มีความคาดหวังและรับรู้คุณภาพการบริการของฝ่ายต้อนรับส่วนหน้าในโรงแรม 5 ดาว ระดับสูงในทุก ๆ ด้าน และสอดคล้องกับ กฤษณ์สรณ์ วิวิทย์บุญญ (2562: 299-311) ที่ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อที่พักแรมย่านสถานีรถไฟกรุงเทพ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อที่พักแรมในย่านนี้ในระดับดีมาก โดยพึงพอใจต่อการบริการมากที่สุด รองลงมาเป็นเรื่องทำเลที่ตั้ง ความคุ้มค่าเงิน และสิ่งอำนวยความสะดวก ตามลำดับ และสอดคล้องกับชลธิณี อยู่คง (2555: 81-85) ที่ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ใช้บริการโรงแรมในอำเภอเมือง จังหวัดระนอง พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจด้านผลิตภัณฑ์ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจด้านพนักงานมีความรู้ความสามารถในการให้บริการ โรงแรมมีจำนวนห้องพักที่เหมาะสม มีการออกแบบตกแต่งโรงแรมได้อย่างสวยงาม มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม ตามลำดับ

จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อคุณภาพการบริการของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการในโรงแรมมีความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการในระดับมากที่สุดในทุก ๆ ด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถที่จับต้องได้และด้านความน่าเชื่อถือ รองลงมาคือ ด้านคุณลักษณะของพนักงาน ด้านการตอบสนอง ด้านการรับรองให้เกิดความมั่นใจ และด้านความเข้าใจในความรู้สึกผู้อื่น ตามลำดับ ซึ่งมีความสอดคล้องในทิศทางเดียวกับ ทรรศนีย์ ไกรสุวรรณ (2558: 82-91) ที่ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของลูกค้าคนไทยที่มาใช้

บริการเกะช้าง ไบลาน บีช รีสอร์ท จังหวัดตราด ซึ่งพบว่า ความพึงพอใจของลูกค้าคนไทยที่มาใช้บริการเกะช้าง ไบลาน บีช รีสอร์ท จังหวัดตราด ในด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ และด้านความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจในผู้รับบริการ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับบุญญาพร บุญธรรมมา (2563: 59-65) ที่ทำการศึกษาเรื่องคุณภาพการบริการและพฤติกรรมการเข้าพักที่มีผลต่อความตั้งใจในการใช้บริการโรงแรมขนาดกลางใน อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งผลการวิจัยพบว่า คุณภาพการบริการของโรงแรมขนาดกลางที่มีผลต่อความตั้งใจในการใช้บริการโรงแรมขนาดกลางในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ คือ ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า ด้านการดูแลเอาใจใส่ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ และด้านการตอบสนอง

จากการศึกษาความแตกต่างของระดับความพึงพอใจต่อแผนกต่าง ๆ ของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุ อาชีพ รายได้ และภูมิลำเนาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อแผนกต่าง ๆ ของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกับ ทรรศนีย์ ไกรสุวรรณ (2558: 92-98) ที่ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของลูกค้าคนไทยที่มาใช้บริการเกะช้าง ไบลาน บีช รีสอร์ท จังหวัดตราด ซึ่งพบว่า ลูกค้าที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจของลูกค้าคนไทยที่มาใช้บริการเกะช้าง ไบลาน บีช รีสอร์ท จังหวัดตราด ไม่แตกต่างกัน และลูกค้าที่มีอาชีพ รายได้ และภูมิลำเนาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริการของเกะช้าง ไบลาน บีช รีสอร์ท จังหวัดตราด แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากการศึกษาความแตกต่างของระดับความพึงพอใจคุณภาพการบริการของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุ อาชีพ รายได้ และภูมิลำเนาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งมีความสอดคล้องในทิศทางเดียวกับ จตุพร กิจสนอง และนรารัตน์ เกื้อทอง (2563: 1608-1617) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณภาพในการให้บริการโรงแรม ลีฟวิ่งซิลล์ เกะเต่า อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานีเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งพบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิลำเนา ประสบการณ์ในการเข้าพัก รายได้ต่อเดือน และจุดประสงค์ในการเข้าพักที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อคุณภาพในการให้บริการโรงแรม ลีฟวิ่งซิลล์ เกะเต่า อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาคุณภาพการบริการของธุรกิจโรงแรมที่พักในอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง พบว่าประเด็นเรื่องการมีเจลแอลกอฮอล์ให้บริการอย่างทั่วถึง นักท่องเที่ยวมีการกล่าวถึงมากที่สุด เนื่องจากในช่วงเวลาที่มีการเก็บข้อมูลยังคงมีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ค่อนข้างรุนแรง และโรงแรมเป็นสถานที่ที่มีการใช้ห้องพักร่วมกัน จึงทำให้นักท่องเที่ยวตระหนักถึงประเด็นการป้องกันการติดเชื้อมากที่สุด และถึงแม้ปัจจุบันจะมีความรุนแรงลดลงก็ยังมีผู้ติดเชื้ออย่างต่อเนื่อง และประเด็นถัดมา คือ พนักงานไม่ค่อยมีความยิ้มแย้มแจ่มใส ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดุสิตพร สกทา (2560: 232-243) ที่พบว่าบุคลากรโรงแรมในจังหวัดตรังส่วนใหญ่มาจากสายงานอื่นที่ไม่ใช่วิชาชีพทางการโรงแรม จึงทำให้พนักงานขาดประสบการณ์และทักษะในการให้บริการ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพการให้บริการที่นักท่องเที่ยวจะได้รับ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษา ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และผลของการวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้ผู้วิจัยค้นพบองค์ความรู้ใหม่ คือ คุณลักษณะของโรงแรมที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการเกิดทัศนคติที่ดี มีความรู้สึกในทางบวก มีความพึงพอใจ มีความภักดี และมีความยินดีที่จะกลับมาใช้บริการซ้ำ อันจะนำมาซึ่งการดำเนินงานที่ราบรื่น และมีกิจการที่มั่นคงได้นั้น มีปัจจัยแห่งความสำเร็จ จากคุณภาพการบริการใน 6 มิติด้วยกัน คือ 1) คุณภาพการบริการด้านความสามารถที่จับต้องได้ 2) คุณภาพการบริการด้านความน่าเชื่อถือ 3) คุณภาพการบริการด้านการตอบสนอง 4) คุณภาพการบริการด้านการรับรองให้เกิดความมั่นใจ 5) คุณภาพการบริการด้านความเข้าใจในความรู้สึกผู้อื่น และ 6) คุณภาพการบริการด้านคุณลักษณะของพนักงาน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อแผนกต่าง ๆ ของธุรกิจโรงแรม จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแผนกต่าง ๆ ของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อห้องพักมากที่สุด รองลงมาคือ แผนกต้อนรับ และแผนกบริการอาหารและเครื่องดื่ม ดังนั้น ประเด็นเรื่องห้องพักซึ่งมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด ผู้ประกอบการโรงแรมที่พักควรรักษามาตรฐานการให้บริการในส่วนของการดูแลห้องพักอย่างต่อเนื่องเพื่อรักษาความเป็นเลิศของโรงแรม และควรให้ความสำคัญกับแผนกต้อนรับ เช่น การฝึกอบรมพนักงานต้อนรับให้มีความเป็นมืออาชีพ วางแผนเรื่องขั้นตอนการลงทะเบียนให้มีความสะดวกรวดเร็ว ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นออกไป และปรับปรุงในส่วนของการแผนกบริการอาหารและเครื่องดื่มให้มากขึ้นทั้งในด้านของการต้อนรับของพนักงานในแผนกอาหารและเครื่องดื่ม รสชาติอาหาร คุณภาพอาหาร เป็นต้น

1.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการของธุรกิจโรงแรม จากผลการศึกษาความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง พบว่า ความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถที่จับต้องได้และด้านความน่าเชื่อถือ ส่วนด้านความเข้าใจในความรู้สึกผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้ประกอบโรงแรมควรรักษามาตรฐานเรื่องคุณภาพให้บริการเกี่ยวกับอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงแรมให้มีความพร้อมต่อการใช้งาน สร้างบรรยากาศ/การตกแต่งสถานที่ที่มีความสวยงามอยู่เสมอ ใส่ใจเรื่องการแต่งกายและออกแบบการชุดยูนิฟอร์มของพนักงานมีความเป็นเอกลักษณ์ จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความทันสมัยเข้ามาให้บริการ กำชับกับพนักงานเรื่องการให้บริการข้อมูลที่ถูกต้องแก่ลูกค้า รักษาความลับสัญญาที่ให้ไว้กับลูกค้า และตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงคุณภาพอยู่เสมอ เพื่อลดข้อผิดพลาดจากการให้บริการ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการควรใส่ใจในทุกรายละเอียดของลูกค้า เพื่อให้ลูกค้ารู้สึกได้ถึงความเป็นคนพิเศษของโรงแรม และปลุกฝังให้พนักงานมีความเห็นอกเห็นใจลูกค้า และมีความเต็มใจที่ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวให้เป็นนิสัย รวมถึงการรับฟังปัญหาของลูกค้าอย่างตั้งใจ

1.3 ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด จากผลการศึกษาที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นแบบปลายเปิดเพื่อการพัฒนาคุณภาพการบริการของธุรกิจโรงแรมที่พักในอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมที่พักในอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง ควรปฏิบัติตามมาตรการเพื่อป้องกันการติดต่อของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และโรคติดต่ออื่น ๆ อย่างเคร่งครัด เนื่องจากเป็น

ประเด็นที่สังคมและผู้ให้บริการให้ความสำคัญค่อนข้างมากในปัจจุบัน หากหละหลวม อาจส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานประกอบการและกระทบต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่จะมาใช้บริการ และอาจส่งผลให้เกิดการบอกต่อในทางลบได้ ในทางตรงกันข้าม หากผู้ประกอบการให้ความสำคัญและกำชับผู้ให้บริการให้ปฏิบัติตามภายใต้หลักการให้บริการอย่างปลอดภัย ก็จะสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ให้บริการได้ 2) ควรปลูกฝังหรือสร้างทัศนคติในการให้บริการที่ดีแก่พนักงาน เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความพร้อมในการให้บริการ มีความยิ้มแย้มแจ่มใสในขณะปฏิบัติงาน 3) หมั่นตรวจสอบแหล่งที่มาของวัตถุดิบ และคัดเลือกวัตถุดิบที่มีความสดใหม่ และมีคุณภาพมาประกอบอาหารเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยว เพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดข้อร้องเรียนเรื่องสุขอนามัยและอาหารเป็นพิษ 4) ผู้ประกอบการควรจัดให้มีถุงมือพลาสติกสำหรับบริการลูกค้า เพื่อสวมใส่ขณะที่ต้องจับภาชนะ หรืออุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกับผู้อื่น เช่น ท็อปติกอาหาร ที่คีบอาหาร เป็นต้น 5) พนักงานควรสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาการปฏิบัติงาน และไม่ดึงลงมาไว้ได้คาง และพนักงานเสิร์ฟอาหารควรใส่ถุงมือและเฟสชีลด์ด้วย เพื่อความปลอดภัยต่อผู้ให้บริการ และต่อตัวพนักงานเอง เพื่อลดความเสี่ยงในการเกิดโรค 6) ตรวจสอบดูแลเรื่องความสะอาดภายในห้องพัก และการระบายอากาศ เพื่อมิให้ห้องพักมีกลิ่นอับ รวมถึงพื้นที่สาธารณะส่วนกลาง เช่น สระว่ายน้ำ ล็อบบี้ เป็นต้น 7) ตรวจสอบสภาพการใช้งานของอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในห้องพักให้มีสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ เช่น เครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่นเสีย กลอนประตู หน้าต่าง และสัญญาณอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

1.4 ข้อเสนอแนะจากผลการทดสอบสมมติฐาน จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้ใช้บริการโรงแรมที่พักที่ลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ และภูมิภาคนาที่แตกต่างกัน จะมีความพึงพอใจต่อแผนกต่าง ๆ และคุณภาพการบริการของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรังแตกต่างกัน ดังนั้น ในการวางแผนจัดการการพัฒนาคุณภาพการบริการของผู้ประกอบการจะต้องคำนึงถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มอายุ กลุ่มอาชีพ กลุ่มรายได้ และคำนึงถึงสภาพสังคมวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวแต่ละภูมิภาค ซึ่งมีความคาดหวังและมีความต้องการเฉพาะกลุ่ม ซึ่งมีความแตกต่างกันไป เพื่อปรับการบริการให้สอดคล้องกับลักษณะความต้องการที่มีความเฉพาะเจาะจงกับนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม เพื่อสร้างเสน่ห์ในการให้บริการ และสร้างความประทับใจให้แก่ผู้มารับบริการ

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยในเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เพื่อให้สามารถได้รับข้อมูลที่มีรายละเอียด และมีข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น ทำให้สามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ได้สูงสุด และควรศึกษาเพิ่มเติมไปถึงการบริการอื่น ๆ ที่ลูกค้าต้องการเพิ่มเติมจาก โรงแรม เช่น สปา ฟิตเนส ห้องประชุม เป็นต้น เพื่อให้สามารถพัฒนาต่อยอดการให้บริการและเป็นช่องทางเพิ่มรายได้ให้แก่โรงแรมอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง (References)

- กฤษภัสสร วิวิธวิทยุโย. (2562). “ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อที่พักแรมย่านสถานีรถไฟกรุงเทพ”. สารคดี. (3): 299-311.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2561). “12 เมืองต้องห้ามพลาต”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.mots.go.th/>. สืบค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2564.

- จตุพร กิจสนอง และนรารัตน์ เกื้อทอง. (2563). “คุณภาพในการให้บริการโรงแรม สีพวิงซิลล์ เกาะเต่า อำเภอ
เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี”. การประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติและนานาชาติ (11). 17
กรกฎาคม 2563. 1608-1617. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- จิตตินันท์ นันทไพบุลย์. (2555). ศิลปะการให้บริการ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- เจริญชัย เอกมาไพศาล. (2563). การจัดการการบริการของธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการ. นครปฐม:
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชลลดา มงคลวนิช และรัตนภรณ์ ชาตวงศ์. (2560). ความคาดหวังและการรับรู้คุณภาพการบริการของฝ่าย
ต้อนรับส่วนหน้าในโรงแรม 5 ดาว. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.
- ชลธิณี อยู่คง. (2555). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ใช้บริการโรงแรมในอำเภอเมือง จังหวัดระนอง.
รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ทรรศนีย์ ไกรสุวรรณ. (2558). การศึกษาเรื่องความพึงพอใจของลูกค้าคนไทยที่มาใช้บริการเกาะช้าง
ไบลาน บีช รีสอร์ท จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐ
และภาคเอกชน. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดุสิตพร ฮกทา. (2560). แผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน
จังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัย
พะเยา.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2553). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ:
ปิสชินเนสอาร์แอนด์ดี.
- บุญญาพร บุญธรรมา. (2563). คุณภาพการบริการและพฤติกรรมในการเข้าพักที่มีผลต่อความตั้งใจในการใช้
บริการโรงแรมขนาดกลางในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สมิต สัมฤทธิ์. (2548). ศิลปะการให้บริการ. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- สันติชัย เอื้อจงประสิทธิ์. (2549). การบริหารท่องเที่ยวเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: สามเจริญพาณิชย์.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดตรัง. (2564). สถิตินักท่องเที่ยวจังหวัดตรัง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<https://trang.mots.go.th/>. สืบค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2564.
- สำนักงานจังหวัดตรัง. (2564). แผนพัฒนาจังหวัดตรังพ.ศ. 2561-2565 (ทบทวนปีพ.ศ. 2563). [ออนไลน์].
แหล่งที่มา: https://ww2.trang.go.th/news_devpro. สืบค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2564.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Berry, L. L. (1985). “A conceptual model of service quality
and its implications for future research”. *Journal of Marketing*. 49(4): 41–50.
- Yamane, Taro. (1967). *Statistics, an Introductory*. (2nd Ed). New York: Harper and Row.

แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วย
ฉลองสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

School Administration Guidelines using the Community as a case study base
Ban Huai Chalong School Uttaradit Primary Educational Service Area Office 1

อนุธิดา กันจรรยา¹ หยกแก้ว กมลวรเดช²
Anuthida Kanjanya, Yokkaaew Kamolvoradej

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและหาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ประชากรกลุ่มเป้าหมาย ตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 6 คน กำนัน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน 2 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 4 คน กรรมการหมู่บ้าน 10 คน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข 5 คน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 10 คน ชาวบ้าน 20 คน รวม 58 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และประชากรกลุ่มเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ข้อ 2 ได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง 5 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 5 คน รวม 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านสร้างวัฒนธรรมในการแสวงหาความรู้ เรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหา และพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาและชุมชน ด้านการใช้ฐานทรัพยากรของชุมชนบูรณาการในการบริหารจัดการศึกษาด้านโครงสร้างการบริหารตามแนวนราบที่เกิดจากความร่วมมือร่วมใจ แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ได้แก่ 1) ผู้นำชุมชน องค์กรในชุมชนดำเนินการอำนวยความสะดวกในช่องทางการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็ว 2) กำหนดทักษะงานอาชีพลงในหลักสูตรสถานศึกษา ประสานวิทยากรในชุมชนให้ความรู้ กำหนดแหล่งเรียนรู้ในชุมชนตามแผนงานโครงการ ผู้นำชุมชนประสานจัดหาแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียน 3) กำหนดระเบียบ ข้อปฏิบัติที่ชัดเจนร่วมกัน ในรูปของคณะกรรมการ ฯ และแจ้งประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจร่วมกันในเรื่องข้อปฏิบัติและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

คำสำคัญ (Keywords) : การบริหาร; สถานศึกษา; ชุมชนเป็นฐาน

Received: 2022-08-30 Revised: 2022-09-13 Accepted: 2022-09-15

¹ นักศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Students, Graduate School Faculty of Education Uttaradit Rajabhat University, Thailand. E-mail: anuthidakanjanya@gmail.com

² อาจารย์ประจำ บัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Lecturer, Graduate School Faculty of Education Uttaradit Rajabhat University, Thailand. E-mail: Yokkaaew.Kam@live.ur.ac.th

Abstract

The objectives of this study were: 1) to study the problem conditions, and 2) to find school administration guidelines using the community as a case study base at Ban Huai Chalong school under Uttaradit Primary Educational Service Area Office 1. According to the objective number one, there was a sample group of fifty-eight people in total, including six members of the Subdistrict Administrative Organization Council, one Subdistrict Headman, two Village Headmen, four Assistant Village Headmen, ten Village Committee, five Public Health Officers, ten Village Health Volunteers, and twenty villagers specifically chosen. According to the objective number two, there was a sample group of ten people in total, including five Ban Huai Chalong school teachers and five school committee members. The research instruments consisted of a questionnaire and group discussion. Averaging, standard deviation, and content analysis were used to analyze the data.

According to the research, the problem conditions of community-based school administration were overall at a high level: they were ranked orderly as followed. They had a culture of knowledge seeking, problem-solving learning, and quality development by the standards of educational institute and communities. Also, they were using community resources: integrating into the educational institute resource-based communities integrated into the educational administration. Lastly, they had the horizontal management structures of cooperation.

The school administration guidelines, using the community as a case study base, were: 1) community leaders for communication facilitation; 2) career skills integrated in the curriculum collaborations with community experts and learning resources based on the project plan; and 3) rules decided by a committee for the public relations and prevention of undesirable behaviors.

Keywords: administration; educational institute; community-based

บทนำ (Introduction)

หลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้องค์กรชุมชนมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (มาตรา 12) ร่วมบริหารและจัดการศึกษาโดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอำนาจบริหารจัดการทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป (มาตรา 39) ที่กระทรวงศึกษาธิการต้องกระจายอำนาจมายังสถานศึกษาโดยตรง การเป็นวิทยากรท้องถิ่น (มาตรา 57) การระดมทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา(มาตรา58) เป็นแนวทางที่สถานศึกษาต้องดำเนินการให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม การให้ความร่วมมือของชุมชนจึงมีความสำคัญที่จะสร้างความเชื่อมั่นว่าชุมชนเป็นเจ้าของดำเนินการจัดการศึกษาโดยชุมชน

เพื่อประโยชน์ของชุมชน แต่การเพิ่มจำนวนของโรงเรียนขนาดเล็ก ทำให้การจัดการศึกษาไม่สามารถสะท้อนคุณภาพและประสิทธิภาพได้เพียงพอ

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานตามแนวคิดของสฤัญญา แซ่มซ้อย ได้แก่ 1) ชุมชนมีอำนาจในการตัดสินใจร่วมกับสถานศึกษาอย่างอิสระเพื่อกำหนดเป้าหมายให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน 2) ชุมชนเป็นหุ้นส่วนในการบริหารจัดการศึกษา 3) โครงสร้างการบริหารตามแนวราบที่เกิดจากความร่วมมือร่วมใจ 4) การใช้ฐานทรัพยากรของชุมชน บูรณาการในการบริหารจัดการศึกษา 5) การพัฒนาเครือข่ายการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาและชุมชนให้มีศักยภาพในการบริหารจัดการในระดับที่สูงขึ้น 6) สร้างวัฒนธรรมในการแสวงหาความรู้ เรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหา และพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาและชุมชน 7) การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้นำชุมชน (สฤัญญา แซ่มซ้อย, 2555: 106-109)

คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กเกิดจากการขาดแคลนทรัพยากร ขาดแคลนครู และขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นปัญหาดังกล่าวนี้นำส่งผลกระทบต่อการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่ต้องพึ่งพาทรัพยากร แหล่งเรียนรู้จากชุมชนค่อนข้างมาก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษารูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการบริหารโรงเรียน เพื่อให้สถานศึกษาได้นำรูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จากสภาพโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชุมชนชนบท และจากการรายงานผลการปฏิบัติการประจำปี 2563 ของโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง พบว่าประชาชน ผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในท้องถิ่น ยังไม่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเท่าที่ควร แต่ทั้งนี้โรงเรียนจะต้องเข้าหาชุมชนก่อน ครูต้องเป็นผู้นำและเครือข่ายร่วมมือกับ ชุมชนแสวงหาแนวทางและกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษา ร่วมมือร่วมใจกับชุมชน และหาแนวทางในการบริหารสถานศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงและนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของโรงเรียนบ้านห้วยฉลองต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1
2. เพื่อหาแนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษา เกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

อุดรดิตถ์ เขต 1 และแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ได้แก่ 1) ชุมชนมีอำนาจในการตัดสินใจร่วมกับสถานศึกษาอย่างอิสระเพื่อกำหนดเป้าหมายให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของชุมชน 2) ชุมชนเป็นหุ้นส่วนในการบริหารจัดการศึกษา 3) โครงสร้างการบริหารตามแนวราบที่เกิดจากความร่วมมือร่วมใจ 4) การใช้ฐานทรัพยากรของชุมชนบูรณาการในการบริหารจัดการศึกษา 5) การพัฒนาเครือข่ายการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาและชุมชนให้มีศักยภาพในการบริหารจัดการในระดับที่สูงขึ้น 6) สร้างวัฒนธรรมในการแสวงหาความรู้ เรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหา และพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาและชุมชน 7) การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้นำชุมชน (สุกัญญา แซ่ม้อย, 2555: 106-109)

1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ได้แก่ องค์กรชุมชนในตำบลห้วยฉลอง อำเภอมือเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 58 คน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง จำนวน 5 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 5 คน รวมจำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ชุด ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานกรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขออนุญาตราชการขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

3.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการส่งให้กับกลุ่มตัวอย่างพร้อมอธิบายด้วยตนเอง และนัดวันรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อและนัดหมายดำเนินการสนทนากลุ่ม กับกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง เพื่อกำหนดนัดหมายวันเวลาในการสนทนากลุ่ม พร้อมทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ตอนที่ 1 สภาพทั่วไป โดยการวิเคราะห์หาค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลความหมายค่าเฉลี่ยและนำมาเทียบกับเกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ย โดยแบบสอบถามจะเป็นลักษณะแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การพิจารณาแปลผลค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 102) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	มีสภาพปัญหาในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	มีสภาพปัญหาในระดับมาก

2.51 – 3.50	มีสภาพปัญหาในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	มีสภาพปัญหาในระดับน้อย
1.00 – 1.50	มีสภาพปัญหาในระดับน้อยที่สุด

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เป็นแบบบันทึกสนทนากลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพส่วนบุคคลของกลุ่มเป้าหมาย ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานของโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผู้วิจัยขอนำเสนอสภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 7 ประเด็น โดยเลือกข้อประเด็นย่อยที่มีปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของแต่ละประเด็นหลัก ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ด้าน ชุมชนมีอำนาจในการตัดสินใจร่วมกับสถานศึกษา

ข้อที่	ชุมชนมีอำนาจในการตัดสินใจร่วมกับสถานศึกษา	สภาพปัญหา	
		$\bar{X}$	แปลผล
1	ชุมชนร่วมวิเคราะห์สภาพปัญหาร่วมกับโรงเรียน	3.38	ปานกลาง
2	ชุมชนร่วมกำหนดกิจกรรมทางวิชาการ และโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปีผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาฯ	3.47	ปานกลาง
3	ชุมชนร่วมวางแผนการดำเนินงานโครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปีผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาฯ	3.33	ปานกลาง
4	ชุมชนให้ความเห็นชอบในแผนปฏิบัติการประจำปี ผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาฯ	2.69	ปานกลาง
5	ชุมชนร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนดงบประมาณในโครงการและกิจกรรม ตามแผนปฏิบัติการประจำปีผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาฯ	3.52	มาก
6	ชุมชนร่วมแสดงความคิดเห็นและให้ความเห็นชอบในการสรรหาครูอัตราจ้างและครูประจำการผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาฯ	3.47	ปานกลาง
	เฉลี่ยรวม	3.31	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ด้าน ชุมชนมีอำนาจในการตัดสินใจร่วมกับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 1 ข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ชุมชนร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนดงบประมาณในโครงการและ กิจกรรม ตามแผนปฏิบัติการประจำปีผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาฯ ($\bar{X}=3.52$)

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ชุมชนเป็นหุ้นส่วนในการบริหารจัดการศึกษา

ข้อที่	ชุมชนเป็นหุ้นส่วนในการบริหารจัดการศึกษา	สภาพปัญหา	
		$\bar{X}$	แปลผล
1	ชุมชนร่วมให้ความเห็นชอบในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาผ่านคณะกรรมการสถานศึกษา ฯ	2.88	ปานกลาง
2	ชุมชนมีส่วนร่วมเป็นวิทยากรในกิจกรรมวิชาการของโรงเรียน	3.72	มาก
3	ชุมชนร่วมเป็นกรรมการคัดเลือกบุคลากรหรือครูอัตราจ้างของโรงเรียน	3.76	มาก
4	ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน	3.48	ปานกลาง
	เฉลี่ยรวม	3.46	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ด้าน ชุมชนเป็นหุ้นส่วนในการบริหารจัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ชุมชนร่วมเป็นกรรมการคัดเลือกบุคลากรหรือครูอัตราจ้างของโรงเรียน ($\bar{X}=3.76$) และรองลงมาคือชุมชนมีส่วนร่วมเป็นวิทยากรในกิจกรรมวิชาการของโรงเรียน ($\bar{X}=3.72$)

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ด้าน โครงสร้างการบริหารตามแนวราบที่เกิดจากความร่วมมือร่วมใจ

ข้อที่	โครงสร้างการบริหารตามแนวราบที่เกิดจากความร่วมมือร่วมใจ	สภาพปัญหา	
		$\bar{X}$	แปลผล
1	ชุมชน ร่วมประชาสัมพันธ์งานวิชาการของโรงเรียน	3.78	มาก
2	ชุมชนร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน	3.69	มาก
3	ชุมชน ดูแล แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนและบุคลากรของโรงเรียน	3.84	มาก
4	ชุมชน ร่วมคิด ร่วมดำเนินการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน	3.43	ปานกลาง
	เฉลี่ยรวม	3.69	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ด้าน โครงสร้างการบริหารตามแนวราบที่เกิดจากความร่วมมือร่วมใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ชุมชน ดูแล แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนและบุคลากรของโรงเรียน ($\bar{X}=3.84$) และรองลงมา คือ ชุมชนร่วมประชาสัมพันธ์งานวิชาการของโรงเรียน ($\bar{X}=3.78$) และชุมชนร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ($\bar{X}=3.69$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 ด้านการใช้ฐานทรัพยากรของชุมชน บูรณาการในการบริหารจัดการศึกษา

ข้อที่	การใช้ฐานทรัพยากรของชุมชนบูรณาการในการบริหารจัดการศึกษา	สภาพปัญหา	
		$\bar{X}$	แปลผล
1	ชุมชน ร่วมจัดหาวิทยากร และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	3.84	มาก
2	ชุมชนร่วมจัดหาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้กับสถานศึกษา	3.72	มาก
	เฉลี่ยรวม	3.78	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 ด้าน การใช้ฐานทรัพยากรของชุมชน บูรณาการในการบริหารจัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ชุมชน ร่วมจัดหาวิทยากร และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ($\bar{X}=3.84$) และรองลงมาคือชุมชนร่วมจัดหาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้กับสถานศึกษา ($\bar{X}=3.72$)

ตารางที่ 5 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 ด้าน การพัฒนาเครือข่ายการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาและชุมชนให้มีศักยภาพในการบริหารจัดการในระดับที่สูงขึ้น

ข้อที่	การพัฒนาเครือข่ายการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาและชุมชนให้มีศักยภาพในการบริหารจัดการในระดับที่สูงขึ้น	สภาพปัญหา	
		$\bar{X}$	แปลผล
1	มีเครือข่ายศิษย์เก่า สนับสนุนงานวิชาการของโรงเรียน	2.97	ปานกลาง
2	มีเครือข่ายให้การสนับสนุนด้านงบประมาณของโรงเรียน	3.05	ปานกลาง
3	มีเครือข่ายบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่จะสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้	4.05	มาก
4	มีเครือข่ายทางวิชาการระหว่างกลุ่มโรงเรียน	3.78	มาก
	เฉลี่ยรวม	3.46	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 ด้าน การพัฒนาเครือข่ายการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาและชุมชนให้มีศักยภาพในการบริหารจัดการในระดับที่สูงขึ้นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีเครือข่ายบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่จะสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้ ($\bar{X}=4.05$) และรองลงมา คือ มีเครือข่ายทางวิชาการระหว่างกลุ่มโรงเรียน ($\bar{X}=3.78$)

ตารางที่ 6 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ด้านสร้างวัฒนธรรมในการแสวงหาความรู้ เรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหา และพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาและชุมชน

ข้อที่	สร้างวัฒนธรรมในการแสวงหาความรู้ เรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหา และพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาและชุมชน	สภาพปัญหา	
		$\bar{X}$	แปลผล
1	ชุมชนมีการส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการแสวงหาความรู้แก่สถานศึกษา	4.21	มาก
2	ชุมชนใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ในการติดต่อสื่อสารกับสถานศึกษา เพื่อการประสานงานที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนและโรงเรียน	4.29	มาก
	เฉลี่ยรวม	4.25	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ด้าน สร้างวัฒนธรรมในการแสวงหาความรู้ เรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหา และพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาและชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ชุมชนใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ในการติดต่อสื่อสารกับสถานศึกษา เพื่อการประสานงานที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนและโรงเรียน ($\bar{X}=4.29$) และรองลงมาคือชุมชนมีการส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการแสวงหาความรู้แก่สถานศึกษา ($\bar{X}=4.21$)

ตารางที่ 7 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ด้านการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้นำชุมชน

ข้อที่	การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้นำชุมชน	สภาพปัญหา	
		$\bar{X}$	แปลผล
1	มีการจัดอบรมให้ความรู้ด้านภาวะผู้นำให้กับบุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครองและผู้นำชุมชน	4.10	มาก
2	ผู้ปกครองและชุมชนร่วมสนับสนุนงบประมาณ ในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน	2.60	ปานกลาง
3	โรงเรียนและชุมชนร่วมกันส่งเสริมความเป็นผู้นำ และการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครองและบุคลากร	3.78	มาก
4	มีการประสานงานระหว่างผู้บริหารและผู้นำชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	3.14	ปานกลาง
	เฉลี่ยรวม	3.41	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ด้าน การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้นำชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการจัดอบรมให้ความรู้ด้านภาวะผู้นำให้กับ

บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครองและผู้นำชุมชน ($\bar{X}=4.10$) และรองลงมาคือโรงเรียนและชุมชนร่วมกันส่งเสริมความเป็นผู้นำ และการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครองและบุคลากร ($\bar{X}=3.78$)

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ประกอบด้วย 7 ประเด็นหลักและมีข้อประเด็นที่มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก ดังต่อไปนี้

2.1 การพัฒนาเครือข่ายการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งมีปัญหา คือ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่จะสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้ เครือข่ายงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนไม่ค่อยมีบทบาทในการร่วมจัดการศึกษาของแต่ละโรงเรียนในเครือข่ายมีแนวทาง คือ สร้างกลุ่มไลน์ของคณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายกลุ่มโรงเรียน ใช้ช่องทาง Facebook ประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน เสียตามสายของหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ดำเนินการติดตั้ง wifi ประชาชนติดตั้งในโรงเรียนเพื่อให้บริการประชาชน

2.2 การใช้ฐานทรัพยากรของชุมชนบูรณาการในการบริหารจัดการศึกษาซึ่งมีปัญหาคือการร่วมจัดหาวิทยากร และแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมีแนวทาง คือ ประชุมกำหนดทักษะงานอาชีพลงในหลักสูตรสถานศึกษา ขอวิทยากรให้ความรู้ในงานทักษะอาชีพตามที่กำหนดไว้เป็นภาคเรียนละ 1 ทักษะอาชีพ กำหนดแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

2.3 โครงสร้างการบริหารตามแนวราบที่เกิดจากความร่วมมือร่วมใจ ซึ่งมีข้อที่เป็นปัญหา คือ การร่วมประชาสัมพันธ์งานวิชาการของโรงเรียน การแสดงความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน การแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนและบุคลากรของโรงเรียน มีแนวทาง คือ กำหนดผู้ดูแลระบบงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนอย่างชัดเจนและให้ตัวแทนชุมชนเข้ามาร่วมชี้แจงระเบียบ และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เมื่อเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมขึ้นในโรงเรียน เพื่อพิจารณาแก้ปัญหาเป็นรายกรณี

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สภาพปัญหาของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ของโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ประเด็นหลักที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ประเด็นการสร้างวัฒนธรรมในการแสวงหาความรู้ เรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมาก สภาพปัญหาที่มากที่สุด ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ในการติดต่อสื่อสารกับสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ ประเด็นด้านการใช้ฐานทรัพยากรของชุมชนบูรณาการในการบริหารจัดการศึกษา สภาพปัญหาที่มากที่สุด ได้แก่ การร่วมจัดหาวิทยากร และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และรองลงมา ได้แก่ ประเด็นโครงสร้างการบริหารตามแนวราบที่เกิดจากความร่วมมือร่วมใจ สภาพปัญหาที่มากที่สุด ได้แก่ การแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนและบุคลากรของโรงเรียน และการร่วมประชาสัมพันธ์งานวิชาการของโรงเรียน ทั้งนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นอาจเนื่องมาจากไม่ได้รับความรู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่ชัดเจนและเพียงพอ ซึ่งในการเข้ามามีบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่จะทำงานตามที่โรงเรียนเสนอเท่านั้น การแสดงความคิดเห็นหรือการเสนอความคิด ยังมีน้อยหรือแทบไม่มีเลย ประกอบกับชุมชนบ้านห้วยฉลองและบ้านหนองไผ่เป็นชุมชนที่อยู่ห่างจากอำเภอเมืองเป็นระยะทางค่อนข้างมาก ทำให้ความเจริญในด้านเทคโนโลยีและ

ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีมีน้อย ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตรและรับจ้าง การศึกษาอยู่ในระดับประถมและมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นส่วนมาก ด้วยเหตุนี้อาจเป็นปัจจัยที่สำคัญทำให้เกิดประเด็นปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของอุษา เลาคี และคณะ (2557: 49) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาจังหวัดน่าน พบว่า บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาในด้านการกำหนด นโยบายและแผนพัฒนามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดสอดคล้องกับสุจิตรา ประจกุล และคณะ (2558: 873) ที่ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 พบว่า การจัดอบรม คณะกรรมการสถานศึกษาอยู่เป็นประจำ และการเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาเข้าร่วมประชุมจะช่วยในการรับรู้บทบาทในหน้าที่ของตนส่งผลให้สถานศึกษาประสบผลดีในระดับหนึ่ง

2. หาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 มีแนวทางตามประเด็นที่มีปัญหาระดับมาก ดังนี้

2.1 การสร้างวัฒนธรรมในการแสวงหาความรู้ เรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหา และพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาและชุมชนในสภาพปัญหาการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการติดต่อสื่อสารกับสถานศึกษา มีแนวทางดังนี้ ผู้นำชุมชน องค์กรในชุมชนดำเนินการ อำนวยความสะดวกในช่องทางการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็ว ทั้งในด้านสัญญาณอินเทอร์เน็ต การสร้างกลุ่มไลน์ในการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์และทำให้การประสานงานสะดวกและต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑามาศ พันธ์สวรรค์ (2562: 73) การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเชียงใหม่ การเพิ่มช่องทางติดต่อทางเทคโนโลยี สารสนเทศได้แก่ ไลน์ เฟซบุ๊ก วารสารช่วยในการพัฒนาการบริหารจัดการการสื่อสารและการมีส่วนร่วมได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิศักดิ์ เฟื่องเกษม (2555: 154) ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อ ส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ การสื่อสารที่มีรายการปฏิบัติมากที่สุด คือ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารในการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารงาน รองลงมาคือการประสานความร่วมมือในการพัฒนางาน และการส่งเสริมความรู้แก่ชุมชน

2.2 การใช้ฐานทรัพยากรของชุมชนบูรณาการในการบริหารจัดการศึกษา ในสภาพปัญหาการร่วมจัดทำวิทยากร และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และชุมชนร่วมจัดทำแหล่งเรียนรู้ มีแนวทาง ดังนี้ กำหนดทักษะงานอาชีพลงในหลักสูตรสถานศึกษา ประสานวิทยากรในชุมชนให้ความรู้ ตามที่กำหนดไว้เป็นภาคเรียนละ 1 ทักษะอาชีพ กำหนดแหล่งเรียนรู้ในชุมชนตามแผนงานโครงการ ในแต่ละภาคเรียน ผู้นำชุมชนประสานจัดทำแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของอุมาพร อ่อนคำ และคณะ (2561: 286) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่น พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อเสริมทักษะอาชีพในท้องถิ่น สามารถสร้างแรงจูงใจ ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมในทางบวก มีทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

3. โครงสร้างการบริหารตามแนวราบที่เกิดจากความร่วมมือร่วมใจ ในสภาพปัญหา การแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนและบุคลากรของโรงเรียน และการร่วมประชาสัมพันธ์งานวิชาการของโรงเรียน มีแนวทางดังนี้ กำหนดระเบียบ ข้อปฏิบัติที่ชัดเจนร่วมกัน ระหว่างโรงเรียน ชุมชน

ผู้ปกครอง ในรูปของคณะกรรมการฯ และแจ้งประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจร่วมกันในเรื่องข้อปฏิบัติและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญประภา สมพงษ์ (2563: 136) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการ ศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ด้านการดำเนินงานสถานศึกษาควรคัดสรรบุคคลที่มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ มีความตั้งใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และเปิดโอกาส ให้ได้แสดงความคิดเห็นตามบทบาทหน้าที่ รวมไปถึงให้ความสำคัญกับความคิดเห็นหรือแนวทางต่าง ๆ ที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เสนอวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากที่สุด

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research knowledge)

แนวทางการบริหารสถานศึกษา โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน องค์กรต่างๆ เป็นส่วนสำคัญในการจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามความต้องการของชุมชน โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนเป็นคนเก่งคนดี และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะเปิดโอกาสให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามาส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนบ้านห้วยฉลอง ควรนำแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ในการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความร่วมมืออย่างแท้จริงยังผลให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน

1.2 ผู้บริหาร ครู และชุมชน ควรมีการติดต่อประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง ทั้งงานโรงเรียน และงานชุมชน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดี

2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาหาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานไปใช้ในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความร่วมมืออันดีต่อกัน

2.2 ควรศึกษาปัจจัยและปัญหาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาต่อความร่วมมือของชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- จุฑามาศ พันสุวรรณ. (2562). การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- เพ็ญประภา สมพงษ์ (2563). การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขา
บริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2555). “การบริหารโดยสถานศึกษาและชุมชนเป็นฐาน: ความท้าทายของการปฏิรูป
การศึกษาในทศวรรษที่สอง”. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 14(1): 101-111.
- สุจิตรา ประจักษ์กุล และคณะ. (2558). “การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการมี
ส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์
เขต 2”. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 9(พิเศษ): 859-876.
- สุทธิศักดิ์ เพ็ญเกษม. (2555). “รูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการ
สื่อสารเพื่อส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน”. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัย
อีสเทิร์นเอเซีย. 2(2): 148-160.
- อุมาพร อ่อนคำ และคณะ. (2561). “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อสร้างทักษะ
อาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยโสธร”. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 5(2):
286.
- อุษา เลาดิ และคณะ. (2557). “ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานกับการปฏิบัติ
ตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนก แผนก
สามัญศึกษา จังหวัดน่าน”. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา. 2(1):
43-50.

**พฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทาง
ของผู้บริโภคในเขตพื้นที่สวนหลวงกรุงเทพมหานคร**
Street Food Consumption Behavior of People in Suanluang District Bangkok

ปิณฑิรา นาคนุช¹ สุธรรม พงศ์สำราญ² อิงอร ต้นพันธ์³
Pinthira Naknuch, Suthum Pongsamran, Ingorn Thanphan

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทางในเขตสวนหลวง 2) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทางในเขตสวนหลวง 3) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้บริโภคที่เลือกรับประทานอาหารร้านริมทางในเขตสวนหลวงจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล เลือกรับประทานอาหารร้านริมทางจำนวน 400 คน ที่โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา และนำข้อมูลที่รวบรวมได้ประมวลผลโดยใช้ค่าสถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Chi-square และ Multiple Regression Analysis

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี สถานภาพครอบครัวโสด ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี อาชีพรับจ้าง/พนักงานบริษัท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000-19,999 บาท พฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทางของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเลือกรับประทานอาหารประเภทอาหารตามสั่ง เหตุผลที่เลือกรับประทานร้านอาหารริมทาง คือ ราคาถูก ทานอาหารร้านริมทางมากกว่า 4 ครั้งต่อสัปดาห์ บุคคลที่มีอิทธิพลในการเลือกรับประทานร้านอาหารริมทางคือ ผู้บริโภคเอง และค่าอาหารในการรับประทานเฉลี่ย 70 บาทต่อครั้ง

คำสำคัญ (Keyword) : อาหารริมทาง; พฤติกรรมการเลือกบริโภค; ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด

Abstract

The objectives of this study were: 1) to study street food consumption behavior in Suan Luang Districts; 2) to study mixed marketing factors in choosing street food stalls in Suan Luang Districts; 3) to compare the behavior of consumers choosing to eat at street food stalls in Suan Luang area, classified by personal data. There was a sample of 400 peoples by using a questionnaire as a study tool and the collected data were processed using descriptive statistics such as percentage, mean, standard deviation inferential statistics were Chi-square and Multiple Regression Analysis.

Received: 2022-08-24 Revised: 2022-09-14 Accepted: 2022-09-17

¹ นักศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต Student Master of Business Administration, Kasem Bundit University. E-mail: pinthira19@gmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต Advisor Master of Business Administration, Kasem Bundit University. E-mail: lovema1976@hotmail.com

³ อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต Advisor Master of Business Administration, Kasem Bundit University. E-mail: Ingorn55@gmail.com

The results showed that most of samples people were: female, age 31-40 years old. Single-family status, undergraduate education, occupation and employees of the company and average monthly income 10,000-19,999 baht. They Choose to have a cooked-to-order dish because it was cheap. They ate the street food more than four times a week Also, they themselves chose to eat the street food with the price average at 70 bath per time.

Keywords: street food; consumption behavior; mixed marketing factors

บทนำ (Introduction)

การบริโภคนั้นเป็นสิ่งสำคัญต่อมนุษย์ทุกคนที่ต้องกระทำเป็นประจำทุกวัน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตัวเอง ทำให้กิจกรรมการบริโภคมีความหลากหลายและดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง การบริโภคของมนุษย์ที่มีตั้งแต่รูปแบบของสินค้าหรือการบริการที่มีราคาไม่เก้บาไปจนถึงสินค้าและบริการที่มีราคาแพง ไม่ว่าจะเป็นสินค้าที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น ปัจจัยขั้นพื้นฐานของมนุษย์ คือ อาหาร น้ำ เสื้อผ้า และยารักษาโรค เป็นต้น รวมไปถึงสินค้าฟุ่มเฟือยต่างๆ ทั้งนี้รายได้ของแต่ละบุคคลก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริโภคสินค้าและบริการของแต่ละบุคคลด้วยเช่นกัน เพื่อที่จะนำไปใช้ในการดำรงชีวิต ในประเทศไทยได้มีการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ.2550 พบว่า ครัวเรือนทั่วประเทศมีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 18,660 บาท และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเดือนละ 14,500 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 77.7 ของรายได้ โดยค่าใช้จ่ายสูงสุดเป็นค่าอาหารและเครื่องดื่ม (ร้อยละ 33.0) รองลงมาเป็นค่าที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ภายในบ้าน (ร้อยละ 20.1) ค่าใช้จ่ายด้านการเดินทางและยานพาหนะ (ร้อยละ 18.2) และค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล/เครื่องนุ่งห่ม/รองเท้า (ร้อยละ 5.6) (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551)

ในปัจจุบันร้านอาหารริมทางยังคงมีแนวโน้มที่จะเติบโตอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการแข่งขันที่สูงและมีความเป็นอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมและรสชาติของอาหารท้องถิ่น อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสามารถช่วยขับเคลื่อนให้มีความน่าสนใจต่อนักท่องเที่ยวและได้มาสัมผัสกับการลิ้มรสชาติของอาหาร สร้างการรับรู้ ตลอดจนเกิดการบอกต่อ ดังนั้น ร้านอาหารไม่ได้เป็นเพียงแค่การมีร้านขายอาหารและการซื้ออาหารรับประทานอาหารเพื่อยังชีพ แต่กลายเป็นวิถีแห่งการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์และเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ โดยการนำอาหารเป็นสิ่งขับเคลื่อน และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารเพื่อยกระดับเศรษฐกิจของประเทศด้วยเช่นกัน (เจริญชัย เอกมาไพศาล และคณะ, 2563: 21-42)

ความหลากหลายของร้านอาหารริมทางถือได้ว่าเป็นอีกหนึ่งของการสร้างสีสันความมีชีวิตชีวาให้กับคนในเมือง โดยเฉพาะประเทศไทยที่มีมากในกรุงเทพมหานครซึ่งมีร้านอาหารริมทางอยู่ทั่วทุกพื้นที่ และมีการบริการหมุนเวียนกันไปตั้งแต่เช้าจนถึงกลางคืน ซึ่งมีอาหารหลายประเภทที่สามารถหาซื้อได้ง่าย สะดวกและรวดเร็ว ร้านอาหารริมทางในกรุงเทพมหานครเป็นอีกหนึ่งในยอดนิยมมากที่สุดของนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก ด้วยความที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวจากวัฒนธรรมการรับประทานอาหารของประชาชนในประเทศ ทำให้ประเทศไทยเป็นอีกหนึ่งสถานที่ที่สำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกมุมโลกทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ (เจริญชัย เอกมาไพศาล และคณะ, 2563: 21-42)

จากข้อมูลทีกล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาจึงเล็งเห็นว่าการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคร้านอาหารริมทางมีความสำคัญกับผู้ประกอบการหลายคน จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันร้านอาหารริมทางมีความสำคัญเพิ่มขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์และความแข็งแกร่งของวัฒนธรรมไทย

อีกทั้งยังก่อให้เกิดการสร้างรายได้ให้กับประเทศและสามารถสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในท้องถิ่นจากนักท่องเที่ยวได้โดยตรง ทั้งนี้ไม่เพียงแต่สร้างรายได้เพียงอย่างเดียวยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวอาหารริมทางของประเทศไทยให้ดีขึ้นอีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทางในเขตสวนหลวง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทางในเขตสวนหลวง
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้บริโภคที่เลือกรับประทานอาหารร้านริมทางในเขตสวนหลวงจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

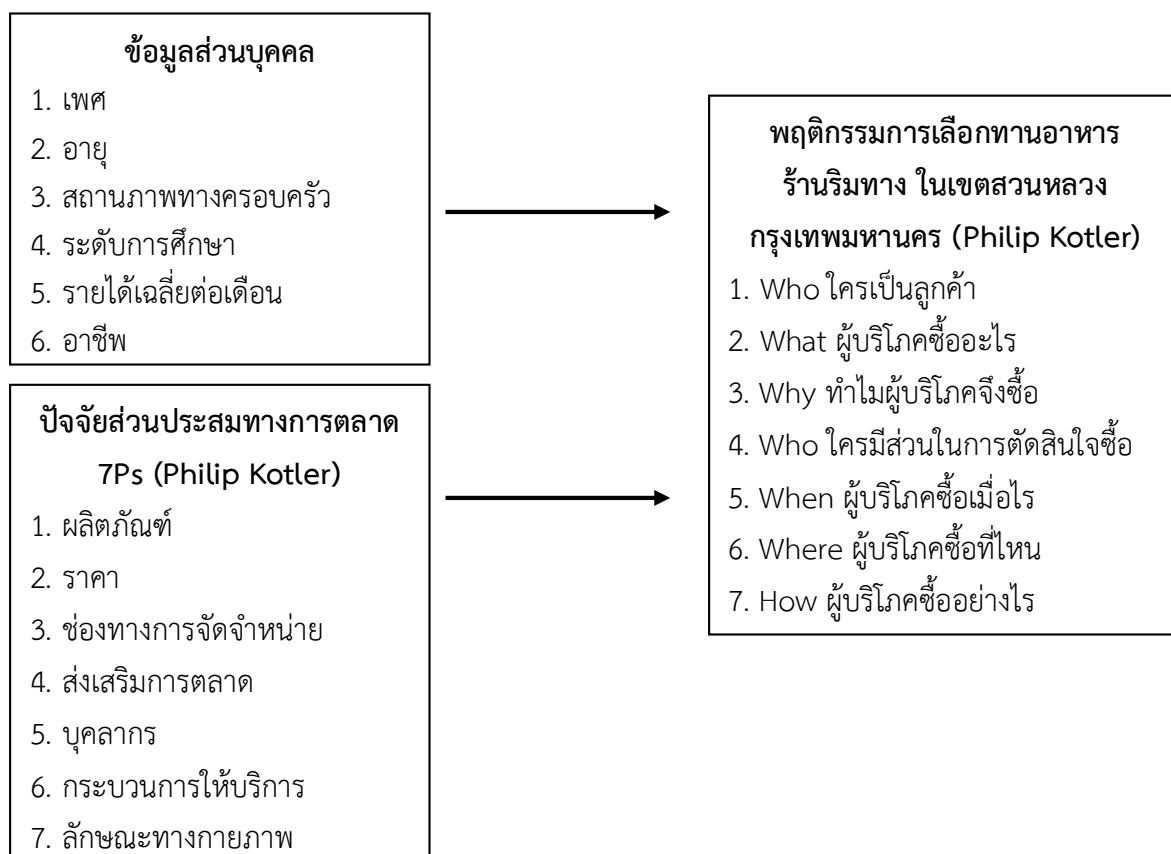
สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

ข้อมูลส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทางแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทางของผู้บริโภคในเขตพื้นที่สวนหลวง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทางในเขตสวนหลวง ศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกทานอาหารร้านริมทาง เปรียบเทียบพฤติกรรมการเลือกทานอาหารร้านริมทางจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการประกอบธุรกิจร้านอาหารในอนาคต ได้กำหนดวิธีการในการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทางของผู้บริโภคในเขตพื้นที่สวนหลวง กรุงเทพมหานคร โดยอาศัยทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) ของ Phillip Kotler ประกอบด้วย Product Price Place Promotion People Process Physical Evidence และศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคโดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภคของ Phillip Kotler ซึ่งประกอบไปด้วย 6W1H คือ Who What Why Whom Where When และ How

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ที่เคยบริโภคอาหารร้านริมทางในเขตพื้นที่สวนหลวง กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ เขตพื้นที่สวนหลวง กรุงเทพมหานคร

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา พฤศจิกายน 2564-กุมภาพันธ์ 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ แบบสอบถามของผู้ที่เลือกบริโภคอาหารร้านริมทางในเขตพื้นที่สวนหลวง กรุงเทพมหานคร ที่สร้างขึ้นเองจากแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการสอบถามในเรื่องเพศ อายุ สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ การสร้างลักษณะคำถามเป็นลักษณะ นามบัญญัติ (Nominal Scale) เป็นการวัดข้อมูลเพื่อจัดแบ่งข้อมูลออกเป็นกลุ่มๆ ตามคุณสมบัติที่กำหนดโดยมีคำตอบให้เลือกหลายคำตอบ แต่ผู้ตอบสามารถเลือกตอบเพียงข้อเดียว ข้อมูลที่วัดได้ในระดับนี้ใช้สถิติอย่างง่ายในการคำนวณคือค่าร้อยละ โดยในส่วนข้อมูลส่วนที่ 1 ประกอบด้วยจำนวนคำถามทั้งสิ้น 6 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกทานอาหารร้านริมทาง การสร้างลักษณะคำถามเป็นลักษณะ นามบัญญัติ (Nominal Scale) เป็นการวัดข้อมูลเพื่อจัดแบ่งข้อมูลออกเป็นกลุ่มๆ ตามคุณสมบัติที่กำหนด โดยมีคำตอบให้เลือกหลายคำตอบแต่ผู้ตอบสามารถเลือกตอบเพียงข้อเดียว ข้อมูลที่วัดได้ในระดับนี้ใช้สถิติอย่างง่ายในการคำนวณ คือ ค่าร้อยละ โดยในส่วนข้อมูลส่วนที่ 2 ประกอบด้วยจำนวนคำถามทั้งสิ้น 10 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการเลือกทานอาหารร้านริมทาง โดยเป็นลักษณะคำถามแบบค่าคะแนน แบ่งค่าคะแนนระดับความสำคัญออกเป็น 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Likert) แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นข้อคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และในการประมาณค่าได้มีการกำหนดค่าไว้ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง	สำคัญมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง	สำคัญมาก

ระดับ 3	หมายถึง	สำคัญปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	สำคัญน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	สำคัญน้อยที่สุด

การประเมินผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยของแต่ละระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	มาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	น้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	น้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 เป็นข้อมูลข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมจาก การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งต่างๆ ทั้งตำรา เอกสาร และผลการศึกษาวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.2 ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มเป้าหมาย และรับกลับคืนมาด้วยตนเอง ดำเนินการตรวจสอบความเรียบร้อย เพื่อให้แน่ใจว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ ครบถ้วน และสามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปได้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยการหาอัตราส่วนร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) พร้อมคำอธิบายผล และนำผลที่ได้มานำเสนอเพื่อวิเคราะห์ตามลักษณะของตัวแปรต่างๆ ดังนี้

4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายข้อมูลเชิงประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามและตัวแปรต่างๆ

4.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับการทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ คือ Chi-square และ Multiple Regression Analysis

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60 อายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 42 สถานภาพครอบครัวโสด คิดเป็นร้อยละ 59 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 64 อาชีพรับจ้าง/พนักงานบริษัท คิดเป็นร้อยละ 64.8 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000-19,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 57.3

2. พฤติกรรมการเลือกรับประทานร้านอาหารริมทาง

จากการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการเลือกรับประทานร้านอาหารริมทางของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เลือกรับประทานอาหารประเภทอาหารตามสั่ง เหตุผลที่เลือกรับประทานร้านอาหารริมทาง คือ ราคาถูก ทานอาหารร้านริมทางมากกว่า 4 ครั้งต่อสัปดาห์ บุคคลที่มีอิทธิพลในการเลือกรับประทานร้านอาหารริมทางคือ ผู้บริโภคเอง และค่าอาหารในการรับประทานเฉลี่ย 70 บาทต่อครั้ง

3. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการเลือกรับประทานร้านอาหารริมทาง

จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดในการเลือกรับประทานร้านอาหารริมทาง ภาพรวมอยู่ในระดับสำคัญมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$) มีระดับความสำคัญอยู่ในระดับสำคัญมากที่สุดทั้ง 7 รายการ ประกอบด้วย ด้านราคา ($\bar{X} = 4.68$) ด้านสถานที่การให้บริการ ($\bar{X} = 4.65$) ด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.65$) ด้านกระบวนการให้บริการ ($\bar{X} = 4.63$) ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.63$) ด้านลักษณะทางกายภาพ ($\bar{X} = 4.61$) ด้านส่งเสริมการตลาด ($\bar{X} = 4.60$) ตามลำดับ ดังแสดงตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการเลือกรับประทานร้านอาหารริมทาง

ข้อที่	ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	$\bar{x}$	ระดับความสำคัญ	ลำดับ
1	ด้านผลิตภัณฑ์	4.65	มากที่สุด	3
2	ด้านราคา	4.68	มากที่สุด	1
3	ด้านสถานที่การให้บริการ	4.65	มากที่สุด	2
4	ด้านการส่งเสริมการตลาด	4.60	มากที่สุด	7
5	ด้านบุคลากร	4.63	มากที่สุด	5
6	ด้านกระบวนการให้บริการ	4.63	มากที่สุด	4
7	ด้านลักษณะทางกายภาพ	4.61	มากที่สุด	6
ค่าเฉลี่ย		4.64	มากที่สุด	

4. เปรียบเทียบพฤติกรรมผู้บริโภคที่เลือกรับประทานร้านอาหารริมทางจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

สมมติฐานที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการเลือกรับประทานร้านอาหารริมทางแตกต่างกัน จากการศึกษ พบว่า เพศแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเลือกรับประทานร้านอาหารริมทางในด้านประเภทของอาหารที่นิยมบริโภค ด้านเหตุผลที่เลือกทานอาหารร้านริมทาง ด้านความถี่ของการเลือกทานอาหารร้านริมทาง และด้านบุคคลที่มีอิทธิพลในการเลือกทานอาหารร้านริมทางมากที่สุด ไม่แตกต่างกัน

อายุแตกต่างกันมีพฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหารริมทางด้านประเภทของอาหารที่นิยมบริโภค ด้านเหตุผลที่เลือกทานอาหารร้านริมทาง ด้านความถี่ของการเลือกทานอาหารร้านริมทางแตกต่างกัน

สถานภาพทางครอบครัวแตกต่างกันมีพฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหารริมทางด้านประเภทของอาหารที่นิยมบริโภค และด้านเหตุผลที่เลือกทานอาหารร้านริมทาง แตกต่างกัน

ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีพฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหารริมทางด้านประเภทของอาหารที่นิยมบริโภค ด้านเหตุผลที่เลือกทานอาหารร้านริมทาง และด้านบุคคลที่มีอิทธิพลในการเลือกทานอาหารร้านริมทางมากที่สุด แตกต่างกัน

อาชีพแตกต่างกันมีพฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหารริมทางด้านความถี่ของการเลือกทานอาหารร้านริมทางแตกต่างกัน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีพฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหารริมทางด้านเหตุผลที่เลือกทานอาหารร้านริมทาง แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทางในเขตพื้นที่สวนหลวงกรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทางในเขตสวนหลวง

จากการศึกษา พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่เลือกรับประทานประเภทอาหารตามสั่ง เนื่องจากมีราคาถูก และสามารถเลือกเมนูอาหารได้หลากหลาย อีกทั้งในปัจจุบันมีร้านอาหารริมทางอยู่ทั่วทุกพื้นที่ทำให้ง่ายและสะดวกรวดเร็วต่อการเลือกซื้ออาหาร โดยผู้บริโภคนั้นเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในการเลือกรับประทานอาหารริมทางเอง ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้บริการร้านอาหารริมทางประเภทอาหารตามสั่งมากกว่า 4 ครั้งต่อสัปดาห์ เฉลี่ยอยู่ที่ 70 บาทต่อครั้ง ผู้บริโภคที่มาใช้บริการร้านอาหารริมทางมักเป็นกลุ่มวัยทำงาน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญธัญญ์ ไซสุรินทร์ และดาริณี ตันทวีเชฐ (2560: 79-89) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการร้านอาหารประเภทก๋วยเตี๋ยวในเขตพื้นที่ถนนสายนิมมานเหมินท์ของผู้ใช้บริการในจังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่ใช้บริการในวันที่สะดวก ในช่วงเวลา 12.01-18.00 น.โดยระยะเวลาที่ใช้บริการ คือ 31-45 นาทีและความถี่ที่มาใช้บริการไม่แน่นอน ที่เป็นเช่นนี้เพราะ พฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีความแตกต่างกันและเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและความนิยม และเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตนเองโดยไม่มีบุคคลหรือสิ่งอื่นๆ มาเป็นตัวตัดสินใจในการเลือกบริโภคอาหารริมทางเป็นอีกทางเลือกของผู้บริโภคหลายคน เนื่องจากหาซื้อง่าย ราคาถูก เพราะใกล้ที่พักหรือที่ทำงาน ซึ่งตรงตามความต้องการของกลุ่มคนวัยทำงาน ที่จะใช้เวลาพักกลางวันหรือหลังจากเลิกงานในการหาสิ่งเหล่านี้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตนเอง โดยเลือกทานแค่อาหารร้านริมทางก็สามารถตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานได้แล้วโดยไม่จำเป็นต้องเดินทางไปร้านอาหารไกลๆหรือมีราคาแพง

2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทาง

จากการศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทาง พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ รจิต คงหาญ และอนุชิต แสงอ่อน (2561: 91-103) ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การตลาดสำหรับธุรกิจร้านอาหารริมทางสมัยใหม่ในกรุงเทพมหานคร จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับความถี่ต่อเดือนของผู้บริโภคที่มาใช้บริการร้านอาหารริมทางสมัยใหม่ในกรุงเทพมหานครภาพรวมในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา และด้านส่งเสริมการตลาด แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญธัญญ์ ไซสุรินทร์ และดาริณี ตันทวีเชฐ (2560: 79-89) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการร้านอาหารประเภทก๋วยเตี๋ยวในเขตพื้นที่ถนนสายนิมมานเหมินท์ของผู้ใช้บริการในจังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารประเภทก๋วยเตี๋ยวในเขตพื้นที่ถนนสายนิมมานเหมินท์ของผู้ใช้บริการในจังหวัดเชียงใหม่ในภาพรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุดที่เป็นเช่นนี้เพราะ อาหารร้านริมทางมักจะมีราคาที่ถูกลง ไม่แพงจนเกินไป ซึ่งเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจ

อายุ มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทางในด้านประเภทของอาหารที่นิยมบริโภคคือ อาหารตามสั่ง ข้าวราดแกง ก๋วยเตี๋ยว ด้านเหตุผลที่เลือกทานอาหารร้านริมทาง คือ ราคาถูก หาทานง่าย สะดวกรวดเร็ว และใกล้บ้าน และด้านความถี่ในการเลือกทานอาหารริมทาง ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุแตกต่างกันมีพฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทางที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญธัญชัยสุรินทร์ และดาริณี ตัณฑวิเชษฐ (2560: 79-89) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการร้านอาหารประเภทก๋วยเตี๋ยวในเขตพื้นที่ถนนสายนิมมานเหมินท์ของผู้ใช้บริการในจังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุที่แตกต่างกันที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านอาหารประเภทก๋วยเตี๋ยวในเขตพื้นที่ถนนสายนิมมานเหมินท์ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริโภคที่มีอายุแตกต่างกันย่อมมีความต้องการแตกต่างกันหรืออาจจะไม่แตกต่างกันมาก ไม่ว่าจะเป็นการเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของตนเองหรือรายได้ที่จำกัดของผู้บริโภคหรือการเข้าถึงสื่อออนไลน์ของแต่ละบุคคลไม่เท่ากัน กลุ่มวัยทำงานจะสามารถเข้าถึงร้านอาหารริมทางได้หลากหลายร้านมากกว่าผู้สูงอายุ มีการเข้าถึงผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ มากกว่า ทำให้

ทราบว่ามีร้านอาหารอยู่บริเวณไหนบ้างหรือตามริ้ว ตามกระแสได้มากกว่า หรือผู้บริโภคที่มีอายุน้อยอาจจะยังไม่มีกำลังซื้อ ทำให้การเลือกบริโภคนั้นมีความจำกัด

สถานภาพทางครอบครัว มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทางด้านประเภทของอาหารที่นิยมบริโภค คือ อาหารตามสั่ง ข้าวราดแกง ก๋วยเตี๋ยว และด้านเหตุผลที่เลือกทานอาหารร้านริมทาง คือ ราคาถูก หาทานง่าย สะดวกรวดเร็วและใกล้บ้าน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า สถานภาพทางครอบครัวแตกต่างกันมีพฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทางที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ระดับการศึกษา มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทางด้านประเภทของอาหารที่นิยมบริโภค คือ อาหารตามสั่ง ข้าวราดแกง ก๋วยเตี๋ยว ด้านเหตุผลที่เลือกทานอาหารร้านริมทาง คือ ราคาถูก หาทานง่าย สะดวกรวดเร็วและใกล้บ้าน และด้านบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเลือกทานอาหารร้านริมทาง คือ เพื่อ ครอบครัว ผู้บริโภคเอง และสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีพฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทางที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 อาชีพ มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทางด้านความถี่ของการเลือกทานอาหารร้านริมทาง คือ มากกว่า 4 ครั้งต่อสัปดาห์ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า อาชีพแตกต่างกันมีพฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทางที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทางด้านเหตุผลที่เลือกทานอาหารร้านริมทาง คือ ราคาถูก หาทานง่าย สะดวกรวดเร็วและใกล้บ้าน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีพฤติกรรมการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทางที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 พฤติกรรมของผู้บริโภคเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อธุรกิจร้านอาหารริมทาง เพราะจะส่งผลให้เกิดการแสดงผลออกมาเมื่อมีการรับรู้และจะทำให้ความชื่นชอบของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันไป ดังนั้น ธุรกิจร้านอาหารริมทางจึงต้องมีความหลากหลายเพื่อสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างตรงตามความต้องการ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของร้าน เช่น สูตรของอาหาร วิธีการปรุง รวมไปถึงวิธีการขายของผู้ขายที่จะทำให้ผู้บริโภคจดจำและเกิดความประทับใจและสามารถสร้างความมั่นใจในการเลือกทานอาหารร้านริมทางของผู้บริโภคได้

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี บทความวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง และผลของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการวิจัย ดังนี้

1. ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคในการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทาง ประกอบด้วยประเภทของอาหารที่นิยมรับประทาน เหตุผลที่เลือกรับประทาน ความถี่ในการรับประทานและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกบริโภคอาหารร้านริมทาง ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาร้านอาหารและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพได้

2. ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเลือกบริโภคอาหารร้านริมทาง ประกอบด้วยด้านผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่ให้บริการ การส่งเสริมการตลาด กระบวนการให้บริการ บุคลากร และลักษณะทางกายภาพ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับปัจจัยทุกด้านมากที่สุด ซึ่งผู้ประกอบการควรมีความใส่ใจและพัฒนาคุณภาพของร้านและอาหารเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้อย่างตรงตามความต้องการและเกินความคาดหวัง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการศึกษานี้ทำให้ทราบถึงทำให้ทราบปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมในการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทาง เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปปรับพฤติกรรมให้บริการของร้านอาหารริมทางเพื่อเพิ่มยอดขายอาหารริมทาง ดังนี้

ผลิตภัณฑ์มีความหลากหลายของเมนูอาหาร สด สะอาด รสชาติดี ภาชนะ บรรจุภัณฑ์ของอาหารและเครื่องดื่มมีความทันสมัย รูปลักษณะของอาหารมีการจัดวางสวยงาม เพิ่มเมนูที่เป็นเอกลักษณ์ของทางร้าน ราคาต้องเหมาะสมกับคุณภาพ มีการระบุราคาในเมนูให้ชัดเจน ราคามีความเหมาะสมกับปริมาณของอาหาร ลูกค้าสามารถเข้าถึงวิธีการซื้อและสะดวกขึ้น มีจำหน่ายออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันต่างๆ ผู้จัดการหรือพนักงานของร้านต้องมีความรู้เรื่องราคาอาหาร รายการอาหารและเครื่องดื่ม มีความชำนาญในการให้บริการ ให้คำแนะนำในการเลือกเมนูอาหาร มีอัธยาศัยดี มีการบริหารจัดการเวลาในการให้บริการ เช่น ลำดับคิวก่อนหลังของการสั่งอาหาร ความถูกต้องแม่นยำในการบันทึกรายการอาหาร มีความรวดเร็วในการผลิตและเสิร์ฟอาหาร และภายในร้านต้องมีความสะอาด ไม่แออัดจนเกินไป มีความสะดวกสบายในการนั่งรับประทาน มีสถานที่จอดรถที่สะดวก ร้านมีความโดดเด่น ทันสมัยมีการตกแต่งร้านให้เป็นเอกลักษณ์ สะดุดตาผู้บริโภค

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมในการเลือกรับประทานอาหารร้านริมทางในเขตพื้นที่ส่วนหลวงกรุงเทพมหานคร ซึ่งพฤติกรรมบริโภคของประชากรในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน หากต้องการศึกษาพฤติกรรมบริโภคร้านอาหารริมทางในพื้นที่อื่นๆ ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมและควรศึกษาวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ให้ผลงานวิจัยมีความน่าเชื่อถือและได้ข้อมูลเชิงลึกเพื่อเป็นแนวทางในการประกอบธุรกิจร้านอาหารริมทาง

เอกสารอ้างอิง (References)

- เจริญชัย เอกมาไพศาล และคณะ. (2563). “การศึกษาการบริโภคอาหารริมทางในกรุงเทพมหานครและผลกระทบและความตั้งใจแสดงพฤติกรรมของผู้บริโภค”. *จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์*. 42(1)(163): 21 – 42.
- ณัฐนิชา ลิมนนวิสัย. (2561). การศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคอาหารประเภทร้านริมทางวิถี (Street Food) ของนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่. สารนิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต. วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธัญญ์ ไขสุรินทร์ และดาริณี ตันทวีเชฐ. (2560). “พฤติกรรมและปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการร้านอาหารประเภทก๋วยเตี๋ยวในเขตพื้นที่ถนนสายนิมมานเหมินท์ของผู้ใช้บริการในจังหวัดเชียงใหม่”. *วารสารวิชาการตลาดและการจัดการ*. 4(1): 79-89.
- รจิตร์ คงหาญ และอนุชิต แสงอ่อน. (2561). “กลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับธุรกิจร้านอาหารริมทางสมัยใหม่ในกรุงเทพมหานคร”. *วารสารปัญญาทัศน์*. 10(1): 91-103.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2551). การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages>. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2564.

การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กทั้งระบบอย่างยั่งยืน
กรณีศึกษา : โรงเรียนบ้านห้วยฉลอง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์
Sustainable Development of a Small School in the Whole System:
Case Study of Ban Huai Chalong School Muang District Uttaradit Province

หยกแก้ว กมลวรเดช¹ วจี ปัญญาใส² พิมพกา ธรรมสิทธิ์³ ชัชภูมิ สีชมภู⁴

Yokkaew kamolvoradej, Vajee Panyasai, Phimpaka Thammasit and Chatphum Sichomphoo

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาของโรงเรียน 2) พัฒนาครูด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับกับบริบทของโรงเรียน 3) พัฒนาเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นนี้มี 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ใช้ในการศึกษาปัญหาและความต้องการ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน จำนวน 33 คน กลุ่มที่ 2 ใช้ในการศึกษาผลการจัดกิจกรรมพัฒนาจัดการเรียนรู้และการสร้างเครือข่ายชุมชน จำนวน 18 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอน ตัวแทนผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้การสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการจัดเวทีประชาคมและการประชุมกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าความถี่และร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาที่มีความรุนแรงมากที่สุด คือ ครูไม่ครบชั้น รองลงมา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปัญหาด้านครอบครัว คือ พ่อ แม่ไม่มีเวลาอบรมลูกหลาน และเด็กอาศัยอยู่กับ ปู่ย่า ตายาย ความต้องการ คือ การอบรมครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ และการผลิตสื่อ และการอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เรื่องการเลี้ยงดูลูกวัยรุ่น

ผลของการจัดกิจกรรมอบรมครูและผู้ปกครอง ทำให้นักเรียนกระตือรือร้นมากขึ้น คณะกรรมการสอนในแต่ละรายวิชาสูงขึ้น นักเรียนกล้าแสดงออกมากขึ้น รวมถึง ผู้ปกครองรับฟังและเปิดใจพูดคุยกับบุตรหลานมากขึ้น เห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม เพื่อสอดคล้องความประพฤติของบุตรหลานมากขึ้น

คำสำคัญ (Keywords) : การพัฒนา; โรงเรียนขนาดเล็ก; การพัฒนาทั้งระบบอย่างยั่งยืน

Abstract

The objectives of this study were: 1) to study problems and development needs; 2) to develop teachers' learning management styles appropriate in the context; and 3) to develop a strong community network. There were 2 sample groups. The first group of 33 people was used to study the problems and development needs consisting of school administrator, teachers, school, committees, parents, and community leaders. The second group of 18 people was to study the result of activities to develop learning management and networking consisting of school administrator, teachers, school committees, parent representatives and community leaders. Research tools were interviews, and records of

Received: 2022-08-25 Revised: 2022-09-12 Accepted: 2022-09-18

^{1 2 3 4} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ 53000 Education Administration, Uttaradit Rajabhat University, Uttaradit Province 53000. E-mail: yokkaew.kamol@gmail.com

organizing the community forums and group meetings. The statistical tools used to analyze the data were frequency and percentage.

The results showed that as the serious problem, some classrooms did not have teachers; then, students had the low academic achievement. As the family problems, the parents did not have time to inculcate their children; mostly, their grandparents were living with them. The development needs were to provide both teachers with trainings of learning management and media production skills, and parents with trainings of adolescence raising. These training activities participated by the teachers and parents made the students more enthusiastic about their learning; increasingly, they were sharing their opinions with the teachers and parents, and their test scores of all subjects were higher. Furthermore, the parents were improving their attentions with the positive attitudes: listening actively to their children. They found the value of engagement for monitoring the children behaviors.

Keywords: development; small school; sustainable development in the whole system

บทนำ (Introduction)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กล่าวไว้ในส่วนของความจำเป็นในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติว่า ความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับแรงกดดันจากภายในประเทศ จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ การติดกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ทักษะคนมีความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม และพฤติกรรมของประชาชนที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย และเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว รวมทั้งระบบการศึกษายังมีปัญหามากประการ นับตั้งแต่ปัญหาคุณภาพคนไทยทุกช่วงอายุ ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ จุดอ่อนของระบบการศึกษา และการพัฒนาบุคลากรทางด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีและการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษา ตลอดจน ปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะของคนไทยส่วนใหญ่ ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สนองและรองรับความท้าทายดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: ง)

ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 จึงกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา โดยมีเป้าหมายที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ คือ ให้มีระบบบริหารจัดการศึกษา โดยมีเป้าหมายที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ คือ ให้มีระบบการบริหารจัดการศึกษามี

ประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่งผลกระทบต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่ มีกฎหมายและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษารองรับ ลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน สถานศึกษา และความต้องการกำลังแรงงานของประเทศและมีระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มีความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: ฐ) โดยเฉพาะสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องดำเนินการพัฒนาและยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยรูปแบบวิธีการที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา นำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในการวางแผนการปฏิบัติการตรวจสอบ ติดตาม เพื่อการปรับปรุง พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วนในชุมชนพื้นที่ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 177)

โรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งขาดแคลนบุคลากร ขาดแคลนงบประมาณ จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาทั้งระบบ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและต่อเนื่อง ด้วยการสร้างครูมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วนทั้งในชุมชน และพื้นที่ โดยพัฒนาเป็นเครือข่ายของชุมชนที่เข้มแข็ง อันจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของครู คุณภาพของนักเรียน คุณภาพของโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้
2. เพื่อพัฒนาครูด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน
3. เพื่อพัฒนาเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็งในการจัดการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

- 1.1.1 ศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน
- 1.1.2 ติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรม การอบรมครูด้านการจัดการเรียนรู้ การผลิตสื่อ

1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน 1 คน ครูผู้สอน 8 คน ผู้ปกครองนักเรียน 66 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 9 คน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 จำนวน 1 คน กำนัน 1 คน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ 1 คน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รวม 90 คน

กลุ่มตัวอย่างมี 2 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาชุมชน จำนวน 33 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

1. เป็นผู้บริหารโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง ในปีการศึกษา 2565

2. เป็นครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง ในปีการศึกษา 2565
3. เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง
4. เป็นผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง ปีการศึกษา 2565
5. เป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 2
6. เป็นกำนันตำบลห้วยฉลอง
7. เป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลห้วยฉลอง

กลุ่มที่ 2 ใช้ในการติดตามผลการจัดกิจกรรมการพัฒนากิจการจัดการเรียนรู้และการสร้างเครือข่าย จำนวน 18 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

1. เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง ในปีการศึกษา 2565
2. เป็นครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง ในปีการศึกษา 2565
3. เป็นผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง ปีการศึกษา 2565
4. เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านห้วยฉลอง
5. เป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 2

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

โรงเรียนบ้านห้วยฉลอง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

10 มกราคม – 31 กรกฎาคม 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบบันทึกการจัดเวทีประชาคม

2.2 การสัมภาษณ์/แบบบันทึกการสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ข้อ 1 โดยใช้แบบบันทึกการจัดเวทีประชาคม และการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม ส่วนการเก็บข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 3 ใช้การสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มย่อย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ดำเนินการ 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดเวทีประชาคม จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 33 คน ระยะที่ 2 เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนากิจการจัดการเรียนรู้ และการสร้างเครือข่ายชุมชนตามความต้องการที่ระบุในการเก็บข้อมูลในระยะที่ 1 ระยะที่ 3 เป็นการติดตามผลการจัดกิจกรรมการพัฒนากิจการจัดการเรียนรู้ และการสร้างเครือข่ายชุมชน โดยการสัมภาษณ์ และประชุมกลุ่มจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 18 คน

ผลการวิจัย (Research Results)

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 2) พัฒนาครูด้านรูปแบบการจัดการเรียน การสอนที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน 3) พัฒนาเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็งในการจัดการศึกษา ปรากฏผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์แต่ละข้อ ดังนี้

1. ข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดเวทีประชาคม

ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 33 คน เป็นเพศหญิง 18 คน คิดเป็นร้อยละ 54.54 เพศชาย 15 คน คิดเป็นร้อยละ 45.45 เป็นผู้ปกครอง 10 คน คิดเป็นร้อยละ 30.30 คณะกรรมการสถานศึกษา 9 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 ครูผู้สอน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 24.24 ผู้นำชุมชน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 15.15 และผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.03 สภาพปัญหาครูไม่ครบชั้นมีความรุนแรงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.75 รองลงมา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในรายวิชา คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ และภาษาไทย ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังพบปัญหาด้านครอบครัว คือ พ่อแม่ ไม่มีเวลาอบรมลูกหลาน ร้อยละ 60.60 และเด็กอาศัยอยู่กับปู่ย่า ตายาย ทำให้ต้องการติดตามเรื่องพฤติกรรม ร้อยละ 51.51 ส่วนความต้องการด้านการเรียน การสอน คือ การพัฒนาครูผู้สอนและนักเรียนโดยการอบรมการบูรณาการด้านการสอน การผลิต/ใช้สื่อสร้างสรรค์และการจัดค่ายวิชาการ ด้านพฤติกรรมนักเรียนและปัญหาครอบครัว ต้องการให้มีการอบรม/จัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ครอบครัว/ผู้ปกครอง ด้านการเลี้ยงดูลูกวัยรุ่น การเปลี่ยนแปลงของสังคม และการสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่บุตรหลาน

2. การพัฒนาครูด้านรูปแบบการจัดการเรียน การสอนที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน พบว่าการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้และสร้างเครือข่ายชุมชน จัด 3 ลักษณะ คือ 1) การจัดอบรมครูผู้สอน เรื่องการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และอบรมการผลิตสื่อ 2) การจัดกิจกรรมฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ การจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียน ป.1-ป.3 เรื่องการส่งเสริมการอ่านออก เขียนได้ โดยใช้สื่อในการสร้างเครือข่ายชุมชนจัดกิจกรรมการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เรื่อง การเลี้ยงลูกวัยรุ่น และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การดูแลลูกวัยรุ่นของผู้ปกครอง ครอบครัวตัวอย่างในชุมชน ที่ผ่านการคัดเลือกจากผู้นำชุมชน กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง และจากการติดตามผล/ประเมินผล โดยการสัมภาษณ์ครู ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน พบว่า การจัดกิจกรรมการอบรมครู และการจัดฐานการเรียนรู้สามารถแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอน ได้มากกว่า ร้อยละ 50 และยังส่งผลทำให้นักเรียนกล้าแสดงออกมากขึ้น นักเรียนกระตือรือร้นในการเรียน และขาดเรียนน้อยลง ส่วนการให้ความรู้ผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม เพื่อสอดส่องพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของบุตรหลานเพิ่มขึ้น ให้การยอมรับ/รับฟังข้อมูลจากเพื่อนบ้าน/ผู้อื่น เกี่ยวกับพฤติกรรมบุตรหลานมากขึ้น และเปิดใจรับฟังและพูดคุยกับบุตรหลานมากขึ้น

3. การพัฒนาเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็ง พบว่า จากการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เรื่องการเลี้ยงลูกวัยรุ่น และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การดูแลลูกวัยรุ่นของผู้ปกครอง/ครอบครัวตัวอย่างที่ผ่านการคัดเลือกจากผู้นำชุมชน กรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองแล้ว จากการติดตามผลโดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน พบว่า ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม เพื่อสอดส่องดูแลพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของบุตรหลานเพิ่มขึ้น ให้การยอมรับ/รับฟัง ข้อมูลจากเพื่อนบ้าน/ผู้อื่น เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุตรหลานมากขึ้น และเปิดใจรับฟัง และพูดคุยกับบุตรหลานมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. จากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ พบว่า ปัญหาครูไม่ครบชั้นเป็นปัญหาที่รุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความต้องการด้านการเรียนการสอนจึงเป็นความต้องการในการพัฒนาครู และนักเรียน โดยการอบรมบูรณาการด้านการสอน และการผลิตสื่อ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการอบรมครู ให้มีความรู้และทักษะการบูรณาการด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบกับการใช้สื่อจะทำให้ครูสามารถบูรณาการเนื้อหาภายในและนอกกลุ่มสาระได้ ซึ่งจะส่งผลการแก้ปัญหาทางด้านครูไม่ครบชั้นได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิสิษฐ์ ภู่ออด (2559) ที่พบว่า การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กต้องใช้หลักความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และความศรัทธาในตัวครู และผู้บริหาร ครูและผู้บริหารต้องสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธาจากผู้ปกครองและชุมชน จึงจะนำไปสู่การร่วมแรงร่วมใจในการระดมทรัพยากร เพื่อนำมาใช้ในการจัดการศึกษาได้

2. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาครูด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน พบว่า มีการจัดอบรมครูผู้สอนเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบ Active learning และการอบรมการผลิตสื่อ และการจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียนในลักษณะของการจัดฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ส่งผลให้ครูมีการบูรณาการด้านเนื้อหาวิชาในและนอกกลุ่มสาระได้มากขึ้น รวมถึง มีการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนมากขึ้น นักเรียนมีพฤติกรรมการขาดเรียนน้อยลง กระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น ตลอดจน การอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เรื่องการเลี้ยงดูลูกวัยรุ่นและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเลี้ยงดูลูกของครอบครัวตัวอย่าง ทำให้ผู้ปกครองมีการรับฟังและเปิดใจพูดคุยกับลูกมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากการอบรมด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และผลิตสื่อ เป็นการเปิดโอกาสให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและกับบุคคลภายนอกมากขึ้น ทำให้เกิดแนวคิดในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมตามฐานต่าง ๆ มีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น อาจเนื่องมาจากการได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการเข้าร่วมกิจกรรม ทำให้เกิดแนวคิดในการเปลี่ยนแปลงตนเอง เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ และประโยชน์ของการศึกษามากขึ้น และการที่ผู้ปกครองได้เข้ารับการอบรมมีพฤติกรรมในการรับฟังและเปิดใจ พูดคุยกับบุตรหลานมากขึ้น อาจเนื่องมาจากการได้รับความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมวัยรุ่นในยุคปัจจุบัน รวมถึงการได้รับฟังตัวอย่างการเลี้ยงดูบุตรหลานจากครอบครัวตัวอย่าง ซึ่งเป็นคนในพื้นที่ทำให้มีแนวคิดในการปรับเปลี่ยนการเลี้ยงดูลูกวัยรุ่นได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัตนพร รัตนสุวรรณ และคณะ (2564: 9) พบว่า การบริหารงานวิชาการควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยชวนบุคลากรในห้องเรียนที่มีความรู้ ความสามารถเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เข้ามาให้ความรู้กับครู นักเรียนภายในโรงเรียน และสอดคล้องกับ แสงเดือน อาจหาญ (2560: 92) กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สพ.ป. จันทบุรี เขต 2 พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติการกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่ควรเลือกใช้ได้แก่ กลยุทธ์ปรับวิธีการเรียน เปลี่ยนวิธีสอน ทั้งนี้เพราะว่าแต่เดิมครูจัดการเรียนการสอน โดยการบอก/บรรยายเนื้อหาให้แก่เด็ก ปัญหาที่ตามมา คือ เด็กนำเอาความรู้ไปใช้ไม่ได้ ดังนั้นรูปแบบ วิธีและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาทักษะ ความสามารถ จึงเป็นสิ่งสำคัญครูจำเป็นต้องปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน นอกเหนือจากจากทักษะด้านภาษาแล้วต้องสอนให้เด็กเกิดการพัฒนาทักษะการคิด การแก้ปัญหา เกิดกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการบริการสังคม มีจิตสาธารณะ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

3. ข้อมูลจากการติดตามผล/ประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ และสร้างเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็งในการจัดการศึกษา พบว่า ร้อยละ 50 สามารถแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอนได้ และทำให้นักเรียนกล้าแสดงออก กระตือรือร้นในการเรียน ขาดเรียนน้อยลง รวมถึงผู้ปกครองรับฟังและเปิดใจพูดคุยกับบุตรหลานมากขึ้น เห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม เพื่อสอดส่องพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของบุตรหลานมากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการอบรมครูด้านทักษะในการบูรณาการการจัดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น การจัดฐานการเรียนรู้ทำให้นักเรียนได้เห็นวิธีการในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ จากวิทยากร และการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น ทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนเปลี่ยนไปในทางที่สนุกสนานและน่าสนใจ จึงทำให้นักเรียนกระตือรือร้นในการเรียนและขาดเรียนน้อยลง ในขณะที่ผู้ปกครองที่ได้รับความรู้จากการอบรม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิธีการเลี้ยงลูกวัยรุ่น วิธีการพูดคุยกับบุตรหลาน รวมถึง ได้ความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน ทำให้เปลี่ยนมุมมองของการเลี้ยงลูกวัยรุ่นมากขึ้น ทำให้เกิดการยอมรับ/รับฟังเพื่อนบ้าน/ผู้อื่นเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุตรหลานมากขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัตนาพร รัตนสุวรรณ และคณะ (2564: 9) พบว่า การบริหารงานวิชาการควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยชวนบุคลากรในท้องถิ่นที่มีความรู้ ความสามารถเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เข้ามาให้ความรู้กับครู นักเรียนภายในโรงเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรเดช โสมาบุตร (2560: 99) ที่พบว่า องค์ประกอบหนึ่งของแนวทางการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กด้านการจัดการเรียนรู้ คือ การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ให้มีทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะอาชีพ และปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสำนึกรักษ์ท้องถิ่น และสืบสานวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น และพินสุตา สิริธรรังศรี (2552 อ้างถึงใน ศศิธรดา แพงไทย และสมใจ มณีวงศ์, 2561: 120) ได้ศึกษาเรื่อง ภาพการศึกษาในอนาคต 10-20 ปี พบว่า สถานศึกษาควรมีการพัฒนาครูด้วยตนเอง หรือการส่งครูไปพัฒนา เพื่อนำความรู้มาพัฒนาการเรียนการสอน การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยการร่วมคิด ร่วมระดมทุนภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยสอน หรือจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียน การสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติ และแสงเดือน อาจหาญ (2560: 92) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมปฏิบัติการกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่ควรเลือกใช้ ได้แก่ กลยุทธ์ปรับวิธีการเรียน เปลี่ยนวิธีสอน โดยการปรับเปลี่ยนรูปแบบ วิธีการ และเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะ ความสามารถด้านการคิด การแก้ปัญหา ทักษะด้านภาษา การบริการสังคม และการมีจิตสาธารณะ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้เกิดองค์ความรู้ ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีความขาดแคลนปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา เช่น ครูไม่ครบชั้น ครูไม่ตรงวิชาเอก สื่อประกอบการเรียน การสอนไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย มีความจำเป็นต้องพัฒนาทั้งระบบ โดยความร่วมมือของทุกฝ่าย ดังต่อไปนี้

1.1 การพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอน ควรมีการพัฒนาครูด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ บูรณาการทั้งในและนอกกลุ่มสาระ โดยกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning และการส่งเสริมให้ครูผลิตและใช้สื่อประกอบการเรียน การสอนให้มากขึ้น ซึ่งการจัดกิจกรรมดังกล่าว สามารถประสานความร่วมมือจากสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่ในกิจกรรมการบริการวิชาการได้

1.2 การจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กจำเป็นต้องอาศัยเครือข่ายที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะเครือข่ายชุมชน ซึ่งเป็นพื้นที่บริการของโรงเรียน โดยการสร้างโอกาสในการพบปะ/ประชุม กันอย่างต่อเนื่อง

เพื่อการรับรู้ปัญหาและความสำเร็จของการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านคุณลักษณะ/พฤติกรรมนักเรียน ซึ่งชุมชนมีความพร้อมในการให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาและร่วมพัฒนาไปกับทางโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน ถ้ามีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันอย่างต่อเนื่อง

2. สถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่นเป็นแหล่งทรัพยากรสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กทั้งระบบ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยการจัดกิจกรรมบริการวิชาการ ไม่ว่าจะเป็น การอบรมให้ความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ การผลิตสื่อ การจัดค่ายวิชาการให้กับนักเรียน การจัดค่ายอาสาพัฒนา การอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปกครองนักเรียน และกิจกรรมการพัฒนาอิกมามากมาย เพื่อสร้างความยั่งยืนในการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กทั้งระบบอย่างยั่งยืน ควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและควรสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายทางวิชาการ และเครือข่ายทางสังคมให้มากขึ้น

1.2 การพัฒนาด้านการเรียน การสอน ควรมีการอบรม/ให้ความรู้แก่ครูผู้สอน ให้มีทักษะในการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ ทั้งในและนอกกลุ่มสาระให้มากขึ้น รวมถึงส่งเสริมการผลิตและการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

รูปแบบการปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก

เอกสารอ้างอิง (References)

- พิสิษฐ์ ภู่ออด. (2559). รูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนดีเด่นขนาดเล็กของรัฐ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- รัตนพร รัตนสุวรรณ และคณะ. (2564 กรกฎาคม 6). “แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารการศึกษา สังกัด สพป. นครศรีธรรมราช เขต 2”. วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์. 6(3): 1-16
- ศศิธรดา แพงไทย และสมใจ มณีวงศ์. (2561 พฤษภาคม 12). “ยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีประสิทธิภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1”. Journal of Nakhonratchasima collage. 12(2): 114-125.
- สุรเดช โสมาบุตร. (2560). แนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- แสงเดือน อจหาญ. (2560 กันยายน 11). “กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สพป. จันทบุรี เขต 2”. วารสารวิจัยรำไพพรรณี. 11(3): 86-94.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.

บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา
สังกัดเทศบาลนครเชียงราย

The School Administrators' Roles Affecting to the Improvement of Student
Achievement at the Chiang Rai Municipality Schools

สมยศ สุภาชี¹ จินตนา จันทร์เจริญ² วีรพันธ์ ศรีฤทธิ์³

Somyot Supasi, Jintana Chanjarain, Weeraphan Siririth

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา 2) การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา และ 3) บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงราย ปีการศึกษา 2564 จำนวน 181 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัย พบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงราย เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบทบาทความเป็นนักประสานงาน ด้านบทบาทความเป็นนักปฏิบัติการศึกษา และด้านบทบาทและภารกิจของผู้บริหารตามลำดับ 2) การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงราย เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการสนับสนุนงบประมาณ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านเครือข่ายผู้ปกครอง ด้านผู้เรียน และด้านครูผู้สอน 3) บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงราย คือ ด้านบทบาทและภารกิจของผู้บริหาร (X_1) และด้านบทบาทความเป็นนักปฏิบัติการศึกษา (X_3) ส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงราย โดยภาพรวม (Y_{tot}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้ $Y_{tot} = 1.145 + 0.376X_1 + 0.339X_3$

คำสำคัญ (Keywords) : บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา; การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Received: 2022-09-06 Revised: 2022-09-17 Accepted: 2022-09-18

¹ สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Master of Educational Administration, Graduate School, Chiangrai College Corresponding author. E-mail: somyot@tesaban6.ac.th

² อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Adviser in Educational Administration at Graduate School, Chiangrai College. E-mail: jintana.chan2492@gmail.com

³ อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Adviser in Educational Administration at Graduate School, Chiangrai College. E-mail: dr.w.siriirith@gmail.com

Abstract

This research aimed to study 1) the school administrators' roles at the Chiang Rai municipality schools, 2) the improvement of student achievement at the Chiang Rai municipality schools, and 3) the school administrators' roles affecting the improvement of student achievement at the Chiang Rai municipality schools. The sample size of 181 people consisted of administrators and teachers in at the Chiang Rai municipality schools. The instrument was the questionnaire with five-level scale including the level of administrative behavior and vision of administrators. The reliability was 0.95. The statistical tools used in data analysis were percentage (%), mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), and multiple regressions of Stepwise regression method.

The results showed that 1) the school administrators' roles at the Chiang Rai municipality schools, as a whole and on all aspects, were at high level. With consideration from maximum to minimum, the roles were listed as: coordinator, educational reformer, and administrator in charge of the institute missions, respectively. 2) The improvement of the student achievement at the Chiang Rai municipality schools, as a whole and on all aspects, was at high level. With consideration from maximum to minimum the roles were listed as: management, budgets supports, learning process, representative parents, learners, and teachers, respectively. The school administrators' roles affecting the improvement of student achievement at the Chiang Rai municipality schools were: administrator in charge of the institute missions (X_1) and educational reformer (X_3). All factors affected the improvement of student achievement at the Chiang Rai municipality schools in overall (Y_{tot}). Its statistical significance was at .05 level with the following regression analysis. $Y_{tot} = 1.145 + 0.376X_1 + 0.339X_3$

Keywords: school administrators' roles; improvement of student achievement

บทนำ (Introduction)

การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเหมาะสมด้วยเหตุผล 4 ประการสำคัญ ได้แก่ 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีต้นทุนทางสังคมที่ดีในการจัดการศึกษา 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและความรับผิดชอบตามกฎหมาย (Legal Accountability) 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรทางการเมืองที่อยู่ใกล้ชิดกับปัญหาและความต้องการ 4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถที่จะสร้างความเชื่อมโยงกิจกรรมทางการศึกษากับปัญหาอื่น ๆ ใน สังคมท้องถิ่นได้ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2557: 2) การจัดการศึกษาของท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้ ดังนี้ 1) การจัดการศึกษาในระบบ ประกอบด้วย การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา 2) การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย (วศิน โงมูท, 2558: 18) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่อ่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายเป็นข้อบังคับในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งสถานศึกษามีขอบเขตภารกิจในการบริหารและจัดการศึกษา ตามที่กำหนดไว้ในการบริหาร

สถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลและไม่ใช่นิติบุคคลไว้ 4 งาน ดังนี้ งานบริหารงานวิชาการ งานบริหารงานงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล และงานบริหารงานทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561: 2) นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการกิจในการบริหารตามมาตรฐานตำแหน่งให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การบริหารในสภาพจริงต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในอัตราส่วนเกือบเท่ากัน เพราะผู้บริหารต้องแสดงบทบาทหลายบทบาทตามแต่สภาพการณ์หรือในบางสถานการณ์อาจแสดงหลายบทบาทในเวลาเดียวกัน แต่บทบาทที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา คือ บทบาทที่ต้องแสดงตามที่ต้องแสดงตามภาระหน้าที่ของความเป็นผู้บริหาร ความเป็นนักประสานงานและความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา ซึ่งการแสดงบทบาทดังกล่าวนี้ผู้บริหารจะต้องมีความเป็นมืออาชีพ (ประทวน บุญรักษา, 2555: 6)

การยกระดับผลสัมฤทธิ์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน(O-NET) เป็นกระบวนการที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเป็นเครื่องมือสะท้อนคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาและคุณภาพผู้เรียนอย่างหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายของการทดสอบเพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาชั้นพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาจัดทำแผนพัฒนาผู้เรียนให้สามารถอ่านออกเขียนได้รู้จักคิดวิเคราะห์ เป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนแต่ละช่วงชั้น (ลลิตา ธงภักดี และชยพล ธงภักดี, 2560: 42-48) ผลการศึกษาศึกษาในสถานศึกษาที่มีระดับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สูงเกินค่าเฉลี่ยของประเทศจำนวน 8 โรงเรียน มีดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการ การวางแผนและนโยบายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 2) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน/การจัดการเรียนรู้ เน้นการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และปรับปรุงหลักสูตรตามสภาพและบริบทของสถานศึกษา 3) ด้านครูผู้สอน มีความเข้มข้นทางวิชาการ และทุ่มเทในการสอนมีความรู้ความสามารถในการสอนสำเร็จการศึกษาตรงกับสาขาวิชาที่สอน 4) ด้านผู้เรียน รู้จักการคิดวิเคราะห์สร้างนิสัยรักการอ่าน รู้จักการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนมีความคิดสร้างสรรค์และมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ 5) ด้านเครือข่าย ผู้ปกครอง สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน มีส่วนร่วมในการกระตุ้นและเฝ้าติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษา 6) ด้านการสนับสนุนงบประมาณ สถานศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากภาครัฐในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับประเทศ ปีการศึกษา 2563 กลุ่มสาระการเรียนรู้ 5 กลุ่ม คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ยกเว้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย นิตย์ วิจารณ์ธนาภิรักษ์ (2561 :47) กล่าวถึง สาเหตุที่นักเรียนมีคะแนนผลสอบ O-NET ต่ำ ดังนี้ 1) สาเหตุที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง ประกอบด้วย ด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่ามีสาเหตุมาจากการไม่สร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ตนเอง การอ่านหนังสือไม่คล่อง และมีพื้นฐานความรู้ไม่ดีด้านทักษะ พบว่า มีสาเหตุมาจากนักเรียนขาดทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และการแก้โจทย์ปัญหานักเรียนขาดทักษะการทำข้อสอบ มีความประหม่าและตื่นเต้นในขณะทำการสอบ ด้านเจตคติของนักเรียน พบว่า มีสาเหตุมาจากนักเรียนไม่ให้ความสำคัญของการเรียนดี ไม่ตระหนักในค่าสำคัญของการสอบ O-NET และด้านสภาพแวดล้อม พบว่า มีสาเหตุมาจากนักเรียนมีสภาพครอบครัวมีปัญหาครอบครัวแตกแยก ผู้ปกครองมีฐานะยากจน และสาเหตุจากสภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการเรียน 2) สาเหตุที่เกิดจากการบริหารจัดการ ประกอบด้วย การบริหารจัดการระดับโรงเรียน และการบริหารจัดการระดับนโยบาย โดยพบว่า การบริหารจัดการระดับ

โรงเรียน โรงเรียนขาดความพร้อมด้านอาคารสถานที่ ขาดการติดตามงานอย่างต่อเนื่องขาดกำลังคนตามสาขาวิชาเอกที่ต้องการในส่วนการบริหารจัดการระดับนโยบาย พบว่าลักษณะข้อสอบ O-NET มีความยากซับซ้อนเกินไป ไม่มีความสอดคล้องกับการเรียนการสอนในห้องเรียน ขาดการเตรียมความพร้อมให้ครู เนื่องจากครูขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างข้อสอบการคิดวิเคราะห์ 3) สาเหตุที่เกิดจากครูผู้สอน พบว่า ขาดครูที่สอนตรงตามสาขาวิชาเอก ครูขาดทักษะการสอนแนวใหม่

ปัจจุบันสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดเทศบาลนครเชียงราย มีจำนวน 8 โรงเรียน ได้ดำเนินการตามนโยบายของภาครัฐในภาพรวมมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ยกเว้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย แสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงรายยังไม่ประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้ในมาตรฐาน (สำนักการศึกษาเทศบาลนครเชียงราย, 2563: 32) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ตรงตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา โดยสถานศึกษาต้องกำหนดเป้าหมายว่าแต่ละปีจะทำอย่างไรให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กเพิ่มขึ้น และเป็นสัดส่วนเท่าใดตามสภาพความพร้อมของโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงราย
2. เพื่อศึกษาระดับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงราย
3. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

บทความวิจัยนี้ เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงราย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Data) มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงราย ประกอบด้วยขอบเขตเนื้อหา ดังนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจาก ประทวน บุญรักษา (2555: 6) จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร 2) บทบาทความเป็นนักประสาน และ 3) บทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (รายงานแนวทางการยกระดับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET), 2562) ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน/การจัดการเรียนรู้ 3) ด้านครูผู้สอน 4) ด้านผู้เรียน 5) ด้านเครือข่ายผู้ปกครอง 6) ด้านการสนับสนุนงบประมาณ

1.2 ขอบเขตด้านประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูสังกัดเทศบาลนครเชียงราย ปีการศึกษา 2564 ผู้บริหารจำนวน 21 คน ครูจำนวน 318 คน รวมทั้งหมด 339 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูสังกัดเทศบาลนครเชียงราย ปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งหมด 181 คน ได้มาโดยการเปิดตารางสำเร็จของ เครจซี และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 100) โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยใช้พื้นที่ในการวิจัย คือ เทศบาลนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการระหว่าง 1 มกราคม 2565 ถึง 31 พฤษภาคม 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยพิจารณา ภายใตกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้ สอดคล้องกับคำจำกัดความในการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ แบ่งเป็น 3 ตอนประกอบด้วย ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจ รายการ (Check List) สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับ การศึกษา ตำแหน่ง/หน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงานตอนที่ 2 แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงราย ตอนที่ 3 แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงราย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัยถึงผู้อำนวยการ สถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงราย ทั้ง 8 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการใช้ แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลและแบบสอบถามเก็บข้อมูลผ่านระบบออนไลน์

3.2 นำแบบสอบถามพร้อมทั้งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนคร เชียงรายทั้ง 8 โรงเรียน เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง กำหนดวัน เวลา ขอรับแบบสอบถามคืน ภายใน 15 วัน

3.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบกระดาษ และผ่านระบบออนไลน์ ติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้ รับคืน และแจกแบบสอบถามอีกครั้งในรายที่แบบสอบถามสูญหายหรือไม่สมบูรณ์ โดยขยายเวลาไปอีก 5 วัน

3.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการจัดหมวดหมู่ข้อมูลก่อนทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ดังนี้ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ สถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย สรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพโดยรวมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31-40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโทและมี ประสบการณ์ในการทำงาน 21-25 ปี

2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครเชียงรายจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 1 ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลค่า
	($\bar{X}$)	(S.D.)	
1. ด้านบทบาทและภารกิจของผู้บริหาร	4.30	.42	มาก
2. ด้านบทบาทความเป็นนักประสานงาน	4.35	.35	มาก
3. ด้านบทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา	4.33	.41	มาก
รวมเฉลี่ย	4.33	.33	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$) และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบทบาทความเป็นนักประสานงาน ($\bar{X}=4.35$) รองลงมา คือ ด้านบทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา ($\bar{X}=4.33$)

3. การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย

ตารางที่ 2 ระดับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงราย

การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ระดับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลค่า
	($\bar{X}$)	(S.D.)	
ด้านการบริหารจัดการ	4.34	.49	มาก
ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.28	.44	มาก
ด้านครูผู้สอน	4.03	.43	มาก
ด้านผู้เรียน	4.13	.52	มาก
ด้านเครือข่ายผู้ปกครอง	4.25	.42	มาก
ด้านการสนับสนุนงบประมาณ	4.32	.46	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	4.23	.32	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$) และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X}=4.34$) รองลงมา คือ ด้านการสนับสนุนงบประมาณ ($\bar{X}=4.32$) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.28$) ด้านเครือข่ายผู้ปกครอง ($\bar{X}=4.25$) ด้านผู้เรียน ($\bar{X}=4.13$) และข้อที่น้อยที่สุด คือ ด้านครูผู้สอน ($\bar{X}=4.03$)

4. บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงราย

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงราย

แหล่งความแปรปรวน	df	Sum of Squares	Mean Squares	F	Sig
Regression	3	12.213	4.071	113.430	.000**
Residual	177	6.353	.036		
Total	180	18.566			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R)	.811
ประสิทธิภาพในการทำนาย (R square)	.658
ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R square)	.652
ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard error)	.18945

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (Constant)	1.145	.170		6.742	.000**
ด้านบทบาทและภารกิจของผู้บริหาร(X ₁)	.376	.039	.497	9.754	.000**
ด้านบทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา (X ₃)	.339	.040	.435	8.537	.000**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ คือ ด้านบทบาทและภารกิจของผู้บริหาร(X₁) และด้านบทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา (X₃) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในการทำนายการตัดสินใจต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงราย โดยภาพรวม (Y_{tot}) เท่ากับ .811 ค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R²) เท่ากับ .658 หมายความว่าด้านบทบาทและภารกิจของผู้บริหาร (X₁) และด้านบทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา (X₃) สามารถทำนายการตัดสินใจต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงรายได้ร้อยละ 65.8 ค่าประสิทธิภาพในการทำนายปรับแล้ว (Adjusted R²) เท่ากับ .652 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard error) เท่ากับ .18945 ในลักษณะนี้ แสดงว่า ด้านบทบาทและภารกิจของผู้บริหาร(X₁) และด้านบทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา (X₃) ส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงรายโดยภาพรวม (Y_{tot}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถเขียนเป็น สมการวิเคราะห์ การถดถอยได้ ดังนี้ $Y_{tot} = 1.145 + 0.376X_1 + 0.339X_3$

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่อง เรื่อง บทบาทของผู้บริหารที่ส่งการยกระดับผลต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงราย ผู้วิจัยมีประเด็นในการอภิปรายผล ดังต่อไปนี้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงราย เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบทบาทความเป็นนักประสานงาน ด้านบทบาทความเป็นนักปฏิบัติการศึกษาและด้านบทบาทและภารกิจของผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงรายตระหนักในบทบาทภาระหน้าที่ของผู้บริหาร คณะครูและบุคลากร ส่งผลให้สถานศึกษาในสังกัด มีความพร้อมในการจัดการศึกษาและมีศักยภาพในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพด้วยการบริหารแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกายความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ซึ่งสอดคล้องกับ กองส่งเสริมและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2557: 12) ได้ศึกษาบทเรียนความสำเร็จใน การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ผู้เรียนในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐาน ความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพโดยมุ่งเน้นจัดกิจกรรมเตรียม ความพร้อมผู้เรียน เพื่อเข้าสอบในระดับต่าง ๆ ทั้ง O-NET, NT ข้อสอบกลาง การสอบสมรรถนะ การสอบภาษาไทยตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ตามหลักสูตรทั้ง 8 กลุ่มสาระให้ครอบคลุมความสามารถในการเรียนรู้ทั้งความรู้ ความเข้าใจการนำไปใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินผล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณา ชันตา (2558: 49) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ผู้บริหารสถานศึกษาจัดการประชุม แต่งตั้งบุคลากรในความรับผิดชอบ พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกและประสานงานกับสถานศึกษาอื่นอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริพร แก้วโพธิ์ (2561: 51) ได้ศึกษา บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครนายก พบว่า บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร มีการวางแผนการเรียนการสอน การจัดทำแผนงานในการจัดทำวัสดุ สื่อ อุปกรณ์เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผลการเรียนการสอน ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการเรียนการสอนอย่างชัดเจน มีการจัดทำคู่มือการนิเทศอย่างเป็นระบบ และดำเนินการตามแผนการนิเทศอย่างต่อเนื่อง การประเมินผลการเรียนการสอน การกำหนดโครงสร้างหน้าที่ ความรับผิดชอบที่ชัดเจนในการประเมิน จัดทำคู่มือในการประเมินผลการเรียนการสอน และมีเครื่องมือวัดที่หลากหลาย

การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สังกัดเทศบาลนครเชียงราย เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการสนับสนุนงบประมาณ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านเครือข่ายผู้ปกครอง ด้านผู้เรียน ด้านครูผู้สอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารจัดการ ด้านการสนับสนุนงบประมาณ และด้านกระบวนการ

จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณฝึกฝนการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา มีการสนับสนุนงบประมาณในการสร้างนวัตกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษามีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดี มีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย ยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและ ความหลากหลาย มีสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคมที่ดีที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพและความสามารถสูง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิตา ยอดสาลี (2559: 40) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ย ดังนี้ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านนักเรียน และปัจจัยด้านผู้บริหาร การจัดการศึกษาของโรงเรียนต้องยึดหลักตอบสนองความต้องการและความสนใจของเด็กเป็นสำคัญที่สุด การพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนที่ดีมีคุณภาพผู้นำจะต้องมีความเข้มแข็ง มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน เป็นปัจจัยที่นำไปสู่โรงเรียนที่ดีทำให้นักเรียนมีคุณภาพ คุณภาพผู้เรียนสังเกตได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยผ่านกระบวนการจัดการทางด้านวิชาการ การเรียนรู้ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้บริหารและครูผู้สอนกำหนดขึ้น และสอดคล้องกับการศึกษาของ สุรเดช จิรัฐิติวิชาไช (2559: 32) ได้ศึกษาการบริหารจัดการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่แบริวิทยาคม พบว่า เหตุปัจจัยการบริหารจัดการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ดังนี้ ด้านการวางแผนดำเนินการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันจัดทำโครงสร้างการบริหารวิชาการ จัดทำโครงสร้างหลักสูตร ปลูกฝังคุณธรรม ด้านจัดองค์กร คือ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ การจัดสรรงบประมาณ การจัดหาสื่อวัสดุ อุปกรณ์ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ จัดหา/พัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ด้านการนำองค์กร พัฒนาระบบการทำงานเป็นทีมและการสร้างขวัญกำลังใจ ด้านการควบคุม พัฒนาระบบนิเทศการศึกษา

บทบาทของผู้บริหารที่ส่งการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงราย เห็นว่าตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ คือ ด้านบทบาทและภารกิจของผู้บริหาร (X_1) และด้านบทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในการทำนายการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านบทบาทความเป็นนักประสาน(X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในการทำนายการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงราย ด้านครูผู้สอน และ ด้านการสนับสนุนงบประมาณ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีการวางแผนการกำหนดนโยบายและ ยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาสร้างความร่วมมือ ประสานงานกับทุกฝ่ายในการวางแผนในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมไปถึงการนิเทศกำกับติดตาม การจัดการเรียนการสอน การจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน อีกทั้งการประเมินผลจากการดำเนินการยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อพัฒนาในปีการศึกษาต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์อศิรา ประหยัดทรัพย์ (2557: 142) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จังหวัดปทุมธานี พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรที่ถูกคัดเลือกมี 2 ด้าน คือ บทบาทความเป็นนักประสานงาน และบทบาทความเป็นนักปฏิบัติการศึกษา ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการทำการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ตามยุคสังคมแห่งการเรียนรู้สามารถบริหารจัดการและส่งเสริมให้มีการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรินทร์ สุกใส (2559: 44) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดชลบุรี พบว่า บทบาทของผู้บริหารส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดชลบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 8 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านความเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ด้านความเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านความเป็นผู้วางแผน ด้านความเป็นผู้ตัดสินใจด้านความเป็นผู้ประสาน ด้านความเป็นผู้ประเมิน และด้านความเป็นผู้บริหารการเรียนการสอน ผู้บริหารการศึกษาทุกคนในโรงเรียนจึงต้องมีวิสัยทัศน์ มีการตัดสินใจที่ดี ถูกต้องและเหมาะสม มีการประสานงานที่ดีทั้งในโรงเรียน รวมทั้งชุมชนอีกด้วยมีความคิดสร้างสรรค์มองเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพร้อมที่จะเป็นผู้นำทางวิชาการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้บุคคลมีความเข้าใจและมีทักษะการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อการศึกษาพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ผู้บริหารเมื่ออาชีพนั้นจะต้องมีการบริหารและจัดการให้โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดีมีคุณภาพเป็นที่น่าภูมิใจแก่ผู้ปกครองผู้บริหารทุกแห่งจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้หลายฝ่ายมีส่วนร่วมกำกับดูแล สนับสนุน พร้อมทั้งให้มีบทบาทในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ จากการวิจัย ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในทุกๆระดับชั้น และพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกๆ ด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ
2. การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย การวางแผน ดำเนินการปรับปรุงพัฒนางานวิชาการ พัฒนาครูผู้สอน และพัฒนาผู้เรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 ด้านบทบาทความเป็นนักประสานงาน ควรศึกษาการประสานงานความร่วมมือทางวิชาการในแต่ละระดับ เช่น ความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย และ ความร่วมมือของภาครัฐและเอกชน
 - 1.2 ด้านบทบาทความเป็นนักปฏิบัติการศึกษา ควรศึกษาการเป็นนักปฏิบัติการศึกษาในแต่ละระดับ เช่น นโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานการศึกษา และโรงเรียน
 - 1.3 ด้านบทบาทและภารกิจของผู้บริหาร ควรศึกษาบทบาทและภารกิจของผู้บริหารการศึกษา ระดับสำนักงานการศึกษา ซึ่งผู้บริหารสำนักงานการศึกษาเป็นผู้กำหนด นโยบายทางการศึกษาในแต่ละท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับขอบข่ายการบริหารงานของผู้บริหารในโรงเรียนด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น เพื่อให้ทำให้ทราบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในเชิงลึก

2.2 ควรศึกษาสมรรถนะของบทบาทผู้บริหารที่ส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2557). *บทเรียนความสำเร็จในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *คู่มือการปฏิบัติงานของข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษารักษากรในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ.
- กฤษณา ชันดา (2558). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ชนิดา ยอดสาลี. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- นิตย ไรจน์รัตนวณิชย์. (2561). *แนวทางการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดปราจีนบุรี*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประทวน บุญรักษา. (2555). *บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- พงษ์อิศรา ประหยัดทรัพย์. (2557). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ลลิตา ธงภักดี และชยพล ธงภักดี. (มกราคม - เมษายน 2560). “การจัดการข้อมูลการวัดและประเมินผลกระทสอบ O-NETของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 4”. *วารสารราชพฤกษ์*. 15(1): 42-48.
- วสิน โภมุต. (2558). *การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการเพิ่มโอกาสการศึกษาของกลุ่มผู้ด้อยโอกาส*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการ. วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วัชรินทร์ สุกใส.(2559). *บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

- สำนักงานการศึกษาเทศบาลนครเชียงราย. (2563). รายงานผลการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) ปีการศึกษา 2563 สำนักงานการศึกษาเทศบาลนครเชียงราย. เชียงราย: สำนักงานการศึกษาเทศบาลนครเชียงราย.
- สุรเดช จิรัฐิติวิชาไช. (2559). การบริหารการจัดการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่แอบวิทยาาคม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สุรีพร แก้วโพธิ์. (2561). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็ก
ปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย
The Administrative Factors of Child Development Center: Affecting the
Standard Operation of the National Early Childhood Development Center
under the Local Administrative Organization in Mae Fah Luang District,
Chiang Rai Province

ภัทรกร โนสี¹ คทาเทพ จันทร์เจริญ² ธงชาติ วงษ์สุวรรณ³
Pattarakorn Nosee, Katatap Chanjarain, Thongchart Wongsawan

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) การปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ และ 3) ปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จำนวน 123 คน ด้วยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย ปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.935 , 0.966 และ 0.899 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ 3.93 SD 0.56) 2) ระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ 4.11 SD 0.57) 3) ปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ คือ ด้านบุคลากร (M1) ด้านงบประมาณ (M2) และด้านวิธีการ (M4) ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวม ($\hat{Y}_{tot}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในการทำนายเท่ากับ 0.897 มีประสิทธิภาพการทำนาย ร้อยละ 80.5 และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย 0.26 ซึ่งสามารถเขียนเป็น สมการวิเคราะห์การถดถอย ได้ดังนี้

$$\hat{Y}_{tot}=0.506+0.506(M_4)+0.185(M_1)+0.156(M_2)$$

Received: 2022-09-07 Revised: 2022-09-17 Accepted: 2022-09-18

¹ สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Master of Educational Administration, Graduate School, Chiangrai College Corresponding author. E-mail: pattarakornnosrt@gmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Adviser in Educational Administration at Graduate School, Chiangrai College. Corresponding author. E-mail: ckatatap @gmail.com

³ อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Adviser in Educational Administration at Graduate School, Chiangrai College. E-mail: ThongchartW@gmail.com

คำสำคัญ (Keywords) : ปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก; มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

Abstract

This research aimed to study 1) the administrative factors of Child Development Center, 2) the standard operation of the National Early Childhood Development Center, and 3) the administrative factors of Child Development Center affecting the standard operation of the National Early Childhood Development Center under the Local Administrative Organization in Mae Fah Luang district, Chiang Rai province. The sample size of 123 people consisted of administrators and childcare teachers at the Local Administrative Organization in Mae Fah Luang district, Chiang Rai province. The instrument used the questionnaire, including the level of the administrative factors of Child Development Center and the standard operation of the National Early Childhood Development Center with the reliability at 0.935, 0.966 and 0.899 respectively. The statistical tools used in data analysis were percentage (%), mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), and multiple regression of Stepwise regression method.

The results showed that 1) the administrative factors of Child Development Center, as a whole and an individual, were at high level ($\bar{X}$ 3.93 SD 0.56); 2) the standard operation of the National Early Childhood Development Center, as a whole and an individual, were at high level ($\bar{X}$ 4.11 SD 0.57); and 3) the administrative factors of Child Development Center affecting the standard operation of the National Early Childhood Development Center were personnel (M1), budget (M2) and methodology (M4) All factors affected the standard operation of the National Early Childhood Development Center under the Local Administrative Organization in Mae Fah Luang district, Chiang Rai province in overall ($\hat{Y}_{tot}$). Its statistical significance was at .05 level. The correlation coefficient was equal to 0.897. Effectiveness in the prediction was 80.5 percent; and the standard deviation of the prediction was 0.26. It was written as the equation regression analysis below.

$$\hat{Y}_{tot} = 0.506 + 0.506(M_4) + 0.185(M_1) + 0.156(M_2)$$

Keywords: the administrative factors of Child Development Center;
the National Early Childhood Development Center

บทนำ (Introduction)

จากการสำรวจข้อมูลในปี 2558 พบว่ามีเด็กอายุ 2-5 ปี ทั้งหมดจำนวน 3,037,036 คน แล้วมีจำนวน 911,111 คนหรือร้อยละ 30 อยู่ในการดูแลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ไม่มีแนวทางการพัฒนาเด็กที่มีคุณภาพอย่างชัดเจน และในปี พ.ศ. 2559 พบว่า มีเด็กอายุ 3-5 ปี ร้อยละ 15.3 ที่ยังไม่ได้เรียนหนังสือ เนื่องจากการเข้าไม่ถึงโอกาสทางการศึกษาและขาดการดูแลที่ดีและมีคุณภาพ เกิดความเหลื่อมล้ำด้านสุขภาพ การศึกษา สวัสดิการ (กรมกิจการเด็กและเยาวชน, 2561: 109) ซึ่งประกอบกับรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปี 2558 จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ

การศึกษา (สมศ.) โดยเป็นการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรกของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ารับการประเมินจำนวน 19,480 แห่ง โดยได้รับผลการประเมินในระดับ ดีมาก 296 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.52 ระดับดี 7,647 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 39.26 ระดับพอใช้ 9,562 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 49.09 ระดับต้องปรับปรุง 1,671 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 8.58 และระดับต้องปรับปรุงเร่งด่วน 304 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.56 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2558: 3) ประกอบกับการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย ครั้งที่ 6 พ.ศ. 2560 ผลการศึกษา พบว่า เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัยรวมทุกด้าน ร้อยละ 67.5 เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า เด็กอายุ 0-2 ปี มีพัฒนาการสมวัยรวมทุกด้าน ร้อยละ 76.80 เด็กอายุ 3-5 ปี มีพัฒนาการสมวัยรวมทุกด้าน ร้อยละ 58.00 เมื่อจำแนกตามรายด้าน พบว่า ด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ร้อยละ 94.8 ด้านสังคมและการช่วยเหลือตนเอง ร้อยละ 92.10 ด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก ร้อยละ 90.4 และด้านภาษาและการใช้ภาษา ร้อยละ 79.4 เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจพัฒนาการเด็กปฐมวัย 6 ครั้ง ปี พ.ศ. 2442, 2447, 2550, 2553, 2557 และ 2560 พบว่า สถานการณ์พัฒนาการสมวัยเด็กปฐมวัยยังคงที่และมีแนวโน้มลดลง ที่ร้อยละ 71.7, 72.0, 67.7, 73.4, 72.0 และ 67.5 ตามลำดับ พัฒนาการสมวัยเด็กปฐมวัยไทยมีอัตราต่ำกว่าสถิติองค์การอนามัยโลก ที่พบร้อยละ 80-85 ของเด็กปฐมวัยทั่วโลก และไม่บรรลุค่าเป้าหมายตามแผนบูรณาการพัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัย ที่กำหนดไว้ร้อยละ 85 (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2561: 4) และตามรายงานผลการวิจัยของ เพ็ญโสภาก เทพปิ่น และคณะ (2558: 1892) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย ด้านที่มีปัญหาการดำเนินการบริหารมากที่สุด ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย รองลงมา ได้แก่ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบุคลากรด้านการบริหารจัดการ และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ตามลำดับ ปัญหาของการดำเนินการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วยังมีรายงานการวิจัย เรื่อง ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผน ขาดความเข้าใจวิธีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขาดความสามารถในการจัดระบบบริหารและสารสนเทศและขาดความร่วมมืออย่างเต็มที่ จากหน่วยงานต้นสังกัด 2) ด้านการดำเนินงานตามแผน ได้รับงบประมาณที่ไม่เพียงพอและบุคลากรมีจำนวนน้อย 3) ด้านการติดตามตรวจสอบ ขาดความเข้าใจวิธีการบริหารงานอย่างมีคุณภาพครบวงจร (PDCA) 4) ด้านการพัฒนาปรับปรุง ไม่เข้าใจในวิธีการสรุปและเขียนรายงานคุณภาพการศึกษา (พจรัตน์ คุณทวีลาภผล และปองสิน วิเศษศิริ, 2560: 49)

โดยที่การพัฒนาการศึกษา คือ การพัฒนา "ทุนมนุษย์" ในช่วง 0-7 ปี จึงเป็นช่วงสำคัญที่สุดและปัจจุบัน พบว่า ศักยภาพของมนุษย์ในสังคมนั้นจะบอกถึงสถานภาพความมั่นคงของสังคมนั้น ศักยภาพของมนุษย์อยู่ที่การทำงานของสมอง ประเทศใดให้ความสำคัญในการพัฒนาสมองของคนหรือการคิดของคนในประเทศนั้นจะได้รับการพัฒนา ซึ่งช่วงระยะเวลาที่สำคัญที่สุดสำหรับการเรียนรู้ของมนุษย์ คือ แรกเกิดถึง 7 ปี หากส่งเสริมภายหลังจากวัยนี้แล้วถือว่าสายเสียแล้ว เพราะการพัฒนาสมองของมนุษย์ในช่วงวัยนี้สามารถพัฒนาไปถึง 70 % ควรจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก ให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น เรียนรู้อย่างมีความสุข จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ดูแลด้านสุขนิสัยและโภชนาการเหมาะสมเด็กจึงจะพัฒนาศักยภาพสมองของเขาได้อย่างเต็มความสามารถ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 4) ฉะนั้น การพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความสำคัญเป็นอย่าง

มาก เนื่องจากสมองของเด็กได้รับการสร้างและพัฒนาอย่างรวดเร็ว การพัฒนาเด็กในช่วงนี้จะเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้และการพัฒนาตลอดชีวิต ซึ่งถ้าเราปล่อยไว้ เวลาอันมีค่านี้ผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์ก็จะไม่สามารถเรียกกลับคืนมาได้เพราะการพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ของ มนุษย์จะเกิดขึ้นอย่างเต็มที่ในช่วงปฐมวัยเท่านั้น (สุริยา ช้องเสนาะ, 2558) และการจัดการศึกษาปฐมวัยจึงมีความสำคัญต่อการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อพัฒนาให้เป็นคนที่มีคุณภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมและประเทศชาติ กระบวนการจัดการศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมและประสบการณ์ที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัยจะช่วยเสริมสร้างพัฒนาการในด้านการคิดและพัฒนาการเรียนรู้ทางสติปัญญาในขั้นต่อไปให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากสถาบันทางสังคมทุกสถาบันร่วมมือกัน หากผู้เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยทุกฝ่ายได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว และร่วมมือกันพัฒนาการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นอย่างดีแล้ว ก็จะส่งผลให้ได้ประชากรที่มีคุณภาพซึ่งจะเติบโตมาเป็นกำลังแห่งการพัฒนาประเทศได้ในที่สุด (ศศิพันธุ์ เปียนเปี่ยมสิน และคณะ, 2561: 127)

ฉะนั้นเพื่อให้ทุกหน่วยงานและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั่วประเทศมีมาตรฐานกลางในการพัฒนา จึงมีมติจากคณะรัฐมนตรีเห็นชอบ ในวันที่ 2 มกราคม 2562 ได้กำหนดให้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติเป็นมาตรฐานกลางของประเทศใช้แทนมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ เพื่อให้ทุกหน่วยงานและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั่วประเทศ ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานและยกระดับคุณภาพ โดยมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ถือเป็นมาตรฐานขั้นต้นที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาเด็กของประเทศ และเป็นมาตรฐานเชิงคุณภาพเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานและจัดบริการให้เด็กปฐมวัยได้มีโอกาสเริ่มต้นชีวิตอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียมกัน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ เป็นการเพิ่มคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดในการนำประเทศไทยสู่ความเจริญก้าวหน้า มั่งคั่ง ยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562: 3)

ดังนั้น การบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงเป็นงานที่สำคัญมาก เพราะเป็นการพัฒนาและเตรียมความพร้อมของเด็กให้เติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่กันไป ซึ่งผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เล็งเห็นความสำคัญของปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วย ด้านบุคลากร (Man) ด้านงบประมาณ (Money) ด้านทรัพยากร (Materials) และด้านวิธีการ (Method) ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ซึ่งผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูงให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม ตลอดจน การแก้ปัญหาและปรับปรุงเพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พร้อมทั้งเป็นข้อเสนอแนะให้ทางคณะผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้ตามมาตรฐาน มีคุณภาพ และเหมาะสมตามสภาพพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

3. เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วยขอบเขตเนื้อหา ดังนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ ปัจจัยการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย ด้านบุคลากร (Man) ด้านงบประมาณ (Money) ด้านทรัพยากร (Materials) ด้านวิธีการ (Method) และการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และ มาตรฐานด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรของการวิจัย คือ ผู้บริหารองค์กร และครูผู้ดูแลเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย องค์กรบริหารส่วนตำบลแม่สลองนอก องค์กรบริหารส่วนตำบลแม่สลองใน องค์กรบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง และองค์กรบริหารส่วนตำบลเทิดไทย โดยมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดรวมกันทั้งสิ้น 54 แห่ง จำนวน 175 คน และมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารองค์กรและครูดูแลเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จำนวน 123 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 608) โดยการสุ่มอย่างง่าย ด้วยการจับสลาก

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยใช้พื้นที่ในการวิจัย คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการระหว่าง 1 ตุลาคม 2564 ถึง 30 เมษายน 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยพิจารณาภายใต้กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้สอดคล้องกับคำจำกัดความในการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ แบ่งเป็น 3 ตอนประกอบด้วย ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน และรายได้ต่อเดือน ตอนที่ 2 แบบสอบถามประเมินค่า (Rating Scales) 5 ระดับ เกี่ยวกับปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จำนวน 29 ข้อ และตอนที่ 3 แบบสอบถามประเมินค่า (Rating Scales) 5 ระดับ เกี่ยวกับการ

ปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จำนวน 34 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัยถึงนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลและแบบสอบถามเก็บข้อมูลผ่านระบบออนไลน์

3.2 นำแบบสอบถามพร้อมทั้งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารองค์กรและครูดูแลเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง กำหนดวัน เวลา ขอรับแบบสอบถามคืน ภายใน 15 วัน

3.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบกระดาษ และผ่านระบบออนไลน์ ติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืน และแจกแบบสอบถามอีกครั้งในรายที่แบบสอบถามสูญหายหรือไม่สมบูรณ์ โดยขยายเวลาไปอีก 5 วัน

3.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน รายได้ต่อเดือน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 ปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย วิเคราะห์ โดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Multiple Regression of Stepwise Regression Method)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการวิจัย เรื่อง ปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย สรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 76.2) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 23.8) มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด (ร้อยละ 69.9) รองลงมาคือ สูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 15.4) และต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 14.6) มีรายได้ต่อเดือน 20,001-30,000 บาทมากที่สุด (ร้อยละ 38.9) รองลงมาไม่เกิน 15,000 บาท (ร้อยละ 36.6) ภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่างอยู่จังหวัดเชียงรายมากที่สุด (ร้อยละ 97.6) โดยกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุต่ำสุด 24 ปี และมีอายุมากที่สุดที่ 55 ปี และมีค่าเฉลี่ยของอายุอยู่ที่ 35.55 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 6.19 สำหรับประสบการณ์ทำงานทางการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามต่ำสุด 1 ปี และสูงสุดที่ 21 ปี โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 9 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 5.11

2. ระดับปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56) และเมื่อพิจารณาอิทธิพลการบริหารรายด้านจะพบว่า ด้านงบประมาณมีค่าเฉลี่ยมากกว่าทุกด้าน (ค่าเฉลี่ย 4.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65) รองลงมา คือ ด้านบุคลากร (ค่าเฉลี่ย 3.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56) ด้านวิธีการ (ค่าเฉลี่ย 3.92 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.59) และด้านทรัพยากร (ค่าเฉลี่ย 3.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66) ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกด้าน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ปัจจัยการบริหาร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
ด้านบุคลากร (Man)	3.94	0.56	มาก
ด้านงบประมาณ (Money)	4.05	0.65	มาก
ด้านทรัพยากร (Materials)	3.83	0.66	มาก
ด้านวิธีการ (Method)	3.92	0.59	มาก
รวม	3.93	0.56	มาก

3. ระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.57) และเมื่อพิจารณารายด้านจะพบว่า มาตรฐานด้านที่ 2 ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยมากกว่า (ค่าเฉลี่ย 4.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.59) มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (ค่าเฉลี่ย 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

การปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.00	0.61	มาก
มาตรฐานด้านที่ 2 ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.22	0.59	มาก
รวม	4.11	0.57	มาก

4. ปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์จะพบว่า ด้านบุคลากร(M_1) ด้านงบประมาณ(M_2) และด้านวิธีการ(M_4) สามารถพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ R เป็น 0.897 และมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 80.5 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ ± 0.26 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อพยากรณ์ปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ตัวแปร	b	SE _b	β	t	p-value
ด้านบุคลากร(M ₁)	.185	.071	.182	2.597	.011
ด้านงบประมาณ(M ₂)	.156	.070	.177	2.235	.027
ด้านทรัพยากร(M ₃)	.069	.071	.081	.981	.329
ด้านวิธีการ(M ₄)	.506	.090	.521	5.617	.000
ค่าคงที่ 0.506 ; Std.E = ±0.26 ; R = 0.897 ; R ² = 0.805 ; F = 122.024 ; P-value < 0.05					

ซึ่งจะได้สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบคือ

$$\hat{Y}_{tot} = 0.506 + 0.506(M_4) + 0.185(M_1) + 0.156(M_2)$$

และคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z} = 0.521(M_4) + 0.182(M_1) + 0.177(M_2)$$

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ปัจจัยการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านงบประมาณ(Money) รองลงมาคือ ด้านบุคลากร(Man) ด้านวิธีการ (Method) และด้านทรัพยากร(Materials) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณิกานต์ นันทาลิต และคณะ (2558: 84) ได้ศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย โดยสภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และปัญหาการดำเนินงาน พบว่า ขาดงบประมาณสนับสนุนในดำเนินงาน อาคารสถานที่ไม่เอื้อในการจัดการเรียน การสอน ครูขาดการพัฒนา ชุมชนยังขาดความร่วมมือ และผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญในการประชุมเครือข่าย

ปัจจัยด้านงบประมาณ(Money) อยู่ในระดับมาก โดยเป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณ ให้ถูกต้องตามระเบียบ ข้อบังคับ หนังสือสั่งการ พร้อมทั้งการจัดระบบบริหารงบประมาณได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน ตรวจสอบได้ ควบคุมการใช้จ่ายได้สอดคล้องกับการดำเนินงานตามแผนฯ แล้วจะต้องมีงบประมาณเพียงพอ เหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ครบถ้วน สอดคล้องกับงานวิจัยของเกษม พงษ์เดช และคณะ (2558: 37) ได้ศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เพียงพอและเหมาะสม เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ อันดับแรก คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณสำหรับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่เพียงพอ

ปัจจัยด้านบุคลากร (Man) อยู่ในระดับมากของการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้ก็เพราะว่าการบริหารจัดการงานด้านบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้รับผิดชอบงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีมาตรฐาน สำหรับการจัดการศึกษา อบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กเล็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ พร้อมทั้งให้บุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งทางด้านทักษะ วิธีการ การจัดการชั้นเรียนต่างๆ ให้เหมาะสมตามวัย และการนิเทศ ติดตาม การประเมินผล ยังเป็นส่วนสำคัญสำหรับการให้คำปรึกษา แนะนำ บุคลากรให้มีความพร้อม ความสามารถที่เหมาะสมได้ ประกอบกับโครงสร้างการบริหารงานบุคคลกำหนดภาระงานหน้าที่รับผิดชอบชัดเจน รวมทั้งการสรรหา คัดเลือกบุคลากรให้เป็นไปตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสกวเดือน ปิ่นทอง และคณะ (2559: 120) ได้ศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสู่มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพของเทศบาลในจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสู่มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพของเทศบาลในจังหวัดเชียงราย โดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านบุคลากรก็มีผลอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยพบปัญหาการดำเนินงาน ด้านบุคลากรคือควรจัดหาบุคลากรให้เพียงพอต่ออัตราส่วนเด็กต่อครูให้เหมาะสม พร้อมทั้งจากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง ได้เสนอแนวทางการบริหารด้านบุคลากรควรเปิดโอกาสให้บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เข้ารับการอบรมโครงการสัมมนาต่างๆ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

ปัจจัยด้านวิธีการ (Method) อยู่ในระดับมากของการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องดำเนินการตาม กฎหมาย ระเบียบ แผนงานต่างๆ อาทิเช่น แผนพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา หลักสูตรสถานศึกษาที่ตรงตามบริบทท้องถิ่น ประกอบกับมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทิศทางการพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นนั้น ซึ่งสอดคล้องแผนยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ตรงตามความต้องการของชุมชน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของภักดิ์ หะสิทธิ์พงษ์ (2559: 68) ได้ศึกษาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก ควรกำหนดจัดทำแผนงบประมาณและจัดสถานที่ให้ผู้ปกครองเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้ทั่วถึง จัดกิจกรรมผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม และสนับสนุนในกิจกรรมนั้น การขอความร่วมมือและการสนับสนุนจากชุมชนอาจขอในรูปแบบการใช้ฝีมือหรือแรงงาน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในระดับตำบล อำเภอ หรือระดับจังหวัด ควรให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กครูผู้ดูแลเด็กเข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คัดเลือกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการบริหารจัดการที่ดีให้เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบเพื่อใช้ที่ศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนความรู้

ปัจจัยด้านทรัพยากร (Materials) อยู่ในระดับมากของการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรได้รับการจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน เครื่องเล่นพัฒนาการเด็ก และวัสดุครุภัณฑ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพียงพอเหมาะสม ประกอบกับการจัดเก็บและควบคุมการใช้งาน วัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียน การสอน และเครื่องใช้สำหรับเด็กอย่างเป็นระเบียบ เรียบร้อย ปลอดภัย สะดวกในการหยิบใช้ พร้อมพื้นที่ใช้สอย สะอาด สว่าง ปลอดภัย เพียงพอเหมาะสมกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และจัดกิจกรรมอื่นๆ รวมทั้งอาคารเรียน อาคารประกอบ เพียงพอ และมีอุปกรณ์ส่งเสริมความปลอดภัย ระบบไฟฟ้า

ดูยาและอุปกรณ์ปฐมพยาบาล วัสดุกันลื่น กล้องวงจรปิด การประเมินความเสี่ยงที่ไม่ปลอดภัยหรืออาจจะเกิดอันตรายในได้ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญโสภา เทพปิ่น และคณะ (2558: 1892) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านที่ดำเนินการบริหารมากที่สุด คือ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

2. ระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า มาตรฐานด้านที่ 2 ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก เนื่องจากครู/ผู้ดูแลเด็ก เป็นบุคลากรที่สำคัญภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีความใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด เพื่อการดูแลและพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน ตั้งแต่การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพ ด้านสติปัญญา ภาษา การสื่อสาร ด้านอารมณ์จิตใจ-สังคม ปฏิสัมพันธ์คุณธรรมและความเป็นพลเมืองดี และสุดท้ายคือการส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในขั้นถัดไป รองลงมาคือมาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมากประกอบด้วย 5 ด้านดังนี้ 1) การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เช่น การจัดทำแผนบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการของสถานศึกษา ให้มีคุณภาพ มาตรฐาน โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแนวทางในการพัฒนา รวมถึงการติดตามประเมินผล 2) การบริหารจัดการบุคลากร จะต้องมีการสร้างการบริหารงานบุคคลที่ชัดเจน ตั้งแต่กระบวนการสรรหาคัดเลือกต้องคำนึงถึง คุณสมบัติ คุณวุฒิ สุขภาพกาย สุขภาพจิต การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งการติดตามและการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องเป็นกลาง ยุติธรรม 3) การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย โดยจัดทำนโยบายและแผนที่ครอบคลุมโครงสร้างอาคาร มีการสำรวจ ค้นหาจุดเสี่ยงเพื่อหาแนวทาง ป้องกันและแก้ไขเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง โครงสร้างและตัวอาคารมั่นคง ตั้งอยู่ในบริเวณและสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ปลอดภัย อุบัติเหตุ พื้นที่เล่น/สนามเด็กเล่น เครื่องใช้มีความปลอดภัยเหมาะสมกับการใช้งานและเพียงพอประกอบกับ 4) การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ มีการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ ฝึกระวังการเจริญเติบโตของเด็กและดูแลการเจ็บป่วยเบื้องต้น จะต้องจัดให้มีพื้นที่/มุมประสบการณ์ แหล่งเรียนรู้ 5) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนรวมทั้งการประชาสัมพันธ์งานและกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ธเนศพล อินทร์จันทร์ (2563: 127) เรื่องแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 พบว่า ด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก ควรมีการจัดสรรงบประมาณ การพัฒนาอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมให้มีความปลอดภัย มั่นคงแข็งแรง และมีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน การจัดสรรอัตรากำลังครูให้เพียงพอกับจำนวนเด็ก และด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรจัดหาสื่อ อุปกรณ์ให้เพียงพอ มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่มีความเหมาะสมกับบริบทและพื้นที่ และการนิเทศ กำกับติดตามอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง การส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดประสบการณ์และการวัดผลประเมินผลตามพัฒนาการอย่างถูกต้อง

3. ปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จะพบว่าผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ มีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 80.5 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ 0.26 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณา เทียมทัต (2559: 1069) ได้ศึกษาการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายของปัจจัยการบริหารจัดการสามารถทำนายการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดเพชรบุรี ได้ร้อยละ 71.80 และการบริหารจัดการทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ด้านการบริหาร ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการ สนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ส่งผลต่อการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน จังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับงานวิจัยของจารุณี อินทร์เพชร (2559) ได้ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม มีองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2 ด้าน คือ กระบวนการบริหาร (การวางแผน การจัดการ การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยการ การควบคุม) และปัจจัยการบริหาร (บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การจัดการ เทคโนโลยีสารสนเทศ) ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐาน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 34 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่า การบริหารด้านวิธีการ (M_4) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งมีค่ามากที่สุด เนื่องจากว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องดำเนินการตาม กฎหมาย ระเบียบ แผนงานต่างๆ อาทิเช่น แผนพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา หลักสูตรสถานศึกษาที่ตรงตามบริบทท้องถิ่น ประกอบกับมีการแถลงการณ์นโยบาย และทิศทางการพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นนั้น ซึ่งสอดคล้องแผนยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ตรงตามความต้องการของชุมชนซึ่งผู้บริหารเองจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารจัดการ การกำหนดนโยบาย กลยุทธ์การบริหารงานที่คำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร โดยทำการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการบริหารงาน เพื่อหากลยุทธ์ในการหลีกเลี่ยงและปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารให้สอดคล้องกับ สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไป โดยอาศัย การวางแผน การควบคุม และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณา เทียมทัต (2559: 1069) ได้ศึกษาการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย ของปัจจัยการบริหารจัดการสามารถทำนายการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดเพชรบุรี ได้ร้อยละ 71.80 และการบริหารจัดการทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ด้านการบริหาร ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ส่งผลต่อการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน จังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของจารุณี อินทร์เพชร (2559) ได้ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐาน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า

โดยภาพรวม มีองค์ประกอบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2 ด้าน คือ กระบวนการบริหาร (การวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยการ การควบคุม) และปัจจัยการบริหาร(บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การจัดการ เทคโนโลยีสารสนเทศ) ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐาน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีประสิทธิภาพในการ ทำน่ายร้อยละ 34 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รองลงมาคือการบริหารด้านบุคลากร(M_1) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้เพราะว่าโครงสร้างการบริหารงานบุคคล จะต้อง มีความชัดเจน ยุติธรรม ตั้งแต่กระบวนการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรเป็นไปตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ทั้งคุณสมบัติ คุณวุฒิ ค่าตอบแทน สิทธิสวัสดิการ ความก้าวหน้าในวิชาชีพ รวมถึงการส่งเสริม สนับสนุน ให้ บุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการบริหารบุคลากรจัดสรรอัตราส่วนของครูอย่างเหมาะสม พอเพียง และการประเมินผลการปฏิบัติงานไปจนถึงการพิจารณาให้บุคคลพ้นจากงานต้องเป็นกลาง บริสุทธิ์ ยุติธรรมสอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรวดี หะสิทธิ์พงษ์ (2559: 68) ได้ศึกษาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความรู้ ความเข้าใจและปฏิบัติตามมาตรฐานในการ คัดเลือกครูผู้ดูแลเด็กให้ตรงตามคุณสมบัติที่กำหนด ตรงกับสายงาน และมีการวางแผนจำนวนครูผู้ดูแลเด็กให้ เหมาะสมกับจำนวนเด็กที่ดูแล

สุดท้ายการบริหารด้านงบประมาณ(M_2) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถาน พัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องดำเนินการเบิกจ่าย งบประมาณ ให้ถูกต้องตามระเบียบ ข้อบังคับ หนังสือสั่งการ พร้อมทั้งการจัดระบบบริหารงบประมาณได้อย่าง ถูกต้อง ชัดเจน ตรวจสอบได้ ควบคุมการใช้จ่ายได้สอดคล้องกับการดำเนินงานตามแผนฯ เหมาะสม ตรงตาม วัตถุประสงค์ครบถ้วน แล้วจะต้องได้รับงบประมาณกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานต้น สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียงพอสอดคล้องกับงานวิจัยของเกษม พงษ์เดช และคณะ (2558: 37) ได้ ศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เพียงพอและเหมาะสม เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

นอกจากนี้ การบริหารด้านทรัพยากร(M_3) ไม่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อาจจะมีการจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน เครื่องเล่นพัฒนาการเด็ก ประกอบกับการมีอาคารเรียน อาคารประกอบเพียงพอ ปลอดภัย และเหมาะสม ตามสภาพพื้นที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมลวรรณ ศิริ และผดุง พรหมมูล (2561: 225) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การ ดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พบว่า กำหนดสถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรอยู่ในพื้นที่มีขนาดเหมาะสม และไม่อยู่ในพื้นที่อาจเสี่ยงอันตรายจัด ให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และมีจำนวนเพียงพอกับเด็ก ในกรณีที่ไม่สามารถจัดให้มีที่เล่นกลางแจ้ง ควรปรับใช้ในบริเวณที่ร่มแทน โดยมีพื้นที่ตามเกณฑ์กำหนดหรืออาจจะจัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับเด็กใน สถานที่อื่นๆเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า การจัดหาพื้นที่ห้องเรียนมีมุมเสริมทักษะ/มุมเสริม ประสบการณ์สำหรับเด็กอย่างน้อย 5 มุม พร้อมอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้เหมาะสม ปลอดภัย ในแต่ละ กิจกรรม

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านทรัพยากร และด้านวิธีการ
2. ปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านวิธีการ ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 ปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ในแต่ละด้านมีข้อเสนอแนะ คือ ด้านบุคลากร ควรมีการให้รางวัล ชวัญกำลังใจ ความก้าวหน้าในวิชาชีพ ด้านงบประมาณ ควรมีการดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณได้ตามกำหนดเวลา สะดวกและรวดเร็ว ด้านทรัพยากร ควรมีอุปกรณ์ส่งเสริมความปลอดภัย ระบบไฟฟ้า ตู้ยาและอุปกรณ์ปฐมพยาบาล วัสดุกันลื่น กล้องวงจรปิด และการประเมินความเสี่ยง และด้านวิธีการ ควรมีการศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการของท้องถิ่น ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเป็นไปตามระเบียบที่กำหนดไว้
 - 1.2 การปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มีข้อเสนอแนะ คือ ด้านการบริหารจัดการ ควรมีการจัดพื้นที่ใช้สอยให้เป็นสัดส่วนตามกิจวัตรประจำวันของเด็กที่เหมาะสมตามช่วงวัย เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า และด้านครูผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรให้ครูผู้ดูแลเด็ก ส่งเสริมเด็กในทุกช่วงวัยตามแต่ละระยะเพื่อการเปลี่ยนผ่านและการปรับตัวต่อไป
2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
 - 2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
 - 2.3 ควรศึกษาการพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2561). รายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชน ประจำปี 2560. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2561). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย ครั้งที่ 6 พ.ศ. 2560. นนทบุรี: บริษัท ซี จี ทูล จำกัด

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- เกษม พงษ์เดช และคณะ. (2558). “การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่”. **พินเศวตสาร**. 11(1): 37-44.
- จารุณี อินทร์เพ็ชร. (2559). **องค์ประกอบของการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ณิกานต์ นันทาลิต และคณะ. (2558). “การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย”. **วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย**. 8(3): 84-102.
- ธนศพล อินทร์จันทร์. (2563). “แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562”. **วารสารมจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. 9(4): 127-136.
- พจรัตน์ คุณทวีลาภผล และปองสิน วิเศษศิริ (2560). “ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”. **วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. 12(1): 49-60.
- เพ็ญโสภา เทพปิ่น และคณะ. (2558). “สภาพและปัญหาการดำเนินการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย”. **วารสาร Veridian E-Journal มหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ**. 8(2): 1892-1905.
- ภัทรวดี หะสิทธิ์พงษ์. (2559). “การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก”. **วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล วิทยาลัยสันตพล**. 3(1): 68-80.
- วิมลวรรณ ศิริ และผดุง พรหมมูล. (2561). “การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี”. **วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต มหาวิทยาลัยสวนดุสิต**. 14(3): 225-239.
- ศศิพันธุ์ เปี่ยมเปี่ยมสิน และคณะ. (2561). **การศึกษาปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการสื่อและสิ่งพิมพ์กราฟฟิคไซท์.
- สกวเดือน ปันทะวงศ์ และคณะ. (2559). “การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสู่มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพของเทศบาลในจังหวัดเชียงราย”. **วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย**. 9(2): 120-134.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2558). **รายงานประจำปี 2558**. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีโน พับลิชชิ่ง แอนด์ แพตเทจจิง.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). **มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: บริษัท
พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด.
- สุพรรณษา เทียมทัต. (2559). “การบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัด
เพชรบุรี”. วารสาร Veridian E-Journal มหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย สาขา
มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 9(2): 1069-1080.
- สุริยา ฮ่องเสนาะ. (2558). “การศึกษาของเด็กปฐมวัย หัวใจสำคัญของการศึกษา”. [Online]. แหล่งที่มา:
<https://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2558/hi2558-082.pdf>. สืบค้นเมื่อ
15 ตุลาคม 2019
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970) “Determining Sample Size for Research Activities.”
Educational and Psychological Measurement. 30(3): 607-610.

การศึกษาแรงจูงใจและความพึงพอใจที่มีอิทธิพลต่อการกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยว
กรณีศึกษา อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

a study of motivations and satisfactions influencing tourists' repeat visits:
a case study at sichon district, nakhon si thammarat province

พุดธันดรธาดา คชาเกตูอยู่เย็น¹ มณฑกานติ ชุบชuwong²

Phutthandonthada Khachaketyooyen, Montakan Chubchuwong

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช 3) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 4) ความพึงพอใจที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวในอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ประชากร คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช และมีการพักค้างแรมอย่างน้อย 1 คืน มีขนาดกลุ่มตัวอย่าง 398 ราย โดยวิธีการแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า 1) แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านปัจจัยหลักมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านปัจจัยรอง และปัจจัยหลักที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ความต้องการผ่อนคลายจากความเครียด 2) นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบด้านสิ่งดึงดูดใจมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการคมนาคม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ตามลำดับ 3) ปัจจัยความพึงพอใจต่อองค์ประกอบด้านที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก มีอิทธิพลต่อแนวโน้มในการแนะนำบอกต่อให้คนรู้จักการมาท่องเที่ยวอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช และมีอิทธิพลต่อแนวโน้มในการพักค้างคืนในอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นเวลานานขึ้นมากที่สุด และข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่กล่าวถึงประเด็นเรื่องการปรับปรุงดูแลรักษาความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่ท่องเที่ยวและการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวและชุมชนช่วยกันรักษาความสะอาดมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords) : ความพึงพอใจ; แรงจูงใจ; การกลับมาเยือนซ้ำ

Abstract

The objectives of this research were to study 1) demographic characteristics of tourists traveling to Sichon District, Nakhon Si Thammarat Province; 2) motivations of tourists traveling to Sichon District Nakhon Si Thammarat Province; 3) satisfactions of tourists traveling to Sichon

Received: 2022-09-07 Revised: 2022-09-21 Accepted: 2022-09-23

¹ คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต Faculty of Tourism and Hotel, Dhurakij Pundit University. E-mail: 635163010011@dpu.ac.th

² คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต Faculty of Tourism and Hotel, Dhurakij Pundit University. E-mail: montakan.chu@dpu.ac.th

District; and 4) satisfactions influencing the intention of revisiting tourists in Sichon District, Nakhon Si Thammarat Province. Population was the Thai tourists traveling to Sichon District, Nakhon Si Thammarat Province, and spending at least one night's overnight stay; the sample size consisted of 398 members by an accidental method. The research tool was a questionnaire. The results of the study showed that 1) the motivation of tourists traveling to Sichon District, Nakhon Si Thammarat Province. The push factor was on average higher than the pull factor; and the most driving factor was the need for relief from stress. 2) Tourists were most satisfied with the attraction component, followed by transportations, facilities and accommodations, restaurants, and souvenir shops, respectively. 3) A satisfactory factor towards accommodation components, restaurants, souvenir shops had influences on the tourists with a trend in recommending others to travel to and stay overnights for the longest trip in Sichon District, Nakhon Si Thammarat Province. As the recommendations for the tourism development at Sichon District, Nakhon Si Thammarat, most of the tourists mentioned the issues of cleanliness and maintenance for the tourist attractions. Also, the tourists and communities should be encouraged to keep cleanliness as much as possible.

Keywords: satisfaction; motivation; repeat visits

บทนำ (Introduction)

การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ เมื่อเกิดการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ใด ๆ ย่อมส่งเสริมให้เกิดการผลิตสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว สนับสนุนให้เกิดรายได้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม ก่อให้เกิดการหมุนเวียนของกระแสเงินไปในทุกระดับของสังคมอย่างกว้างขวาง เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพที่หลากหลาย ทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ดีขึ้น มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นให้แก่นักท่องเที่ยว ซึ่งนอกจากจะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวแล้ว ยังสามารถทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับความสะดวกในการดำเนินชีวิตอีกด้วย นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังกระตุ้นให้ประชาชนในท้องถิ่นเกิดความรัก ความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของทรัพยากรในท้องถิ่นของตนเอง ทำให้เกิดการฟื้นฟูธรรมชาติ ขนบธรรมเนียม ศิลปวัฒนธรรมประเพณีให้คงอยู่ตลอดไป (ศรีธัญญา วรากุลวิทย์, 2546: 9-11)

จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ทางตอนกลางของภาคใต้ เป็นเมืองเก่าแก่ที่มีความเจริญรุ่งเรืองทางด้านพระพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดมาอย่างยาวนาน มีทรัพยากรการท่องเที่ยวหลากหลายประเภท ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ ป่า ภูเขา ถ้ำ น้ำตก และทะเลที่มีความสวยงาม และแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ได้แก่ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ซึ่งอยู่ในระหว่างการขอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก มีวัดเจติยย์(ไอ้ไข่) ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงศรัทธา ที่กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวกระแสหลักของจังหวัด ส่งผลให้จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นเมืองรองที่ได้รับความนิยมสูง ประกอบกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ได้แก่ มีบริษัทนำเที่ยวที่พร้อมให้บริการนักท่องเที่ยวจำนวน 45 แห่ง มีโรงแรมที่พักสำหรับให้บริการนักท่องเที่ยวจำนวน 394 แห่ง มีจำนวนห้องพักที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากถึง 9,612 ห้อง มีระบบการคมนาคมที่สะดวกสบายและ

หลากหลาย ได้แก่ การเดินทางโดยรถไฟ รถยนต์ และทางอากาศ (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด นครศรีธรรมราช, 2564) ซึ่งมีการขยายและเพิ่มเส้นทางการบินที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางได้อย่าง สะดวกและรวดเร็ว ปัจจุบันนครศรีธรรมราชมี 5 สายการบินที่เปิดให้บริการ มีเที่ยวบินจำนวน 54 เที่ยวบิน ต่อวัน สามารถรองรับผู้โดยสารโดยเฉลี่ยวันละ 5,000 - 6,000 คน อีกทั้งยังมีให้เลือกเดินทางระหว่าง ดอนเมือง-นครศรีธรรมราช หรือ สุวรรณภูมิ-นครศรีธรรมราช นอกจากนี้ ยังมีการเปิดให้สายการบินข้าม ภูมิภาค ระหว่างนครศรีธรรมราช-เชียงใหม่ และนครศรีธรรมราช-อุดรธานี (กรมประชาสัมพันธ์, 2563) จาก ปัจจัยดังกล่าวล้วนเป็นองค์ประกอบหนุนเสริมให้นครศรีธรรมราชเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว ส่งผลให้มีแนวโน้มของผู้เดินทางมาเยือนจังหวัดนครศรีธรรมราชสูงขึ้น เห็นได้จากข้อมูลสถิติการท่องเที่ยวของ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งแต่ปี พ.ศ.2560 ถึง 2562 (ก่อนสถานการณ์โควิด-19) มีจำนวนผู้เยี่ยมชมในปี 2562 จำนวน 3,808,253 คน เทียบกับปี 2560 มีผู้มาเยือนจำนวน 3,704,823 คน มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 2.72 ซึ่งผู้มาเยือนของจังหวัดนครศรีธรรมราชส่วนใหญ่เป็นชาวไทย คิดเป็นร้อยละ 98 โดยในปี 2562 จังหวัดนครศรีธรรมราชมีรายได้จากการท่องเที่ยวรวม 15,996 ล้านบาท เทียบกับปี 2560 มีรายได้ 15,609 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.42 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2564) ทั้งนี้ อำเภอนี้หนึ่งของจังหวัด นครศรีธรรมราชที่เป็นจุดหมายปลายทางสำคัญของนักท่องเที่ยว คือ อำเภอสิชล เป็นอำเภอที่อยู่ทาง ตอนเหนือของจังหวัดนครศรีธรรมราช มีภูมิประเทศติดริมทะเลจึงมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามหลายแห่ง โดย สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของอำเภอสิชล ได้แก่ โบราณสถานเขาคา ถ้ำเขาพร่ง ถ้ำเขาเปลือกไม้ น้ำตกสี่ขีด หาด หินงาม สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าวนครศรีธรรมราช (เขาพลายดำ) อ่าวท้องยาง บ่อน้ำร้อนสี่ขีด ถ้ำเขาโต ถ้ำธารลอด ถ้ำจอมทอง ถ้ำวัดเขาน้อย หาดปลายทอน หาดเทพา หาดสุขน หาดเสาเกา และถ้ำวัดถ้ำ เทียนถวาย (กรมการปกครอง, 2564) นอกจากนี้ กระแสการท่องเที่ยวเชิงศรัทธาที่ผู้คนต้องการที่พึ่งทางใจ ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความนิยมศรัทธาไอ้ไข่ วัดเจดีย์อำเภอสิชล (กรมประชาสัมพันธ์, 2563) ที่ทำให้มีผู้คนสนใจ เดินทางมาสักการะขอพรให้มีโชคลาภอย่างคับคั่ง จากกระแสดังกล่าวนี้ ทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมา วัดเจดีย์มอหาสถานที่ท่องเที่ยวเชื่อมโยงเพื่อที่จะเดินทางท่องเที่ยวต่อ จึงเป็นโอกาสสำคัญของอำเภอสิชล ในการต้อนรับนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชมเยือน

ดังนั้น จากกระแสความศรัทธาที่เกี่ยวกับไอ้ไข่ วัดเจดีย์ อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบกับศักยภาพและความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช จึงส่งผลดีต่อ ภาคการท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยพบว่า ยังไม่เคยมี การศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช มาก่อน ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่า ควรมีการศึกษาในประเด็นนี้อย่างจริงจัง เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางให้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ชุมชน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในอำเภอสิชล จังหวัด นครศรีธรรมราช ในการนำข้อมูลที่มาเป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาสิ่งดึงดูดใจ และ ปรับปรุงคุณภาพด้านต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมให้ นักท่องเที่ยวมีการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำมากขึ้น และเพื่อกระตุ้นส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด นครศรีธรรมราชที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้กลับมาฟื้นตัวได้โดยเร็ว

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวในอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1 ลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพ การสมรส ภูมิลำเนา ที่แตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวในอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพ การสมรส และภูมิลำเนา ที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการเดินทางท่องเที่ยวในอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ความพึงพอใจที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวในอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยเรื่องการศึกษาแรงจูงใจและความพึงพอใจที่มีอิทธิพลต่อการกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวกรณีศึกษา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งนำเอาข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ และสรุปผล โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ครอบคลุมปัจจัยที่ทำให้เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราชใน 2 มิติ ได้แก่ ปัจจัยหลัก และปัจจัยรอง และศึกษาความพึงพอใจจากประสบการณ์ที่ได้รับจากการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอสหัสขันธ์ของนักท่องเที่ยวใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการคมนาคม และด้านที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก นอกจากนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาต่อไปว่าความพึงพอใจด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อการกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยวในอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้มีกลุ่มประชากรเป้าหมาย คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการพักค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Yamane (ธำนิษฐ์ ศิลป์จารุ, 2553: 47) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าความ

คลาดเคลื่อน 0.05 โดยใช้ฐานประชากรจากสถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในปี พ.ศ. 2562 ซึ่งมีจำนวน 2,689,172 ราย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2564) เนื่องจากไม่มีการจัดเก็บข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นการเฉพาะ ผู้วิจัยจึงใช้สถิตินักท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราชในภาพรวม ทำให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 398 ราย โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น โดยวิธีการแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่เป้าหมายในการศึกษา คือ อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2564 ถึงเดือนมิถุนายน 2565 รวมระยะเวลา 1 ปี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ 1) พฤติกรรมการท่องเที่ยวและลักษณะประชากรศาสตร์ 2) แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช 3) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช 4) แนวโน้มในการเดินทางกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ และ 5) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้มีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเริ่มจากจัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจและเตรียมความพร้อมทั้งทีมเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้มีความเข้าใจที่ตรงกันทั้งในเรื่องของข้อคำถามและกลุ่มตัวอย่าง และสถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งทีมรวบรวมข้อมูลกระจายไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในอำเภอสิชล ซึ่งจุดที่เก็บข้อมูลจะเป็นจุดที่นักท่องเที่ยวชมภายในแหล่งท่องเที่ยวเสร็จแล้ว ซึ่งผู้เก็บข้อมูลจะต้องสอบถามนักท่องเที่ยวในเบื้องต้นเพื่อกรองข้อมูลเพื่อให้ได้นักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยจะต้องเป็นนักท่องเที่ยวที่ได้เข้าเยี่ยมชมภายในแหล่งท่องเที่ยวแล้ว และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีการพักค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน มิใช่ประชาชนในพื้นที่หรือผู้ที่อยู่อาศัยในอำเภอสิชล หรือมิใช่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อการเดินทางมาท่องเที่ยว มิใช่เพื่อการทำงาน ประกอบอาชีพ หรือทำธุรกิจ มีอายุตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไป จากนั้นจะรวบรวมแบบสอบถามที่ได้มาทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย 1) สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมการท่องเที่ยว ใช้การหาค่าความถี่ (Frequency) และสรุปเป็นร้อยละ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) 3) การวิเคราะห์ความแตกต่างของแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช และความแตกต่างของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ ด้วย t-test

สำหรับลักษณะประชากรศาสตร์ด้านเพศ และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (ANOVA) สำหรับลักษณะประชากรศาสตร์ด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพการสมรส และภูมิลำเนา เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายกลุ่ม และหากพบความแตกต่างเป็นรายกลุ่ม จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธี Scheffe' 4) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอสีชล จังหวัดนครศรีธรรมราช กับความตั้งใจในการกลับมาเยือนซ้ำของนักท่องเที่ยว ใช้วิธีการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในการหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลระหว่างตัวแปร 5) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วทำการสรุปออกมาเป็นค่าความถี่ (Frequency) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี รองลงมาคือช่วงอายุ 20-30 ปี และช่วงอายุ 41-50 ปี ตามลำดับ ส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี รองลงมาคือ ต่ำระดับปริญญาตรี และสูงกว่าระดับปริญญาตรี ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว รองลงมาคือ อาชีพพนักงานเอกชน และอาชีพข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ/ข้าราชการบำนาญ ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 15,001-30,000 บาท รองลงมาคือมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท และมีรายได้ในช่วง30,001-45,000 บาท ตามลำดับ และมีสถานภาพโสด รองลงมา คือ มีสถานภาพสมรส และสถานภาพหม้าย ตามลำดับ และส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้ รองลงมาคือภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ

จากการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการท่องเที่ยวประมาณ 2 วัน รองลงมาคือ 3 วันขึ้นไป และ 1 วัน ตามลำดับ นักท่องเที่ยวส่วนมากรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวผ่านช่องทาง Facebook รองลงมา คือ การชักชวนจากเพื่อนและญาติ และช่องทางเว็บไซต์ ตามลำดับ ส่วนมากเดินทางท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัว รองลงมา คือ รถเช่า และรถประจำทาง ตามลำดับ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เที่ยวในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ รองลงมา คือ ช่วงวันหยุดตามเทศกาล/นักชัตฤกษ์ และช่วงวันจันทร์-ศุกร์ ตามลำดับ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้บริการที่พักประเภท รีสอร์ท/บังกะโล/เกสต์เฮาส์ รองลงมา คือ ที่พักโรงแรม และพักบ้านญาติ ตามลำดับ ส่วนใหญ่ใช้งบประมาณในการท่องเที่ยวต่อครั้งประมาณ 1,001-5,000 บาท รองลงมาคือ 5,001-10,000 บาท และ 10,0001-15,000 บาท ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีผู้ร่วมเดินทางเป็นคนในครอบครัว รองลงมา คือ เพื่อน และคู่รัก ตามลำดับ แหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปมากที่สุด คือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ รองลงมา คือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมประเพณีและกิจกรรม ตามลำดับ และสถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวชื่นชอบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ทะเล วัดเจดีย์ และเขาพลายดำ

จากการศึกษาแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอสีชล จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปัจจัยหลักที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอสีชล จังหวัดนครศรีธรรมราช มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าปัจจัยอื่น และเมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัย พบว่า ปัจจัยหลักที่ทำให้เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอสีชล จังหวัดนครศรีธรรมราชมากที่สุด คือ ความต้องการผ่อนคลายจากความเครียด รองลงมา

คือ ความต้องการไปสถานที่แปลกใหม่ที่ไม่เคยไปมาก่อน ความต้องการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อน ความต้องการความเงียบสงบ ความต้องการหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวัน ความต้องการถ่ายทอดประสบการณ์ที่ประทับใจลงโซเชียลมีเดีย ความต้องการหาที่พึ่งทางใจหรือสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความต้องการเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ความต้องการค้นหาความสนุกและความท้าทาย และความต้องการพบปะผู้คนเพื่อสัมผัสวัฒนธรรมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในพื้นที่ ตามลำดับ และสำหรับ ปัจจัยที่ทำให้เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราชมากที่สุด คือ ความสวยงามและทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว เช่น น้ำตก ชายหาด ภูเขา ถ้ำ วัด เป็นต้น การโฆษณาประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว การมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอและเหมาะสม เช่น ห้องน้ำ ที่พักร้านอาหาร ระบบไฟส่องสว่าง ร้านค้า ถึงขยะ ที่จอดรถ เป็นต้น ความสะอาดปลอดภัย ถูกสุขอนามัยภายในแหล่งท่องเที่ยว ความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย การเดินทางที่เข้าถึงง่าย สะดวกรวดเร็ว อัตราค่าบริการและความเป็นมิตรของผู้คนในท้องถิ่น และการมีกิจกรรมที่น่าสนใจและหลากหลาย ตามลำดับ

จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจการท่องเที่ยวอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ต่อองค์ประกอบด้านสิ่งดึงดูดใจมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการคมนาคม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบแต่ละด้านพบว่า 1) ด้านสิ่งดึงดูดใจ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงมาคือ ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม/ประวัติศาสตร์ เช่น วัด โบราณสถาน ลักษณะทางกายภาพ และภูมิทัศน์ของอำเภอสหัสขันธ์ ความเงียบสงบของอำเภอสหัสขันธ์ และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนอำเภอสหัสขันธ์ ตามลำดับ 2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อความเพียงพอต่อสถานที่จอดรถภายในแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงมา คือ การมีป้ายบอกเส้นทางในการเดินทางที่ชัดเจน การมีระบบไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ตที่ได้คุณภาพ ความสะอาดของห้องน้ำ/ห้องสุขาในแหล่งท่องเที่ยว และการมีศูนย์บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยว ตามลำดับ 3) ด้านการคมนาคม นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายในการเดินทางมากที่สุด รองลงมา คือ การเดินทางท่องเที่ยวที่มีความปลอดภัย การมีระยะเวลาในการเดินทางที่เหมาะสม ตารางบินและตารางเดินรถมายังจังหวัดนครศรีธรรมราช และความสะดวกของเส้นทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ตามลำดับ 4) ด้านที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการที่พนักงานสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาที่ให้บริการมากที่สุด รองลงมาคือ มีเจลแอลกอฮอล์ให้บริการในจุดต่าง ๆ คุณภาพของที่พัก คุณภาพของอาหาร ความเพียงพอของร้านอาหารในแหล่งท่องเที่ยว การมีที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่หลากหลาย การมีเครื่องตรวจวัดอุณหภูมิให้แก่ผู้มาใช้บริการ ความเหมาะสมของราคาที่พักร้านอาหาร/ร้านขายของที่ระลึก และความเพียงพอของร้านขายของที่ระลึก ตามลำดับ

จากการศึกษาความแตกต่างของแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวในอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส และภูมิลำเนาที่แตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวในอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในประเด็นดังต่อไปนี้ 1) นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกัน มีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวแตกต่างกันในประเด็น ที่อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นแหล่ง

ห้องเที่ยวกระแสหลักที่ได้รับนิยมของผู้คนในสื่อสังคมออนไลน์ 2) นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวแตกต่างกันในประเด็นความต้องการหลักหนีความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวัน ประเด็นความต้องการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อน ประเด็นความต้องการถ่ายทอดประสบการณ์ที่ประทับใจลงโซเชียลมีเดีย ประเด็นความต้องการหาที่พักทางใจหรือสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ประเด็นความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว และประเด็นความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย 3) นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวแตกต่างกันในประเด็นความต้องการผ่อนคลายจากความเครียด และประเด็นความต้องการหลักหนีความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวัน 4) นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวแตกต่างกันในประเด็นความต้องการไปสถานที่แปลกใหม่ที่ไม่เคยไปมาก่อน ประเด็นความต้องการหลักหนีความซ้ำซากจำเจ ประเด็นความต้องการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อน ประเด็นความต้องการถ่ายทอดประสบการณ์ที่ประทับใจลงโซเชียลมีเดีย ความต้องการหาที่พักทางใจหรือสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ประเด็นความเป็นแหล่งท่องเที่ยวกระแสหลักที่ได้รับความนิยมของผู้คนในสังคมออนไลน์ ประเด็นความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว ประเด็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอเหมาะสม และประเด็นการมีกิจกรรมที่น่าสนใจและหลากหลาย 5) นักท่องเที่ยวที่มีรายได้แตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวแตกต่างกันในประเด็นความต้องการไปสถานที่แปลกใหม่ที่ไม่เคยไปมาก่อน ประเด็นความต้องการผ่อนคลายจากความเครียด ประเด็นความต้องการหลักหนีความซ้ำซากจำเจ ประเด็นความต้องการความเงียบสงบ ประเด็นความต้องการหลักหนีความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวัน ต้องการถ่ายทอดประสบการณ์ที่ประทับใจลงโซเชียลมีเดีย ประเด็นความต้องการหาที่พักทางใจหรือสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ประเด็นความเป็นแหล่งท่องเที่ยวกระแสหลักที่ได้รับความนิยมของผู้คนในสังคมออนไลน์ และประเด็นความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว 6) นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวแตกต่างกันในประเด็นความต้องการไปสถานที่แปลกใหม่ที่ไม่เคยไปมาก่อน ประเด็นความต้องการค้นหาความสนุกและความท้าทาย ประเด็นความต้องการเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ประเด็นความต้องการหลักหนีความซ้ำซากจำเจ ประเด็นความต้องการความเงียบสงบ ประเด็นความต้องการหลักหนีความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวัน ประเด็นความต้องการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อน ประเด็นความต้องการถ่ายทอดประสบการณ์ที่ประทับใจลงโซเชียลมีเดีย ประเด็นความต้องการหาที่พักทางใจหรือสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ประเด็นความต้องการพบปะผู้คนเพื่อสัมผัสวัฒนธรรมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในพื้นที่ ประเด็นความเป็นแหล่งท่องเที่ยวกระแสหลักที่ได้รับความนิยมของผู้คนในสังคมออนไลน์ และประเด็นความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว ประเด็นความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย ประเด็นการมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอและเหมาะสม และประเด็นการมีกิจกรรมที่น่าสนใจและหลากหลาย 7) นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวแตกต่างกันในประเด็นความต้องการไปสถานที่แปลกใหม่ที่ไม่เคยไปมาก่อน ประเด็นความต้องการผ่อนคลายจากความเครียด ประเด็นความต้องการหลักหนีความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวัน ประเด็นความต้องการถ่ายทอดประสบการณ์ที่ประทับใจลงโซเชียลมีเดีย และประเด็นความต้องการหาที่พักทางใจหรือสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์

จากการศึกษาความแตกต่างของความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ พบว่า 1) นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน ในประเด็นศูนย์บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 2) นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการ

ท่องเที่ยวอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราชแตกต่างกัน ในประเด็นความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม/ประวัติศาสตร์ เช่น วัด โบราณสถาน การเดินทางท่องเที่ยวที่มีความปลอดภัย การสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาที่ให้บริการของพนักงาน คุณภาพของอาหาร ประเด็นการมีเจลแอลกอฮอล์ให้บริการในจุดต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 3) นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน ในประเด็นของการมีระยะเวลาในการเดินทางที่มีความเหมาะสม การมีเครื่องตรวจวัดอุณหภูมิให้แก่ผู้มาใช้บริการ และความเพียงพอของร้านขายของที่ระลึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 4) นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน ในประเด็นลักษณะทางกายภาพและภูมิทัศน์ของอำเภอสิชล ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม/ประวัติศาสตร์ เช่น วัด โบราณสถาน ความสะดวกของเส้นทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ระยะเวลาในการเดินทางมีความเหมาะสม การเดินทางท่องเที่ยวมีความปลอดภัย และตารางบินและตารางเดินรถมายังจังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 5) นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน ในประเด็นลักษณะทางกายภาพและภูมิทัศน์ของอำเภอสิชล ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม/ประวัติศาสตร์ เช่น วัด โบราณสถาน ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยว มีระบบไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ตที่ได้คุณภาพ การสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาที่ให้บริการของพนักงาน ประเด็นคุณภาพของอาหาร ความเพียงพอของร้านอาหารในแหล่งท่องเที่ยว มีเจลแอลกอฮอล์ให้บริการในจุดต่าง ๆ และการมีเครื่องตรวจวัดอุณหภูมิให้แก่ผู้มาใช้บริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 6) นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน ในประเด็นความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม/ประวัติศาสตร์ เช่น วัด โบราณสถาน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้อยู่อาศัยอำเภอสิชล ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยว ประเด็นการมีระบบไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ตที่มีคุณภาพ ระยะเวลาในการเดินทางมีความเหมาะสม ความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายในการเดินทาง การสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาที่ให้บริการ คุณภาพของอาหาร มีเจลแอลกอฮอล์ให้บริการในจุดต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 7) นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากการศึกษาความพึงพอใจที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวในอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า 1) ปัจจัยความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ในองค์ประกอบด้านที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก มีอิทธิพลต่อแนวโน้มในการแนะนำบอกต่อให้คนรู้จักมาท่องเที่ยวอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราชมากที่สุด รองลงมาคือ องค์ประกอบด้านสิ่งดึงดูดใจ 2) ปัจจัยความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ในองค์ประกอบด้านที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก มีอิทธิพลต่อแนวโน้มในการพักค้างคืนในอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นเวลานานขึ้นมากที่สุด รองลงมา คือ องค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 3) ปัจจัยความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ในองค์ประกอบด้านที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก มีอิทธิพลต่อแนวโน้มในการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำในอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

จากการศึกษาข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีข้อคิดเห็นและ/หรือข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ในประเด็นเรื่องการดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยวและการส่งเสริม

ให้นักท่องเที่ยวช่วยกันรักษาความสะอาดมากที่สุด รองลงมาคือ ประเด็นการพัฒนา ซ่อมแซม เส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ประเด็นประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของอำเภอสีชลให้มากขึ้น ประเด็นการปรับปรุงและเพิ่มป้ายบอกทาง ประเด็นที่แม่ค้าควรสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลา ไม่ดึงลงมาไว้ใต้คาง ประเด็นเรื่องที่พักราคาสูง ร้านค้า ร้านอาหารจำหน่ายราคาสูงเกินไป ประเด็นการเพิ่มความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว ประเด็นการจัดระเบียบการจราจร ประเด็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ ประเด็นการปรับปรุงทัศนียภาพและคงไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเอาไว้ และประเด็นการจัดระเบียบการจอดรถ ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 15,001-30,000 บาท สถานภาพโสด มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้ ซึ่งมีความสอดคล้องในทิศทางเดียวกับ อุดุลย์ จาตุรงค์กุล (2554: 64-78) ที่กล่าวว่า ในปัจจุบันมีจำนวนสตรีที่ทำงานนอกบ้านเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ สตรีจึงเป็นผู้ที่มีกำลังซื้อรายใหญ่ ซึ่งมีความแตกต่างไปจากแต่เดิมที่ผู้ชายมักจะเป็นฝ่ายตัดสินใจซื้อ ประกอบกับปัจจุบันผู้หญิงมีโอกาสด้านการศึกษาและเข้าถึงความรู้ได้มากขึ้น รวมถึงมีส่วนร่วมในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น สามารถเรียนจบในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น สามารถมีงาน มีรายได้เป็นของตัวเอง จึงส่งผลให้มีรายได้ใช้จ่ายในการท่องเที่ยวมากขึ้น และยังสอดคล้องกับสุพรรณิกา กุสุมาวลี (2547: 132-133) ที่กล่าวถึง สตรีไทยในปัจจุบันว่ามีอัตราการลงทะเบียนเรียนในทุกๆ ระดับชั้น ตั้งแต่ประถมศึกษาไปจนถึงระดับอุดมศึกษาจำนวนมากขึ้น ซึ่งแตกต่างไปจากความเชื่อของสตรีไทยในอดีตที่ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องเล่าเรียนสูง ปัจจุบันสตรีจึงมีโอกาสด้านการศึกษา มีโอกาสที่จะเข้าสู่การจ้างงาน ดังนั้น อัตราการมีงานทำของสตรีไทยจึงสูงขึ้น ดังนั้น สตรีไทยจึงเข้ามามีส่วนร่วมในระบบเศรษฐกิจและมีบทบาทเป็นหัวหน้าครัวเรือนสูงขึ้น ประกอบกับในช่วงอายุ 31-40 ปี เป็นช่วงวัยที่สามารถมีงานมีอาชีพที่มั่นคงในระดับหนึ่ง มีรายได้ที่สามารถดำรงชีวิตและมีเงินเหลือในระดับหนึ่งที่จะทำให้สามารถออกมาท่องเที่ยวได้ และเป็นวัยที่มีกำลังที่สามารถท่องเที่ยวได้อย่างคล่องแคล่ว

จากการศึกษาแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอสีชล จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปัจจัยหลักที่ทำให้เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอสีชล จังหวัดนครศรีธรรมราชมากที่สุด คือ ความต้องการผ่อนคลายจากความเครียด รองลงมา คือ ความต้องการไปสถานที่แปลกใหม่ที่ไม่เคยไปมาก่อน และความต้องการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อน ตามลำดับ และสำหรับปัจจัยดึงดูดที่ทำให้เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอสีชล จังหวัดนครศรีธรรมราชมากที่สุด คือ ความสวยงามและทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ รองลงมา คือ ความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว เช่น น้ำตก ชายหาด ภูเขา ถ้ำ วัด เป็นต้น และการโฆษณาประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว ตามลำดับ ซึ่งมีความสอดคล้องในทิศทางเดียวกับ รุ่งกานต์ แก้วเจริญ และคณะ (2562: 143-163) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องแรงจูงใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีต่อการร่วมงานฟูลมูนปาร์ตี้ เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งพบว่าในด้านแรงจูงใจแบบหลัก นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในด้านการมองหาความสนุกสนานและความท้าทาย ต้องการผ่อนคลายและลดความเครียด และต้องการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ที่ไม่เคยไปมาก่อนมากที่สุด และสอดคล้องกับอัศวิน แสงพิบูล (2551: 95-103) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการท่องเที่ยวและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว กรณีศึกษานักท่องเที่ยวชาวเกาหลี ผลการศึกษา พบว่า แรงจูงใจที่ผลักดันให้นักท่องเที่ยวชาว

เกาหลีเดินทางท่องเที่ยว คือ ความชื่นชอบในความสนุกสนานและการพักผ่อน การค้นหาประสบการณ์ใหม่ ๆ และการเข้าสังคมเพื่อพบปะผู้คน และปัจจัยดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเกาหลีเดินทางมาท่องเที่ยวยังประเทศไทย คือ ความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยว ปัจจัยด้านราคา ความปลอดภัย และปัจจัยด้านความสะดวกสบาย เมื่อวิเคราะห์ในเชิงสถิติแล้ว พบว่า แรงจูงใจหลักที่แท้จริงในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเกาหลี คือ ความชื่นชอบในความสนุกสนานและการพักผ่อน ส่วนปัจจัยดึงดูดที่สำคัญของประเทศไทยสำหรับกลุ่มตัวอย่าง คือ ความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยว และปัจจัยด้านราคา และสอดคล้องกับเจนจิรา บรรจงนิกร (2555: 86-97) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องแรงจูงใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวจังหวัดน่าน จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับแรงจูงใจในด้านปัจจัยหลักเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุด รองลงมาคือ เพื่อได้เห็นสิ่งแปลกใหม่ ระดับมาก ในส่วนของปัจจัยดึงดูดด้านความสวยงามทางธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ภูเขา น้ำตก อยู่ในระดับมากที่สุด

จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจการท่องเที่ยวอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ต่อองค์ประกอบด้านสิ่งดึงดูดใจมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการคมนาคม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ตามลำดับ ซึ่งมีความสอดคล้องในทิศทางเดียวกับ เจนจิรา บรรจงนิกร (2555: 135-142) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องแรงจูงใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวจังหวัดน่าน ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเงียบสงบ และมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร โดยจากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านสิ่งดึงดูดใจมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านที่พัก ร้านอาหาร และร้านขายของที่ระลึก ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการคมนาคม ตามลำดับ

จากการศึกษาความพึงพอใจที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวในอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก มีผลต่อแนวโน้มในการในการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำในอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีความสอดคล้องในทิศทางเดียวกับ อรุณ มณีสงฆ์ และ พัทธรา ตันติประภา (2561: 59-76) ที่ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจต่อบรรยากาศการตลาดกับความตั้งใจในการมาซ้ำของผู้มาเยือนแหล่งท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพบว่าปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ณ แหล่งท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์ด้านบวกกับความตั้งใจในการมาเยือนซ้ำ ทั้งนี้ เพราะนักท่องเที่ยวนอกจากจะท่องเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ แล้ว นักท่องเที่ยวยังต้องเข้ารับบริการที่พักเพื่อค้างคืน ต้องรับประทานอาหารทุกวัน และต้องการซื้อของที่ระลึกกลับไปฝากคนที่บ้าน ดังนั้น องค์ประกอบเหล่านี้เป็นส่วนประกอบเสริมที่สำคัญมาก ๆ เนื่องจากนักท่องเที่ยวจะใช้เวลาอยู่กับการรับบริการต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเวลานานพอสมควร และการบริการของส่วนนี้สามารถทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจได้เป็นอย่างมาก จึงเป็นปัจจัยหลัก ๆ ที่นักท่องเที่ยวจะใช้ในการพิจารณาว่าจะกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีกหรือไม่

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษา ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และผลของการวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้ผู้วิจัยค้นพบองค์ความรู้ใหม่ คือ แรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เกิดจากปัจจัยหลัก 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยผลักและปัจจัยดึง โดยปัจจัยผลัก คือ ปัจจัยภายในหรือความต้องการที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคลที่ทำให้ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว และปัจจัยดึง คือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความน่าดึงดูดใจของจุดหมาย

ปลายทางทางการท่องเที่ยว ซึ่งปัจจัยหลักจะเกิดขึ้นก่อน จากนั้นจะเกิดปัจจัยดังตามมา กล่าวคือ นักท่องเที่ยวจะเกิดความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวก่อน เช่น ต้องการได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ ต้องการพักผ่อน ต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากความจำเจ ต้องการศึกษาความแตกต่างทางวัฒนธรรม ชนชาติ และวิถีชีวิตที่แตกต่าง ต้องการหาโอกาสในการเข้าสู่สังคมใหม่ ๆ หรือต้องการสร้างสัมพันธ์กับเพื่อนใหม่ ซึ่งสิ่งนี้เรียกว่าปัจจัยหลัก จากนั้นนักท่องเที่ยวจะตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสามารถที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจที่จะเดินทางไป สิ่งนี้เรียกว่าปัจจัยดึง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวในอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรหันมาให้ความสำคัญกับกลุ่มนักท่องเที่ยวเพศหญิงทำงานมากขึ้น เนื่องจากเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ที่มีกำลังซื้อ และยังอยู่ในวัยที่ยังกระฉับกระเฉง และมีความคล่องตัวในการเดินทางท่องเที่ยวสูง เนื่องจากเป็นกลุ่มคนโสดเสียส่วนใหญ่ ดังนั้น ผู้ประกอบการควรมีการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความพร้อมต่อการรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มากขึ้น รวมทั้งการตกแต่งสถานที่ให้มีความสวยงามเหมาะแก่การถ่ายรูป และการออกแบบสิ่งแวดล้อมและสถานที่ที่เอื้ออำนวยให้นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวไปด้วยและทำงานไปด้วยได้อย่างสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น โดยการติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพ พร้อมใช้งาน และนอกจากนี้ เนื่องจากเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ดังนั้น จึงสามารถท่องเที่ยวได้แม้จะเป็นวันธรรมดาเพื่อไม่ให้เป็นการเสียโอกาสในกรณีที่นักท่องเที่ยวกระจุยตัวเฉพาะในช่วงวันหยุด ผู้ประกอบการจึงควรนำเสนอโปรโมชั่นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ให้ออกมาท่องเที่ยวในวันธรรมดามากขึ้น 2) ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวในอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม และประชาชนในท้องถิ่น ควรร่วมมือกันในการกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวของอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราชให้ไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะการกำหนดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมแก่การพักผ่อนหย่อนใจ โดยภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกันในการรักษาความเป็นธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว คงไว้ซึ่งความสงบ และมุ่งเน้นการต้อนรับนักท่องเที่ยวอย่างอบอุ่น เพื่อสร้างความแตกต่างหรือจุดขายที่ไม่เหมือนใคร นอกจากนี้ควรมีการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกและพื้นที่ทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์การมีส่วนร่วมหรือมีพื้นที่สำหรับการทำกิจกรรมของกลุ่มเพื่อนหรือครอบครัว เนื่องจากคนนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราชมีความต้องการการทำกิจกรรมทางสังคมค่อนข้างสูง 3) ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม ประชาชนในท้องถิ่น ควรร่วมมือกันในการรณรงค์ให้ทุกภาคส่วนช่วยกันสอดส่องดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งทางด้านธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และวัฒนธรรมของอำเภอสิชล มิให้ถูกทำลาย ด้วยการทำนุบำรุงและอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้วยการจัดกิจกรรมร่วมเก็บขยะในแหล่งท่องเที่ยว การปลูกป่าทดแทนพื้นที่เสื่อมโทรม การทิ้งขยะและการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี การกำหนดแนวทางในการปฏิบัติตนในการเข้าชมสถานที่ของนักท่องเที่ยว และการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวเพื่อลดผลกระทบจากการท่องเที่ยว ทั้งนี้ควรมีการปลูกฝังสิ่งเหล่านี้ให้แก่เยาวชนในพื้นที่เพื่อให้เกิดความรักความหวงแหนท้องถิ่นของตนเอง และรักษาไว้ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 4) ผู้ประกอบการที่พักแรม ผู้ประกอบการร้านอาหารและเครื่องดื่ม และผู้ประกอบการร้านขายของที่

ระลึกในอำเภอลีล จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรพัฒนาสินค้าและการบริการของตนเองให้มีคุณภาพ คำนึงถึง ความสดใหม่และที่มาของวัตถุดิบ ใส่ใจเรื่องความสะอาดทั้งในเรื่องของสถานที่ การระบายอากาศ การคัด กรองผู้ให้บริการ และปฏิบัติตามมาตรการทางสาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง โดยการกำชับให้พนักงานสวมใส่ หน้ากากอนามัยตลอดเวลาที่ให้บริการ เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ 5) ในการพัฒนา สิ่งดึงดูดใจ สิ่งอำนวยความสะดวก การให้บริการต่าง ๆ และการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวใน อำเภอลีล จังหวัด นครศรีธรรมราช จะต้องเข้าใจถึงความแตกต่างของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ การศึกษา สถานภาพการสมรส และภูมิฐานะ ที่แตกต่างกัน มีความต้องการ มีความคาดหวังต่อการ ท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ดังนั้น ควรศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม เพื่อให้เข้าใจว่าสิ่งใดสามารถ สร้างความดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มได้ ความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มเป็นอย่างไร เพื่อนำ ข้อมูลเหล่านั้นมากำหนดกลุ่มเป้าหมาย และกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อตอบสนองความต้องการให้ สอดคล้องกับลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย 6) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยว เป็นต้น ควรมีการร่วมวางแผนหรือร่วมกันกำหนดมาตรการในการดูแล รักษาความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว เช่น จัดหาถังขยะมาอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวเพิ่มเติม โดย ควรเป็นถังขยะที่มีฝาปิดเพื่อลดการส่งกลิ่นเหม็นรบกวน ลดการกระจายเชื้อโรค และลดการปลิวกระจัด กระจายในพื้นที่ และควรส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะ รวมทั้งส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมีจิตสำนึกหรือมีส่วนร่วม ในการช่วยกันรักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวให้มากขึ้น นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้ผู้ประกอบการใน ท้องถิ่นหันมาใช้บรรจุภัณฑ์และภาชนะที่ย่อยสลายง่าย เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และลดการก่อขยะโดยไม่ จำเป็น ควรมีการพัฒนา ซ่อมแซม เส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวให้มีความราบเรียบ เพื่อความปลอดภัยต่อผู้ใ้ รถใช้ถนน และปรับปรุงเพิ่มเติมป้ายบอกทาง เพื่อให้สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและ ปลอดภัย ควรสร้างการรับรู้และเพิ่มช่องทางและรูปแบบการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของอำเภอลีลให้ เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น ผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อให้มีผู้ที่สามารถเข้าถึงสื่อประชาสัมพันธ์ได้เป็นจำนวนมาก หน่วยงานสาธารณสุขของอำเภอลีล จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรเข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบ และกำชับ เรื่องความปลอดภัยจากการแพร่ระบาดของโรคติดต่อให้แก่ผู้ประกอบการ และชุมชน ด้วยการเผยแพร่ข้อมูล ให้ความรู้ และผู้ประกอบการควรกำกับดูแลให้พนักงานผู้ให้บริการสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลา ควรเข้า มาตรวจสอบเรื่องการกำหนดราคาให้มีความเป็นธรรม เช่น ราคาที่พัก ร้านค้า ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ควรสำรวจและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวควรออกแบบกิจกรรมใหม่ ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้สึกถึงความแปลกใหม่ และช่วยดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เกิดการกลับมา เยือนซ้ำ เนื่องจากไม่รู้สึกเบื่อหน่ายต่อความซ้ำซากจำเจ และจะใช้เวลาในการท่องเที่ยวอยู่ในอำเภอลีล จังหวัดนครศรีธรรมราชได้นานขึ้น ควรมีการปรับปรุงทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสวยงาม มีความ เป็นระเบียบ และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวควรให้ความร่วมมือในการออกแบบอาคารสถานที่ให้มีความ กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมโดยรอบ และพัฒนาจุดสำหรับถ่ายภาพให้นักท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจ แต่ยั คงไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเอาไว้ ควรซ่อมแซมป้ายบอกทางให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และเพิ่มเติม ในจุดที่จำเป็น เจ้าหน้าที่ตำรวจท่องเที่ยว ควรเข้ามาสอดส่องดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในแหล่ง ท่องเที่ยวมากขึ้น เพื่อลดปัญหาการเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว และสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัย ให้แก่นักท่องเที่ยว และหน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบเรื่องความปลอดภัยของสถานที่และท้องถนน ควรดูแล

เรื่องความปลอดภัยบนท้องถนนด้วยการเพิ่มแสงสว่างในจุดที่เปลี่ยว และควรติดตั้งกล้องวงจรปิดเพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้แก่แหล่งท่องเที่ยว และควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่อาสาของชุมชนผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเข้ามาช่วยจัดระเบียบวินัยจราจรในแหล่งท่องเที่ยว เช่น บริเวณทางเข้า บริเวณสถานที่จอดรถ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการขยะอย่างสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอสีชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรศึกษาเชิงคุณภาพควบคู่ไปกับการวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถได้รับข้อมูลที่มีรายละเอียดและมีข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น และควรศึกษาเพิ่มเติมเรื่องแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อเป็นของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมการปกครอง. (2564). “อำเภอสีชล จังหวัดนครศรีธรรมราช”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.dopa.go.th/main/web_index. สืบค้นเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2564.
- กรมประชาสัมพันธ์. (2563). “เส้นทางการบินจังหวัดนครศรีธรรมราช”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.prd.go.th/th/page/item/index/id/1>. สืบค้นเมื่อ 14 พฤศจิกายน 2564.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2564). “สถิตินักท่องเที่ยว”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=411. สืบค้นเมื่อ 8 ตุลาคม 2564.
- เจนจิรา บรรจงนิกร. (2555). **แรงจูงใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวจังหวัดน่าน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2553). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- รุ่งกานต์ แก้วเจริญ และคณะ. (2562). “แรงจูงใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีต่อการร่วมงานฟูลมูนปาร์ตี้ เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี”. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*. 13(3): 143-163.
- ศรัญญา วรากุลวิทย์. (2546). **ปฐมนิเทศอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: เพ็ญฟ้า พรินต์ติ้ง.
- สุพรรณิกา กุสุมาลี. (2547). **อิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์ต่อสตรีไทย**. ในความก้าวหน้าของสตรี 10 ปี หลังปักกิ่ง เสียงสะท้อนจากประชาสังคม. กรุงเทพฯ: สมาคมติดตามการพัฒนาสตรีไทย.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช. (2564). **แผนพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2565-2570**. นครศรีธรรมราช: สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช.
- อรชร มณีสงฆ์ และพัชรา ตันติประภา. (2561). “ความพึงพอใจต่อบรรยากาศการตลาดกับความตั้งใจในการมาซ้ำของผู้มาเยือนแหล่งท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่”. *วารสารการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ*. 14(1): 59-76.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล. (2554). **พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อัศวิน แสงพิกุล. (2551). **แรงจูงใจในการท่องเที่ยวและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว** กรณีศึกษานักท่องเที่ยวชาวเกาหลี. *รายงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- Yamane, Taro. (1967). *Statistics, an Introductory*. (2nd ed). New York: Harper and Row.

**แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
ในกลุ่มโรงเรียนผิงนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2**
**Guidelines for Promoting Early Childhood Learning by the Parent Participations in the
Phung Na-tee School Group under the Phrae Primary Educational Service
Area District Office 2**

เจนภพ ปัญญาสงค์¹ ชัชภูมิ สิชฌมภู² พิมพกา ธรรมสิทธิ์³
Jenphop Panyasong, Chatphum Srichomphoo, Phimpaka Thammasit

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกลุ่มโรงเรียนผิงนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรในกลุ่มโรงเรียนผิงนที จำนวน 102 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการ แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาโดยรวม อยู่ระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน 2) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม 3) ด้านการติดต่อสื่อสาร 4) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 5) ด้านการตัดสินใจ
2. โดยรวม อยู่ระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน 2) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม 3) ด้านการติดต่อสื่อสาร 4) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 5) ด้านการตัดสินใจ
3. แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ควรมีการจัดกิจกรรมที่เด็กสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครอง จัดสภาพแวดล้อม วัสดุ อุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในสภาพจริง ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ควรมีสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยและไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก ด้านการติดต่อสื่อสาร ควรมีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนในช่องทางที่หลากหลาย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพ ด้านการตัดสินใจ ควรเน้นการมีบทบาทของผู้ปกครองร่วมประชุมวางแผนและตัดสินใจ

คำสำคัญ (Keywords) : การส่งเสริมการเรียนรู้; เด็กปฐมวัย; การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

Received: 2022-09-07 Revised: 2022-09-23 Accepted: 2022-09-25

¹ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ Master of Education, Uttaradit Rajabhat University.
E-mail: tajenphop@gmail.com

² ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ Master of Education, Uttaradit Rajabhat University.
E-mail: tajenphop@gmail.com

³ อาจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ Lecturer at the Faculty, of Education, Uttaradit Rajabhat University. E-mail: CHAOWARIT.CHA@live.ur.ac.th

Abstract

The purposes of this research were to study problem conditions, to find out the demand, and to create the guidelines for promoting early childhood learning by parent participations in the Phung Na-tee school group under the Phrae Primary Educational Service Area District Office 2. The sample members were 102 students and parents in Phung Na-tee school group. The research instruments used in collecting data were questionnaires, and interviewing. Data were analyzed by percentage, means, standard deviation and content analysis.

The research results showed that:

1. The whole problem was at highest level. With consideration of individual aspects ranked from the highest to the lowest, they were 1.) learning at home, 2.) environment management, 3.) communication, 4.) learning management, and 5.) decision making.
2. The whole demand was at highest level. With consideration of individual aspects ranked from the highest to the lowest, they were 1.) learning at home, 2.) environment management, 3.) communication, 4.) learning management and 5.) decision making.
3. The guideline for promoting early childhood learning support is that the children should have interactions with parents and be provided with friendly environment, materials, and tools. Besides, environment management should be suitable for children. For decision making, parents ought to be part of the meetings.

Keywords: learning support; early childhood; parent participations

บทนำ (Introduction)

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 ได้ให้ความหมายของเด็กปฐมวัยไว้ว่า เด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่าหกปีบริบูรณ์ และให้หมายความรวมถึง เด็กซึ่งต้องได้รับการพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษา รวมถึงได้ให้ความหมายของการพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้ว่า การพัฒนาเด็กปฐมวัย คือ การดูแล การพัฒนา และการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย หญิงตั้งครรภ์ หรือผู้ดูแลเด็กปฐมวัยซึ่งมีบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ซึ่งเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยเป็นผู้ดูแล โดยมีสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มของเด็กพิการหรือเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ สถานรับเลี้ยงเด็ก และสถานสงเคราะห์ ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กซึ่งมีเด็กปฐมวัยอยู่ในความคุ้มครองดูแล หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น รวมทั้งโรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชน และสถาบันศาสนา ที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย โดยให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ที่เกี่ยวข้อง มีภารกิจร่วมกันดำเนินการเพื่อให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัย และดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐาน และแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามที่คณะกรรมการกำหนด รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ดูแล เด็กปฐมวัยจัดให้เด็กปฐมวัยซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับ การพัฒนาเด็กปฐมวัยดังกล่าว

การพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้ที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัยมากที่สุดส่วนหนึ่ง คือ ผู้ปกครองที่ดูแลเด็กโดยตรงและครูหรือบุคลากรที่มีหน้าที่ในการเสริมสร้างพัฒนาการจากแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยยึดตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2560 ที่กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม เป็นคนดี มีวินัย มีสำนึกความเป็นไทย มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติในอนาคต โดยพิจารณาถึงความสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี รวมถึงสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อให้มีความเหมาะสมกับเป้าหมายการพัฒนาเด็กปฐมวัยสอดคล้องและทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงได้อย่างแท้จริง โดยการดูแลและช่วยเหลือจากบุคลากร ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนต่างต้องได้รับการสนับสนุนแรงขับเคลื่อน จากการสร้างเครือข่ายของผู้ปกครอง บุคลากร รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นกำลังหลักสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี ทั้งทางด้านกายภาพ และด้านวิชาการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดี เหมาะสมตามวัย เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 โดยยึดตามสภาพบริบทของพื้นที่

จากพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2560 รวมถึงสภาพความสำคัญและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงของการส่งเสริมการเรียนรู้ การพัฒนาเด็กปฐมวัย จึงสนใจในการศึกษาค้นคว้าและทำวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกลุ่มโรงเรียนผัสน้ำที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 เพื่อให้เกิดผลต่อการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกลุ่มโรงเรียนผัสน้ำที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกลุ่มโรงเรียนผัสน้ำที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย

รูปแบบการวิจัย (Research Design) เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods) โดยวิธีการ (Methodology) เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เป็นการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกลุ่มโรงเรียนผัสน้ำที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ไว้ดังนี้

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาสภาพปัญหาและนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกลุ่มโรงเรียนผัสน้ำที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ประกอบด้วยขอบเขตเนื้อหาแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม 3) ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน 4) ด้านการติดต่อสื่อสาร และ 5) ด้านการตัดสินใจ

1.2 ขอบเขตด้านประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากร แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

ประชากรที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จำนวน 102 คน ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 5 คน ครูผู้สอนปฐมวัย จำนวน 7 คน และผู้ปกครอง จำนวน 90 คน

ประชากรที่สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จำนวน 10 คน ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครูผู้สอนปฐมวัย จำนวน 3 คน นักวิชาการศึกษาที่เชี่ยวชาญการศึกษาปฐมวัย จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน และตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 2 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ในกลุ่มโรงเรียนผังนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ประกอบด้วย 5 โรงเรียน ดังนี้ 1) โรงเรียนบ้านวังเลียง 2) โรงเรียนบ้านอ้ายลิ้ม (ลิมราชกุลราษฎร์ศรัทธา) 3) โรงเรียนปากจอกวิทยา 4) โรงเรียนบ้านศรีดอนไชย (ประชานุกูล) และ 5) โรงเรียนประชารัฐวิทยาการ

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษาในระยะเวลาปีการศึกษา 2564 – 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ชนิด คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

2.1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการบริหารหรือด้านการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาและความต้องการการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกลุ่มโรงเรียนผังนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 โดยพิจารณาทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม 3) ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน 4) ด้านการติดต่อสื่อสาร และ 5) ด้านการตัดสินใจ

2.2 แบบบันทึกการสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

3.1 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ถึงผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนระดับปฐมวัย และผู้ปกครองนักเรียน โดยเลือกแบบเจาะจง

3.2 นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ถึงประชากรด้วยตนเอง และทำการเก็บแบบสอบถามคืนโดยวิธีเดียวกัน

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความถูกต้องเพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

3.4 ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คน ที่ให้การสัมภาษณ์ โดยกำหนดเกณฑ์การเลือกไว้ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 3 คน
2. ศึกษานิเทศก์ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 1 คน
3. นักวิชาการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนปฐมวัย จำนวน 1 คน
4. ครู มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 3 คน
5. ผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัย มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 2 คน

3.5 จัดการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอค่าสถิติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

4.1 นำแบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกลุ่มโรงเรียนฝั่งนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

4.2 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่าน มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ดำเนินการจัดกลุ่มและเรียบเรียงข้อมูล โดยการจัดลำดับเนื้อหาที่ต้องการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล โดยการสังเคราะห์ ประยุกต์ใช้ข้อมูลที่รวบรวมมาได้ผนวกกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไป สร้างแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกลุ่มโรงเรียนฝั่งนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกลุ่มโรงเรียนฝั่งนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกลุ่มโรงเรียนฝั่งนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

สภาพปัญหาและความต้องการ การส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครอง	สภาพปัญหา			ความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.41	0.39	มาก	4.45	0.35	มาก
2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	4.78	0.17	มากที่สุด	4.70	0.23	มากที่สุด
3. ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน	4.80	0.17	มากที่สุด	4.76	0.17	มากที่สุด
4. ด้านการติดต่อสื่อสาร	4.60	0.30	มากที่สุด	4.58	0.30	มากที่สุด
5. ด้านการตัดสินใจ	4.38	0.41	มาก	4.30	0.47	มาก
โดยรวม	4.59	0.16	มากที่สุด	4.56	0.15	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัญหาการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกลุ่มโรงเรียนฝั๋งนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 โดยรวม อยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถเรียงลำดับด้านที่มีสภาพปัญหาจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อันดับที่ 1 ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.80$) อันดับที่ 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.78$) อันดับที่ 3 ด้านการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$) อันดับที่ 4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.41$) และอันดับที่ 5 ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.48$)

สำหรับความต้องการการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกลุ่มโรงเรียนฝั๋งนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 โดยรวม อยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถเรียงลำดับด้านที่มีความต้องการจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อันดับที่ 1 ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.76$) อันดับที่ 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.70$) อันดับที่ 3 ด้านการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.58$) อันดับที่ 4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.45$) และอันดับที่ 5 ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.30$)

2. แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกลุ่มโรงเรียนฝั๋งนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จากการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางจากการสัมภาษณ์

2.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ควรจัดให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เด็กปฐมวัยโดยช่วยกันระดมทุนหรือสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม หน่วยงานต่าง ๆ มาร่วมสนับสนุนเพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพ และจัดให้มีการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน เช่น การอบรมและการทำความเข้าใจถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัยระหว่างครูกับผู้ปกครองและเด็กปฐมวัย การที่ผู้ปกครองเข้ามาร่วมในการจัดกิจกรรม หรือส่งเสริมการจัดกิจกรรมระหว่างบ้านกับโรงเรียนที่จะช่วยพัฒนาให้ทางการศึกษาหรือการเรียนรู้ของนักเรียนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนและก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อโรงเรียน และควรจัดให้มีกิจกรรมที่ผู้ปกครองได้ทำร่วมกับเด็กปฐมวัย

2.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

สิ่งก่อสร้างและสิ่งแวดล้อมที่ผู้ปกครองควรทราบ คือ สนามเด็กเล่นซึ่งเป็นสิ่งก่อสร้างที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยมากที่สุด เราควรเลือกเครื่องเล่นที่เหมาะสมกับวัย สะอาด และไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก และไม่มี การชำรุดเสียหายของเครื่องเล่น ผู้ปกครองสามารถเข้ามามีส่วนร่วมและเสนอความคิดเห็นได้โดยทางโรงเรียน ได้จัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง ให้ผู้ปกครองได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้เด็กปฐมวัยว่าควรจะเป็นสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัย และไม่เป็นอันตรายสำหรับเด็ก ถ้าสิ่งไหนไม่เหมาะสมก็อธิบายถึงสาเหตุว่าเป็นอย่างไร ผู้ปกครองสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ถ้า สิ่งก่อสร้างภายในโรงเรียนไม่เหมาะสม ชำรุดเสียหาย ช่วยการปรับปรุงซ่อมแซม จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ และผู้ปกครองสามารถเสนอแนะและตรวจสอบด้านความปลอดภัย สุขอนามัยของสภาพแวดล้อมในโรงเรียนได้ในช่วงที่มารับมาส่งนักเรียนที่โรงเรียนหรือการประชุมผู้ปกครอง

2.3 ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน

ครูควรมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง การที่ผู้ปกครองจะให้ความร่วมมือครูจะต้องแจ้งให้ผู้ปกครองทราบล่วงหน้าว่าจะมีการเยี่ยมบ้าน เมื่อครูเยี่ยมบ้านจะต้องสอบถามผู้ปกครองเกี่ยวกับตัวเด็กว่าเด็กมีพฤติกรรมแตกต่างกันหรือไม่เมื่อนักเรียนอยู่ที่บ้านกับอยู่ที่โรงเรียนแล้วร่วมกันแก้ปัญหา ควรมีการจัดกิจกรรมที่เด็กสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เช่น เล่นิทาน ทำงานบ้าน เพื่อเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ การสอนการบ้านโดยผู้ปกครอง และการนำผลการเรียนรู้ ผลงานต่าง ๆ จากโรงเรียนแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อที่จะได้มีข้อมูลของเด็กเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้าน ควรจัดสภาพแวดล้อม วัสดุอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในสภาพจริง ตามมุมต่าง ๆ ภายในบ้าน

2.4 ด้านการติดต่อสื่อสาร

ผู้ปกครองควรมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเด็กในด้านการเรียนและพฤติกรรม และให้ข้อมูลที่ต้องบันทึกในทะเบียนนักเรียนต่าง ๆ แก่ทางโรงเรียน ควรมีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนในช่องทางที่หลากหลาย เช่น การประกาศหน้าเสาธง การประกาศในหมู่บ้าน หรือทางช่องทางออนไลน์ ทางแอปพลิเคชันต่าง ๆ มีหนังสือเชิญร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ ความร่วมมือ และความเข้าใจอันดีที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กร่วมกัน

2.5 ด้านการตัดสินใจ

ควรส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมของทางโรงเรียน ร่วมประชุมวางแผน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้ปกครองควรที่ให้การสนับสนุนการเรียนรู้และเสนอแนะผ่านกิจกรรมของโรงเรียนที่จัดขึ้นสำหรับเด็กปฐมวัย เช่น การประชุมผู้ปกครอง การเปิดบ้านวิชาการ เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลจากการศึกษา เรื่องแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกลุ่มโรงเรียนผังนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สภาพปัญหาและความต้องการการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกลุ่มโรงเรียนผังนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 โดยภาพรวมมีสภาพปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน ผู้วิจัยขออภิปรายผล จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยภาพรวมมีปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมาก คือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมน้อยในการจัดทำแหล่งการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย การสนับสนุนทรัพยากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นพร้อมกับนักเรียน และการมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เนื่องมาจากผู้ปกครองอาจไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเพราะมีภาระงานที่บ้าน รวมไปถึงไม่เข้าใจภารกิจจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมากนัก สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเคหะบางพลี (10 ปี สปข.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ที่ให้เหตุผลว่าเป็นเพราะผู้ปกครองมีทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนเท่านั้น ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียน (จิระศักดิ์ สงสัย, 2561: 13-25)

1.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยภาพรวมมีปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ทราบถึงรายละเอียด ลักษณะที่เหมาะสมของสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การมีส่วนร่วมน้อยในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การจัดทำ สร้าง และซ่อมแซมสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนของเด็กปฐมวัย เช่น มุมประสบการณ์ต่าง ๆ รวมไปถึงการเสนอและตรวจสอบมาตรการด้านความปลอดภัยและสุขอนามัยของสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ปกครองเห็นว่าอาคารเรียน สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มีความเหมาะสม แต่ไม่ได้คำนึงถึงความชำรุดทรุดโทรมและอาจก่อให้เกิดอันตรายในการใช้งานได้ รวมถึงผู้บริหารให้ความสำคัญกับการพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมน้อยเพราะเป็นเรื่องที่ใช้งบประมาณมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริบังขเหรีญทอง (2557) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมด้านอาคารสถานที่น้อยเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยมากแล้วจะมีการสร้างตัวอาคารมานานแล้ว ในปัจจุบันจึงไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างใหม่ได้อันเนื่องมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณไม่เพียงพอ และผู้ปกครองส่วนน้อยที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านอาคาร สถานที่ และความปลอดภัย จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองจึงสามารถทำให้ทราบถึงว่า เมื่อเสนอความคิดเห็นในด้านอาคารสถานที่ และความปลอดภัยไปยังผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแล้วนั้น ผู้บริหารไม่ค่อยให้ความสำคัญในด้านนี้เท่าใดนัก เพราะผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่าการพัฒนาด้านนี้ ไม่ค่อยเห็นเป็นรูปธรรม ต้องนำไปพัฒนาด้านประปา ไฟฟ้า ถนน ซึ่งจะเห็นเป็นรูปธรรมมากกว่า

1.3 ด้านการเรียนรู้ที่บ้านที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยภาพรวมมีปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้ปกครองยังไม่เข้าใจจุดประสงค์ในการเยี่ยมบ้านเด็ก ขาดการจัดกิจกรรมที่เด็กสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองหรือสมาชิกในบ้าน เช่น ให้คำแนะนำช่วยเหลือเด็กด้านการเรียน หรือการทำการบ้าน พบการนำข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ของเด็กจากที่โรงเรียนมาส่งเสริมต่อเนื่องที่บ้านน้อยมาก รวมไปถึงผู้ปกครองยังไม่เห็นความสำคัญของมุมที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ ภายในบ้าน เพราะผู้ปกครองมีภาระงานที่มากแล้วไม่มีเวลาในการดูแลการบ้าน การอ่านหนังสือ หรือการทำกิจกรรมร่วมกันกับเด็ก รวมไปถึงผู้ปกครองบางส่วนมีรายได้น้อย อาจไม่มีทุนทรัพย์ในการจัดการสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กที่บ้าน จึงทำให้เด็กขาดประสบการณ์และทักษะต่าง ๆ ที่ควรเกิดขึ้นภายในบ้านนั่นเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของเพ็ญศรี ไชยสลิ (2559) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนาของผู้ปกครองในการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตอุดมศึกษา สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ วางแผนการศึกษาเพื่อตั้งเป้าหมาย และสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชน: การวิเคราะห์ความคาดหวังและการสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลตรุณนิมิต ด้านการมีส่วนร่วมที่บ้านพบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยร้อยละสูงสุดในการร่วมมือทั้งสี่ด้าน แต่เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่ได้

ค่าเฉลี่ยร้อยละน้อยที่สุด คือ การส่งเสริมให้เด็กศึกษาหาความรู้และพัฒนาตัวเองในช่วงวันหยุดหรือภาคเรียนฤดูร้อน (พรวัชร บุญประเสริฐ, 2561: 125-136)

1.4 ด้านการติดต่อสื่อสารที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยภาพรวมมีปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้ปกครองมีการติดต่อสื่อสารในเรื่องเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กกับโรงเรียนน้อย ขาดการให้ความร่วมมือในการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กให้โรงเรียน หรือการติดตามข่าวสารของโรงเรียนผ่านช่องทางต่าง ๆ ผู้ปกครองบางส่วนขาดการเข้าร่วมกิจกรรมประชุม ผู้ปกครองที่โรงเรียนจัดขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของนันท์วีร์ พงษ์นาค (2561) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ที่กล่าวว่า ผู้ปกครองมีภาระหน้าที่ที่ต้องใช้เวลาในการทำงานหาเลี้ยงครอบครัว ทำให้ไม่มีเวลาในการร่วมเป็นอาสาสมัครของทางโรงเรียน หรือร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนได้

1.5 ด้านการตัดสินใจที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยภาพรวมมีปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้ปกครองขาดการมีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุน การจัดกิจกรรมของโรงเรียนหรือชุมชนที่ส่งเสริมการเรียนรู้เด็กปฐมวัย มีโอกาสน้อยในการเสนอแนะทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพ มีโอกาสน้อยในการเข้าร่วมประชุม หรือในการกำหนดและเลือกกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เนื่องจากภาระงานที่บ้านของผู้ปกครอง ความไม่เข้าใจแนวทางในการมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจงานต่าง ๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของนันท์วีร์ พงษ์นาค (2561) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ที่กล่าวว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำเป็นต้องอาศัยเวลา การเสียสละ ความรู้ความสามารถในการกล้าคิด กล้าแสดงออก รวมไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน ล้วนแต่เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการตัดสินใจทั้งสิ้น และธัญย์ สุภาแสน (2563) กล่าวในการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ ว่าการมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อนำเสนอแนะทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก คือ การดำเนินงานให้ผู้ปกครองตัดสินใจ เป็นผู้ช่วยครู ช่วยครูจัดหาและเตรียมสื่อการสอนช่วยครูสอนนักเรียนบางกิจกรรม ได้รับเชิญเป็นวิทยากร ได้รับเชิญให้เป็นคณะกรรมการของโรงเรียนด้านต่าง ๆ ช่วยติดต่อประสานงานเกี่ยวกับแหล่งวิทยากร แนะนำแหล่งวิทยากรที่จะให้ความรู้แก่นักเรียนทราบ เขียนข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนตามสภาพความเป็นจริงในสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน ซึ่งสถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำให้แก่ผู้ปกครองและผู้แทนผู้ปกครอง

2. แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในกลุ่มโรงเรียนฝั่งนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีแนวทาง 5 ด้าน ผู้วิจัยขออภิปรายผล จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรจัดให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เด็กปฐมวัยโดยช่วยกันระดมทุนหรือสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม หน่วยงานต่าง ๆ มาร่วมสนับสนุน เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพ และจัดให้มีการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน เช่น การอบรมและการทำความเข้าใจถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัยระหว่างครูกับผู้ปกครองและเด็กปฐมวัย การที่ผู้ปกครองเข้ามาร่วมในการจัดกิจกรรม หรือส่งเสริมการจัดกิจกรรมระหว่าง

บ้านกับโรงเรียนที่จะช่วยพัฒนาให้ทางการศึกษาหรือการเรียนรู้ของนักเรียนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนและก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อโรงเรียน และควรจัดให้มีกิจกรรมที่ผู้ปกครองได้ทำร่วมกับเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเคหะบางพลี (10 ปี สปข.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ที่เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่าควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาการให้มากขึ้นโดยเฉพาะ การจัดทำหลักสูตรร่วมแสวงหางบประมาณจากชุมชนมาสนับสนุนการจัดการศึกษา การพัฒนาครูให้สอนตรงกับวิชาที่จบหรือถนัด เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและกล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษารวมไปถึงมีการร่วมติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา และควรมีการพัฒนาบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และเน้นการสนับสนุนกิจกรรมของผู้เรียน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง (จิระศักดิ์ สงสัย, 2561: 13-25)

2.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สิ่งก่อสร้างและสิ่งแวดล้อมที่ผู้ปกครองควรทราบ คือ สนามเด็กเล่นซึ่งเป็นสิ่งก่อสร้างที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยมากที่สุด เราควรเลือกเครื่องเล่นที่เหมาะสมกับวัย สะอาด และไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก และไม่มีการชำรุดเสียหายของเครื่องเล่น ผู้ปกครองสามารถเข้ามามีส่วนร่วมและเสนอความคิดเห็นได้โดยทางโรงเรียนได้จัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง ให้ผู้ปกครองได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้เด็กปฐมวัยว่าควรจะเป็นสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัย และไม่เป็นอันตรายสำหรับเด็ก ถ้าสิ่งไหนไม่เหมาะสมก็อธิบายถึงสาเหตุว่าเป็นอย่างไร ผู้ปกครองสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ถ้าสิ่งก่อสร้างภายในโรงเรียนไม่เหมาะสม ชำรุดเสียหาย ช่วยการปรับปรุงซ่อมแซม จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ และผู้ปกครองสามารถเสนอแนะและตรวจสอบด้านความปลอดภัย สุขอนามัยของสภาพแวดล้อมในโรงเรียนได้ในช่วงที่มารับมาส่งนักเรียนที่โรงเรียนหรือการประชุมผู้ปกครอง สอดคล้องกับการวิจัยของ ศิริบังกช เจริญทอง (2557) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ที่เสนอว่าหากจะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม อย่างน้อยผู้ปกครองควรรับรู้ถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก่อน โดยมีการเปิดโอกาส และมีช่องทางให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม โดยการเชิญประชุมผู้ปกครอง หรือมีช่องทางต่าง ๆ ในการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม และเข้าถึง เช่น มีการสอบถามความคิดเห็นไปยังผู้ปกครองว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการปรับปรุง หรือพัฒนาอะไรหรือไม่ อย่างไร แล้วนำมาพัฒนาต่อไป เช่น ควรมีการตั้งงบประมาณเพื่อนำมาพัฒนา ปรับปรุง หรือก่อสร้างอาคาร สถานที่ และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้มีความปลอดภัยถูกสุขลักษณะและครอบคลุมด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ทุกด้าน ตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

2.3 ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ครูควรมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง การที่ผู้ปกครองจะให้ความร่วมมือครูจะต้องแจ้งให้ผู้ปกครองทราบล่วงหน้าว่าจะมีการเยี่ยมบ้าน เมื่อครูเยี่ยมบ้านจะต้องสอบถามผู้ปกครองเกี่ยวกับตัวเด็กว่าเด็กมีพฤติกรรมแตกต่างกันหรือไม่เมื่อนักเรียนอยู่ที่บ้านกับอยู่ที่โรงเรียนแล้วร่วมกันแก้ปัญหา ควรมีการจัดกิจกรรมที่เด็กสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เช่น เล่นิทาน ทำงานบ้าน เพื่อเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ การสอนการบ้านโดยผู้ปกครอง และการนำผลการเรียนรู้ ผลงานต่าง ๆ จากโรงเรียนแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อที่จะได้มีข้อมูลของเด็กเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้าน ควรจัดสภาพแวดล้อมวัสดุอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในสภาพจริง ตามมุมต่าง ๆ ภายในบ้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญศรี

ไชยสลิ (2559) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนาของผู้ปกครองในการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตอุดมศึกษา สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ได้เสนอแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยด้านการเรียนรู้ที่บ้านว่า สามารถทำได้โดยการจัดกิจกรรมให้เด็กได้สำรวจ สืบค้น กระตุ้นความคิดเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ให้เหมาะสมกับวัย รองลงมา ได้รับการเสนอแนะกิจกรรม หนังสือเมื่อจัดกิจกรรมกับเด็กที่บ้าน การวางแผน การศึกษาเพื่อตั้งเป้าหมาย เช่น การเรียนพิเศษหลังเลิกเรียน ทั้งนี้ผู้ปกครองต้องเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อให้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนที่โรงเรียน เพื่อนำมาส่งเสริมและพัฒนาต่อเนื่องที่บ้านของนักเรียนรวมทั้งผู้ปกครอง จัดกิจกรรมที่บ้านของตนเพื่อให้เด็กได้สำรวจ สืบค้น กระตุ้นความคิดเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้เหมาะสมกับวัย และโดยเฉพาะผู้ปกครองที่มีฐานะทางการเงินดี และเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ของเด็กที่บ้านจึงจัดกิจกรรมดี ๆ หาหนังสือดี ๆ มาให้ได้กรวมถึงส่งเสริมให้เด็กได้เรียนเสริมพิเศษหลังเลิกเรียนได้

2.4 ด้านการติดต่อสื่อสาร ผู้ปกครองควรมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเด็กในด้านการเรียนและพฤติกรรม และให้ข้อมูลที่ต้องบันทึกในทะเบียนนักเรียนต่าง ๆ แก่ทางโรงเรียน โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนในช่องทางที่หลากหลาย เช่น การประกาศหน้าเสาธง การประกาศในหมู่บ้าน หรือทางช่องทางออนไลน์ ทางแอปพลิเคชันต่าง ๆ มีหนังสือเชิญร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ ความร่วมมือ และความเข้าใจอันดีที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญศรี ไชยสลิ (2559) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนาของผู้ปกครองในการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตอุดมศึกษา สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ได้เสนอว่า การติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียน บ้าน ผู้ปกครองเป็นช่องทางที่ทำให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงพัฒนาการของบุตรหลานในขณะที่อยู่โรงเรียนกับเพื่อนกับครู และทางโรงเรียนได้เห็นถึงความสำคัญของการติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนซึ่งทางโรงเรียนสาธิตอุดมศึกษาได้จัดให้มีสมุดสื่อสารไว้สำหรับให้ครูและผู้ปกครองได้สื่อสารถึงกันเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กทั้งที่โรงเรียนและที่บ้านเพื่อที่จะได้ช่วยกันพัฒนาเด็กไปในทิศทางเดียวกัน และทางโรงเรียนได้มีการจัดประชุมเชิญผู้ปกครองมาร่วมประชุมภาคเรียนละ 2 ครั้งต่อปี เพื่อพบปะกับครูประจำชั้นเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็นต่าง ๆ ร่วมกัน ซึ่งก็มีผู้ปกครองบางส่วนที่ให้ลูกเดินทางมาโรงเรียนโดยรถตู้โรงเรียนผู้ปกครองกลุ่มนี้ก็สามารถติดต่อสื่อสารกับคุณครูและโรงเรียน โดยใช้โทรศัพท์ E-mail Website ของโรงเรียน ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

2.5 ด้านการตัดสินใจ ควรส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมของทางโรงเรียน ร่วมประชุมวางแผน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้ปกครองควรที่ให้การสนับสนุนการเรียนรู้และเสนอแนะผ่านกิจกรรมของโรงเรียนที่จัดขึ้นสำหรับเด็กปฐมวัย เช่น การประชุมผู้ปกครอง การเปิดบ้านวิชาการ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญศรี ไชยสลิ (2559) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนาของผู้ปกครองในการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตอุดมศึกษา สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ได้เสนอว่าผู้ปกครองสามารถมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการในห้องเรียน คณะกรรมการเครือข่ายในการตัดสินใจในโครงการต่าง ๆ ประเมินแฟ้มสะสมผลงานของเด็กร่วมกับครูประจำชั้น ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจนโยบายและการประชาสัมพันธ์ สนับสนุนงานพัฒนาสถานศึกษาซึ่งผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนสาธิตอุดมศึกษา ได้รับรู้กฎ ระเบียบ วัสดุทัศน พันธกิจของโรงเรียนและเนื่องมาจากผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า โรงเรียน

สามารถจัดการเรียนการสอนได้ดีอยู่แล้ว จึงรับรู้และมีความพึงพอใจ เกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นว่าโรงเรียนให้สิ่งที่ดีที่สุดกับเด็กอยู่แล้ว และโรงเรียนสาธิตอุดมศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการเครือข่ายในการตัดสินใจในโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน อาทิเช่น เป็นกรรมการตัดสินใจในโครงการแข่งขันทักษะทางวิชาการ แข่งขันปั้นดินน้ำมัน กิจกรรมแข่งขันกีฬาในโรงเรียนรวมทั้งการมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการในห้องเรียนของนักเรียน

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับ แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกลุ่มโรงเรียนฝันนที สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 สามารถนำมารวบรวมและสังเคราะห์เป็นแนวทางที่นำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการหรือการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนรู้ปฐมวัยได้ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านการตัดสินใจ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกลุ่มโรงเรียนฝันนที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนหนึ่งผู้ปกครองต้องรับรู้แนวทางหรือรูปแบบการสอนของโรงเรียนเพื่อมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดหาสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมและเตรียมพร้อมการมาโรงเรียน เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาอย่างเต็มศักยภาพ

1.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือดูแลสภาพแวดล้อมของโรงเรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยอย่างเป็นรูปธรรม ผู้บริหารต้องเห็นความสำคัญและให้งบประมาณสนับสนุนอย่างเต็มที่เพื่อให้เด็กได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ได้มากที่สุด

1.3 ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ ปัจจัยที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่บ้านอย่างเต็มที่ คือ การเอาใจใส่ของผู้ปกครอง สิ่งแวดล้อมที่นำอยู่สำหรับเด็ก ผู้ปกครองต้องตระหนักว่าเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ต้องให้การดูแลเป็นพิเศษทั้งร่างกาย พัฒนาการ ความเป็นอยู่ การใช้เวลาเด็กสำหรับการเรียนรู้ที่บ้านจะทำให้กระบวนการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

1.4 ด้านการติดต่อสื่อสาร ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โรงเรียนและครูประจำชั้นหรือครูที่เกี่ยวข้องจะต้องหาแนวทางติดต่อกับผู้ปกครองที่หลากหลายรวดเร็ว ผู้ปกครองที่ติดต่อได้ยาก เช่น ผู้ปกครองวัยชรา ครูควรเข้าถึงอย่างรวดเร็วเพื่อไม่ให้ผู้ปกครองพลาดข่าวสารเกี่ยวกับบุตรหลานที่ควรทราบ ผู้ปกครองที่ต้องการทราบข่าวสารพัฒนาการเด็กเชิงสร้างสรรค์ โรงเรียนอาจประชาสัมพันธ์ผ่านโซเชียลเพื่อกระตุ้นความสนใจให้ผู้ปกครองอยากเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลและพัฒนาเด็กร่วมกับโรงเรียน

1.5 ด้านการตัดสินใจ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โรงเรียนจะต้องเปิดโอกาสการแสดงความคิดเห็นหรือตัดสินใจของผู้ปกครองที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยอย่างเป็นรูปธรรม สำนวความ ต้องการและการจัดการให้เหมาะสม รวมไปถึงการแก้ปัญหาเด็กปฐมวัยร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นไปอย่างราบรื่น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาเชิงลึกโดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่มีอาชีพ วุฒิการศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจ ต่างกัน ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัด สภาพแวดล้อม ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านการตัดสินใจ เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ ผู้ปกครองจะเป็นเกษตรกร ควรนำความคิดเห็นที่ได้มาเปรียบเทียบกับความคิดเห็นอาชีพอื่น ๆ เช่น อาชีพ รับราชการ เป็นต้น เพราะการผู้ปกครองจะเป็นเกษตรกร หรือระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าอุดมศึกษาอาจทำให้ ผู้ปกครองยังไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จึงทำให้ผล การศึกษาปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง (References)

- จิระศักดิ์ สงสัย. (2561). “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเคหะ บางพลี (10 ปี สปช.)” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2”.
วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. 1(2):13-25.
- ธัญย์ สุภาแสน. (2563). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โรงเรียน อนุบาลเอกชน จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การจัดการศึกษา. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- นันท์วีร์ พงษ์นาค. (2561). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย โรงเรียนชุมชนบ้าน หุ้งโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2. หลักสูตรการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรวัชร บุญประเสริฐ. (2561). “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชน: การวิเคราะห์ ความคาดหวังและการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาล ดรุณนิมิต”. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น. 12(1): 125-136.
- เพ็ญศรี ไชยสลิ. (2559). การมีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนาของผู้ปกครองในการจัดการเรียนรู้ระดับ ปฐมวัย โรงเรียนสาธิตอุดมศึกษา สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริบงกช เจริญทอง. (2557). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

ปรสิตทางการสื่อสารในรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย
Communication Parasites in the 9 Nightly News Program
by Thai News Agency

กมล ชันนอก¹ องอาจ สิงห์ลำพอง²
Kamon khunnok, Ongart Singlumpong

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัย เรื่อง ปรสิตการสื่อสาร รายการข่าวโทรทัศน์ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีรูปแบบการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงรูปแบบและลักษณะปรสิตทางการสื่อสารในรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย และ เพื่อทราบถึงหน้าที่ในการสื่อความหมายของปรสิตทางการสื่อสารในรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย โดยใช้การเก็บมูลจาก แหล่งข้อมูลจากการบันทึกการออกอากาศรายการ แหล่งเอกสารประกอบ และ แหล่งข้อมูลบุคคล แล้วนำมาวิเคราะห์สรุปผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ปรสิตการสื่อสารในรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ คือปรสิตการสื่อสารของทางสถานี ปรสิตการสื่อสารของรายการ ปรสิตการสื่อสารของตัวปรสิตการสื่อสารในรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย พบว่าแต่ละรูปแบบที่พบทำหน้าที่สื่อความหมายในแต่ละรูปแบบต่างกันออกไป โดยขึ้นอยู่กับเงื่อนไขหรือปัจจัยต่าง ๆ ในการผลิตรายการ ทั้งทางด้าน การกำหนดนโยบายจาก สถานีโทรทัศน์ การกำหนดรูปแบบการนำเสนอของตัวรายการ เงื่อนไขจากผู้สนับสนุนรายการ รวมไปถึงความต้องการของผู้ชม สิ่งเหล่านี้มีผลทำให้เกิดปรสิตการสื่อสารขึ้นในรายการ และเนื่องจากสื่อโทรทัศน์นั้นเป็นสื่อที่มีความเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้ลักษณะของปรสิตการสื่อสารที่ผู้วิจัยพบในรายการ ณ เวลานั้น อาจจะเปลี่ยนสถานะ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในรายการ

คำสำคัญ (Keywords) : ปรสิตการสื่อสาร; รายการข่าวโทรทัศน์; สำนักข่าวไทย

Abstract

The research aimed to study characteristics and functions of Communication Parasites in the 9 Nightly News Program by Thai News Agency. A qualitative method was used; data from broadcast materials, supplementary documents and individuals were collected and analysed. Findings of the research indicated 3 levels of communication parasites station, program, and texts. Each parasite had has different functions, depending on conditions or factors in the production process. Established policies, specified program format, requirements from sponsors, and audience's needs caused the communication parasites. The television was

Received: 2022-09-01 Revised: 2022-09-23 Accepted: 2022-09-25

¹ ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ Master of Communications Arts (Strategic Communication) Bangkok University. E-mail: kamon.kh@gmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ Research Advisor Master of Communications Arts (Strategic Communication) Bangkok University. E-mail: Ongart.s@bu.ac.th

a changing and dynamic medium; the parasite status at a certain period of time, which a researcher observed, might change due to the program change.

Keywords: communication parasites; TV news program; Thai News Agency

บทนำ(introduction)

ในปัจจุบันมีช่องทางให้ติดตามข้อมูลข่าวสารได้หลากหลายมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสื่อออนไลน์ (Mahamud & Suttikan, 2020: 75-89) บนแพลตฟอร์มสื่อต่าง ๆ แต่สื่อหลักอย่างโทรทัศน์ยังเป็นสื่อที่มีความน่าเชื่อถือ อีกทั้งยังประเทศไทยมีการขยายตัวของธุรกิจสื่อโทรทัศน์จากระบบสัญญาณ "อนาล็อก" (Analog Signal) เปลี่ยนเป็นระบบสัญญาณดิจิทัล (Digital Signal) (Ambardar, 1995: 8-30) ทำให้มีจำนวนช่องสถานีโทรทัศน์เพิ่มมากขึ้นซึ่งปัจจุบันมีทั้งหมด 18 สถานี ในด้านผู้บริโภคหรือผู้ชมก็มีทางเลือกในการเลือกรับชมเนื้อหารายการที่หลากหลายมากขึ้น แต่ถึงแม้ว่าแต่ละช่องจะผลิตรายการประเภทต่าง ๆ ออกมาแนะนำเสนอเพื่อเป็นทางเลือกให้ผู้ชมมากเพียงใดแต่รายการโทรทัศน์ประเภทรายการข่าว ผู้ชมยังคงให้ความสนใจและได้รับความนิยมอยู่ในปัจจุบันดังนั้นจึงสามารถจะพูดได้ว่า สื่อโทรทัศน์โดยเฉพาะรายการข่าว ยังคงเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อคนไทยเป็นอย่างมาก สิ่งที่น่าสนใจไปกว่านั้นก็คือ ท่ามกลางการแข่งขันของธุรกิจสื่อ รายการโทรทัศน์ต่าง ๆ มีการปรับรูปแบบการนำเสนอเพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้ชม รวมถึงรายการข่าวแต่ละรายการคิดรูปแบบการนำเสนอแบบใหม่ ๆ เพื่อสร้างความแตกต่าง ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการสื่อสาร โดยเฉพาะสื่อที่มีอิทธิพลต่อผู้ชม อย่างรายการโทรทัศน์ประเภทรายการข่าว ในปัจจุบันว่ามีรูปแบบการสื่อสารรวมถึงการสื่อความหมายในแต่ละรูปแบบเป็นอย่างไรบ้าง มนุษย์มีการติดต่อสื่อสารกันตลอดเวลา การสื่อสารจึงถือเป็นปัจจัยหลักและมีบทบาทสำคัญในการใช้ดำรงชีวิตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยความหมายของการสื่อสารนั้นคือ กระบวนการที่ใช้แลกเปลี่ยนข้อมูลหรือข่าวสารระหว่างบุคคลต่อบุคคลหรือบุคคลต่อกลุ่ม โดยใช้สัญลักษณ์ สัญญาณ หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เข้าใจกัน โดยมีองค์ประกอบ คือ

เมื่อต้นเดือนกันยายน พ.ศ. 2558 บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) ได้เปลี่ยนโครงข่ายการออกอากาศหลักจากรูปแบบเดิมที่ใช้การแพร่ภาพสัญญาณผ่านในระบบอนาล็อกมาเป็นในรูปแบบสัญญาณดิจิทัลภายใต้ชื่อว่า 9 MCOT HD หมายเลข 30 ที่จะออกอากาศคู่ขนานเดียวกับช่องโมเดิร์นไนน์ ที่ยังใช้ในระบบสัญญาณอนาล็อก ประมาณกลางเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2561 เป็นต้นไป อสมท. มีแผนที่จะยุติการออกอากาศโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบอนาล็อกจากทุกสถานีฯ ทั่วประเทศ (สมหวัง ศรีมุงคุณ และเบญจพร พลธรรม, 2558: 14-30) เนื่องจากโครงข่ายการออกอากาศโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัลของ บมจ.อสมท ที่ให้บริการครอบคลุมทั่วประเทศ จะเหลือแต่เพียงแค่การออกอากาศในระบบดิจิทัล ทางช่อง 9 MCOT HD หมายเลข 30 ซึ่งเป็นช่องรายการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล (DTT) ความคมชัดสูง (HD) หมายเลขช่อง 30 (Jongsuksomsakul, P. (2019: 109-134) หมวดยุทธศาสตร์การทั่วไป ใช้คลื่นความถี่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินระดับชาติ จำนวน 39 สถานีหลัก และสถานีเสริม อีกไม่น้อยกว่า 129 สถานี ตามแผนการดำเนินการของ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) (Boonchuay, & Pongyelar, 2019: 1-14) ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าในการผลิตรายการโทรทัศน์ในปัจจุบันมีการสื่อสารหลากหลายรูปแบบ ในรายการโทรทัศน์ประเภทต่าง ๆ ไม่เว้นแม้แต่รายการประเภทข่าวที่ซึ่งต้องอาศัยความน่าเชื่อถือในการนำเสนอ ทำให้การศึกษาหา ประสิทธิภาพการสื่อสารในการเกิดประสิทธิภาพการสื่อสารในรายการ มีความน่าสนใจที่จะศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะมุมมองในด้านการสื่อความหมาย การอธิบาย การขยายความ รวมไปถึงการทำความเข้าใจ

เข้าใจในเนื้อหาของข่าว เนื่องจากรายการข่าว จะมีข่าวบางหัวข้อ หรือบางประเด็นข่าวต้องอาศัยความเข้าใจในการรับสารมากกว่ารายการประเภทอื่น หากมีปรีสติเกิดขึ้นจะมีผลกระทบต่อการสื่อสาร หรือการตีความของผู้รับสารไม่น้อยเพียงใด (Nash & Boomsma, 2008: 55-79) เช่น หากเป็นปรีสติที่เกิดจากผู้ผลิตรายการในการสื่อความหมายบางอย่างเพิ่มเติมหรือทำให้เกิดความกระจ่างมากขึ้นจากเนื้อหาหลักก็อาจจะเป็นผลดีต่อการสื่อสาร หากแต่ถ้ามีปรีสติมากเกินไปผู้ชมอาจมองได้ว่าเป็นสิ่งรบกวนการสื่อสาร (Noise) ก็เป็นไปได้

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research objectives)

1. เพื่อศึกษารูปแบบและลักษณะปรีสติทางการสื่อสารในรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย
2. เพื่อศึกษาอำนาจหน้าที่ในการสื่อความหมายของปรีสติทางการสื่อสารในรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้กล่าวมาทั้งหมดในข้างต้น ผู้วิจัยจะนำมาใช้เป็นหลักคิดและกรอบในการวิจัยเพื่ออธิบายลักษณะของปรีสติการสื่อสารที่ใช้ในการสื่อสารของ รายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย เพื่อนำมาใช้อธิบายข้อสันนิษฐานทั้ง 2 ข้อ คือ

1. ลักษณะของปรีสติการสื่อสารที่เกิดขึ้นในรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย มีลักษณะทั้งที่เป็นปรีสติที่เกิดภายนอกตัวบท ปรีสติที่เกิดขึ้นภายในตัวบท
2. การที่ปรีสติการสื่อสารสามารถมีอยู่ในรายการได้ เพราะว่าปรีสติการสื่อสารที่เกิดขึ้นในรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย มีหน้าที่ในการสื่อความหมายทั้งที่ช่วยเสริมความน่าสนใจในตัวบทหรือแย้งความสนใจของตัวบทในรายการ

โดยการวิเคราะห์ลักษณะของ “ปรีสติการสื่อสาร” ที่เกิดขึ้นในรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย โดยผู้วิจัยนำเอาแนวคิดมาเป็นกรอบแบ่งได้ ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดเรื่อง “ปรีสติ” ในทางชีววิทยา มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์แยกประเภทของปรีสติการสื่อสารที่เกิดขึ้นใน รายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย นำแนวคิดเรื่อง Transtextuality มาอธิบาย การสื่อความหมายของปรีสติที่เกิดขึ้น ซึ่งแนวคิด Transtextuality จะแสดงให้เห็นว่าตัวบทนั้นสามารถถูกแปลออกมาอย่างมีระบบและมีความหมายเป็นที่เข้าใจได้ โดยได้แยกย่อยตัวบทออกมาเป็น 5 ประเภท ซึ่งตัวบทแต่ละประเภทมีหน้าที่ของตนเองในการสื่อสาร ซึ่งจะแสดงถึงความสัมพันธ์ของตัวบทที่เกิดขึ้น
2. ผู้วิจัยนำเอาแนวคิดเรื่อง Paratextuality ที่ Gerard Genette อธิบายถึงลักษณะของ Paratext ที่เกิดขึ้นในงานสิ่งพิมพ์ มาเปรียบเทียบกับลักษณะหน้าที่ของปรีสติการสื่อสารที่เกิดขึ้นในรายการโทรทัศน์
3. ผู้วิจัยนำเอาหลักการแนวคิดและทฤษฎี เกี่ยวกับเทคนิคการผลิตรายการข่าวและองค์ประกอบของรายการข่าวโทรทัศน์ มาวิเคราะห์แยกประเภทของปรีสติการสื่อสารที่เกิดขึ้นในรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย

“ปรสิตรการสื่อสารในรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย” ใช้วิธีการศึกษา วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีจุดมุ่งหมายศึกษาเรื่อง ปรสิตรการสื่อสารการโดยเลือกหน่วยวิเคราะห์คือ เทปบันทึกการออกอากาศรายการ 9 ข่าวค่ำสำนักข่าวไทย จำนวน 90 วัน

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

รายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทยออกอากาศสถานีโทรทัศน์ทางช่อง 9 MCOT HD หมายเลข 30 การศึกษาเรื่อง“ปรสิตรทางการสื่อสารในรายการ 9 ข่าวค่ำ นักข่าวไทย”เป็นการศึกษาและเลือกเก็บข้อมูลจากรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย

1.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ชมที่ติดตามข่าวสารของรายการข่าวสำนักข่าวไทย และชมรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทยเป็นประจำในรูปแบบการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากหลากหลายอาชีพ โดยมีคุณสมบัติผู้ให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้ต้องเป็นผู้ติดตามชมรายการ 9 ข่าวค่ำ อย่างต่อเนื่องระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือนขึ้นไป ต้องเป็นผู้รับชมรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย ไม่น้อยกว่า 2 วัน ต่อสัปดาห์ ต้องเป็นผู้กตติดตามหรือเป็นสมาชิกเพจเฟซบุ๊ก สำนักข่าวไทยซึ่งจากคุณสมบัติดังกล่าวผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์บุคคลจำนวน 5 ท่าน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ซึ่งออกอากาศ 2 ช่วงเวลา แบ่งเป็น วันจันทร์ ถึง วันศุกร์ เวลา 18.00 น.-20.15 น. และวันเสาร์ กับ วันอาทิตย์ เวลา 19.00 น. 20.40 น. ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 MCOT HD เพื่อมาวิเคราะห์ปรสิตรในการสื่อสารโฆษณา

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

วันที่ 1 มกราคม-31 มีนาคม 2565 เพื่อให้ได้ข้อมูลต่างๆมาประกอบในการวิเคราะห์ เรื่องปรสิตรในการสื่อสาร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ชมที่ติดตามข่าวสารของรายการข่าวสำนักข่าวไทย และชมรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทยเป็นประจำ ในรูปแบบการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากหลากหลายอาชีพ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แหล่งข้อมูลประเภทรายการ

ในการวิจัยเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บบันทึกเทปการออกอากาศรายการสดของ รายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย ทางช่อง 9 MCOT HD หมายเลข 30 แบ่งเป็น วันจันทร์ ถึง วันศุกร์ เวลา 18.00 น.-20.15 น. และวันเสาร์ กับ วันอาทิตย์ เวลา 19.00 น.-20.40 น. ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 MCOT HD ช่วงระหว่างการออกอากาศตั้งแต่วันที่ วันที่ 1 มกราคม -31 มีนาคม 2565 จำนวน 90 วัน (90 เทปรายการ) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 บันทึกเทปรายการสดทั้งรายการ จำนวน 90 วัน

ขั้นตอนที่ 2 เลือกเฉพาะในส่วนของเนื้อหารายการ (ไม่รวมช่วงเบรกโฆษณา) ซึ่งคัดเลือกออกมาทั้งหมด 6 เทปรายการที่นำมาเป็นภาพและข้อมูลประกอบ โดยแต่ละเดือนคัดเลือก 2 เทปรายการ แบ่งเป็น ออกอากาศวันจันทร์-วันศุกร์ จำนวน 1 เทปรายการ และ วันเสาร์-วันอาทิตย์ จำนวน 1 เทปรายการ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการถอดสคริปต์รายการแบ่งออกเป็น

การถอดสคริปต์บทสนทนาของผู้ดำเนินรายการ หรือผู้ประกาศ

การใส่ภาพเนื่องจากรายการ 9 ข่าวค่ำ เป็นรายการโทรทัศน์ ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า จำเป็นต้องแสดงภาพที่เกิดขึ้นในรายการ ไม่ว่าจะเป็นภาพในห้องส่งหรือภาพเหตุการณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

การใส่เสียง เมื่อกล่าวถึงการสื่อสาร ก็ประกอบไปด้วย น้ำเสียง ท่าทาง (Verbal and Non-verbal Communication) ดังนั้น ในการศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการระบุน้ำเสียงในการประกาศข่าว จะเป็นองค์ประกอบหนึ่งนำเนื้อหารายการและข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพการสื่อสารตามทฤษฎีที่ตั้งไว้

ขั้นตอนที่ 4 ทำการเลือกเนื้อหาที่ตรงกับภาพและเสียงที่พบประสิทธิภาพการสื่อสาร เพื่อแนบกับการเขียนพรรณนาข้อมูล

3.2 แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล

ผู้วิจัยมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ติดตามชมรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย จากเทปรายการที่ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกไว้

3.3 สัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้ชมรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย เพื่อใช้ประกอบเป็นข้อมูลเบื้องต้น ถึงความคิดเห็นของผู้ชมรายการที่มีต่อรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ตามทฤษฎีที่ได้กำหนดไว้ใน โดยจำแนกเป็นประเด็นต่าง ๆ ตามที่พบประสิทธิภาพการสื่อสารในรายการวิเคราะห์ เชิงคุณภาพ เพื่อให้ตรงไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการรับชมเทปรายการที่ทำการบันทึกไว้ ประกอบกับสคริปต์รายการที่ได้ทำการถอดเทปรายการในช่วงเก็บข้อมูล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ 2 ข้อ คือ

1. เพื่อทราบถึงรูปแบบและลักษณะประสิทธิภาพการสื่อสารในรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย
2. เพื่อทราบถึงหน้าที่ในการสื่อความหมายของประสิทธิภาพการสื่อสารในรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย

ผลการวิจัย (Research Results)

ประสิทธิภาพการสื่อสารในรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย” ใช้วิธีการศึกษา วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) นั้น ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิจัยเรื่องของลักษณะและหน้าที่ในการสื่อสารความหมายของประสิทธิภาพการสื่อสาร ที่เกิดขึ้นในรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย สิ่งหนึ่งที่ถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของรายการ 9 ข่าวค่ำ

รูปแบบและลักษณะประสิทธิภาพการสื่อสารในรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย

1. ประสิทธิภาพการสื่อสารของทางสถานีโทรทัศน์

โลโก้สถานีโทรทัศน์ จะอยู่ทางด้านมุมขวาบนของจอโทรทัศน์เป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกความเป็นสถานี (Station's identification) คือสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 MCOT HD หมายเลข 30 โลโก้สถานีจะปรากฏอยู่ในทุก ๆ รายการที่ออกอากาศทางสถานี ในแต่ละสถานีโทรทัศน์ก็จะมีโลโก้เป็นของตนเอง ซึ่งโลโก้สถานีถือ

เป็นประวัติที่ติดอยู่กับรายการที่ออกอากาศกับทางสถานี คือถ้ารายการนี้เปลี่ยนไปออก อากาศทางสถานีอื่น โลโก้ของสถานีเดิมก็จะเปลี่ยนเป็นโลโก้ของสถานีใหม่แทน

แหล่งที่มา: 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย ช่อง 9, (2565: 10 มีนาคม)

2. ประวัติการสื่อสารของทางรายการโทรทัศน์

รายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย ประกอบไปด้วยชื่อสำนักข่าวและกรอบแนวคิดในการรายงานข่าว คือ เป็นกลาง น่าเชื่อถือ มีอาชีพ และตามด้วยโลโก้รายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย

แหล่งที่มา: 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย, (2565: 10 มีนาคม)

3. ประวัติการสื่อสารของตัวบทรายการโทรทัศน์

แหล่งที่มา: 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย, (2565: 5 มกราคม)

คอมพิวเตอร์กราฟิกขาวในจอ LED ด้านหลังผู้ประกาศ นั้นเมื่อพิจารณาตามแนวคิดของ Gerard Genette ก็ถือว่าเป็นปริสติดแบบหนึ่ง เมื่อพิจารณาแล้วเปรียบเทียบกับรายการโทรทัศน์ เป็นลักษณะของ Running Heads ที่เกิดขึ้นในรายการ กล่าวคือปรากฏเป็นลักษณะของหัวข้อข่าวในรูปแบบของคอมพิวเตอร์กราฟิกโดยปรากฏอยู่หลังด้านหลังผู้ประกาศข่าว ซึ่งมักจะเชื่อมโยงเข้าสู่ “ตัวบท” (Text) ที่กำลังจะนำเสนอ

หน้าที่ในการสื่อความหมายของปริสติดทางการสื่อสารในรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย

หน้าที่ด้านการสื่อความหมายของปริสติด จากงานวิจัยค้นพบว่า ปริสติดการสื่อสารที่เกิดขึ้นในรายการทั้งนอกตัวบทและในตัวบท มีหน้าที่ด้านการสื่อสารด้วยลักษณะของตัวรายการประเภทข่าว ผลิตจะต้องเน้นความเข้าใจในเนื้อหาและการนำเสนอรวมไปถึงความน่าเชื่อถือมากกว่ารายการประเภทอื่น ๆ ทำให้การปริสติดที่เกิดขึ้นแต่ละลักษณะส่วนใหญ่มีการสื่อความหมายให้เข้าใจรายละเอียดหรือช่วยส่งเสริมความเข้าใจในตัวบทเพิ่มมากขึ้น ซึ่งค้นพบว่ามีปริสติดการสื่อสารเข้ามาช่วยเพิ่มสีสันและความน่าสนใจในการนำเสนอ และมีการสื่อความหมายในตัวของตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นการใช้ภาพคอมพิวเตอร์กราฟิกทำหน้าที่จำลองภาพเหตุการณ์หรือสถานการณ์ในข่าวที่ไม่มีภาพเกิดเหตุจริงมาเพื่อช่วยทำหน้าที่สื่อความหมายให้ผู้ชมเข้าใจมากขึ้นในขณะเดียวกันก็เพิ่มความน่าสนใจในการนำเสนอ

การศึกษาวิจัยพบลักษณะปริสติดที่เกิดขึ้นนอกตัวบท โดยการใช้เพียงภาพในการสื่อความหมายเพื่อให้ผู้ชมเข้าใจ อย่างเช่น การใช้คอมพิวเตอร์กราฟิกขึ้นภาพข่าวบนจอด้านหลังผู้ประกาศข่าว ทำให้ผู้ชมทราบว่า กำลังจะรายงานข่าวหัวข้ออะไร หรือกำลังรายงานข่าวประเด็นเกี่ยวกับอะไร หรือ ปริสติดการสื่อสารด้านสื่อความหมายในตัวเอง อย่างเช่นทางกรขึ้นข้อความอักษรวิ่งด้านล่างจอที่สื่อความหมายได้โดยตรง ค้นพบปริสติดการสื่อสารด้านสื่อความหมายเกิดขึ้นในตัวบทมีเพิ่มมากขึ้นจากการเล่าข่าว และสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาในรายการ เช่นการทำความเข้าใจ หรือการอธิบายขยายความในรายละเอียดที่ทำให้เข้าใจถึงเนื้อหาข่าวได้ง่ายขึ้น อาจจะเป็นการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ตรงตามข้อสันนิษฐานการวิจัย ที่ตั้งไว้ คือ การที่ปริสติดการสื่อสารสามารถมีอยู่ในรายการได้ เพราะว่าปริสติดการสื่อสารที่เกิดขึ้น มีหน้าที่ในการสื่อความหมายทั้งที่ช่วยเสริมความน่าสนใจในตัวบทหรือแย่งความสนใจของตัวบทในรายการ และยัง สอดคล้องกับ ตามแนวคิด เรื่องลักษณะปริสติดของตัวบท หรือ Paratextuality ของ Gerard Genette ที่ อธิบายถึงลักษณะของ Paratext ที่เกิดขึ้นในการทำหนังสือหรืองานสื่อสิ่งพิมพ์ มาเปรียบเทียบกับลักษณะหน้าที่ และการสื่อความหมายของปริสติดการสื่อสารที่เกิดขึ้นในรายการโทรทัศน์ และก็สามารถนำเอา หลักการแนวคิดและทฤษฎี เกี่ยวกับเทคนิคการผลิตรายการข่าวและองค์ประกอบของรายการข่าวโทรทัศน์ มาวิเคราะห์แยกประเภทของปริสติดการสื่อสารที่เกิดขึ้นในรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย ได้อีกด้วย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและทบทวน พบว่า ปริสติดการสื่อสารในรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้รูปแบบหรือลักษณะของปริสติดการสื่อสารในรายการข่าว ในปัจจุบันเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ทันสมัยเข้ามามีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในการผลิตสื่อโทรทัศน์และสื่อแขนงต่าง ๆ ทำให้ผู้ผลิตมีกระบวนการผลิตและรูปแบบในการนำเสนอรายการ เพื่อดึงดูดความสนใจรวมไปถึงการให้ข้อมูลรายละเอียดแก่ผู้ชมได้มากขึ้น สะท้อนออกมาให้เห็นในรูปแบบหรือลักษณะปริสติดการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ อย่างมากมาย กล่าวได้ว่ายังมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น ผู้ผลิตมีทางเลือกในการผลิตรูปแบบในการนำเสนอรายการเพิ่มมากขึ้น ก็มีรูปแบบปริสติดในการสื่อสารก็เพิ่มมากขึ้น รวมไปถึงมีรูปแบบปริสติดในการ

สื่อสารโฆษณาให้แก่ผู้สนับสนุนเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตรายการโทรทัศน์ในปัจจุบันที่มีการแข่งขันกันอย่างสูง ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ ค้นพบ รูปแบบปรสิดหรือลักษณะของรายการ 9 ขาวคำ สำนักข่าวไทย ที่สะท้อนในเรื่องของเทคโนโลยีใหม่ ๆ อยู่หลายลักษณะไม่ว่าจะเป็น ในด้านของตัวสถานีโทรทัศน์ จะเห็นได้ว่า สถานีโทรทัศน์ในยุคที่วีดิทัศน์ในปัจจุบัน มีช่องทีวีจำนวนมาก ทำให้ผู้ผลิตแต่ละช่องสถานี มีการใส่ตัวเลขที่เป็น หมายเลขช่องประจำสถานีไว้ในโลโก้ และยังใช้คอมพิวเตอร์กราฟิกในการทำเป็นภาพเคลื่อนไหวเพื่อดึงดูด ความสนใจและทำให้เกิดการจดจำของผู้ชม นับว่าเป็นปรสิดการสื่อสารด้านเทคโนโลยีมาช่วยในยุคที่สื่อมีการ แข่งขันกันอย่างสูง หรือแม้แต่ตัวรายการโทรทัศน์เอง ในปัจจุบันก็พบปรสิดที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับการเข้ามา ของเทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์ ค้นพบปรสิดการใช้เทคโนโลยีด้านภาพและคอมพิวเตอร์กราฟิกมาใช้ใน การนำเสนอรายการเพื่อให้ผู้ชมรายการเข้าใจเนื้อหาได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น มีการใช้เทคโนโลยีภาพคอมพิวเตอร์ กราฟิกในการจำลองภาพเหตุการณ์เสมือนจริงมาประกอบในการรายงานข่าวหรือการเล่าข่าว นอกจากจะทำ ให้ผู้ชมรายการเข้าใจเนื้อหาได้ชัดเจนขึ้นแล้วยังเพิ่มอรรถรสและสีสันในการรับชมรายการประเภทข่าวได้อีก ด้วย การวิจัยค้นพบการใช้เทคโนโลยีด้านภาพ มาทำปรสิดการสื่อสารโฆษณาให้แก่ผู้สนับสนุนรายการในช่วง ต่าง ๆ อีกด้วย และในปัจจุบันที่สื่อสังคมออนไลน์ที่เข้ามามีบทบาทสำคัญ ปฏิเสธไม่ได้ว่ารายการโทรทัศน์ใน ยุคนี้แทบทุกรายการจะมี เฟซบุ๊กเพจของรายการ หรือแม้แต่ สื่อสังคมออนไลน์ ในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อเป็น ช่องทางสำหรับติดต่อสื่อสารกับผู้ชม ทำให้การวิจัยครั้งนี้ ค้นพบปรสิดการสื่อสารช่องทางการติดต่อกับ รายการในสื่อออนไลน์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญที่นอกจากผู้ชมจะชมรายการผ่านสื่อโทรทัศน์แล้วสื่อ ออนไลน์เป็นอีกช่องทางการสื่อสารที่ผู้ผลิตให้ความสำคัญเป็นอย่างมากสอดคล้องกับงานของ วรันธร บุญพิทักษ์ (2551: 22-25) ทำการศึกษาเรื่องปรสิดการสื่อสารในการแสดงตลกจากสื่อวีซีดีของวงโปงลางสะ ออน ผลวิจัยพบว่า ปรสิดการสื่อสารในการแสดงตลกผ่านสื่อวีซีดี จะเกิดใน 2 ระดับ คือ ปรสิดที่อยู่ภายในตัว บท (เนื้อหาการแสดง) และปรสิดภายนอกตัวบท(การนำเสนอวีซีดี) โดยปรสิดอยู่ภายในตัวบท จะพบปรสิดที่ เกิดจากวจนภาษา ได้แก่ การดัดแปลงเสียง (Speech Modification) และการใช้ท่วงทำนองของเสียง (Speech Intonation) และปรสิดที่เกิดจากอวจนภาษา ได้แก่ ปรสิดที่เกิดจากรูปลักษณ์ภายนอก (appearance) ปรสิดที่เกิดจากการแสดงสีหน้าและแววตา

ในปัจจุบันที่รายการเล่าข่าวได้รับความนิยมเป็นอย่างมากทำให้ค้นพบปรสิดในตัวบทเพิ่มขึ้น เนื่องจากปรสิดในตัวบท ส่วนใหญ่จะพบในด้านของการขยายความหรืออธิบายให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาของ ของข่าวเพิ่มขึ้นและจะใช้วิธีการเล่าในภาษาที่ไม่เป็นทางการมากนักเพื่อให้เกิดความเข้าใจง่ายและยังสามารถ เพิ่มสีสันและอรรถรสในการสื่อสารได้อีกวิธีหนึ่ง เช่น วิธีการเท้าความ การให้ข้อมูลเพิ่มเติม หรือแม้แต่การ แสดงความคิดเห็นส่วนตัวของผู้ประกาศ เป็นต้น และจากการศึกษาวิจัยยังค้นพบ ปรสิดการสื่อสารในรูปแบบ อื่น ๆ ทั้งจากตัวสถานี ตัวรายการซึ่งส่วนใหญ่ผู้ผลิตได้วางโครงสร้างปรสิดในแต่ละรูปแบบไว้แล้ว ไม่ว่าจะเป็น ปรสิดที่อยู่นอกตัวบทหรือปรสิดที่อยู่ในตัวบท ซึ่งปรากฏเกิดขึ้นในรายการได้ตลอดเวลา ตามข้อสันนิษฐานการ วิจัย ที่ว่ามีลักษณะทั้งที่เป็นปรสิดที่เกิดภายนอกตัวบท ปรสิดที่เกิดขึ้นภายในตัวบท และยังสอดคล้องกับ แนวคิด ปรสิดวิทยา มาเปรียบเทียบในการสื่อสารก็เปรียบได้กับ สิ่งที่อาศัยและอยู่ร่วมกับการสื่อสาร ใน รูปแบบต่าง ๆ (Host) โดยใช้ประโยชน์จากการสื่อสารนั้น ๆ หรือเรียกว่า “ปรสิดทางการสื่อสาร” นั่นเอง

หน้าที่ในการสื่อความหมายของปรสิดทางการสื่อสารในรายการ 9 ขาวคำ สำนักข่าวไทย

หน้าที่ด้านการสื่อความหมายของปรสิด จากงานวิจัยค้นพบว่า ปรสิดการสื่อสารที่เกิดขึ้นในรายการ ทั้งนอกตัวบทและในตัวบท มีหน้าที่ด้านการสื่อสารด้วยลักษณะของตัวรายการประเภทข่าว ผลิตจะต้องเน้น

ความเข้าใจในเนื้อหาและการนำเสนอรวมไปถึงความน่าเชื่อถือมากกว่ารายการประเภทอื่น ๆ ทำให้การปรสิตที่เกิดขึ้นแต่ละลักษณะส่วนใหญ่มีการสื่อความหมายให้เข้าใจรายละเอียดหรือช่วยส่งเสริมความเข้าใจในตัวบทเพิ่มมากขึ้น ซึ่งค้นพบว่ามีการสื่อสารเข้ามาช่วยเพิ่มสีสันและความน่าสนใจในการนำเสนอ และมีการสื่อความหมายในตัวของเอง ไม่ว่าจะเป็นการใช้ภาพคอมพิวเตอร์กราฟิกทำหน้าที่จำลองภาพเหตุการณ์หรือสถานการณ์ในช่วงที่ไม่มีภาพเกิดเหตุจริงมาเพื่อช่วยทำหน้าที่สื่อสารความหมายให้ผู้ชมเข้าใจมากขึ้นในขณะเดียวกันก็เพิ่มความน่าสนใจในการนำเสนอสอดคล้องกับงานวิจัยของ รรินดา เต็มไทยมงคล (2549: 42-44) ศึกษาเรื่อง “ปรสิตการสื่อสารในรายการโทรทัศน์เล่าข่าวเช้า” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participative Observation) และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการคัดเลือกรายการโทรทัศน์เล่าข่าวเช้า 4 รายการ อันได้แก่ รายการเรื่องเล่าเช้านี้ รายการสถานีสนามเป้า รายการจุมกมด และรายการข่าวเช้า

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษา ปรสิตการสื่อสารที่เกิดขึ้นในรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย เห็นได้ว่ามีการสื่อสารเกิดขึ้นในหลายรูปแบบซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากความตั้งใจของผู้ผลิตทำให้เกิดขึ้น โดยมุ่งเน้นให้สื่อความหมายในตัวของมันเอง ทั้งปรสิตนอกตัวบทและปรสิตในตัวบท ผู้ชมได้ศึกษาเรื่องปรสิตการสื่อสารทำให้ผู้ชมสามารถทราบถึงรูปแบบสื่อที่เป็นปรสิตในรายการโทรทัศน์ได้ในการผลิตรายการโทรทัศน์นั้น ขั้นตอนหรือกระบวนการผลิตสามารถทำให้เกิดปรสิตการสื่อสารได้ ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ ผู้ผลิตรายการควรให้ความสำคัญกับการเกิดปรสิตที่จะเกิดขึ้นเพราะหากผู้ชมตีความหมายผิดอาจเกิดผลเสียต่อการสื่อสารได้ เช่น รายการข่าวที่ขึ้นภาพไม่ต้องการเนื้อหาข่าวที่กำลังนำเสนอ ซึ่งถือว่าเป็นความผิดพลาดในการสื่อสารที่เกิดจากกระบวนการหรือขั้นตอนในการผลิตปรสิตการสื่อสารที่เกิดขึ้นในรายการโทรทัศน์ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบใด ผู้ผลิตรายการ ควรจำกัดความถี่หรือจำนวนในการสร้างปรสิตการสื่อสาร อย่างเหมาะสม เพราะการมีปรสิตการสื่อสารก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย หากมีในจำนวนที่เหมาะสม เช่น การให้ข้อมูลเพิ่มเติมไม่รบกวนเนื้อหาหรือข้อมูลหลัก ก็อาจจะเป็นผลดีและทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่หากพบปรสิตในการสื่อสารมากเกินไปจนผู้ชมรู้สึกเป็นการรบกวนการสื่อสาร ปรสิตการสื่อสารนั้นจะส่งผลเสียต่อการสื่อสารนั้นทันที

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษา ปรสิตการสื่อสารที่เกิดขึ้นในรายการ 9 ข่าวค่ำ สำนักข่าวไทย เห็นได้ว่ามีการสื่อสารเกิดขึ้นในหลายรูปแบบซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากความตั้งใจของผู้ผลิตทำให้เกิดขึ้น โดยมุ่งเน้นให้สื่อความหมายในตัวของมันเอง ทั้งปรสิตนอกตัวบทและปรสิตในตัวบท ผู้ชมได้ศึกษาเรื่องปรสิตการสื่อสารทำให้ผู้ชมสามารถทราบถึงรูปแบบสื่อที่เป็นปรสิตในรายการโทรทัศน์ได้ในการผลิตรายการโทรทัศน์นั้น ขั้นตอนหรือกระบวนการผลิตสามารถทำให้เกิดปรสิตการสื่อสารได้ ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ ผู้ผลิตรายการควรให้ความสำคัญกับการเกิดปรสิตที่จะเกิดขึ้นเพราะหากผู้ชมตีความหมายผิดอาจเกิดผลเสียต่อการสื่อสารได้ เช่น รายการข่าวที่ขึ้นภาพไม่ต้องการเนื้อหาข่าวที่กำลังนำเสนอ ซึ่งถือว่าเป็นความผิดพลาดในการสื่อสารที่เกิดจากกระบวนการหรือขั้นตอนในการผลิตปรสิตการสื่อสารที่เกิดขึ้นในรายการโทรทัศน์ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบใด ผู้ผลิตรายการควรจำกัดความถี่หรือจำนวนในการสร้างปรสิตการสื่อสาร อย่างเหมาะสม เพราะการมีปรสิตการ

สื่อสารก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย หากมีในจำนวนที่เหมาะสม เช่น การให้ข้อมูลเพิ่มเติมไม่รบกวนเนื้อหาหรือข้อมูลหลัก ก็อาจจะเป็นผลดีและทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่หากพบอุปสรรคในการสื่อสารมากเกินไปจนผู้ชมรู้สึกเป็นการรบกวนการสื่อสาร ประสิทธิภาพการสื่อสารนั้นจะส่งผลเสียต่อการสื่อสารนั้นทันที

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการสื่อสารในรายการ 9 ข่าวก้าวหน้า” นั้นเป็นเพียงการศึกษาประสิทธิภาพของการสื่อสารของรายการประเภทการรายงานข่าวเท่านั้น สำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาประสิทธิภาพการสื่อสารในรายการโทรทัศน์ ผู้วิจัยพบว่ายังมีรายการโทรทัศน์ประเภทอื่น ๆ ที่สามารถพบประสิทธิภาพการสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ ได้อีก เช่น รายการประเภททอล์กโชว์ รายการวาไรตี้เกมโชว์ ซึ่งเป็นรายการที่มีความน่าสนใจในการศึกษาประสิทธิภาพการสื่อสารเป็นอย่างมากเนื่องจากในแต่ละรายการมีรูปแบบการนำเสนอที่ต่างกันไป และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทั้งนี้สื่อโทรทัศน์นั้นมีความเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา และมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ควรศึกษาลักษณะของประสิทธิภาพการสื่อสารที่ปรากฏจะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นอย่างไร ผู้วิจัยแนะนำให้มีความสนใจเรื่องประสิทธิภาพการสื่อสารในรายการโทรทัศน์ นอกเหนือจากการพบอุปสรรคในการสื่อสาร เช่น การศึกษาแนวคิดประสิทธิภาพการสื่อสารของรายการโทรทัศน์ในแต่ละรูปแบบ กระบวนการผลิตและขั้นตอนการผลิต ประสิทธิภาพที่เกิดขึ้นในรายการผู้วิจัยเห็นควรให้ศึกษาประสิทธิภาพการสื่อสารโฆษณา ในรายการโทรทัศน์ ซึ่งจะถือว่ามีความสำคัญเพราะเป็นการศึกษาถึงช่องทางการหารายได้จากประสิทธิภาพการสื่อสารที่เกิดขึ้นในรายการ จากการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคทีวีดิจิทัล และธุรกิจสื่อโทรทัศน์มีการแข่งขันสูง ทำให้ผู้ผลิตรายการออกแบบประสิทธิภาพการสื่อสารโฆษณาในรูปแบบใหม่ ๆ ที่ดึงดูดความสนใจจากหน่วยงาน สินค้า หรือบริการต่าง ๆ ที่เป็นผู้สนับสนุนผู้วิจัยแนะนำให้ศึกษาประสิทธิภาพการสื่อสารในแพลตฟอร์มสื่อออนไลน์ อื่น ๆ อาทิเช่น เฟซบุ๊ก ยูทูบ เป็นต้น เพื่อเป็นการขยายขอบเขตการศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการสื่อสาร ไปยังการสื่อสารในรูปแบบอื่น เนื่องจากในปัจจุบันสื่อออนไลน์เข้ามามีบทบาทและมีความสำคัญในชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก และมีแนวโน้มที่ผู้รับสารจะให้ความสนใจเพิ่มมากขึ้น และเพื่อให้เกิดประโยชน์จากการศึกษาประสิทธิภาพการสื่อสารในสื่อต่าง ๆ ควรมีการตรวจสอบทางด้านผู้รับสารว่าประสิทธิภาพที่เกิดขึ้นนั้น มีความสำคัญอย่างไร และมีผลกระทบอย่างไรบ้างกับผู้รับสาร

เอกสารอ้างอิง (References)

- ริรินดา เต็มไทยมงคล. (2549). ประสิทธิภาพการสื่อสารในรายการโทรทัศน์เล่าข่าวเช้า. นิเทศศาสตรดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณธร บุญพิทักษ์. (2551). ประสิทธิภาพการสื่อสารในการแสดงตลกจากสื่อวีซีดีบันทึกการแสดงสดของวงโปงลางสะออน. นิเทศศาสตรดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง ศรีมุงคุณ และเบญจพร พลธรรม. (2558). “แนวความคิดการบริหารงานรัฐวิสาหกิจ: จากทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติของบริษัท อสมท. จำกัด (มหาชน)”. Ph. D. in Social Sciences Journal. 5(3): 14-30.
- สุทิวส หงส์พูนพิพัฒน์ และวรรณศิริ ศิริวรรณ. (2565, 10 มีนาคม). ผู้จัดการรายการ 9 ข่าวก้าวหน้า. กรุงเทพฯ: ช่อง 9 MCOT HD.
- สุทิวส หงส์พูนพิพัฒน์ วรรณศิริ ศิริวรรณ และชุติมา พิงความสุข. (2565, 10 มีนาคม). ผู้จัดการรายการ 9 ข่าวก้าวหน้า. กรุงเทพฯ: ช่อง 9 MCOT HD.

- สุทิวส์ หงษ์พูนพิพัฒน์ วรรณศิริ ศิริวรรณ และชุติมา พึ่งความสุข. (2565, 5 มกราคม). ผู้จัดรายการ 9 ข่าวก่ำ. กรุงเทพฯ: ช่อง 9 MCOT HD.
- Ambardar, A. (1995). **Analog and Digital Signal Processing**. Boston: PWS.
- Boonchuay, N., & Pongyular, S. (2019). "The Role of The National Broadcasting and Telecommunication Commission (NBTC) In Reforming Thailand's Television Industry: 2011–2016". **Rajapark Journal**. 13(29): 1-14.
- Jongsuksomsakul, P. (2019). "Communication, Cultural Capital and Social Capital for Sufficient Happiness of People in Community of Koakha, Lampang Province and Inthaburi, Singhburi Province". **Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences)**. 12(2): 109-134.
- Mahamud, T., & Suttikan, M. (2020). "Modern Artificial Intelligence in Human Resource Management in an Organisation". **RMUTT Global Business and Economics Review**. 15(1): 75-89.
- Nash, D. R., & Boomsma, J. J. (2008). "Communication between Hosts and Social Parasites". **Sociobiology of Communication: an interdisciplinary Perspective**. 55-79.

กระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมเครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา
จังหวัดอุดรดิตถ์

Quality Assurance Process within Educational Institutes with Participations in
the Noppakao Suka Group Network in Uttaradit Province

ณฐมนต์ พิมสาร¹ หยกแก้ว กมลวรเดช²
Nathamon Pimsarn, Yokkaaew Kamolvoradej

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1.เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์ 2.เพื่อออกแบบกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมเครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์ กลุ่มเป้าหมายประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในเครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย 7 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านเหล่าป่าสา โรงเรียนขุนผาง โรงเรียนวังดิน โรงเรียนวัดวังยาง โรงเรียนสามัคคี โรงเรียนบ้านเด่นด่าน และโรงเรียนน่าน้อยวิทยา รวมจำนวน 74 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ อาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และครู รวมจำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพการดำเนินงาน แบบสัมภาษณ์กระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมเครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา การหาค่าเฉลี่ย และการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานของกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ อยู่ในระดับน้อย กระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

คำสำคัญ (Keywords) : การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา; การมีส่วนร่วม

Abstract

The research objectives were: 1.to study the operational conditions of the quality assurance process within the educational institution with participations in the Noppakao Suksa Group Network, and 2.to design the quality assurance process within educational institutions with participation in the Noppakao Suksa Group network, Uttaradit Province. The target group consisted of school administrators and teachers in the Noppakao Suksa Group Network, of

Received: 2022-09-04 Revised: 2022-09-23 Accepted: 2022-09-25

¹ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ Educational Administration Master of Education, Uttaradit Rajabhat University. E-mail: Patcharanun3651@gmail.com

² อาจารย์ประจำ บัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ Lecturer, Graduate School Faculty of Education Uttaradit Rajabhat University, Thailand. E-mail: Chatphum.Sri@live.ur.ac.th

from seven institutions schools, namely Ban Lao Pasa School, Khun Fang School, Wangdin School, Wat Wangyang School, Unity School, Ban Den Dan School, and Na Noi Wittaya School a total of 74 people, including teachers, school administrators, supervisors, and teachers, totally 9 people by choosing a specific method. The research tools were the operating condition questionnaire and the interview form for the quality assurance processes within the educational institutions with participation in the Noppakao Suksa Group Network, Uttaradit Province. The statistical tools were content analysis, mean, and standard deviation.

The results showed that the operating conditions of the quality assurance process within the educational institutions with participations in the Noppakao Suksa Group Network, Uttaradit Province were in the action at a low level. The participative process consisted of 4 aspects: planning, decision making, operation, and evaluation.

Keywords: quality assurance within educational institutions; participations

บทนำ (Introduction)

การศึกษาเป็นกระบวนการและรากฐานที่สำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้า เพราะการพัฒนาประเทศจำเป็นต้องอาศัย คนที่มีคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญ ประเทศที่ประชากรได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงทั้งประเทศก็จะประสบผลสำเร็จในการพัฒนาเกือบทุกด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554: 3) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพนั้น ให้สถานศึกษาบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมโดยให้บุคลากรทุกคนได้มีบทบาท และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และสร้างความศรัทธาและความตระหนักร่วมกันถึงความสำคัญจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554: 2)

การมีส่วนร่วมส่งผลให้เกิดความร่วมมือ ทำงานเป็นทีม เป็นกลุ่ม มีการสนับสนุนการทำงานของครู และบุคลากรทางการศึกษา มีขวัญกำลังใจที่ได้มีส่วนร่วม ได้รับการยอมรับจากผู้บริหาร มีความภาคภูมิใจ มีความกระตือรือร้น ทำงานเต็มความสามารถ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้น การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ลดความขัดแย้ง ลดการต่อต้านจากฝ่ายปฏิบัติได้มีโอกาสร่วมทำงาน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ลดปัญหาในการทำงาน ทำให้งานสำเร็จได้รวดเร็ว เพราะความร่วมมือจากทุกคนทุกฝ่าย นอกจากนี้ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ยังทำให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกัน ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษาแสดงถึงการบริหารที่มีประสิทธิภาพ (วิโรจน์ ภาวนนตรี, 2564: 104) การปฏิบัติงานในองค์กรใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน การจะดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วงได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน การมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาสถานศึกษาในเครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า ยังมีปัญหาด้านบุคลากรภายในสถานศึกษา ยังขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายังไม่บรรลุตามที่คาดหวัง การดำเนินงานที่ผ่านมาผู้มีส่วน

เกี่ยวข้องยังไม่ได้ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเท่าที่ควร เนื่องจากมีปัจจัยหลายประการ เช่น การไม่มีเวลา สถานศึกษาไม่เปิดโอกาส และผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษายังขาดความรู้ ความเข้าใจ และยังไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและถือเป็นงานหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเอาใจใส่ เพราะเกี่ยวข้องโดยตรงกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน เพื่อสร้างความมั่นใจ ความไว้วางใจ ในการเข้ารับการศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีผลสัมฤทธิ์ตามความมุ่งหวัง บุคลากรทุกฝ่ายต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรธานี เพื่อออกแบบกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา ทั้ง 7 โรงเรียน ให้มีแนวทางในเชิงปฏิบัติและมีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้ร่วมกันตั้งเป้าหมายของการพัฒนาไว้

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของกระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อออกแบบกระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง กระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรธานี เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research)

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยนี้มีขอบเขตด้านเนื้อหา จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ไว้ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของกระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรธานี กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในเครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 คน และครูจำนวน 67 คน รวมจำนวน 74 คน ซึ่งอยู่ในเครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย 7 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านเหล่าป่าสา โรงเรียนขุนผา โรงเรียนวังดิน โรงเรียนวัดวังยาง โรงเรียนสามัคคี โรงเรียนบ้านเด่นด่าน และโรงเรียนนายน้อยวิทยา

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อออกแบบกระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งในวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ อาจารย์ จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน และครู จำนวน 2 คน รวมจำนวน 9 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย 7 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านเหล่าปาสา โรงเรียนขุนผา่ง โรงเรียนวังดิน โรงเรียนวัดวังยาง โรงเรียนสามัคคี โรงเรียนบ้านเด่นด่าน และโรงเรียนน่าน้อยวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการศึกษาตั้งแต่ เดือน กันยายน 2564 ถึง กันยายน 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ประกอบด้วย เครื่องมือ 3 ชนิด ได้แก่

2.1 แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานของกระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์

2.2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ขออนุญาตขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

3.2 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้แบบสอบถาม ไปยังผู้บริหารสถานศึกษาและครูในเครือข่ายกลุ่ม นพเก้าศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 คน และครู จำนวน 67 คน รวมจำนวน 74 คน ซึ่งอยู่ในเครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย 7 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านเหล่าปาสา โรงเรียนขุนผา่ง โรงเรียนวังดิน โรงเรียนวัดวังยาง โรงเรียนสามัคคี โรงเรียนบ้านเด่นด่าน และโรงเรียนน่าน้อยวิทยา

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อและขอสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อกำหนดนัดหมายวันเวลาในการสัมภาษณ์ พร้อมทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

3.4 ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อออกแบบกระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอค่าสถิติต่างๆ ดังต่อไปนี้

4.1 แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานของกระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้แก่ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ อาจารย์ จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน และครู จำนวน 2 คน รวมจำนวน 9 คนมาวิเคราะห์เนื้อหา (content Analysis) เพื่อออกแบบกระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานของกระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์ ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานของกระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์

การดำเนินงานของกระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์	การดำเนินงาน		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	2.374	1.059	น้อย
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	2.534	1.182	น้อย
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	3.467	1.011	ปานกลาง
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.045	0.909	ปานกลาง
รวม	2.855	1.040	น้อย

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการดำเนินงานของกระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยภาพรวมพบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.855$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากน้อยไปหามาก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ($\bar{x} = 2.374$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{x} = 2.534$) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{x} = 3.045$) และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\bar{x} = 3.467$)

ผลการออกแบบกระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์ จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 คน พบว่า กระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน
- ขั้นตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- ขั้นตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
- ขั้นตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตารางที่ 2 ออกแบบกระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์ ขั้นตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน

การมีส่วนร่วมในการวางแผน	ขั้นตอนการดำเนินงาน
ขั้นตอนที่ 1	
1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	1. แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา
	2. สร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
	3. วิเคราะห์บริบทสภาพชุมชน สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา (SWOT Analysis)

จากตารางที่ 2 กระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์ ขั้นตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน พบว่า กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา สร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และวิเคราะห์บริบทสภาพชุมชน สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา (SWOT Analysis)

ตารางที่ 3 กระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์ ขั้นตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ขั้นตอนการดำเนินงาน
ขั้นตอนที่ 2	
1. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	1. กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา “วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย”
	2. ลำดับความสำคัญและกำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน
	3. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาทั้ง 3 ด้าน
	ออกแบบและจัดทำเครื่องมือการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา

จากตารางที่ 3 กระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์ ขั้นตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา โดยกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ลำดับความสำคัญและกำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาทั้ง 3 ด้าน และออกแบบและจัดทำเครื่องมือการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา

ตารางที่ 4 กระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์ ขั้นตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	ขั้นตอนการดำเนินงาน
ขั้นตอนที่ 3	
1. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	1. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี
	2. ดำเนินงานโดยคำนึงถึงปัจจัย 4M's คือ Man (บุคลากร) Money (งบประมาณ) Material (วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ และแหล่งเรียนรู้) และ Management (การบริหารจัดการ)
	3. สร้างขวัญ กำลังใจ และส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

จากตารางที่ 4 กระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์ ขั้นตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่า ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการดำเนินงานโดยคำนึงถึงปัจจัย 4M's คือ Man (บุคลากร) Money (งบประมาณ) Material (วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ และแหล่งเรียนรู้) และ Management (การบริหารจัดการ) สร้างขวัญ กำลังใจ และส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

ตารางที่ 5 กระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์ ขั้นตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ขั้นตอนการดำเนินงาน
ขั้นตอนที่ 4	
1. ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 2. ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 3. จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	1. ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ
	2. ใช้กระบวนการ PLC ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินกิจกรรม
	3. จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR)
	4. นำเสนอรายงานผลการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาให้เห็นชอบ
	5. จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองต่อหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเป็นประจำทุกปี

จากตารางที่ 5 กระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์ ขั้นตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า 1. ประเมินผลและ

ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 2.ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และ 3.จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ ใช้กระบวนการ PLC ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) นำเสนอรายงานผลการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาให้เห็นชอบ และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองต่อหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเป็นประจำทุกปี โดยอธิบายขั้นตอนตามภาพดังนี้

ภาพที่ 1 กระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรธานี

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่องกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรธานี

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน สภาพการดำเนินงานกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรธานี โดยการมีส่วนร่วมในการวางแผนอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องขาดการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษา กำหนดผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ ขาดการรับรู้ในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ขาดการมีส่วนร่วมในการประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจกับคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่กล้าแสดงความคิดเห็นและมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอย่างเต็มที่ ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของชำนาญ อุดมณี (2558: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 พบว่า การดำเนินงานที่ผ่านมา ผู้ที่เกี่ยวข้องยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกระบวนการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศเท่าที่ควรเนื่องจากมีปัญหา และปัจจัยสำคัญหลายประการ เช่น การไม่มีเวลาและสถานศึกษาไม่เปิดโอกาส ทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ สภาพการดำเนินงานกระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรธานี โดยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องขาดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพิจารณาให้ความเห็นชอบในการกำหนดมาตรฐาน ค่าเป้าหมาย จัดทำเครื่องมือการประเมิน กำหนดการใช้ทรัพยากรแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการและกิจกรรม ดำเนินการตรวจสอบและตัดสินใจในบางเรื่องรวมถึงการตัดสินใจกำหนดเครื่องมือในการประเมิน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรณี มนพัทธ์ปริพัตร (2560: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ รองลงมา คือ ครูได้รับความไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงานและครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อให้สถานศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ สภาพการดำเนินงานกระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรธานี โดยการมีส่วนร่วมในการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ ขาดการมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และขาดการมีส่วนร่วมในการทำโครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานของสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของพิริ แก้วนวล (2560: 82-90) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดปัตตานี พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคลต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดคุณสมบัติ เกี่ยวกับการสรรหาบุคคลที่จะเข้ามาสอนในสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ตรงกับความรู้ความสามารถพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพและเต็มตามศักยภาพ

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล สภาพการดำเนินงานกระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรธานี โดยการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องขาดการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบกระบวนการบริหารและการจัดการ โครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานของสถานศึกษา ขาดการมีส่วนร่วมในการกำกับติดตามการดำเนินงานตามปฏิทินการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ขาดการมีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน/โครงการ/กิจกรรม ตามตัวชี้วัดและจัดทำรายงานมีส่วนร่วมในการกำหนดค่าเป้าหมายของสถานศึกษา ขาดการมีส่วนร่วมในการออกแบบการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศที่รวบรวมไว้ในแต่ละมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ขาดการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และแปลผลเพื่อสรุปรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาประจำปีการศึกษา ขาดการมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นข้อมูล

สารสนเทศในการจัดทำโครงการและกิจกรรม ขาดการมีส่วนร่วมในการพิจารณารายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาประจำปีการศึกษาที่เสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ และมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาประจำปีการศึกษาที่ระบุความสำเร็จตามเป้าหมายในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทางโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีบทบาทในการร่วมประเมินผลการบริหารสถานศึกษา ส่งผลให้โรงเรียนเกิดการพัฒนาด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของวันทนา เนื่อน้อย (2560: 90-91) ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 พบว่า ด้านการดำเนินงาน อยู่ในระดับกลาง เนื่องจากครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา การกำกับติดตามและประเมินผลที่ยังไม่เป็นระบบมากนักส่งผลให้กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษามีโครงสร้างที่ไม่ชัดเจน

2. ผลการออกแบบกระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรธานี จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 คน

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน การออกแบบกระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เริ่มจากการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา สร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และวิเคราะห์บริบทสภาพชุมชน สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา (SWOT Analysis) สอดคล้องกับงานวิจัยของจำนงค์ จันวิจิตร (2560: 78-87) ได้ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ควรดำเนินงานโดยการจัดประชุมชี้แจงครูและผู้ที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันวางแผนดำเนินงานทำการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรใช้วงจรคุณภาพ PDCA และให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.2 การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ การออกแบบกระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เริ่มจากการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา โดยกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ลำดับความสำคัญและกำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาทั้ง 3 ด้าน และออกแบบและจัดทำเครื่องมือการประเมินตามมาตรฐาน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของไพฑูรย์ กลมกุล (2560: 96-101) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีมของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ความเห็นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครู อยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ การออกแบบกระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เริ่มจากการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการ ดำเนินงานโดยคำนึงถึงปัจจัย 4M's คือ Man (บุคลากร) Money (งบประมาณ) Material (วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ และ

แหล่งเรียนรู้) และ Management (การบริหารจัดการ) สร้างขวัญ กำลังใจ และส่งเสริมการทำงานเป็นทีม มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของฟิกรี แก้วนวล (2560: 82-90) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคลต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดคุณสมบัติ เกี่ยวกับการสรรหาบุคคลที่จะเข้ามาสอนในสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.4 การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล การออกแบบกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เริ่มจาก 1.การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 2.ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และ 3.จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ ใช้กระบวนการ PLC ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงาน จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) นำเสนอรายงานผลการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาให้เห็นชอบ และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองต่อหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเป็นประจำทุกปี ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของปฏิพล จำลอง (2562: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research knowledge)

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เครือข่ายกลุ่มนพเก้าศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์ สามารถนำมารวบรวมและสังเคราะห์เป็นกระบวนการที่นำไปประยุกต์ใช้ในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้ 4 ด้าน ได้แก่ ร่วมในการวางแผน ตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผล

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้
 - 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสามารถนำกระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมไปใช้กับโรงเรียนขนาดเล็ก
 - 1.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาสามารถนำกระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมไปใช้กับโรงเรียนขนาดเล็ก
2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรศึกษากระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1

2.2 ควรวิจัยการพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1

เอกสารอ้างอิง (References)

- จำนงค์ จันวิจิตร. (2560). การศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ชำนาญ อุดมณี. (2558). แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปฏิพล จำลอง. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พรณี มนพัทธ์ปริพัตร. (2560). ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ไพฑูรย์ กลมกุล. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีมของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พิกรี แก้วนวล. (2560). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วันทนา เนื่อน้อย. (2560). การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- วิไรรัตน์ ภามนตรี. (2564/กรกฎาคม-กันยายน). “แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์”. วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 2564(3): 103-111.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพ พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารภาษาถิ่นในเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้กับพฤติกรรม
การเปิดรับการสื่อสารภาษาถิ่นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
A Study of the Relationship between Dialect Communication in Indie-Thai
Luk Thung Songs and Bangkok Residents' Exposure to Dialect Communication

เอรีน จาไฟ¹ องอาจ สิงห์ลำพอง²
Eirene Chapai, Ongart Singlumpong

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาคุณภาพการผลิตเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ที่ใช้ภาษาถิ่นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้กับพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารภาษาถิ่นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ G*Power ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 138 คน เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามผ่านช่องทางออนไลน์โดยใช้วิธีสุ่มตามสะดวก (Convenient Sampling) ผลการทดสอบพบว่า ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันไม่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารภาษาถิ่นในเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ คุณภาพการผลิตเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ที่ใช้ภาษาถิ่นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารภาษาถิ่นในเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ และช่องทางการเผยแพร่เพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ที่ใช้ภาษาถิ่นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารภาษาถิ่นในเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร และผลวิเคราะห์ระดับการเปิดรับการสื่อสารภาษาถิ่นในเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ มีการเปิดรับการสื่อสารอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ (keywords) : ภาษาถิ่น; เพลงลูกทุ่ง; การสื่อสาร

Abstract

The objectives of this research was: to study the production quality of indie-Thai Luk Thung songs using dialects of the people in Bangkok; and to study the relationship between the quality of indie-Thai Luk Thung songs and the Bangkok residents' exposure to dialect communication. This It was a qualitative research: using questionnaires for data collection. The sample size was determined by G*Power use. A sample of 138 people was collected from questionnaires via online Chan using convenient sampling. Different demographic characteristics did not affect the exposure to the dialect communication in indie-Thai Luk Thung songs. The production quality of indie-Thai Luk Thung songs with the dialect was related to

Received: 2022-09-01 Revised: 2022-09-22 Accepted: 2022-09-26

¹ ปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ (สาขาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ Master of Communications Arts (Strategic Communication) Bangkok University. E-mail: eirene.chap@bumail.net

² อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ (สาขาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ Research Advisor Master of Communications Arts (Strategic Communication) Bangkok University. E-mail: Ongart.s@bu.ac.th

the behavior of the dialect communication exposure in indie-Thai Luk Thung songs; and the broadcast channel of indie-Thai Luk Thung songs with the dialects was related to the behavior of the people in Bangkok; and the analysis of the exposure to the dialect communication in indie-Thai Luk Thung songs was at a high level.

Keywords: dialect; country music; communication

บทนำ (Introduction)

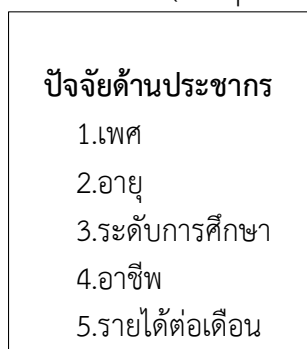
เพลงอยู่คู่กับมนุษย์มาทุกยุคทุกสมัย ทำหน้าที่ต่าง ๆ ให้กับมนุษย์มาช้านาน เช่นครั้งหนึ่งมนุษย์เคยใช้เครื่องเป่าแตรเป็นวง กลองเป็นชุด ที่มีจังหวะมีระดับเสียง มีการประสานเสียงกันอย่างเป็นรูปแบบในการทำศึกสงคราม เพื่อส่งเป็นสัญญาณให้ทหารเดินทัพไปข้างหน้าทางซ้ายทางขวาหรือถอยทัพ หรือใช้เป็นการสื่อสารระยะไกลในหมู่บ้านเพื่อส่งสัญญาณเตือนภัย หรือแม้แต่ในการสร้างความศักดิ์สิทธิ์ให้แก่พิธีกรรมทางลัทธิศาสนาต่างๆ แต่ในยุคปัจจุบันถึงสิ่งเหล่านั้นจะมีอย่างอื่นมาทดแทนไปแล้ว แต่เพลงเหล่านั้นก็ไม่ได้ถูกทิ้งหายไปไหนเพราะแต่ละชนชาติก็ได้มีการสืบสานกันต่อมาเพื่อบอกถึงควมมีอารยธรรม ตัวตนของชนชาติจนเป็นวัฒนธรรมประจำชาติสืบต่อกันมา เช่น กลองไทโกะของญี่ปุ่น หรือแตรเฟรนช์ฮอร์นของฝรั่งเศส ที่เมื่อก่อนเคยทำหน้าที่แตรเช่นนี้กรบ แต่ปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นสิ่งที่ให้ความบันเทิงกับมนุษย์ตามวาระต่าง ๆ ซึ่งในหนึ่งเพลงมีส่วนประกอบทั้งเนื้อร้อง ทำนอง จังหวะ มีแนวของดนตรี เช่น แนวป๊อป ร็อค แจ๊ส เร็กเก้ คันทรี ฯลฯ (Cook, & Everist, 2001: 7-8) ส่วนแนวดนตรีของไทยจะแบ่งเป็น เพลงลูกทุ่ง เพลงลูกกรุง เพลงไทยสากล นอกจากหน้าที่เหล่านั้นเพลงยังคงมีหน้าที่ใหม่ ๆ เกิดขึ้นเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัย ในปัจจุบันเพลงยังทำหน้าที่เป็น Soft power เป็นการสื่อสารส่งต่อทางวัฒนธรรมและยังเป็นธุรกิจที่มีผลรายได้รวมของตลาดไม่แพ้สินค้าอื่น ๆ อีกด้วย (Morton, 1974: 87-99) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารภาษาถิ่นของประชาชนที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานเพลงที่ถ่ายทอดเนื้อหาด้วยภาษาถิ่นให้เกิดการพัฒนาขึ้นไปอันเป็นประโยชน์ต่อผู้ผลิต ผู้ประพันธ์ ศิลปิน ทีมงานที่เกี่ยวข้องและกลุ่มผู้ฟังที่สนใจในผลงานเพลงแนวนี้นี้เพื่อให้เกิดความสุขในการรับชมรับฟัง มีอารมณ์ร่วม คล้อยตาม เข้าใจความหมายและวัฒนธรรมแฝงในบทเพลงนั้น ๆ ได้อย่างลึกซึ้ง

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

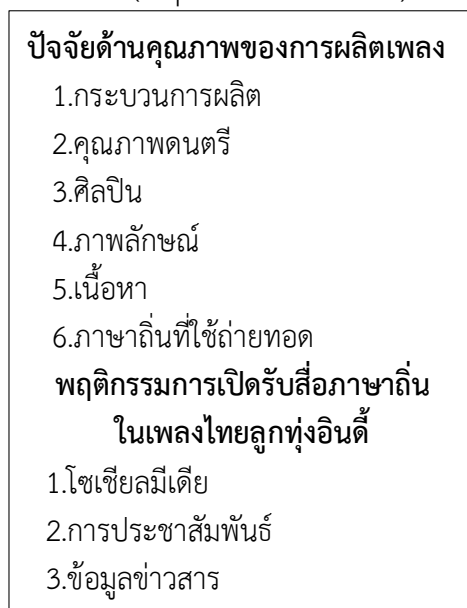
1. พฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารภาษาถิ่นในเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ด้านคุณภาพการผลิตเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ที่ใช้ภาษาถิ่น
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้กับพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารภาษาถิ่นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารภาษาถิ่นในเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อภาษาถิ่นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณซึ่งใช้แบบสอบถามออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาถึงพฤติกรรมการเปิดรับสื่อภาษาถิ่นในเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียในการมีกิจกรรมและการมีส่วนร่วมกับกลุ่มโซเชียลมีเดียต่าง ๆ ปัจจัยด้านคุณภาพของการผลิตเพลง ระบบการบันทึกเสียง การประพันธ์บทเพลงและการสร้างสรรค์ การถ่ายทอดเนื้อหาและภาษาถิ่นและการขับร้อง ภาพลักษณ์ของศิลปิน ปัจจัยด้านช่องทางในการเผยแพร่ผลงาน ความสะดวกในการใช้สื่อในการเผยแพร่ผลงาน สามารถสร้างกลุ่มผู้ฟังและการแบ่งปันข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน

1.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่เคยรับฟังเพลงลูกทุ่งอินดี้ โดยอ้างอิงตามข้อมูลสถิติจากสำนักสถิติแห่งชาติ ตามหลักการทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง จำนวนประชากรช่วงอายุ 15-55 ปี มีทั้งสิ้น 2,926,320 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564)

ผู้วิจัยมีการกำหนด ขนาดตัวอย่างตามจำนวนที่กล่าวมาโดยใช้ G*Power ตามเงื่อนไขดังนี้

Input: Effect size $f^2 = 0.15$

α err prob = 0.05

Power ($1-\beta$ err prob) = 0.95

Number of predictors = 2

Output: Total sample size = 138

วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารภาษาถิ่นในเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้กับพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารภาษาถิ่นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ กำหนดคุณสมบัติ และจำนวนของกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาซึ่งได้ประชากร เพศชายและเพศหญิง อายุ 15-55 ปี ในเขตกรุงเทพมหานคร กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้เงื่อนไขในการคำนวณ Sample size เป็นเงื่อนไขที่นิยมใช้โดยทั่วไปในโปรแกรม G*Power คือ ขนาดของผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง (Effect size $f^2 = 0.15$) ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้คือ 0.05 (α err prob = 0.05) พลังของการทดสอบคือ 0.95 [Power ($1-\beta$ err prob) = 0.95] จำนวนของตัวแปรอิสระหรือ จำนวนของตัวแปรที่ใช้ในการพยากรณ์ (Number of predictors) เท่ากับ 5 จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ 138 ตัวอย่าง เลือกตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มเลือกตัวอย่างตามสะดวก และทำการ เก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างผ่านแบบสอบถามออนไลน์ (Online) จนได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 138 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ในเขตกรุงเทพมหานครโดยแบ่งเป็น 3 ชั้น กรุงเทพฯชั้นใน 39 คน กรุงเทพฯชั้นกลาง 44 คน กรุงเทพฯชั้นนอก 55 คน รวม 138 ซึ่งแบ่งเป็นเขตชั้นใน 21 เขตปกครอง จำนวน 55 คน เขตชั้นกลาง 18 เขตปกครอง จำนวน 44 คน และเขตชั้นนอก 11 เขตปกครอง จำนวน 39 คน

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่ วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2565-30 กรกฎาคม 2565 เป็นระยะเวลา 2 เดือน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบในการศึกษาวิจัยไว้ดังนี้ เป็นคำถามแบบปลายปิด โดยผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกคำตอบที่ตรงกับความจริงหรือตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบมากที่สุดโดยแบ่งคำถามเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามคัดกรอง เพื่อคัดกรองผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยฟังเพลงลูกทุ่งอินดี้ที่มีพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารภาษาถิ่น และคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบคำถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพการผลิต ประกอบด้วย กระบวนการผลิต คุณภาพดนตรี ศิลปิน ภาพลักษณ์ เนื้อหา ภาษาถิ่นที่ใช้ถ่ายทอด

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับช่องทางในการเผยแพร่ผลงานเพลง ประกอบด้วย โซเชียลมีเดีย การประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสาร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ข้อมูลแบบสอบถามที่ตอบโดยกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 138 คน ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลจากการค้นคว้า และรวบรวมจากเอกสารหนังสือต่าง ๆ สื่ออินเทอร์เน็ต ตลอดจนจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายและทดสอบสมมติฐานที่เกี่ยวกับตัวแปรแต่ละตัว ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมจากแบบสอบถามที่มีคำตอบครบถ้วนจำนวนทั้งสิ้น 138 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด (Descriptive) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างตัวแปร

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลลักษณะทางประชากรอันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ปัจจัยด้านคุณภาพของการผลิตเพลง กระบวนการผลิต คุณภาพดนตรี ศิลปิน ภาพลักษณ์ เนื้อหา ภาษาถิ่นที่ใช้ถ่ายทอดพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อภาษาถิ่น ในเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ โซเชียลมีเดีย การประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารลูกทุ่งอินดี้ผ่าน social media และความถี่ในการเข้ารับฟังเพลงลูกทุ่งอินดี้ผ่าน social media ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	59	42.8
หญิง	79	57.20
รวม	138	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการศึกษาข้อมูลจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 57.20 และเพศชายจำนวน 59 คนคิดเป็นร้อยละ 42.8

พฤติกรรมในการเปิดรับสื่อภาษาถิ่นในเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ที่แสดงให้เห็นถึงการนำเสนอค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลระดับของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อภาษาถิ่นในเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้

ตารางที่ 2

พฤติกรรมในการเปิดรับสื่อภาษาถิ่นในเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปรผลระดับเปิดรับ
1. ท่านเปิดรับฟังเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้เนื่องจากเป็นแนวเพลงที่ท่านชื่นชอบ	4.06	1.157	มาก
2. ท่านเปิดรับฟังเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้เนื่องจากเนื้อเพลงเป็นภาษาถิ่นที่ท่านคุ้นเคย	3.89	1.212	มาก
3. ท่านเปิดรับฟังเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้เนื่องจากเป็นภาษาถิ่นของท่าน	3.90	1.263	มาก
4. ท่านเปิดรับฟังเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้เพราะคนรอบข้างของท่านชักชวนให้ฟัง	3.94	1.207	มาก

5. ท่านแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆที่มีคนตั้งกระทู้เกี่ยวกับเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้	3.93	1.254	มาก
6. ท่านกดไลค์เพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ที่ท่านฟังแล้วรู้สึกชื่นชอบ	4.02	1.091	มาก
7. ท่านกดแชร์เพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ที่ท่านชื่นชอบผ่านโซเชียลมีเดียส่วนตัวของท่าน	3.99	1.232	มาก
8. ท่านแนะนำเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ที่ท่านชื่นชอบให้กับเพื่อนของท่าน	3.99	1.137	มาก
รวม	3.9647	1.08153	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าจำนวนตัวอย่าง 138 คน มีความคิดเห็นโดยรวมต่อพฤติกรรมกา
เปิดรับการสื่อสารภาษาถิ่นในเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้อยู่ในระดับการเปิดรับที่ระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.9647
และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.08153 และเมื่อพิจารณาพฤติกรรมกาเปิดรับการสื่อสารภาษาถิ่นในเพลง
ไทยลูกทุ่งอินดี้เป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการเปิดรับมากที่สุดเป็นอันดับแรก มีค่าเฉลี่ย
4.06 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.157 อยู่ในระดับมาก คือ ท่านเปิดรับฟังเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้เนื่องจากเป็น
แนวเพลงที่ท่านชื่นชอบ รองลงมาคือ ท่านกดไลค์ เพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ที่ท่านฟังแล้วรู้สึกชื่นชอบ มีค่าเฉลี่ย
4.02 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.091 อยู่ในระดับมาก ท่านแนะนำเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ที่ท่านชื่นชอบให้กับ
เพื่อนของท่าน มีค่าเฉลี่ย 3.99 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.137 อยู่ในระดับมาก ท่านกดแชร์เพลงไทยลูกทุ่ง
อินดี้ที่ท่านชื่นชอบผ่านโซเชียลมีเดียส่วนตัวของท่าน มีค่าเฉลี่ย 3.99 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.232 อยู่ใน
ระดับมาก ท่านเปิดรับฟังเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้เพราะคนรอบข้างของท่านชักชวนให้ฟัง มีค่าเฉลี่ย 3.94 และค่า
เบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.207 อยู่ในระดับมาก ท่านแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆที่มีคนตั้งกระทู้เกี่ยวกับ
เพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ มีค่าเฉลี่ย 3.93 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.254 อยู่ในระดับมาก ท่านเปิดรับฟังเพลง
ไทยลูกทุ่งอินดี้เนื่องจากเป็นภาษาถิ่นของท่าน มีค่าเฉลี่ย 3.90 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.263 อยู่ในระดับ
มาก และอันดับสุดท้ายคือ ท่านเปิดรับฟังเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้เนื่องจากเนื้อเพลงเป็นภาษาถิ่นที่ท่านคุ้นเคย มี
ค่าเฉลี่ย 3.89 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.212 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางการเผยแพร่เพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ที่ใช้ภาษาถิ่นมี
ความสัมพันธ์พฤติกรรมกาเปิดรับการสื่อสารภาษาถิ่นในเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้

ตารางที่ 3

ช่องทาง ในการเผยแพร่	พฤติกรรมกา เปิดรับการสื่อสาร	ค่าความสัมพันธ์
Convenience1	Pearson Correlation	.696**
	Sig. (2-tailed)	<.001
	N	138
Convenience2	Pearson Correlation	.733**
	Sig. (2-tailed)	<.001
	N	138

Convenience3	Pearson Correlation	.766*	ระดับมาก
	Sig. (2-tailed)	<.001	มีความสัมพันธ์
	N	138	
Understanding	Pearson Correlation	.668**	ระดับมาก
	Sig. (2-tailed)	<.001	มีความสัมพันธ์
	N	138	
Trend1	Pearson Correlation	.790**	ระดับมาก
	Sig. (2-tailed)	<.001	มีความสัมพันธ์
	N	138	
Trend2	Pearson Correlation	.800**	ระดับมาก
	Sig. (2-tailed)	<.001	มีความสัมพันธ์
	N	138	
Sociallive	Pearson Correlation	.827**	ระดับมาก
	Sig. (2-tailed)	<.001	มีความสัมพันธ์
	N	138	

*Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)

จากตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางการเผยแพร่เพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ที่ใช้ภาษาถิ่นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารภาษาถิ่นในเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ พบว่า ด้านช่องทางการเผยแพร่เพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ที่ใช้ภาษาถิ่น มีค่า Sig.< .001 ซึ่งน้อยกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 นั่นคือ ปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 หมายความว่า ช่องทางในการเผยแพร่เพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ที่ใช้ภาษาถิ่นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารภาษาถิ่นในเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าความสัมพันธ์มากที่สุด คือ ท่านสนใจการแสดงสด(Live) ของศิลปินผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย มีความสัมพันธ์ในระดับมาก (Sociallive $r = .827^{**}$) การกดติดตามเป็นการบอกถึงขนาดของกลุ่มและกระแสนิยมได้อย่างชัดเจน มีความสัมพันธ์ในระดับมาก (Trend2 $r = .800^{**}$) ยอดการกดไลค์เป็นตัวบ่งบอกถึงกระแสนิยมและทำให้ท่านตัดสินใจเลือกที่จะฟังเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ มีความสัมพันธ์ในระดับมาก (Trend1 $r = .790^{**}$) การประชาสัมพันธ์ข่าวสารของศิลปินทำได้อย่างรวดเร็ว ไม่จำกัดเวลา ทำให้ท่านได้รับข่าวสารใหม่ๆที่น่าติดตามตลอดเวลา มีความสัมพันธ์ในระดับมาก (Convenience2 $r = .733^{**}$) การเข้าถึงสื่อได้ง่ายทำให้เกิดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและเข้าถึงเพลงลูกทุ่งอินดี้ มีความสัมพันธ์ในระดับมาก (Convenience1 $r = .696^{**}$) และ.มิวสิควิดีโอในช่องโซเชียลมีเดียเป็นตัวช่วยสร้างความเข้าใจในการสื่อสารภาษาถิ่นของเพลงลูกทุ่งอินดี้ มีความสัมพันธ์ในระดับมาก (Understanding $r = .668^{**}$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษาในรูปแบบงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google form ใน

ลักษณะงานวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Research) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธี Cluster sampling เมื่อผู้ตอบมีจำนวนครบ 138 คน ซึ่งได้สรุปผลการศึกษาไว้ ดังนี้

พฤติกรรมกรรมการเปิดรับการสื่อสารภาษาถิ่นในเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ด้านคุณภาพการผลิตเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ที่ใช้ภาษาถิ่น

จากผลการศึกษาพฤติกรรมกรรมการเปิดรับการสื่อสารภาษาถิ่นในเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ด้านคุณภาพการผลิตเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ที่ใช้ภาษาถิ่น การเปิดรับอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาคุณภาพการผลิตเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ที่ใช้ภาษาถิ่นเป็นรายชื่อ พบว่า เรื่องราวเนื้อหาและคำร้องที่ตรงไปตรงมาทำให้ท่านเห็นว่าเพลงลูกทุ่งอินดี้มีความทันสมัยน่าฟังกว่าเดิมการผสมผสานกันอย่างลงตัวระหว่างเครื่องดนตรีท้องถิ่นกับเครื่องดนตรีสากลมีความน่าสนใจ คุณภาพของเสียงที่ได้รับฟังทำให้ท่านรู้สึกเพลิดเพลินกับเสียงเพลงภาพลักษณ์ของศิลปินเพลงลูกทุ่งอินดี้ที่ดูทันสมัยเป็นสากลมากขึ้นทำให้เพลงมีความน่าสนใจมากขึ้นกระบวนการการผลิตที่ใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีความทันสมัยทำให้ท่านมองเห็นการพัฒนาของเพลงลูกทุ่งอินดี้ นักดนตรีและผู้สร้างสรรค์ผลงานเพลง มีทักษะความรู้ทำให้ท่านรู้สึกว่าเพลงมีคุณภาพมากขึ้นศิลปินเพลงลูกทุ่งอินดี้มีความเป็นตัวของตัวเองกล้าแสดงออกมากขึ้นทำให้ท่านรู้สึกว่าเพลงลูกทุ่งอินดี้มีความร่วมสมัยและการใช้ภาษาถิ่นในการถ่ายทอดบทเพลงทำให้ท่านรู้สึกว่าเพลงมีความโดดเด่น และมีอัตลักษณ์ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ปาณิส โพธิ์ศรีวังชัย และจิตินัน บุญภาพ (2563: 29-46) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า อิทธิพลของเทคโนโลยีระบบดิจิทัลกับการพัฒนาการสร้างสรรค์เพลง อิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีต่างๆ สู่ระบบดิจิทัลนั้น มีบทบาทอย่างมากในการเปลี่ยนแปลง อุตสาหกรรมดนตรี และข้อมูลไฟล์ในการบันทึก และการเผยแพร่รูปแบบต่างๆ ก็เปลี่ยนแปลงไปจากที่คาสเซตหรือซีดีก็เปลี่ยนมาเป็นไฟล์ Wave และไฟล์ mp3 ในระบบดิจิทัลที่ทุกคน สามารถเข้าถึงได้ไม่ยาก มีการใช้งานที่ง่ายขึ้นสอดคล้องกับ ณทิศา ททรัพย์สินวิวัฒน์ (2560: 157-167) ได้กล่าวถึงการประยุกต์เพลงไทยลูกทุ่งไว้ว่า จากในอดีตที่เพลงลูกทุ่งถึงจะบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีสากลเป็นหลัก และใช้เครื่องดนตรีท้องถิ่นต่างๆ มาเล่นสอดแทรกผสมกลมกลืนไปเป็นช่วงๆ เพื่อแสดงอัตลักษณ์ ของถิ่นนั้นๆ การสร้างสรรค์โดยการสอดแทรกภาษาอังกฤษเข้าไปมากมายหลายวิธีทั้งการร้องภาษาไทยด้วยสำเนียง อังกฤษ หรือสอดแทรกคำภาษาอังกฤษง่ายๆ บางคำเข้ามาระหว่างเนื้อเพลง เพลงลูกทุ่งอินดี้ใช้ภาษากลางมา ประกอบในการประพันธ์เนื้อเพลงด้วยเพื่อให้คนภาคอื่นสามารถเข้าใจความหมายได้เป็นประเทศไทย 4.0 ที่เน้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ซึ่งผลจากการเปลี่ยนแปลงนี้ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายประการในวงการเพลง ทั้งบริษัทผู้ผลิต ผู้ปฏิบัติงาน และพฤติกรรมผู้บริโภค รวมถึงการข้ามอุตสาหกรรมเพลงไปสู่งานอื่นในยุคปัจจุบัน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการผลิตเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ที่ใช้ภาษาถิ่นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการเปิดรับการสื่อสารภาษาถิ่นในเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ พบว่า ด้านคุณภาพการผลิตเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ที่ใช้ภาษาถิ่นมีค่า Sig.< .001 ซึ่งน้อยกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 นั่นคือ ปฏิเสธ H0 หมายความว่า คุณภาพการผลิตเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ที่ใช้ภาษาถิ่นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการเปิดรับการสื่อสารภาษาถิ่นในเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ค่าความสัมพันธ์มากที่สุด คือ วิธีการขับร้องที่เป็นสากลมากขึ้นทำให้ท่านรู้สึกว่าเพลงลูกทุ่งอินดี้ไม่น่าเบื่อ มีความสัมพันธ์ในระดับมาก นักดนตรีและผู้สร้างสรรค์ผลงานเพลง มีทักษะความรู้ทำให้ท่านรู้สึกว่าเพลงมีคุณภาพมากขึ้นมีความสัมพันธ์ในระดับมาก ภาพลักษณ์ของศิลปินเพลงลูกทุ่งอินดี้ที่ดูทันสมัยเป็นสากลมากขึ้นทำให้เพลงมีความน่าสนใจมากขึ้น มีความสัมพันธ์ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ณทิศา ททรัพย์สินวิวัฒน์

(2560: 157-167) ได้กล่าวว่า เพลงลูกทุ่งนอกจากจะสามารถฟังเพื่อสนองความชื่นชอบและความบันเทิงส่วนตัวแล้ว ยังสามารถนำไปใช้ร่วมตามโอกาสต่าง ๆ ของชีวิตในด้านอื่น ๆ ได้ด้วยยังสอดคล้องกับงานของ ไพรยา อรรถนิตย์ (2562: 29-30) กล่าวว่ารูปแบบเพลงหรือเปิดรับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านโลกสังคมออนไลน์ ไวรัล (Viral) หรือวิธีการบอกกันแบบปากต่อปาก เป็นการสร้างกระแสในสื่อสังคมออนไลน์แบบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ในปัจจุบันวิดีโอบนสังคมออนไลน์หรือไวรัลวิดีโอออนไลน์ ที่เป็นเช่นนี้เพราะมีพฤติกรรม การเลือกรับชมและการส่งต่อ (Share) วิดีโอคอนเทนต์ออนไลน์ที่มีเนื้อหาตลก เนื้อหาที่กำลังอยู่ในกระแสทุกคนกำลังกล่าวถึง วิธีการถ่ายทำสวยและมีคุณภาพ เนื้อหาที่แปลกตาและเป็นรูปแบบการถ่ายทำมูมกล้องแปลกใหม่ เพลงประกอบที่รู้สึกพอใจ และมีเนื้อหาเชิงข่าวสารเป็นอันดับสุดท้าย

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้กับพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารภาษาถิ่นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

จากผลการศึกษาการเปิดรับการสื่อสารภาษาถิ่นในเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้กับพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารภาษาถิ่นด้านความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้กับพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารภาษาถิ่น ระดับการเปิดรับอยู่ในระดับมาก อันดับแรกคือ ท่านเปิดรับฟังเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้เนื่องจากเป็นแนวเพลงที่ท่านชื่นชอบ ผู้ฟังให้ความสำคัญมากที่สุด ท่านกดไลค์เพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ที่ท่านฟังแล้วรู้สึกชื่นชอบ ท่านแนะนำเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ที่ท่านชื่นชอบให้กับเพื่อนของท่าน ท่านกดแชร์เพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ที่ท่านชื่นชอบผ่านโซเชียลมีเดียส่วนตัวของท่าน ท่านเปิดรับฟังเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้เพราะคนรอบข้างของท่านชักชวนให้ฟัง ท่านแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆที่มีคนตั้งกระทู้เกี่ยวกับเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ ท่านเปิดรับฟังเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้เนื่องจากเป็นภาษาถิ่นของท่าน และท่านเปิดรับฟังเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้เนื่องจากเนื้อเพลงเป็นภาษาถิ่นที่ท่านคุ้นเคย ซึ่งพบว่าผู้ฟังให้ความสำคัญน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ณทิศา ททรัพย์สินวิวัฒน์ (2560: 157-167) ได้กล่าวว่า เพลงลูกทุ่งนอกจากจะสามารถฟังเพื่อสนองความชื่นชอบและความบันเทิงส่วนตัวแล้ว ยังสามารถนำไปใช้ร่วมตามโอกาสต่าง ๆ ของชีวิตในด้านอื่น ๆ ได้ด้วย Baruah (2012: 1-10) ได้กล่าวไว้ว่า ท่ามกลางโลกที่กำลังอยู่ในกระแสของโซเชียลมีเดียจะเห็นได้ชัดว่าสื่ออย่าง Facebook, Twitter, Orkut, MySpace, Skype ฯลฯ ได้ถูกใช้อย่างแพร่หลายในการสื่อสาร มีการใช้ในการแบ่งปัน (Share) ความรู้หรือข้อมูลต่างๆ ให้แก่กันอย่างกว้างขวางและการใช้เวลาในการส่งต่อและสื่อสารกันเป็นการใช้เวลาที่สั้นที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ไพรยา อรรถนิตย์ (2562: 29-30) กล่าวว่า รูปแบบเพลงหรือเปิดรับข้อมูลข่าวสารต่างๆผ่านโลกสังคมออนไลน์ ไวรัล (Viral) หรือวิธีการบอกกันแบบปากต่อปาก เป็นการสร้างกระแสในสื่อสังคมออนไลน์แบบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ในปัจจุบันวิดีโอบนสังคมออนไลน์หรือไวรัลวิดีโอออนไลน์ ได้เคยกล่าวเอาไว้ว่า การเปิดรับข่าวสารของผู้บริโภคต่างมีองค์ประกอบที่แตกต่างกันมากมายโดยที่ผู้รับข่าวสารนั้นจะประเมินคุณประโยชน์ของข่าวสารนั้น เพื่อตอบสนองของจุดประสงค์ความต้องการของตนเอง ภูมิหลัง การศึกษาทัศนคติ อารมณ์ และสภาพแวดล้อมจะทำให้ผู้บริโภคตีเนื้อหาและความหมายของข่าวสารที่ได้รับแตกต่างกันออกไปสอดคล้องกับงานของ รัชดา พลเยี่ยม และลักขณา คล้ายแก้ว (2564: 59-66) ที่พบว่าปัจจัยที่ทำให้ ไวรัล วิดีโอ เพื่อการโฆษณาได้รับความนิยมบนสื่อสังคมออนไลน์ องค์ประกอบของงานโฆษณาผ่านสื่อไวรัลวิดีโอทางสื่อสังคมออนไลน์โดยเนื้อหาของไวรัลวิดีโอ ต้องเป็นเนื้อหาด้านบวกเพื่อสร้างภาพลักษณ์ ความทรงจำ และความรู้สึกที่ดีต่อตราสินค้าและการสร้างสรรค์และการนำเสนอในรูปแบบมิวสิควิดีโอ ที่เป็นเช่นนี้ เพราะความยาวของวิดีโอโฆษณามีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ ปัจจัยที่ทำให้ไวรัลวิดีโอเพื่อการโฆษณาได้รับความนิยมบนสื่อสังคมออนไลน์ ประกอบด้วย ปัจจัยภายใน ได้แก่ ปัจจัยด้านการ

สร้างสรรค์ไวรัลวิดีโอ ประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านเนื้อหา ปัจจัยด้านอารมณ์ ปัจจัยด้านการใช้ผู้มีอิทธิพล การเลือกใช้สื่อไวรัลวิดีโอ การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ปัจจัยภายนอกด้านกระแสสังคม ได้แก่ ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลดี (โอกาส) และปัจจัยภายนอกที่ส่งผลเสีย (อุปสรรค)

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้กับพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารภาษาถิ่นมีการกระจายตัวอย่างรวดเร็วตามโซเชียลต่าง ๆ ทำให้ประชาชนเข้าถึงเพลงไทยลูกทุ่งอินดี้ได้ง่ายขึ้นอย่างมาก และด้วยความทันสมัยของเทคโนโลยีทำให้กระบวนการผลิตทำได้สะดวกรวดเร็วขึ้น ทักษะของนักร้องและนักดนตรีความคิดสร้างสรรค์และเครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีความทันสมัยเหล่านี้ทำให้เกิดการพัฒนาของเพลงลูกทุ่งอินดี้จนเป็นที่ยอมรับในวงการเพลง และปัจจุบันในส่วนของผู้ฟังมีการเปิดรับความแตกต่างในด้านต่าง ๆ มากขึ้นทั้งในเรื่องของคุณภาพของผลงานเพลงที่มีแนวเพลง เนื้อหา ภาษา และอัตลักษณ์ของศิลปินเป็นองค์ประกอบหลัก รวมถึง ข้อดีของการสื่อสารออนไลน์ที่ทำให้ได้สะดวกรวดเร็ว ทำให้เกิดการแข่งขันที่สูงขึ้น เมื่อผู้ฟังต้องการคุณภาพของผลงานเพลง ดังนั้น ผู้ผลิตจึงต้องควบคุมคุณภาพและพัฒนาผลงานเพลงขึ้นไปเรื่อยๆ ให้สอดคล้องตามยุคสมัย ใช้วิธีซัปร้องที่เป็นสากลมากขึ้น ใช้ภาษาในเนื้อหาที่ตรงไปตรงมาในการสร้างสรรค์ผลงานให้เพลงไทยลูกทุ่งอินดี้มีความน่าสนใจสามารถดึงดูดผู้ฟังได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพลงไทยกับลูกทุ่งอินดี้เป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมการเปิดรับภาษาถิ่นและเป็นการสื่อสารที่กระจายตัวอย่างรวดเร็วจนได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงในเวลาปัจจุบันและด้วยวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้การพัฒนาเพลงลูกทุ่งอินดี้มีการยอมรับเพื่อให้เกิดความแตกต่างและเนื้อหาบทเพลงที่มีคุณภาพมีความทันสมัยจากการใช้ภาษาถิ่นและร่วมกับการซัปร้องให้เกิดความเป็นสากลและสร้างความสนใจให้กับผู้ฟังที่เป็นแนวเพลง เนื้อหา ภาษาสอดคล้องกับกระแสที่เป็น อัตลักษณ์ของศิลปินอันทำให้ลูกทุ่งอินดี้เป็นที่ยอมรับในวงการเพลงมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้ผลการศึกษานี้สามารถขยายผลต่อไปอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในอนาคตถึงผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะประเด็นสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป คือ การพัฒนาปรับปรุงเกี่ยวกับคุณภาพในกระบวนการผลิตสามารถแยกการจำแนกการวิจัยเพื่อวิเคราะห์คุณภาพบทเพลงวิเคราะห์ศิลปินที่มีความแตกต่างกันเรื่องภาษาถิ่นสามารถเพิ่มข้อคำถามที่ทดสอบความเข้าใจเป็นเนื้อหาอยู่ในบทเพลงและเพื่อนำไปพัฒนาเนื้อหาเพลงให้ทันต่อเหตุการณ์และการต่อยอดวิจัยในครั้งต่อไปเป็นการสื่อสารภาษาถิ่นเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นสากลในบทเพลงลูกทุ่งไทย

เอกสารอ้างอิง (References)

- ณิตา ททรัพย์สินวิวัฒน์. (2560). “อุตสาหกรรมเพลงไทยในยุคประเทศไทย 4.0”. *วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม*. 5(1): 157-167.
- ปาณิส โพธิ์ศรีวังชัย และฐิตินัน บัญญาพ. (2563). “อัตลักษณ์ของเพลงอีสานประยุกต์ในยุคอีสานใหม่”. *วารสารนิเทศศาสตร์ ม ส ธ*. 9(1): 29-46.
- ไพบรียา อรรถนิตย์. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งต่อ (Share) วิดีโอคอนเทนต์ออนไลน์ผ่านทางสื่อ Social Media (โซเชียลมีเดีย) ของวัยรุ่น Gen Z. การค้นคว้าอิสระ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- รัฐดา พลเยี่ยม และลักษณา คล้ายแก้ว. (2564). “ปัจจัยที่ทำให้ไวรัลวิดีโอเพื่อการโฆษณาได้รับความนิยมบนสื่อสังคมออนไลน์”. *วารสารเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มทร. พระนคร*. 5(2): 59-66.
- Baruah, T. D. (2012). “Effectiveness of Social Media as a Tool of Communication and its Potential for Technology Enabled Connections: A micro-level study”. *International Journal of Scientific and Research Publication*. 2(5): 1-10.
- Cook, N., & Everist, M. (Eds.). (2001). *Rethinking music (p.x)*. Oxford: Oxford University Press.
- Morton, D. (1974). “Vocal tones in traditional Thai Music”. *Selected Reports in Ethnomusicology*. 2(1): 87-99.

**การพัฒนาคู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานส่งเสริม
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน**
**An Operation Manual Development: Internal Quality Assurance
for the Nan Provincial Office of the Non-Formal and Informal Education**

เดือนเพ็ง แก่นตัน¹ หยกแก้ว กมลวรเดช² สุกัญญา รุจิเมธภาส³
Duenpheng Kaenton, Yokkaew Kamolvoradej, Sukunya Rujimethabhas

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน เพื่อพัฒนาคู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน และประเมินความเหมาะสมของคู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน จำนวน 340 คน โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย จำนวน 181 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพปัญหาในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา และด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ระดับความต้องการในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง

2. การพัฒนาคู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ (1) บทนำ (2) การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน (3) มาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (4) ภาคผนวก

3. การประเมินความเหมาะสมของคู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ (Keywords) : คู่มือ; การประกันคุณภาพ; การประกันคุณภาพภายใน

Received: 2022-09-18 Revised: 2022-09-26 Accepted: 2022-09-27

¹ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ Master of Education, Uttaradit Rajabhat University.
E-mail: saiyood225@gmail.com

² ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ Master of Education, Uttaradit Rajabhat University.
E-mail: saiyood225@gmail.com

³ อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ Lecturer at the Faculty, of Education, Uttaradit Rajabhat University. E-mail: CHAOWARIT.CHA@live.ur.ac.th

Abstract

This research article aimed to study the problems and needs of the internal quality assurance operation at the Nan Provincial Office of the Non-Formal and Informal Education; to develop an implementation manual for the internal quality assurance; and to assess the operation manual suitability of the internal quality assurance. The research population of 340 people consisted of administrators teachers and educational personnel at the Nan Provincial Office of the Non-Formal and Informal Education. A simple random sampling was a group of 181 people. The research tools were a questionnaire on conditions, problems and needs for the internal quality assurance implementation a structured interview form and the appropriate form of the operation manual of the internal quality assurance. The statistical methods used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The results of the research showed below.

1. The problem conditions and requirements for the internal quality assurance operations at the Nan Provincial Office of the Non-Formal and Informal Education were at the highest level. With consideration of each aspect, the problems in the internal quality assurance operation were at the highest level, including self-assessment reporting in the preparation of educational development plans, and the educational standard setting for educational institutions. The demand level for the internal quality assurance operations was at the highest level, including the preparation of educational development plans in the educational standard setting for the educational institutions and self-assessment reporting.

2. The manual development of the internal quality assurance operation consisted of 4 parts: (1) introduction; (2) internal quality assurance operation; (3) standards for the non-formal and formal education; (4) appendix.

3. The assessment of the suitability of the internal quality assurance operation manual was at a high level.

Keywords: manual; quality assurance; internal quality assurance

บทนำ (Introduction)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรา 47 “ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง สำหรับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงอื่นที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นเฉพาะ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น” มาตรา 48 “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและ

สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรับรองการประกันคุณภาพภายนอก” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542: 49-53)

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกาศ ณ วันที่ 6 ธันวาคม 2562 ประกอบกับกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ซึ่งได้กำหนดไว้ในข้อ 3 ว่า “ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภท การศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี” (กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา, 2561: 3-5)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในและพัฒนาคู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปตามมาตรฐาน มีคุณภาพ และเกิดผลดีต่อสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่านต่อไป อีกทั้งคู่มือการดำเนินงานเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นตัวช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจในลำดับขั้นตอนการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานเป็นไปตามรูปแบบแนวทางและขั้นตอนที่ถูกต้องเกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน
2. เพื่อพัฒนาคู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมของคู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย

รูปแบบการวิจัย (Research Design) เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods) โดยวิธีการ (Methodology) เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เป็นการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน พัฒนาคู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพและประเมินความ

เหมาะสมของคู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ไว้ดังนี้

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาคู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพ และประเมินความเหมาะสมของคู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา ด้านการติดตามตรวจสอบและประเมินผล ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง

1.2 ขอบเขตด้านประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน และประเมินความเหมาะสมของคู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน จำนวน 340 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครชีแกลมอร์แกน ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย จำนวน 181 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาการพัฒนาคู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกโดยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ สำนักงาน กศน.จังหวัดน่าน 1 คน ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ 3 คน ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา 2 คน ศึกษานิเทศก์ 1 คน นักวิชาการ 3 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดน่าน 15 แห่ง ได้แก่ 1) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองน่าน 2) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแม่จริม 3) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านหลวง 4) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนาน้อย 5) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบัว 6) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอท่าวังผา 7) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเวียงสา 8) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอทุ่งช้าง 9) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเชียงกลาง 10) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนาหมื่น 11) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันติสุข 12) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ่อเกลือ 13) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสองแคว 14) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอภูเพียง และ 15) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษาในระยะปีการศึกษา 2564-2565

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 ชนิด ได้แก่ 1) แบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการใน
 งานการประกันคุณภาพภายใน 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และ
 ระเมินความเหมาะสมของเครื่องมือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน

ในการวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ จากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 181 คน

3. เก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ จากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏตรัง ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 คน ได้แก่

นักวิชาการ จำนวน 3 คน

3. รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการพัฒนาคู่มือการดำเนินงาน การประกันคุณภาพภายในของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน นำเสนอในรูปแบบการวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ ดำเนินการร่างคู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ จากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 181 คน

2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามเพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

3. เก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการ การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน และประเมินความเหมาะสมของคู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน พบว่า

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับสภาพปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน โดยภาพรวม (n:181 คน)

ข้อ	สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (รายด้าน)	สภาพปัญหา			ความต้องการ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.51	.703	มากที่สุด	4.61	.733	มากที่สุด
2.	ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา	4.53	.729	มากที่สุด	4.62	.744	มากที่สุด
3.	ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา	4.46	.755	มาก	4.50	.791	มากที่สุด
4.	ด้านการติดตามตรวจสอบและประเมินผล	4.45	.739	มาก	4.54	.731	มากที่สุด
5.	ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง	4.57	.703	มากที่สุด	4.61	.728	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.50	.666	มากที่สุด	4.57	.683	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัญหาในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน โดยภาพรวม มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) รองลงมาคือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ($\bar{X} = 4.53$) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.51$) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา ($\bar{X} = 4.46$) ด้านการติดตามตรวจสอบและประเมินผล ($\bar{X} = 4.45$) ตามลำดับ

ระดับความต้องการในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน โดยภาพรวม มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) รองลงมาคือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง ($\bar{X} = 4.61$) ด้านการติดตามตรวจสอบและประเมินผล ($\bar{X} = 4.51$) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา ($\bar{X} = 4.50$) เรียงตามลำดับ

2. การพัฒนาคู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน มีองค์ประกอบ ดังนี้

ส่วนที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ที่มาและความสำคัญ บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 2 การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา การติดตามตรวจสอบและประเมิน การรายงานผลการประเมินตนเอง

ส่วนที่ 3 มาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบด้วย มาตรฐานการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาต่อเนื่อง มาตรฐานการศึกษาตามอัธยาศัย

ส่วนที่ 4 ภาคผนวก ประกอบด้วย กฎกระทรวงกำหนดระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบ พ.ศ. 2555 กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3. การประเมินความเหมาะสมของคู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 181 คน โดยภาพรวมประเมินความเหมาะสมของอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ($\bar{X} = 4.47$) ด้านการใช้ภาษา ($\bar{X} = 4.46$) ด้านรูปแบบของคู่มือ ($\bar{X} = 4.42$) ด้านเนื้อหาของคู่มือ ($\bar{X} = 4.37$)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการพัฒนาคู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับสภาพปัญหาและความต้องการของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน พบว่า มีสภาพปัญหาและ

ความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ และความชัดเจนในการทำงาน ขาดการกำกับติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัด การจัดอบรมให้ความรู้กับบุคลากรในสังกัดไม่ต่อเนื่อง ครู บุคลากร ผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ได้รับการอบรมให้ความรู้ครบทุกคน มีการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการประกันคุณภาพ ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการศึกษาใหม่ที่เปลี่ยนแปลง อีกทั้งบุคลากรยังขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมนึก พระนาถ (2564: 13-22) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี พบว่า ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก หน่วยงานต้นสังกัดมีทิศทางการบริหารจัดการด้านการประกันคุณภาพการศึกษาไม่ชัดเจน การขยายผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับสถานศึกษาไม่ต่อเนื่อง มีการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาลดลง ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความไม่ชัดเจนในการปฏิบัติ อีกทั้งบุคลากรยังขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขาดการประสานงานที่ดีระหว่างบุคลากรด้วยกัน นอกจากนี้ สถานศึกษาไม่นำผลจากการรายงานการประเมินตนเองมาแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาในปีงบประมาณถัดไป จึงทำให้การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่บรรลุตามเป้าหมายเท่าที่ควร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุสรณ์ เหล็กคำ (2564: 234-252) ได้วิจัย เรื่อง การพัฒนาคู่มือระบบสารสนเทศงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบสารสนเทศงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลสิทธิ์วิวัฒน์ กันยายน (2563: 42-53) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทศบาลวัดคูคำ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โดยภาพรวม ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพภายใน ขาดผลการประเมินความสำเร็จตามเป้าหมายของการดำเนินงาน ขาดการจัดทำฐานข้อมูล เครื่องมือสำหรับการประเมินความสำเร็จ ทั้งด้านผู้เรียน ด้านครู และด้านผู้บริหาร

2. เมื่อพิจารณาสภาพปัญหาและความต้องการเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สภาพปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องไม่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา ไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อร่วมกำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเป้าหมายการศึกษา บุคลากรจึงมีความต้องการศึกษาเรียนรู้วิธีการขั้นตอนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา ผู้เรียน ชุมชน เพื่อเสนอมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาเห็นชอบ และประกาศเป็นมาตรฐานของสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา สภาพปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ไม่มีแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่ชัดเจน ไม่สามารถวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษา สภาพปัญหา ความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษาได้ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ

กลยุทธ์ของสถานศึกษาไม่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาโดยแท้จริง บุคลากรจึงมีความต้องการศึกษาเรียนรู้ขั้นตอนวิธีการในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ความต้องการและบริบทของสถานศึกษา

ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา สภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก และความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรได้ดำเนินการตามแผนพัฒนาการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดไว้ มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินโครงการและกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา แต่การดำเนินงานอาจไม่ครบตามกระบวนการ PDCA บุคลากรจึงมีความต้องการในการศึกษาขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา

ด้านการติดตามตรวจสอบและประเมิน สภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก และความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน ไม่มีการติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จึงไม่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลในการติดตามตรวจสอบและประเมินผล เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาและนำเสนอเป็นสารสนเทศได้ บุคลากรจึงมีความต้องการศึกษาขั้นตอนวิธีการ บทบาทหน้าที่ของผู้ติดตามตรวจสอบและประเมินผล เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถรายงานผลและนำผลที่ได้ไปพัฒนาการดำเนินงานต่อไป

ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง สภาพปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจในวิธีการ ขั้นตอนการเขียนรายงานการประเมินตนเอง สถานศึกษาอาจไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง สถานศึกษาอาจไม่มีการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศและเปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพกับมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดเพื่อปรับปรุงพัฒนา บุคลากรจึงมีความต้องการศึกษาขั้นตอนการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและเผยแพร่ต่อสาธารณชน อย่างถูกต้องตามรูปแบบและกระบวนการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สานนท์ สุขจรูญ (2564: 65-73) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า 1) ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา รองลงมา คือ การดำเนินงานตามแผนที่กำหนด การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การประเมินและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และ 2) แนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประกอบด้วย กิจกรรมดำเนินงาน จำนวน 19 รายการ ซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ 2.1) การกำหนดมาตรฐาน ได้แก่ วิเคราะห์ SWOT ของสถานศึกษาอย่างจริงจัง 2.2) การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 2.3) การดำเนินงานตามแผนที่กำหนด ได้แก่ กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน กำกับ ติดตาม มีเครื่องมือในการกำกับติดตามเป็นระยะ 2.4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ได้แก่ สรุปข้อมูลเป็นสารสนเทศ เพื่อใช้ในการจัดทำรายงานประจำปี (SAR) และ 2.5) ด้านการรายงานผล ได้แก่ แต่งตั้งคณะทำงานให้เหมาะสม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพร สุดตา (2562: 101-111) ได้วิจัยเรื่อง

การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการใช้สารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พบว่า แนวทางการพัฒนาการใช้สารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปได้ ดังนี้ ควรจัดบุคลากรรับผิดชอบเฉพาะงานประกันคุณภาพโดยตรง ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้กับผู้รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง มีการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ควรกำหนดนโยบายแผนงานและรูปแบบการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีความชัดเจนเพิ่มมากขึ้นจากที่มีอยู่แล้ว เพื่อเป็นการพัฒนาระบบประกันคุณภาพให้กับสถานศึกษาเพื่อเป็นการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกและรองรับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

3. การพัฒนาคู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน พบว่า มีองค์ประกอบ ดังนี้ ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ส่วนที่ 3 มาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ส่วนที่ 4 ภาคผนวก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุสรฯ เหล็กคำ (2564: 234-252) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือระบบสารสนเทศงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

4. ประเมินความเหมาะสมของคู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน พบว่า คู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความเหมาะสมของคู่มืออยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ด้านการใช้ภาษา ด้านรูปเล่ม ด้านเนื้อหาของคู่มือ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คู่มือมีการออกแบบการดำเนินงานตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน มีมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สามารถอ่านและดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรนิทย์ อนุรักษลิ้มสกุล (2559: 7-21) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือการใช้โปรแกรมระบบงานทะเบียนวัดผลและสารสนเทศนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ผลจากการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้โปรแกรมระบบงานทะเบียนวัดผลและสารสนเทศนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา ด้านการออกแบบ ด้านรูปเล่ม ด้านการนำไปใช้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุสรฯ เหล็กคำ (2564: 234-252) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือระบบสารสนเทศงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 พบว่า ความเหมาะสมของคู่มือระบบสารสนเทศงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

องค์ความรู้จากงานวิจัยที่ศึกษา เกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน โดยศึกษาข้อมูลการดำเนินงาน

การประกันคุณภาพภายใน ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 “ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี” และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2562 เพื่อนำมารวบรวมวิเคราะห์และสังเคราะห์ เป็นคู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดน่าน ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ส่วนที่ 3 มาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ส่วนที่ 4 ภาคผนวก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนาคู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน มีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักและความสำคัญในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา

1.2 สถานศึกษานำคู่มือไปใช้ในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากร

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

2.2 ควรนำเทคโนโลยีมาพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. (2561, 23 กุมภาพันธ์). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 135 ตอนที่ 11 ก. หน้า 3-5.

ชลสิทธิ์วิวัฒน์ กันยายน. (2563). “รูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทศบาลวัดกู่คำ จังหวัดเชียงใหม่”. **พุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์**. 5(2): 42-53.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (2562, 1 พฤษภาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 136 ตอนที่ 57 ก. หน้า 49-53.

- สมนึก พระนาค. (2564). “การศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี”. **EDUCATION JOURNAL**. 4(3): 13-22.
- सानนท์ สุขจรูญ. (2564). “การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2”. **วิจัยราชภัฏกรุงเก่า**. 8(1): 65-73.
- สิริพร สุดตา. (2562). “การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการใช้สารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3”. **สมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย**. 1(1): 101-111.
- สุพจน์ อนุรักษลิ้มสกุล. (2559). “การพัฒนาคู่มือการใช้โปรแกรมระบบงานทะเบียนวัดผลและสารสนเทศนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี”. **มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี**. 10(1): 7-21.
- อนุสรณ์ เหล็กคำ. (2564). “การพัฒนาคู่มือระบบสารสนเทศงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2”. **Roi Kaensarn Academi**. 6(8): 234-252.

การศึกษาการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อสังคมของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครต่อมาตรการ
ในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทย

A study of Bangkok Residents' Social Media Exposure to the Bank of
Thailand's Assistance Measures

นัฐพงศ์ ยาวิละ¹ องอาจ สิงห์ลำพอง²
Nattapong yawila, Ongart Singlumpong

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ต่อมาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทยและสิ่งจูงใจในการเปิดรับข่าวสารเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ต่อมาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทยและสิ่งจูงใจในการเปิดรับข่าวสาร จำแนกตามลักษณะประชากร เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามผ่านช่องทางออนไลน์โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) และวิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) พบว่าลักษณะทางประชากรด้านที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร และพบว่าลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลต่อสิ่งจูงใจในการเปิดรับข่าวสาร แต่ในด้านของระดับการศึกษาส่งผลต่อสิ่งจูงใจในการเปิดรับข่าวสารผ่าน Social Media และพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่าน มีความสัมพันธ์กับสิ่งจูงใจในการเปิดรับข่าวสารผ่านในทุกตัวแปร

คำสำคัญ (keywords) : ข่าวสาร; สื่อสังคม; มาตรการช่วยเหลือ

Abstract

The objective of this research paper was to study the behavior of news exposure via social media towards the Bank of Thailand's assistance measures and incentives for news exposure via social media; and to compare them. A researcher classified population characteristics for studying the relationship of information exposure behavior: collecting data from online questionnaires by multi-stage and accidental samplings found that it showed that the different demographic characteristics did not affect the behavior of exposure to communication. Also, it found that the different demographic characteristics did not affect the communication exposure incentives, but in terms of education levels, it affected the social media exposure incentive and communication exposure behavior. There was a correlation with incentives for exposure through communication in all variables.

Received: 2022-09-01 Revised: 2022-09-29 Accepted: 2022-09-30

¹ ปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ (สาขาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ Master of Communications Arts (Strategic Communication) Bangkok University. E-mail: Nattapong.yawi@bumail.net

² อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ (สาขาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ Research Advisor Master of Communications Arts (Strategic Communication) Bangkok University. E-mail: Ongart.s@bu.ac.th

Keywords: news; social media; assistance measures

บทนำ (Introduction)

ในวิกฤตการแพร่ระบาดของ Corona Virus 2019 หรือ Covid-19 (Tanphan, et al. 2022: 6182-6191) ที่มีการแพร่ระบาดหลายระลอกทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย ส่งผลกระทบซ้ำเติมอย่างต่อเนื่องให้กับภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาคธุรกิจ รวมถึงในภาคประชาชน ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เป็นองค์กรของรัฐที่มีบทบาทหน้าที่หลัก ในการบริหารจัดการให้ระบบเศรษฐกิจ และการเงินของประเทศดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย โดยผ่านการดำเนินนโยบายการเงิน เพื่อสนับสนุนให้เศรษฐกิจของประเทศสามารถเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพในอัตราที่เหมาะสมกับศักยภาพของประเทศ สำหรับทิศทางการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทย ในภาพรวมนั้นจะดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี (พ.ศ.2563-2565) ภายใต้หัวข้อ “ธนาคารกลางท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง”(Central Bank in a Transformative World) เพื่อรองรับสภาพแวดล้อมที่เผชิญกับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัลที่มีความผันผวน (Volatility) ไม่แน่นอน (Uncertainty) ซับซ้อน (Complexity) และคลุมเครือ (Ambiguity) ที่ทวีความเร็ว และแรงกว่าช่วงที่ผ่านมา ซึ่งอาจเรียกสภาพแวดล้อมดังกล่าวว่า VUCA+ โดยมีพัฒนาการทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตรูปแบบธุรกิจ บริการทางการเงิน และระบบเศรษฐกิจ (disruptive technology) Ulrich, & Pearson, 1998: 352-369) เป็นตัวเร่งสำคัญ นอกจากนี้ ระบบเศรษฐกิจสังคมไทยยังต้องเผชิญกับความท้าทายที่มีมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งจากการสะสมปัญหาเชิงโครงสร้าง และความเปราะบางของสภาพสังคม เศรษฐกิจที่มากขึ้น

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ พบว่า การศึกษาการเปิดรับข่าวสารผ่าน Social Media ต่อมาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทยต่อประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสำคัญและประโยชน์หลายประการ ทั้งภาคประชาชน และภาคธุรกิจ โดยกล่าวได้ดังต่อไปนี้ 1) ทำให้ทราบถึงรูปแบบพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารผ่าน Social Media หรือที่เป็นระบบดิจิทัลในยุคที่เรียกว่าปัญญาประดิษฐ์ (Mahamud, & Suttikan, 2020: 75-89) ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยสื่อสารในรูปแบบนโยบายหรือมาตรการว่าประชาชนนั้น สนใจหรือให้ความสำคัญต่อช่องทางใด 2) ทำให้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของประชาชนที่ได้เข้ามาศึกษาหาข้อมูล ผ่าน Social Media (Kaplan, & Haenlein, 2010: 59-68) ว่าพฤติกรรมที่เข้ามาศึกษาหาความรู้ นั้น ประชาชนได้เข้ามาศึกษาทางด้านใด ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเงิน การธนาคาร หรือการติดตามเพื่อศึกษามาตรการ การช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทย หรือเพื่อเข้าร่วมโครงการการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทยอันเนื่องมาจากผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ Corona Virus 2019 หรือ Covid-19 ที่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตเป็นอย่างมาก 3) ทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยรวมถึงหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดนโยบายทางสังคม เพื่อพัฒนารูปการณสื่อสารไปยังประชาชนหรือผู้บริโภคให้ได้รับข่าวสารอย่างครบถ้วนถูกต้องและทั่วถึง

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ต่อมาตรการในการช่วยเหลือ ของธนาคารแห่งประเทศไทยและสิ่งจูงใจในการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ต่อมาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ต่อมาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทยกับสิ่งจูงใจในการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ต่อมาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1

ลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ต่อมาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทยแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2

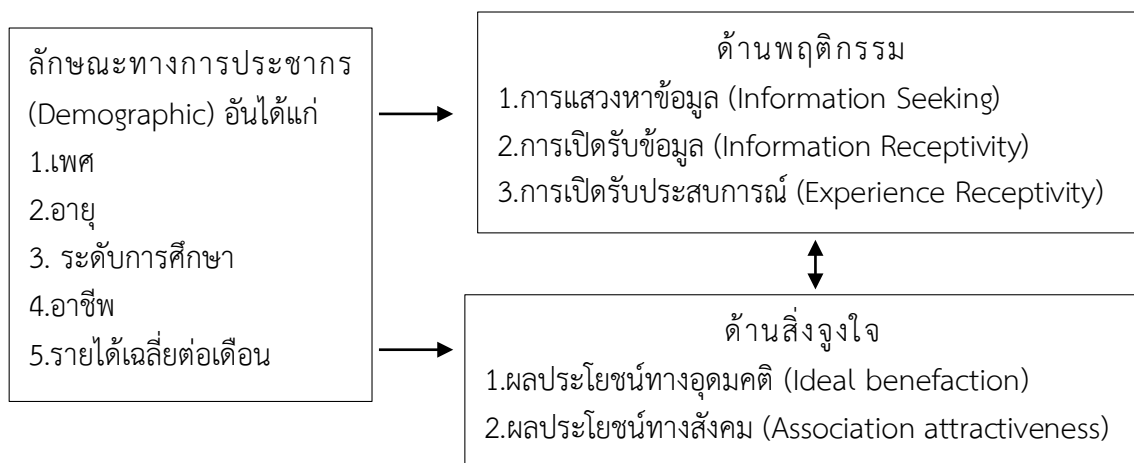
ลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน มีสิ่งจูงใจในการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ต่อมาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทยแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 3

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ต่อมาตรการในการช่วยเหลือ ของธนาคารแห่งประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับสิ่งจูงใจในการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ต่อมาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual framework)

ตัวแปรต้น (Independent Variable) ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ตามรูปแบบของวารสาร ประเด็นนี้จะมีหัวข้อย่อย ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งเน้นการศึกษาการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ต่อมาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทยต่อประชากรในเขตกรุงเทพมหานครในช่องทาง social media ทั้ง 6 ช่องทางของธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้การสำรวจครั้งเดียว (One Shot Case Study) เป็นการวัดผลในการศึกษาครั้งนี้ โดยเลือกใช้วิธีการสำรวจด้วยแบบสอบถามออนไลน์ที่สร้างขึ้นด้วย Google Form โดยสำรวจประชากรกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานคร

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านพฤติกรรม 1.การแสวงหาข้อมูล (Information Seeking) 2.การเปิดรับข้อมูล (Information Receptivity) 3.การเปิดรับประสบการณ์ (Experience Receptivity ด้านสิ่งจูงใจ 1.ผลประโยชน์ทางอุดมคติ (Ideal benefaction) 2.ผลประโยชน์ทางสังคม (Association attractiveness)

1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยมีการกำหนดขนาด กลุ่มตัวอย่างโดยเงื่อนไขในการคำนวณ Sample size เป็นเงื่อนไขที่นิยมใช้โดยทั่วไปในโปรแกรม G*Power คือ ขนาดของผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง (Effect size $f^2 = 0.15$) ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้คือ 0.05 ($\alpha_{err prob} = 0.05$) พลังของการทดสอบคือ 0.95 [$Power (1-\beta_{err prob}) = 0.95$] จำนวนของตัวแปรอิสระหรือจำนวนของตัวแปรที่ใช้ในการพยากรณ์ (Number of predictors) เท่ากับ 5 จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคือ 138

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

เขตกรุงเทพมหานคร จากทั้งหมด 50 เขต เลือกมา 10 เขต คือ 1.เขตบางเขน 2.เขตพระนคร 3.เขตดอนเมือง 4.เขตลาดพร้าว 5.เขตราชเทวี 6.เขตดินแดง 7.เขตปทุมวัน 8.เขตห้วยขวาง 9.เขตสายไหม 10.เขตจตุจักร

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิด โดยการสุ่มตัวอย่างให้ผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง เนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบคำถามคัดกรอง ลักษณะทางการประชากร ประกอบด้วย 1.เพศ 2.อายุ 3. ระดับการศึกษา 4.อาชีพ 5.รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ช่องการเปิดรับข่าวสารและความถี่ 7 ข้อ ตอนที่ 2 ด้านพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ต่อมามาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับการแสวงหาข้อมูล (Information Seeking) จำนวน 4 ข้อ ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเปิดรับข้อมูล (Information Receptivity) จำนวน 6 ข้อ ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเปิดรับประสบการณ์ (Experience Receptivity) จำนวน 3 ข้อ ตอนที่ 3 ด้านสิ่งจูงใจในการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ต่อมามาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับผลประโยชน์ทางอุดมคติ (Ideal benefaction) จำนวน 6 ข้อ ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับผลประโยชน์ทางสังคม (Association attractiveness) จำนวน 5 ข้อ การวัดตัวแปรส่วนนี้จะใช้มาตราแบบไลเคิร์ต สเกล (Likert Scale) เป็นคำถามปลายปิด ซึ่งประกอบด้วยคำตอบย่อยที่แบ่งเป็น 5 ระดับ ให้คะแนนแต่ละระดับตั้งแต่ค่าคะแนนน้อยที่สุด คือ 1 ถึงค่าคะแนน มากที่สุด คือ 5 คะแนน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ข้อมูลแบบสอบถามที่ตอบโดยกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 138 คน ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลจากการค้นคว้า และรวบรวมจากเอกสารหนังสือต่าง ๆ สื่ออินเทอร์เน็ต

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครต่อมาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทย การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับนำไปประกอบการอธิบายและนำไปทดสอบสมมติฐานในแต่ละตัวแปรที่ทำการศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแบบกึ่งฟอร์ม (Google Form) จำนวนทั้งสิ้น 1 ชุด จากจำนวนตัวอย่าง 138 คน โดยผลการวิเคราะห์เป็น ดังต่อไปนี้

วิธีการทางสถิติ (Statistical method)

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างตัวแปร

ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) คือ Independent Samples Test Analysis of Variance: Anova มีการเปรียบเทียบรายคู่แบบ LSD สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่าย เพียร์สัน (Gooch, 2011: 991) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีระดับน้ำหนักความสัมพันธ์ (r) ดังนี้

ความสัมพันธ์น้อย	$r = .10 - .29$
ความสัมพันธ์ปานกลาง	$r = .30 - .49$
ความสัมพันธ์มาก	$r = .50 - 1.0$

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลลักษณะทางประชากรอันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ช่องทางเปิดรับข่าวสารผ่าน social media และความถี่ในการเข้ารับข่าวสารผ่าน social media ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนี้ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

ตารางที่ 1

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	61	44.20
หญิง	77	55.80
รวม	138	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการศึกษาข้อมูลจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 55.80 และเพศชายจำนวน 61 คนคิดเป็นร้อยละ 44.20

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร จำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูล

ตารางที่ 2

พฤติกรรม的开รับข้อมูล (Information Receptivity)	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล	อันดับ
1.ท่านมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจ การเงิน การธนาคาร จากความสนใจส่วนตัวของท่านเอง	4.46	0.64	สนใจมาก	1
2.ท่านมีความสนใจศึกษาระบบเศรษฐกิจ การเงิน การธนาคารเนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับการทำงานของท่าน	4.29	0.75	สนใจมาก	6
3.ท่านมีความสนใจศึกษาระบบเศรษฐกิจ การเงิน การธนาคารสำหรับใช้เป็นหัวข้อในการสนทนากับผู้อื่น	4.38	0.69	สนใจมาก	3
4.ท่านสนใจการนำเสนอข้อมูลระบบเศรษฐกิจ การเงิน การธนาคาร ผ่านช่องทาง Social Media ของธนาคารแห่งประเทศไทย	4.37	0.65	สนใจมาก	4
5.ท่านสนใจรูปแบบการนำเสนอใน Social Media ของธนาคารแห่งประเทศไทย	4.44	0.72	สนใจมาก	2
6.ท่านสนใจเนื้อหาข่าวสารในการนำเสนอผ่าน Social Media ของธนาคารแห่งประเทศไทย	4.33	0.72	สนใจมาก	5
รวม	4.38	0.50	สนใจมาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า พฤติกรรม的开รับข้อมูลภาพรวม อยู่ในระดับสนใจมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สนใจศึกษาเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจ การเงิน การธนาคาร จากความสนใจส่วนตัวของท่านเอง อยู่ในระดับสนใจมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.64) รองลงมา คือ สนใจรูปแบบการนำเสนอใน Social Media ของธนาคารแห่งประเทศไทย อยู่ในระดับสนใจมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.72) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสนใจศึกษาระบบเศรษฐกิจ การเงิน การธนาคารเนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับการทำงานของท่าน อยู่ในระดับสนใจมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.75)

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับสิ่งจูงใจในการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อ จำแนกตามผลประโยชน์ทางอุดมคติ

ตารางที่ 3

ผลประโยชน์ทางอุดมคติ (Ideal benefaction)	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล	อันดับ
ท่านพึงพอใจในเนื้อหาข่าวสารของธนาคารแห่งประเทศไทยเนื่องจากเป็นประโยชน์ต่อท่านในการแนะนำผู้อื่น	4.56	0.64	พึงพอใจมากที่สุด	1
ท่านพึงพอใจในมาตรการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทย เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับการทำงานของท่าน	4.32	0.72	พึงพอใจมาก	5

ท่านพึงพอใจที่ในการกำหนด ดอกเบี้ย จาก การประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย	4.40	0.69	พึงพอใจมาก	2
ท่านพึงพอใจในรูปแบบการนำเสนอ และ เนื้อหา เนื่องจากสามารถเข้าใจได้ง่าย	4.30	0.66	พึงพอใจมาก	6
ท่านพึงพอใจในการศึกษาข่าวเศรษฐกิจ การเงิน การธนาคาร เพื่อการลงทุนในตลาด หลักทรัพย์	4.40	0.76	พึงพอใจมาก	3
ท่านพึงพอใจในมาตรการในการช่วยเหลือของ ธนาคารแห่งประเทศไทยในช่วยเหลือ เพราะ สามารถช่วยท่านได้จริง	4.33	0.73	พึงพอใจมาก	4
รวม	4.38	0.50	พึงพอใจมาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า สิ่งจูงใจที่เป็นผลประโยชน์ทางอุดมคติ ภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พึงพอใจในเนื้อหาข่าวสาร
ของธนาคารแห่งประเทศไทยเนื่องจากเป็นประโยชน์ต่อท่านในการแนะนำผู้อื่น อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด
($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.64) รองลงมา คือ พึงพอใจที่ในการกำหนด ดอกเบี้ย จากการประกาศของธนาคารแห่ง
ประเทศไทย อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.69) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ พึงพอใจใน
รูปแบบการนำเสนอ และเนื้อหา เนื่องจากสามารถเข้าใจได้ง่าย อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. =
0.66) : ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับสิ่งจูงใจในการเปิดรับ
ข่าวสารผ่านสื่อ จำแนกตามผลประโยชน์ทางสังคม

ตารางที่ 4

ผลประโยชน์ทางสังคม (Association attractiveness)	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล	อันดับ
มาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่ง ประเทศไทย มีประโยชน์ต่อการทำงานของ ท่านด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน	4.45	0.71	พึงพอใจมาก	2
มาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่ง ประเทศไทย มีประโยชน์ช่วยครอบครัวของ ท่านในเรื่องหลักประกันทางการเงิน	4.39	0.66	พึงพอใจมาก	5
ท่านพึงพอใจในเนื้อหาข่าวสารเนื่องจากมี ความเกี่ยวข้องกับองค์ของของท่านในการ ดำเนินธุรกิจ	4.41	0.69	พึงพอใจมาก	3
ท่านพึงพอใจต่อข้อมูลทางเศรษฐกิจจากการ นำเสนอของธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อใช้ ประกอบข้อมูลการลงทุนในของบริษัท	4.41	0.70	พึงพอใจมาก	4

ท่านพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสาร เพื่อการวางแผนทางการเงินของครอบครัวท่าน	4.51	0.68	พึงพอใจมากที่สุด	1
รวม	4.43	0.52	พึงพอใจมาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า สิ่งจูงใจที่เป็นผลประโยชน์ทางสังคม ภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารเพื่อการวางแผนทางการเงินของครอบครัวท่าน อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.68) รองลงมา คือ มาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทยมีประโยชน์ต่อการทำงานของ ท่านด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.71) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทย มีประโยชน์ช่วยครอบครัวของท่านในเรื่องหลักประกันทางการเงิน อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.66)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ต่อมาตรการในการช่วยเหลือ ของธนาคารแห่งประเทศไทยและสิ่งจูงใจในการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ต่อมาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ภาพรวม อยู่ในระดับที่สนใจ ด้านพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูล อยู่ในระดับสนใจมาก การแสวงหาข้อมูล ภาพรวมอยู่ในระดับสนใจมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สนใจในมาตรการในการช่วยเหลือ ของธนาคารแห่งประเทศไทย เพราะต้องการรับความช่วยเหลือ อยู่ในระดับสนใจมาก รองลงมา คือ สนใจเปิดรับข่าวสารเศรษฐกิจ เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลผลเศรษฐกิจที่เป็นประโยชน์ต่อธุรกิจของท่านอยู่ในระดับสนใจมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สนใจเปิดรับข่าวสารเนื่องจากท่านเป็นผู้ที่ทำงานด้านการเงิน การธนาคาร อยู่ในระดับสนใจมาก สิ่งจูงใจที่เป็นผลประโยชน์ทางอุดมคติ ภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากสิ่งจูงใจที่เป็นผลประโยชน์ทางสังคม ภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากสอดคล้องกับงานวิจัยของพรนภา กุลวานิช (2552) ที่พบว่า ใช้บริการหนังสือพิมพ์ออนไลน์ไทยมากที่สุด และมีการเปิดเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีพฤติกรรมการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ไทยมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการเปิดรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ไทยในเชิงบวกและเป็นไปตามข้อสมมุติฐานในเชิงบวกงานวิจัย

2. ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ต่อมาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทยกับสิ่งจูงใจในการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ต่อมาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่า ความสัมพันธ์กันด้านผลประโยชน์ทางสังคมมีความสัมพันธ์กับด้านผลประโยชน์ทางอุดมคติ ด้านพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลมีความสัมพันธ์กับด้านการแสวงหาข้อมูล ด้านพฤติกรรมการเปิดรับประสบการณ์มีความสัมพันธ์กับด้านพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูล ด้านผลประโยชน์ทางอุดมคติมีความสัมพันธ์กับด้านพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูล ด้านผลประโยชน์ทางอุดมคติมีความสัมพันธ์กับด้านการแสวงหาข้อมูล ด้านพฤติกรรมการเปิดรับประสบการณ์มีความสัมพันธ์กับด้านการแสวงหาข้อมูล ด้านผลประโยชน์ทางสังคมมีความสัมพันธ์กับด้านพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูล และด้านผลประโยชน์ทางสังคมมีความสัมพันธ์กับด้านพฤติกรรมการเปิดรับประสบการณ์

สอดคล้องกับงานวิจัยของจิรัชญา ค่ายไส (2562: 68-69) เรื่องทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ชมละครบนแอปพลิเคชัน LINE TV ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า ผู้ชมละครบนแอปพลิเคชัน LINE TV ในเขตกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็นว่า LINE TV เป็นแพลตฟอร์มที่มีการจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาที่ดี และสามารถเลือกใช้งานได้อย่างสะดวก ในเนื้อหาของละครที่มีความหลากหลาย และตรงต่อความต้องการของผู้บริโภค และ LINE TV เป็นแพลตฟอร์มที่สามารถใช้งานได้ง่าย สามารถรับชมได้ผ่าน Smart Phone หรือ Notebook ก็ได้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ส่วนใหญ่เลือกรับชมประเภทละครโทรทัศน์และรับชมผ่านช่องทาง Smart Phone เป็นหลัก ผู้ชมละครมีทัศนคติด้านเนื้อหาละครอยู่ในระดับมาก ได้แก่ เนื้อหาประเภทละครโทรทัศน์เนื้อหาประเภทละครชุด/ซีรีส์เนื้อหาประเภทเจาะจง (ขายรักขาย) และเนื้อหาบางชนิดที่มีเฉพาะ LINE TV เท่านั้น (Original Content) ส่วนด้านแพลตฟอร์มผู้ชมละครส่วนใหญ่มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง ได้ข้อสรุปว่า LINE TV เป็นแพลตฟอร์มที่สามารถรับชมได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ได้รับความนิยมและมีผู้ใช้จำนวนมาก รับชมเวลาใดก็ได้

สมมติฐานข้อที่ 1 ลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ต่อมาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทยแตกต่างกัน จากการศึกษา พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีค่านิยมที่ชอบเปิดรับข่าวสารทางการเงินและการธนาคาร และวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับนโยบายหรือมาตรการต่าง ๆ ของธนาคารแห่งประเทศไทย ที่สอดคล้องกับแนวคิด Schiffman & Kanuk (2007: 118-119) ที่กล่าวว่า ขั้นตอนปัจจัยนำเข้า (Input Stage) คือ ขั้นที่ปัจจัยภายนอกมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจหรือพฤติกรรมของผู้บริโภค ปัจจัยภายนอกดังกล่าว ได้แก่ การดำเนินการขององค์การธุรกิจ และปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ขั้นตอนกระบวนการ (Process Stage) ขั้นที่แสดงถึงกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภค โดยปัจจัยด้านจิตวิทยาซึ่งได้แก่ การรับรู้ การเรียนรู้ ความต้องการและแรงจูงใจ บุคลิกภาพ ทัศนคติ ค่านิยมและวิถีชีวิตของผู้บริโภคที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค สอดคล้องกับทฤษฎีการเปิดรับข่าวสาร Klepper (1960: 77-86) ที่ว่าด้วยการเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งสารต่าง ๆ ตามความสนใจเพื่อสนองต่อความต้องการของตนเอง รวมถึง การเลือกสนใจข่าวสารที่สอดคล้องกับทัศนคติของตนเอง ที่เป็นเช่นนี้เพราะการส่งเสริมการกระจายเสียงให้เกิดความชัดเจนและการใช้เพื่อการส่งเสริมการใช้สื่อเพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดความเหมาะสม

สมมติฐานข้อที่ 2 ลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน มีสิ่งจูงใจในการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ต่อมาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทยแตกต่างกัน จากการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศ อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีสิ่งจูงใจในการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ต่อมาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทยไม่แตกต่างกัน แต่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีสิ่งจูงใจในการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ต่อมาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทยแตกต่างกัน ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีเพศ อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่สัมพันธ์กับสิ่งจูงใจในการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ต่อมาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทย แสดงว่า สิ่งจูงใจในการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ไม่เกี่ยวข้องกับเพศ อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ย แต่มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา คือ ผู้มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีสิ่งจูงใจในการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ต่อมาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทยมากกว่าผู้มีการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ควบคู่กันไปกับงานวิจัยของ กันทลัส ทองบุญมา (2565: 49-59) เรื่อง ทัศนคติที่มีต่อคุณลักษณะนวัตกรรมกับการยอมรับนวัตกรรมเทคโนโลยีความจริงเสริมใน

สื่อสิ่งพิมพ์ของประชาชนเจนเอเรชั่นวาย โดยประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ คลองบางขุนเทียนแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ทักษะต่อคุณลักษณะของนวัตกรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการยอมรับนวัตกรรมเทคโนโลยีความจริงเสริมในสื่อสิ่งพิมพ์ และพบว่า ทักษะด้านความไม่ยุ่งยากซับซ้อนในการใช้งาน ด้านความสามารถในการทดลองใช้ และด้านความสอดคล้องกับการปฏิบัติมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการยอมรับนวัตกรรมเทคโนโลยีความจริงเสริมในสื่อสิ่งพิมพ์ของประชาชนเจนเอเรชั่นวาย

สมมติฐานข้อที่ 3 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ต่อมาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับสิ่งจูงใจในการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ต่อมาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทย จากการศึกษา พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์กันเรียงความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของพรนภา กุลวานิช (2552: 73-74) ที่พบว่า ใช้บริการหนังสือพิมพ์ออนไลน์ไทยมากที่สุด และมีการเปิดเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากที่สุด งานวิจัยของจิรัชญา ค่ายไส (2562: 1-8) เรื่อง ทักษะและพฤติกรรมของผู้ชมละครบนแอปพลิเคชัน LINE TV ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า ผู้ชมละครบนแอปพลิเคชัน LINE TV ในเขตกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็นว่า LINE TV เป็นแพลตฟอร์มที่มีการจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาที่ดี และสามารถเลือกใช้งานได้อย่างสะดวก ในเนื้อหาของละครที่มีความหลากหลาย และตรงต่อความต้องการของผู้บริโภค และ LINE TV เป็นแพลตฟอร์มที่สามารถใช้งานได้ง่าย สามารถรับชมได้ผ่าน Smart Phone หรือ Notebook ก็ได้ ซึ่งตอบโจทย์การใช้งานของกลุ่มคนในยุคปัจจุบันได้เป็นอย่างดี และยังเป็นแพลตฟอร์มที่ได้รับความนิยมสูง จึงมีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับชมเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรภรณ์ เมธาจิระเวช (2564: 32-37) ที่พบว่า ด้านการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดีย เพราะเป็นแหล่งข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็ว ที่เป็นเช่นนี้เพราะข่าวสารเกี่ยวกับข้อห้ามก่อนไปเลือกตั้ง ซึ่งอาจเคยมีประสบการณ์ความผิดพลาดในด้านการเลือกตั้งและส่งผลกระทบต่อตนเองในระยะยาว รวมไปถึงเมื่อใกล้วันเลือกตั้งสื่อมวลชนต่าง ๆ มักจะนำเสนอเน้นย้ำข้อห้ามจึงทำให้ผู้รับสารจดจำได้มากยิ่งขึ้นไปอีก

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

การเข้าใจถึงลักษณะของประชากรที่เปิดรับสื่อสังคมอาจมีความแตกต่างกันถือเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับการเข้าใจถึงระดับการศึกษาและความสัมพันธ์ที่สร้างแรงจูงใจ

1. การแสวงหาข้อมูล จากข้อค้นพบว่า สนใจเปิดรับข่าวสารเนื่องจากท่านเป็นผู้ที่ทำงานด้านการเงิน การธนาคาร ดังนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยควรมีการลิงค์ข้อมูลไปยังกลุ่มคนที่ทำงานด้านการเงิน การธนาคารให้ได้มากที่สุด เช่น การสร้างกลุ่มของคนทำงานด้านนี้ใน social media

2. พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูล จากข้อค้นพบว่า สนใจศึกษาระบบเศรษฐกิจ การเงิน การธนาคารเนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับการทำงาน ดังนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทย ควรสื่อสารข่าวสารด้านเศรษฐกิจ การเงิน การธนาคารที่เป็นประโยชน์และมีความรวดเร็วในการส่งข่าวสารให้มากขึ้น

3. พฤติกรรมการเปิดรับประสบการณ์ จากข้อค้นพบว่า เป็นผู้ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การเงิน การธนาคาร ดังนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทย ควรประชาสัมพันธ์และชักชวนให้กลุ่มรับข่าวสารโดยกด follow ใน social media ให้มากที่สุด

4. ผลประโยชน์ทางอุดมคติ จากข้อค้นพบว่า ฟังพอใจในรูปแบบการนำเสนอ และเนื้อหา เนื่องจากสามารถเข้าใจได้ง่าย ดังนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยควรทำรูปแบบการนำเสนอเป็น Infographic และสื่อสารเนื้อหาที่กระชับ เข้าใจง่าย ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

5. ผลประโยชน์ทางสังคม จากข้อค้นพบว่า มาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทย มีประโยชน์ช่วยครอบครัวของท่านในเรื่องหลักประกันทางการเงิน ดังนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทย ควรสื่อสารทางการเงิน การธนาคารที่เกี่ยวข้องกับหลักประกันทางการเงินเพื่อให้ประโยชน์ต่อผู้รับสารมากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การแสวงหาข้อมูล จากข้อค้นพบว่า สนใจเปิดรับข่าวสารเนื่องจากท่านเป็นผู้ที่ทำงานด้านการเงิน การธนาคาร ดังนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยควรมีการลิงค์ ข้อมูลไปยังกลุ่มคนที่ทำงานด้านการเงิน การธนาคารให้ได้มากที่สุด เช่น การสร้างกลุ่มของคนทำงานด้านนี้ใน social media

1.2 พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูล จากข้อค้นพบว่า สนใจศึกษาระบบเศรษฐกิจ การเงิน การธนาคารเนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับการทำงาน ดังนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทย ควรสื่อสารข่าวสารด้านเศรษฐกิจ การเงิน การธนาคารที่เป็นประโยชน์และมีความรวดเร็วในการส่งข่าวสารให้มากขึ้น

1.3 พฤติกรรมการเปิดรับประสบการณ์ จากข้อค้นพบว่า เป็นผู้ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การเงิน การธนาคาร ดังนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทย ควรประชาสัมพันธ์และชักชวนให้กลุ่มรับข่าวสารโดยกด follow ใน social media ให้มากที่สุด

1.4 ผลประโยชน์ทางอุดมคติ จากข้อค้นพบว่า ฟังพอใจในรูปแบบการนำเสนอ และเนื้อหา เนื่องจากสามารถเข้าใจได้ง่าย ดังนั้นธนาคารแห่งประเทศไทยควรทำรูปแบบการนำเสนอเป็น Info-graphic และสื่อสารเนื้อหาที่กระชับ เข้าใจง่าย ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

1.5 ผลประโยชน์ทางสังคม จากข้อค้นพบว่า มาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทย มีประโยชน์ช่วยครอบครัวของท่านในเรื่องหลักประกันทางการเงิน ดังนั้นธนาคารแห่งประเทศไทย ควรสื่อสารทางการเงิน การธนาคารที่เกี่ยวข้องกับหลักประกันทางการเงินเพื่อให้ประโยชน์ต่อผู้รับสารมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ พบว่า ลักษณะทางประชากรด้านอายุ มีกลุ่มตัวอย่างช่วงอายุที่มากกว่า 50 ปี เป็นผู้ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้น้อยที่สุด เพราะเป็นกลุ่มที่ไม่ได้เปิดรับการสื่อสารผ่าน Social media เป็นหลักแบบกลุ่มอายุอื่น ๆ ดังนั้น ในการวิจัยในครั้งต่อไป ไม่ควรเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ ช่วงอายุที่มากกว่า 50 ปี เป็นกลุ่มตัวอย่าง และการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรศึกษากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในภูมิภาคด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ และทำให้ทราบถึงลักษณะทางประชากรในการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ต่อมาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทยโดยแยกภูมิภาคได้อย่างชัดเจน

2.2 การวิจัยเรื่องการศึกษากการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ต่อมาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทยต่อประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ในการศึกษารั้งต่อไปควรศึกษาในประเด็นด้านอื่นที่เป็นพันธกิจของธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารของธนาคารแห่งประเทศไทยให้มากขึ้น

2.3 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา การเปิดรับข่าวสารผ่าน social media ในการศึกษาครั้งต่อไป จึงควรศึกษาจากสื่อประเทศอื่น ๆ ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้สื่อสาร เพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบข้อมูลในแต่ละสื่อที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์กลยุทธ์ทางการสื่อสาร ซึ่งจะทำให้ทราบถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

2.4 การศึกษาในครั้งต่อไปควรมีการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการเปิดรับข่าวสารผ่าน social media จากธนาคารแห่งประเทศไทย ความคาดหวังของประชาชนต่อมาตรการในการช่วยเหลือของธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการสื่อสารและการออกมาตรการช่วยเหลือประชาชนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.5 ควรศึกษาด้วยเครื่องมืออื่น ๆ เช่น แบบสอบถาม แบบสังเกต เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กันทลัส ทองบุญมา. (2565). “ทัศนคติที่มีต่อคุณลักษณะนวัตกรรมกับการยอมรับนวัตกรรมเทคโนโลยีความจริงเสริมในสื่อสิ่งพิมพ์ของประชาชนเจนเอเรชั่นวาย”. *วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์*. 26(1): 49-59
- จิรัชญา ค่ายใส. (2562). *ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ชมละครบนแอปพลิเคชัน LINE TV ในเขตกรุงเทพมหานคร*. นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พัชรภรณ์ เมธาจิรวะ. (2564). *การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออกมาเลือกตั้งของผู้มีสิทธิในเขตกรุงเทพมหานคร*. นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พรนภา กุลวานิช. (2552). *พฤติกรรมการเปิดรับและความพึงพอใจของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ในไทยในเขตกรุงเทพมหานคร*. นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- Gooch, J. W. (2011). Pearson's product-moment correlation coefficient. *Encyclopedic Dictionary of Polymers*, 991.
- Kaplan, A. M., & Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media. *Business horizons*. 53(1): 59-68.
- Klepper, D. (1960). Room acoustics and sound system design. *IRE transactions on audio*. (3): 77-86.
- Mahamud, T., & Suttikan, M. (2020). Modern Artificial Intelligence in Human resource management in an organization. *RMUTT Global Business and Economics Review*. 15(1): 75-89.
- Schiffman L, & Kanuk L. (2007). *Consumer Behavior*. (9th ed). New Jersey: Prentice Hall.
- Tanphan, I., Pongsamran, S., Saounpong, R., Visitnitikija, C., Yeesoontes, W., & Mahamud, T. (2022). Lessons from Entrepreneurs Covid-19 Affecting in Resource Work in Business Digital Approach. *Journal of Positive School Psychology*. 6182-6191.
- Ulrich, K. T., & Pearson, S. (1998). Assessing the importance of design through product archaeology. *Management Science*. 44(3): 352-369.

การนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

The Policy Implementation of Medical Cannabis Development in Community Enterprises

พิทยา สุนทรประเวศ¹
Pittayas Sunthonprawet

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพจำนวน 20 คน และกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ จำนวน 397 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาสร้างข้อสรุป ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์จำแนกพหุ (MCA)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย การสื่อสารองค์การ โครงสร้างระบบราชการ ทัศนคติของหน่วยงานและผู้ปฏิบัติงาน และบริบททางสังคมและเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 3) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน คือ รัฐบาลมีนโยบายที่มีความชัดเจนในการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยกัญชาไม่เป็นยาเสพติด หน่วยงานมีการบูรณาการภารกิจ รัฐบาลควรส่งเสริม สื่อสารความรู้ทางวิชาการให้ประชาชนได้รับทราบเข้าใจในการใช้กัญชาทางการแพทย์ องค์ความรู้ในการเพาะปลูก เป็นต้น

คำสำคัญ (Keywords) : นโยบาย; กัญชา; วิสาหกิจชุมชน

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the policy implementation of medical cannabis development in community enterprises, 2) to study the factors affecting the success of policy implementation of medical cannabis development in community enterprises. and 3) The recommendation to development the policy implementation of medical cannabis in community enterprises. It was a mixed method research: a qualitative sample of 20 people; and 397 quantitative samples. The research instruments were a in-depth interview and questionnaire. The content analysis was used for a summary; the data were

Received: 2022-09-15 Revised: 2022-10-02 Accepted: 2022-10-03

¹ อาจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ Lecture.,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University NakhonSawan Campus. E-mail: Pittayas@hotmail.com

analyzed through percentage, frequency, mean, standard deviation, and multiple classification analysis (MCA). The results showed that 1) the policy implementation of medical cannabis development in community enterprises was at high level; and 2) the factors affecting the success of policy implementation of medical cannabis development in community enterprises were the policy objectives, organizational communication, bureaucratic structure, attitudes of agencies and staff, and socioeconomic contexts. These factors had a significant difference at the 0.05 level. and 3) The recommendation to development the policy implementation of medical cannabis in community enterprises is the government should have a clear policy to amend the legal marijuana as non-narcotic. The agency has integrated roles and duties. The government promotes communications of research-based knowledge with people: medical cannabis use, cultivation, and etc.

Keywords: policy; medical cannabis; community enterprises

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันนโยบายและการบริหารจัดการของรัฐบาล ได้เปิดโอกาสให้เกษตรกร ภาคประชาชน วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ ภาคเอกชน หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษาสามารถขออนุญาตปลูกกัญชง เพื่อการแพทย์ ศึกษาวิจัย เชิงพาณิชย์ โดยนำส่วนประกอบต่างๆ ของกัญชงมาสกัดแปรรูปเป็นยาผลิตภัณฑ์สุขภาพ อาหารเครื่องดื่ม เครื่องสำอาง หรือผลิตภัณฑ์สมุนไพร ทั้งนี้ตามขั้นตอนของกระทรวงสาธารณสุข กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ หน่วยงานภาครัฐภาคเอกชนต้องยื่นคำขอ/เอกสารคำร้องขอใบอนุญาตผลิตภัณฑ์กัญชง ณ กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข หรือกรณีพื้นที่ต่างจังหวัดยื่นเอกสารเอกสารคำร้องขอใบอนุญาตผลิตภัณฑ์กัญชง ณ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในเขตจังหวัด เพื่อขออนุญาตจากคณะกรรมการจัดหัด และคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษอนุมัติพิจารณาออกใบอนุญาตผลิตภัณฑ์กัญชงและใบอนุญาตนำเข้ากัญชง (ประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 พ.ศ. 2563) ทั้งนี้เชื่อว่าพืชกัญชงกัญชาสามารถส่งเสริมให้เกิดเกษตรอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้จำนวนมากให้กับเศรษฐกิจระดับชุมชน มูลค่าทางเศรษฐกิจระดับประเทศจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพการรักษาพยาบาลของผู้ป่วยจากกัญชงกัญชาทางการแพทย์ได้อย่างทั่วถึงเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับแต่บางประเทศ กฎหมายอนุญาตให้ใช้กัญชาได้อย่างถูกกฎหมายทั้งทางการแพทย์หรือเพื่อความบันเทิง เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น ฟิร์พจน์ ปิ่นทองดี (2561: 1182)

แต่สิ่งที่ต้องพิจารณาและพิจารณาจากนโยบายแห่งรัฐสำหรับการใช้กัญชงกัญชาทางการแพทย์ คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุดต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภาคสังคม ภาครัฐ และภาคประชาชน รัฐมีแนวทางการบริหารจัดการธุรกิจผลิตภัณฑ์จากกัญชงกัญชาอย่างไร เนื่องจากกรอบแนวคิดเดิมของสังคมยังมีทัศนคติในเชิงลบเกี่ยวกับกัญชงกัญชาว่าเป็นสิ่งเสพติด หากปราศจากการควบคุมป้องกันที่รัดกุมรอบคอบอาจนำไปสู่ปัญหาเสพติดแพร่ระบาดในกลุ่มเยาวชนที่ใช้กัญชงกัญชาในเชิงันทนาการสำราญใจอันนำไปสู่ปัญหาทางสังคมเสมือนกับยาเสพติดประเภทอื่นๆ ด้วยเหตุนี้ จึงมีความเป็นอยู่อย่างยิ่งในการศึกษาแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ หรือภาคประชาชนสำหรับการปลูกกัญชา ให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลในการปลูกกัญชาภายใต้กรอบกฎหมาย และส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมเกษตร

อย่างเป็นระบบ ยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกัญชาเพื่อการแพทย์ และป้องกันดูแลไม่ให้เกิดการปลูก
กัญชาเกิดปัญหาภัยสุขภาพอันตรายหรือใช้สันหนาทิศานอื่นๆ ที่ไม่ใช่ทางการแพทย์

ดังนั้น วิจัยเรื่องการนำนโยบายการพัฒนาักัญชาทางการแพทย์ไปปฏิบัติในวิสาหกิจชุมชนถือเป็นการ
สร้างองค์ความรู้ที่สำคัญสำหรับภาคเกษตรกรภาคประชาชนที่สนใจสำหรับการปลูกักัญชา และที่สำคัญ
วิจัยดังกล่าวยังมุ่งศึกษาแนวทางการป้องกันไม่ให้เกิดการเพาะปลูกักัญชาเชิงพาณิชย์เพื่อนันทนาการอื่นๆ ที่
ไม่ใช่ทางด้านการแพทย์และการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการนำนโยบายการพัฒนาักัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนาักัญชาทางการแพทย์ไปสู่
การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการนำนโยบายการพัฒนาักัญชาทางการแพทย์ไปสู่
การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ทั้งการวิจัยเชิง
คุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณมา Quantitative Research สนับสนุนผล
การศึกษาเชิงคุณภาพ

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ ปัจจัยของนโยบาย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของนโยบาย การ
สื่อสารองค์การ โครงสร้างระบบราชการ ทัศนคติของหน่วยงานและผู้ปฏิบัติงาน และบริบททางสังคมและ
เศรษฐกิจ และตัวแปรตามของการวิจัย คือ ผลการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ ผลผลิต ผลลัพธ์ และ
ผลกระทบ

1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในเชิงคุณภาพ
ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คือ บุคคลที่มีส่วนได้เสียที่
เกี่ยวข้องเช่น วิสาหกิจชุมชนในเขตภาคเหนือ จังหวัดลำปาง วิสาหกิจชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดนครพนม จังหวัดมหาสารคาม นักวิชาการจากกระทรวง
สาธารณสุข กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และสภาเกษตรกรแห่งชาติ จำนวน 20 คน เลือก
กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ส่วนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อสนับสนุน
การศึกษาเชิงคุณภาพ ได้แก่ บุคลากรเจ้าหน้าที่ในวิสาหกิจชุมชนที่ปลูกักัญชา นักวิชาการ และผู้มีใบอนุญาต
ปลูกักัญชาเชิงกัญชา โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน
เชิงปริมาณสิ้น 397 ตัวอย่าง ตามตารางสูตรของทาร์ ยามาเน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนในเขตภาคเหนือ จังหวัดลำปาง วิสาหกิจชุมชนใน
เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดนครพนม จังหวัดมหาสารคาม

และนักวิชาการจากกระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และสภาเกษตรกรแห่งชาติ

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาตั้งแต่ เดือนมกราคม-ธันวาคม พ.ศ. 2564

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการใช้วิจัยเชิงคุณภาพ 1) การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) จากหนังสือ ตำรา วารสาร บทความ วิทยานิพนธ์ เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ พระราชบัญญัติ ประกาศกระทรวงแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เครื่องมือในการใช้วิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire Form) เป็นแบบปลายปิด (Closed End Question) แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเอกสาร เพื่อกำหนดกรอบแนวทางศึกษาวิจัยการนำนโยบายการพัฒนาสุขภาพทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จากนั้นดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 ตัวอย่างแบบเจาะจง พร้อมทั้งดำเนินการเก็บแบบสอบถามจากบุคลากรเจ้าหน้าที่ในวิสาหกิจชุมชนปลูกัญชา นักวิชาการ และผู้มีใบอนุญาตปลูกกัญชงกัญชา จำนวน 397 ตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้เหตุผลตามหลักตรรกะ วิเคราะห์เชิงเนื้อหา สร้างข้อสรุป (Generalization) เกี่ยวกับการนำนโยบายการพัฒนาสุขภาพทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การวิเคราะห์เชิงปริมาณได้ใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้การวิเคราะห์จำแนกหมู่ (Multiple Classification Analysis : MCA)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การนำนโยบายการพัฒนาสุขภาพทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า การนำนโยบายการพัฒนาสุขภาพทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนั้น นโยบายการพัฒนาสุขภาพทางการแพทย์มีความเหมาะสมกับสังคมไทย เนื่องจากปัญหาทางการแพทย์สำหรับสังคมไทยมีการใช้ในวิถีชีวิตเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านตั้งแต่สมัยอดีตใช้ในตำรับยาสมุนไพร แต่ด้วยกฎหมายแห่งรัฐว่าด้วยเรื่องกัญชาหรือพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 กำหนดไว้ชัดเจนว่า กัญชา เป็นยาเสพติด ในปี พ.ศ. 2562 รัฐบาลของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 ได้แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย เพื่อเปิดโอกาสให้มีการอนุญาตให้ประชาชนใช้กัญชา กัญชงหรือพืชกระท่อม เพื่อประโยชน์ในการรักษาโรคและประโยชน์ในทางการแพทย์ได้ เพื่อสร้างความมั่นคงทางด้านยาของประเทศ ซึ่งวัตถุประสงค์ของนโยบายการพัฒนาสุขภาพทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความชัดเจนเหมาะสมกับสังคม และความพร้อมของประชาชนที่ต้องการใช้กัญชาทางการแพทย์สำหรับรักษาร่วมกับการแพทย์แผนปัจจุบัน แต่ประเด็นสำคัญ คือ กฎหมายที่เกี่ยวข้องการขออนุญาตเพาะปลูกมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาก หลายขั้นตอน เอกสารสัญญาที่มีความยุ่งยาก ทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติยังไม่มีความชัดเจนเหมาะสมในทางปฏิบัติระดับภาคประชาชน กลุ่มวิสาหกิจหากต้องการปฏิบัติตามนโยบายการพัฒนาสุขภาพ

ทางการแพทย์ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความยุ่งยากในด้านเอกสาร การดำเนินการร่วมกับสถาบันการศึกษา หรือหนังสือรับรองต่างๆ

เมื่อพิจารณามิติของการสื่อสารนโยบายพัฒนากฎาของรัฐบาลยังไม่มีประสิทธิผลที่ความชัดเจน และเพียงพอในการสื่อสารข้อมูล นโยบาย คู่มือแนวนโยบายในกระบวนการปฏิบัติที่ชัดเจนและบูรณาการ ร่วมกันกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีเข้าใจต่อนโยบาย แนวทางกระบวนการปฏิบัติงานไม่ สอดคล้องสมบูรณ์เพียงพอหรือสัมพันธ์กับสาระสำคัญของกฎหมายหรือนโยบายกฏาทางการแพทย์ทำให้การ นำนโยบายการพัฒนากฎาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความยุ่งยากซับซ้อนล่าช้า ส่งผลการยกระดับการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจประชาชนให้ได้ประโยชน์จากการนำนโยบายพัฒนากฎาทาง การแพทย์ไปปฏิบัติ ทั้งนี้การประชาสัมพันธ์ในเชิงนโยบายพัฒนากฎาทางการแพทย์เป็นสิ่งที่รัฐต้อง ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ทางวิชาการกับประชาชนผู้สนใจปลูก หรือ ประชาสัมพันธ์เชิงการตลาด ช่องทางจำหน่ายหรือรับบริการกฏาทางการแพทย์ให้เหมาะสมต่อเนื่อง

เช่นเดียวกับระบบราชการ หน่วยงานที่รับผิดชอบนโยบายพัฒนากฎาเพื่อการแพทย์มีระบบ กลไก การบริหารราชการที่มีศักยภาพ ชัดความสามารถในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม แต่ทว่าปัจจุบัน ด้วยระเบียบ ข้อบังคับทาง กฎหมายของแต่ละหน่วยงาน พร้อมทั้งมีการกิจ อำนาจหน้าที่ต่างกันไม่สอดคล้อง สัมพันธ์กันในมิติเชิงกฎหมายของแต่ละหน่วยงาน ขาดเอกภาพการบูรณาการเชิงนโยบาย กฎหมาย หรือ แผนงานร่วมกัน ความชัดเจนของแนวนโยบายในแนวทางปฏิบัติ การสนองตอบปัญหาในการนำนโยบายไป ปฏิบัติ ประสิทธิภาพประสิทธิผลในการนำนโยบายการพัฒนากฎาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนยังไม่ทั่วถึงทั่วประเทศ หรือส่งเสริมให้เป็นพืชเกษตรอุตสาหกรรมให้เป็นรูปธรรมได้ทุกภูมิภาค ของประเทศ เช่นเดียวกับหน่วยงานภาครัฐ เจ้าหน้าที่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับนโยบายพัฒนากฎามีทัศนคติที่ดี มีความรู้ ความเข้าใจและความเต็มใจ เหมาะสมกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ เนื่องจากเห็นว่ากฏาเป็นพืช สมุนไพรใช้สำหรับตำรับยาพื้นบ้าน ใช้ประกอบอาหารเพื่อสุขภาพอาหาร และใช้รักษาอาการป่วยของกลุ่ม โรคที่ไม่สามารถรักษาได้เช่น มะเร็ง ทำให้ทัศนคติของบุคลากรมีทิศทางเดียวกันการนำนโยบายกฏาทาง การแพทย์ไปปฏิบัติงาน แต่ในเชิงข้อกฎหมายขององค์กรเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการส่งเสริมให้ภาควิสาหกิจ ชุมชนปลูกกฏาทางการแพทย์และเป็นพืชเศรษฐกิจของเกษตรกร

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาบริบททางสังคมและเศรษฐกิจส่งผลต่อนโยบายพัฒนาธุรกิจกฏาอย่างยิ่ง โดยเฉพาะมิติทางสังคมทางการแพทย์ และเศรษฐกิจในด้านพืชเศรษฐกิจของกลุ่มเกษตรกร เนื่องจากกฏา หรือผลิตภัณฑ์จากกฏาเป็นสิ่งที่กลุ่มผู้ป่วยมีความต้องการใช้สำหรับแพทย์แบบทางเลือกของกลุ่มผู้ป่วยบางโรค หรือรักษาเฉพาะลักษณะบางอาการป่วยที่ผู้ป่วยต้องการใช้รักษาภายใต้การกำกับดูแลของแพทย์ นอกจากนี้ จากปริมาณความต้องการใช้กฏาทางการแพทย์ สำหรับใช้เป็นยาสมุนไพร หรือส่วนผสมของอาหารทำให้ ราคาความต้องการกฏามีมากขึ้น ราคาสำหรับกฏาทางการแพทย์มีราคาหลักหมื่น แต่ราคาสำหรับบริโภค ทั่วไปก็มีราคาที่ประมาณหลักร้อยบาทต่อกิโลกรัม ถือว่ากฏาคงเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจกับ เกษตรกรสามารถสร้างรายได้เสริมให้กับเกษตรกรควบคู่กับการเพาะปลูกพืชไร่สวนพืชเศรษฐกิจหลักด้วยกันได้

หากพิจารณานโยบายพัฒนากฎาเพื่อการแพทย์สามารถดำเนินการทางด้านการแพทย์ได้จริงใน การรักษาดูแลกลุ่มผู้ป่วยบางกลุ่มให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการใช้กฏาทางการแพทย์ แม้ว่าในทาง วารสารวิชาการทางการแพทย์มีการเผยแพร่ตีพิมพ์บทความวิชาการด้านกฏาทางการแพทย์ค่อนข้างน้อย หรือยอมรับในระดับวิชาการทางการแพทย์น้อย แต่หากพิจารณาด้านความพึงพอใจหรือทัศนคติที่มีต่อกฎา

ทางการแพทย์หรือการใช้กัญชาในสังคมมีความต้องการ ความพึงพอใจสูง และในเชิงเศรษฐกิจมีปริมาณความต้องการซื้อ ความต้องการทางตลาดมาก ย่อมทำให้เกิดปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้นสามารถส่งเสริมสร้างรายได้ให้เกษตรกรอีกหนึ่งรูปแบบช่องทางสำหรับพืชทางเลือก หรือเกษตรอุตสาหกรรมทางการแพทย์

ทั้งนี้ ปัจจัยที่เป็นประโยชน์ต่อนโยบายพัฒนากัญชาเพื่อการแพทย์ในประเทศไทยคือ นโยบายแห่งรัฐ ความชัดเจนของรัฐบาลและการบริหารราชการของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องต้องมีความชัดเจนในกฎหมายว่าด้วยกัญชาไม่ใช่ว่าเสพติด และต้องปรับระเบียบข้อบังคับกฎหมายให้มีสอดคล้องเหมาะสมกับการพัฒนากัญชาเพื่อการแพทย์ รัฐบาลส่งเสริมความรู้ทางวิชาการนโยบายพัฒนากัญชาเพื่อการแพทย์ในประเทศไทยให้ประชาชนได้รับทราบเข้าใจในการใช้กัญชาทางการแพทย์ องค์ความรู้ในการเพาะปลูก เก็บรักษาและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์ในระดับท้องถิ่นชุมชน หรือรักษากลุ่มผู้ป่วยทางการแพทย์ที่ถูกต้องเหมาะสม และคุ้มครองภาคประชาชนกลุ่มรัฐวิสาหกิจมิให้กลุ่มทุนบริษัทใหญ่ผูกขาดธุรกิจกัญชาทางการแพทย์ ซึ่งการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ต้องมีนโยบายของรัฐที่ชัดเจน แกไขกฎหมายยาเสพติดเรื่องกัญชา ระเบียบของหน่วยงานให้สอดคล้องเหมาะสมกับการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในระดับภาคประชาชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือการรักษาทางการแพทย์ เช่น การออกใบอนุญาต การจำหน่ายระดับชุมชน การรักษาทางการแพทย์แผนปัจจุบันหรือแพทย์แผนทางเลือก ภูมิปัญญาชาวบ้าน สำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรพัฒนาการปลูกกัญชาทางการแพทย์แบบ Medical Grade เป็นต้น โดยประเทศไทยมีโอกาสเป็นศูนย์กลางของกัญชาทางการแพทย์ ด้านการรักษา หรือด้านการท่องเที่ยว เน้นกลยุทธ์สำคัญใช้กัญชาเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจ โปรโมชันต่างๆ เช่น สปา อาหาร ที่พัก หรือการรักษาแพทย์ทางเลือก เป็นต้น สำหรับสรรพคุณของกัญชาเป็นยาโบราณที่มีสัมผัสเมื่อบริโภคทำให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลายซึ่งเป็นองค์ความรู้ของรสนของยา 9 รส ตามความรู้ภูมิปัญญาแพทย์แผนของไทย ทั้งนี้ กัญชาทางการแพทย์สามารถช่วยให้อาการป่วยกลุ่มโรคเมเร็งบรรเทาอาการเจ็บปวด สามารถพักผ่อนนอนหลับ ร่างกายได้ฟื้นฟู ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นระหว่างการรักษา ดังนั้น หากพิจารณาจะเห็นได้ว่า กัญชาทางการแพทย์ต้องมีวิธีการสกัดหรือผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์ที่มีคุณภาพสำหรับให้ประชาชนที่ต้องการใช้ กัญชาทางการแพทย์เป็นทางเลือก กัญชาทางการแพทย์เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีอยู่ในสังคมไทยมานานแต่ด้วยกฎหมาย ระเบียบของรัฐบาลทำให้ภูมิปัญญาชาวบ้านถูกจำกัดพัฒนาความรู้

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า ในการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณจำนวน 397 ตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวม($\bar{X}$ = 3.59, S.D.=.589) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเห็นว่า บริบททางสังคมและเศรษฐกิจสามารถนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.81, S.D.=.685) รองลงมาคือ ทักษะคติของหน่วยงานและผู้ปฏิบัติงาน ($\bar{X}$ = 3.73, S.D.=.722) วัตถุประสงค์ของนโยบาย ($\bar{X}$ = 3.53, S.D.=.753) การสื่อสารองค์กร ($\bar{X}$ = 3.47, S.D.=.756) และสุดท้ายคือ โครงสร้างระบบราชการ($\bar{X}$ = 3.43, S.D.=.776) นำไปสู่การพัฒนา กัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตามนโยบายของรัฐบาล

ผลการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.00, S.D.=.716) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเห็นว่า นโยบายพัฒนากัญชาทางการแพทย์ทำให้ประชาชนใช้เพื่อสันทนาการมากกว่าการแพทย์ ($\bar{X}$ = 4.08, S.D.=.950) มากที่สุด รองลงมาคือ นโยบายพัฒนากัญชาทางการแพทย์สามารถใช้ทางการแพทย์ได้จริง ($\bar{X}$ = 4.05, S.D.=.925) ผลลัพธ์นโยบายพัฒนา

กัญชาทางการแพทย์ส่งผลดีต่อเกษตรอุตสาหกรรมและวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X} = 4.02, S.D.=.765$) และสุดท้ายคือ การดำเนินนโยบายพัฒนากัญชาทางการแพทย์สำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่รัฐมุ่งหวัง ($\bar{X} = 3.89, S.D.=.898$)

และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมากที่สุดคือ วัตถุประสงค์ของนโยบาย รองลงมาคือ การสื่อสารองค์การ โครงสร้างระบบราชการ ทักษะของหน่วยงานและผู้ปฏิบัติงาน และบริบททางสังคมและเศรษฐกิจ โดยมีอิทธิพลหรือความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคิดเป็นร้อยละ 58.4 (Multiple R=.584) และยังสามารถร่วมกันอธิบายตัวแปรการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้คิดเป็นร้อยละ 34.1 (Multiple R Square=.341)

3. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า ปัจจัยที่เป็นประโยชน์ต่อนโยบายพัฒนากัญชาเพื่อการแพทย์ในประเทศไทย คือนโยบายแห่งรัฐ ความชัดเจนของรัฐบาลและการบริหารราชการของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องต้องมีความชัดเจนในกฎหมายว่าด้วยกัญชาไม่ใช่ว่าเสพติด และต้องปรับระเบียบข้อบังคับกฎหมายให้มีสอดคล้องเหมาะสมกับการพัฒนากัญชาเพื่อการแพทย์ รัฐบาลส่งเสริมความรู้ทางวิชาการนโยบายพัฒนากัญชาเพื่อการแพทย์ในประเทศไทยให้ประชาชนได้รับทราบเข้าใจในการใช้กัญชาทางการแพทย์ องค์ความรู้ในการเพาะปลูก เก็บรักษาและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์ในระดับท้องถิ่นชุมชน หรือรักษากลุ่มผู้ป่วยทางการแพทย์ที่ถูกต้องเหมาะสม และคุ้มครองภาคประชาชนกลุ่มรัฐวิสาหกิจมิให้กลุ่มทุนบริษัทใหญ่ผูกขาดธุรกิจกัญชาทางการแพทย์ นอกจากนี้รัฐบาลต้องแก้ไขกฎหมายยาเสพติดเรื่องกัญชา ระเบียบของหน่วยงานให้สอดคล้องเหมาะสมกับการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในระดับภาคประชาชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือการรักษาทางการแพทย์ เช่น การออกใบอนุญาต การจำหน่ายระดับชุมชน การรักษาทางการแพทย์แผนปัจจุบันหรือแพทย์แผนทางเลือก ภูมิปัญญาชาวบ้าน สำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรพัฒนาการปลูกกัญชาทางการแพทย์แบบ Medical Grade เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. จากการศึกษาการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า ผลการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเห็นว่า นโยบายพัฒนากัญชาทางการแพทย์ทำให้ประชาชนใช้เพื่อสันติมากกว่าการแพทย์มากที่สุด รองลงมาคือ นโยบายพัฒนากัญชาทางการแพทย์สามารถใช้ทางการแพทย์ได้จริง ผลลัพธ์นโยบายพัฒนากัญชาทางการแพทย์ส่งผลดีต่อเกษตรอุตสาหกรรมและวิสาหกิจชุมชน และสุดท้ายคือ การดำเนินนโยบายพัฒนากัญชาทางการแพทย์สำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่รัฐมุ่งหวัง สะท้อนให้เห็นว่าการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติใช้สำหรับการสันติภาพ และการแพทย์ การแพทย์และเป็นต่อเกษตรกรหรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสอดคล้องกับการศึกษาของมานพ คณะโต และพูนรัตน์ ลียัตกุล (2563) จากการศึกษาวิจัยเรื่องรายงานการศึกษาผลกระทบจากกฎหมายกัญชาทางการแพทย์ในประเทศไทย ได้เสนอแนะผลการศึกษาไว้ว่า ผลจากการประกาศใช้กฎหมายกัญชาทางการแพทย์ทำให้มีผู้ใช้กัญชามากขึ้น ทั้งการใช้เพื่อรักษาโรค และการใช้เพื่อนันทนาการ ประชาชนคาดหวังรายได้ที่สูงจาก

การปลูกัญชาจำหน่าย มีความเชื่อผิดๆ เกี่ยวกับการรักษาโรค เจ้าหน้าที่สับสนขาดแนวปฏิบัติที่ชัดเจน มีกลุ่มบุคคลหาประโยชน์จากประชาชน รวมทั้ง มีผู้ได้รับพิษจากัญชาและสารสกัดเป็นจำนวนมาก ส่วนหนึ่งมีความรุนแรงและเสี่ยงต่อชีวิต จึงควรเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องกับประชาชนและอบรมแนวทางที่ชัดเจนต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ เช่นเดียวกับผลการศึกษาของฟิรพจน์ ปิ่นทองดี (2561: 1182) จากการศึกษาวิจัยัญชา:กฎหมายยาเสพติดอันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร โดยศึกษากฎหมายยาเสพติดอันเป็นอุปสรรคต่อกัญชาทางการแพทย์ ซึ่งได้ทำการศึกษาดังแต่รากฐานทางประวัติศาสตร์การใช้กัญชา จึงทำให้ทราบว่ามีมนุษย์รู้จักกัญชามานานกว่า 10,000 ปี และในประเทศไทยนั้น พบว่า มีการใช้กัญชาเป็นเครื่องประกอบอาหารและยารักษาโรคมายาวนาน ส่วนในต่างประเทศบางประเทศกัญชาถือเป็นสิ่งเสพติดผิดกฎหมาย เช่น ประเทศญี่ปุ่น อังกฤษ เป็นต้น แต่บางประเทศกฎหมายอนุญาตให้ใช้กัญชาได้อย่างถูกกฎหมายทั้งทางการแพทย์หรือเพื่อความบันเทิง เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น นอกจากนี้ ข้อมูลการทางการแพทย์ได้แสดงให้เห็นว่าสารจากกัญชาใช้ในการรักษาโรคให้ผลดีต่อผู้ที่มีความผิดปกติของเมตาโบลิซึม ผู้ป่วยเบาหวาน และโรคลำไส้อักเสบในระบบทางเดินอาหารอีกด้วย และโรคมะเร็ง ที่เป็นเช่นนี้ เพราะในกัญชามีสาร THC ที่ทำให้ร่างกายรู้สึกผ่อนคลาย ทำร่างกายทำให้การรับรสชาติอาหารได้ดี สามารถพักผ่อนได้นานขึ้น ร่างกายสามารถสร้างเสริมเพิ่มภูมิคุ้มกันในร่างกายได้ดี จึงทำให้นโยบายพัฒนากัญชาทางการแพทย์สามารถใช้ทางการแพทย์ได้อย่างเหมาะสมกับสังคมไทย เนื่องจากในอดีตภาคประชาชนและสังคมไทยมีวิถีชีวิตวัฒนธรรมการใช้พืชกัญชาในการประกอบอาหารและใช้ในเชิงสมุนไพรในการรักษาโรคพร้อมทั้งนี้พืชกัญชาสามารถปลูกได้ทุกภูมิภาคและราคาถูกจึงเป็นพืชชนิดหนึ่งที่ใช้ในวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย

2. จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย การสื่อสารองค์การ โครงสร้างระบบราชการ ทัศนคติของหน่วยงานและผู้ปฏิบัติงาน และบริบททางสังคมและเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Sig. = 0.00, 10.250) คิดเป็นร้อยละ 58.4 สะท้อนให้เห็นว่า นโยบายของรัฐบาลและกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติต้องชัดเจนสอดคล้องกันในระบบ กลไกขั้นตอนตอนของกฎหมาย นอกจากนี้ การส่งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรที่ถูกต้องเหมาะสมกับการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นสิ่งที่จำเป็น สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ ศิรินันท์ หล่อตระกูล และคณะ (2560: 9) จากการศึกษารูปแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบายไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมภายนอก (การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี) ด้านการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย ด้านมาตรการการควบคุมประสิทธิภาพ ด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำไปปฏิบัติ และด้านสมรรถนะขององค์การ สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบาย คือ ด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำไปปฏิบัติ ด้านสมรรถนะองค์การ ด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย สามารถทำนายได้ร้อยละ 72.8 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของกิตติพงศ์ เกิดผล และนาถนิรันดร์ จันทรงาม (2563: 54) จากการศึกษาวิจัยเรื่องอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการค้ากัญชาของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ประเทศไทยควรแก้ไขหลักเกณฑ์พืชตระกูลกัญชาทั้งในส่วนกฎหมายยาเสพติดและกฎหมายอื่น ๆ ที่ยังคงมีหลักเกณฑ์ที่

ขัดกันในเรื่องของค่านิยมกัญชาและกัญชง อีกทั้งเป็นการผูกขาดใบอนุญาตประกอบกิจการพืชตระกูลกัญชาไว้เพียงหน่วยงานของรัฐ เช่นเดียวกับงานวิจัยของพิรพจน์ ปิ่นทองดี (2561: 1182) พบว่า บางประเทศกฎหมายอนุญาตให้ใช้กัญชาได้อย่างถูกกฎหมายทั้งทางการแพทย์หรือเพื่อความบันเทิง เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น นอกจากนี้ข้อมูลการทางการแพทย์ได้แสดงให้เห็นว่าสารจากกัญชาใช้ในการรักษาโรคให้ผลดีต่อผู้ที่มีความผิดปกติของเมตาโบลิซึม ผู้ป่วยเบาหวาน และโรคลำไส้อักเสบในระบบทางเดินอาหารอีกด้วย และโรคมะเร็ง แต่กลับพบว่า กัญชาเป็นสิ่งผิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ที่เป็นเช่นนี้ เพราะในการกำหนดนโยบายของรัฐบาลและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกัญชามาจากกระแสความต้องการของภาคประชาชนผ่านกระบวนการเลือกตั้งพรรคการเมืองในการกำหนดนโยบายกัญชา และใช้กลไกการบริหารราชการแผ่นดิน ระบบรัฐสภาในการกำหนดกฎหมาย และอาศัยข้อมูลทางวิชาการของนักวิชาการในการดำเนินนโยบายกัญชาให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุดตามความต้องการของรัฐบาลและความต้องการของประชาชนเป็นสำคัญ

3. จากการศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการนำนโยบายการพัฒนา กัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า ปัจจัยที่เป็นประโยชน์ต่อนโยบายพัฒนา กัญชาเพื่อการแพทย์ในประเทศไทยคือ นโยบายแห่งรัฐ ความชัดเจนของรัฐบาลและการบริหารราชการของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องต้องมีความชัดเจนในกฎหมายว่าด้วยกัญชาไม่ใช่ยาเสพติด และต้องปรับระเบียบข้อบังคับกฎหมายให้สอดคล้องเหมาะสมกับการพัฒนา กัญชาเพื่อการแพทย์ รัฐบาลส่งเสริมความรู้ทางวิชาการนโยบายพัฒนา กัญชาเพื่อการแพทย์ในประเทศไทยให้ประชาชนได้รับทราบเข้าใจในการใช้กัญชาทางการแพทย์ องค์ความรู้ในการเพาะปลูก เก็บรักษาและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์กัญชาทางการแพทย์ในระดับท้องถิ่นชุมชน หรือรักษากลุ่มผู้ป่วยทางการแพทย์ที่ถูกต้องเหมาะสม และคุ้มครองภาคประชาชนกลุ่มรัฐวิสาหกิจมีให้กลุ่มทุนบริษัทใหญ่ผูกขาดธุรกิจกัญชาทางการแพทย์ นอกจากนี้ รัฐบาลต้องแก้ไขกฎหมายยาเสพติดเรื่องกัญชา ระเบียบของหน่วยงานให้สอดคล้องเหมาะสมกับการนำนโยบายการพัฒนา กัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในระดับภาคประชาชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือการรักษาทางการแพทย์ เช่น การออกใบอนุญาต การจำหน่ายระดับชุมชน การรักษาทางการแพทย์แผนปัจจุบันหรือแพทย์แผนทางเลือก ภูมิปัญญาชาวบ้าน สำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรพัฒนาการปลูกกัญชาทางการแพทย์แบบ Medical Grade เป็นต้น สอดคล้องกับการศึกษาของ พิรพจน์ ปิ่นทองดี (2561: 1182) จากการศึกษาวิจัยกัญชา:กฎหมายยาเสพติดอันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา กัญชาทางการแพทย์ เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร โดยศึกษากฎหมายยาเสพติดอันเป็นอุปสรรคต่อกัญชาทางการแพทย์ ซึ่งได้ทำการศึกษาตั้งแต่รากฐานทางประวัติศาสตร์การใช้กัญชา จึงทำให้ทราบว่ามนุษย์รู้จักกัญชามานานกว่า 10,000 ปี และในประเทศไทยนั้น พบว่า มีการใช้กัญชาเป็นเครื่องประกอบอาหารและยารักษาโรคมาอย่างยาวนาน ส่วนในต่างประเทศบางประเทศกัญชาถือเป็นสิ่งเสพติดผิดกฎหมาย เช่น ประเทศญี่ปุ่น อังกฤษ เป็นต้น แต่บางประเทศกฎหมายอนุญาตให้ใช้กัญชาได้อย่างถูกกฎหมายทั้งทางการแพทย์หรือเพื่อความบันเทิง เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น นอกจากนี้ ข้อมูลการทางการแพทย์ได้แสดงให้เห็นว่าสารจากกัญชาใช้ในการรักษาโรคให้ผลดีต่อผู้ที่มีความผิดปกติของเมตาโบลิซึม ผู้ป่วยเบาหวาน และโรคลำไส้อักเสบในระบบทางเดินอาหารอีกด้วย และโรคมะเร็ง แต่กลับ พบว่า กัญชาเป็นสิ่งผิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก ครอบครอง เสพ ต้องถูกลงโทษทั้งจำคุกและปรับ ดังนั้น พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 จึงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา กัญชาทางการแพทย์สมควรมีการปรับปรุงและแก้ไข โดยควรจัดทำประมวลกฎหมายยาเสพติดเพื่อให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น

และควรทบทวนสถานะของกัญชาให้ไม่เกิดความผิด ทั้งควรมีหน่วยงานระดับชาติที่มีอำนาจและหน้าที่ในการเสนอแนวนโยบายและแผนงานระดับชาติ เพื่อกำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์อันนำไปสู่มาตรการในการป้องกันปราบปราม และการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เป็นเช่นนี้ เพราะประเทศไทยได้ประกาศให้กัญชาเป็นสิ่งผิดกฎหมาย แม้ว่ากัญชาเป็นพืชที่มีสรรพคุณบางอย่างที่ช่วยรักษาอาการป่วยของบางกลุ่มโรค ทั้งนี้ข้อมูลทางการแพทย์ส่วนใหญ่เห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าสารบางประการของกัญชามีฤทธิ์สรรพคุณ หรือก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้ป่วย แต่ต้องอยู่ในการกำกับดูแลควบคุมของแพทย์ ดังนั้นกลไกของรัฐหรือรัฐบาลควรมีการแก้ไขกฎหมายให้กัญชาไม่เป็นยาเสพติด จัดตั้งหน่วยงานเพื่อกำกับดูแลกัญชา มีการสื่อสารให้ความเข้าใจกับประชาชนในการใช้กัญชาทางการแพทย์ ควรกำหนดให้เป็นวาระหนึ่งที่สำคัญของประเทศในการใช้พืชกัญชาทางการแพทย์และทางเศรษฐกิจอย่างเหมาะสมในอนาคต

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากผลการศึกษานำนโยบายการพัฒนา กัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้ศึกษาวิจัยสามารถนำเสนอข้อเสนอแนะต้นแบบของการนำนโยบายการพัฒนา กัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตามแผนภาพดังต่อไปนี้

ภาพต้นแบบของการนำนโยบายการพัฒนา กัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากการศึกษาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 รัฐบาลผู้มีอำนาจบริหารและเสียงข้างมากในรัฐสภาสามารถกำหนดนโยบายพัฒนากัญชาทางการแพทย์ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถเพาะปลูกกัญชาทางการแพทย์ได้ และรัฐบาลต้องดำเนินนโยบายพัฒนากัญชาทางการแพทย์สำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่รัฐมุ่งหวังนำไปปฏิบัติทั่วถึงกับเกษตรกรทุกกลุ่มภาคสังคม

1.2 รัฐบาลผู้มีอำนาจบริหารและเสียงข้างมากในรัฐสภาสามารถกำหนดนโยบายพัฒนากัญชาทางการแพทย์ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถเพาะปลูกกัญชาทางการแพทย์ได้ และรัฐบาลต้องดำเนินนโยบายพัฒนากัญชาทางการแพทย์สำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่รัฐมุ่งหวังนำไปปฏิบัติทั่วถึงกับเกษตรกรทุกกลุ่มภาคสังคม

1.3 รัฐบาลทบทวนแก้ไขเพิ่มเติมรายละเอียดของวัตถุประสงค์ของนโยบายพัฒนากัญชาทางการแพทย์มีชัดเจน เหมาะสมกับบริบทของสังคม

1.4 หน่วยงานรัฐต้องสื่อสารเกี่ยวกับนโยบายพัฒนากัญชาทางการแพทย์ได้อย่างถูกต้องชัดเจนกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียชัดเจน

1.5 หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องควรบังคับใช้กฎหมายกัญชาทางการแพทย์ และบริหารราชการของหน่วยงานมุ่งอำนวยความสะดวก ลดขั้นตอนการบริการการนำนโยบายพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติให้กับประชาชน

1.6 หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง บุคลากรผู้ปฏิบัติงานควรทำความเข้าใจ แนวทางปฏิบัติการดำเนินการนโยบายพัฒนากัญชาทางการแพทย์ได้ถูกต้องเหมาะสมชัดเจนในการให้คำแนะนำ ดำเนินการกับประชาชน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยในช่วงระยะแรกเริ่มของการนำไปนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาทบทวนการวิจัยให้ได้ข้อมูลผลการศึกษาเพื่อใช้เปรียบเทียบหรือยืนยันผู้การวิจัยในครั้งนี้อีกครั้ง

2.2 การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาตัวแปรมิติของธุรกิจการจำหน่ายหรือการผลิตกัญชาทางการแพทย์ไปจำหน่าย คือ ส่วนประสมทางการตลาดทางธุรกิจ เพื่อศึกษามิติความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจและการบริหารธุรกิจเพื่อสร้างชุดความรู้ข้อมูลประสิทธิผลความคุ้มค่าของการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

2.3 การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาเปรียบเทียบนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ของต่างประเทศ เพื่อสามารถศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลอันจะนำไปสู่แนวทางการกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการ การดำเนินการที่สอดคล้องเหมาะสมกับการนำนโยบายการพัฒนากัญชาทางการแพทย์ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กิตติพงศ์ เกิดผล และนาถนิรันดร์ จันทร์งาม. (2563). “อุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการค้ากัญชาของประเทศไทย”. **วารสารรัชตภาคย์**. 14(36): 54-67.
- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 พ.ศ. 2563. (2563, 14 ธันวาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 290 ง.
- พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (2522, 22 เมษายน). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 56 ตอนที่ 63.
- พีรพจน์ ปิ่นทองดี. (2561). “กัญชา:กฎหมายยาเสพติดอันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนากัญชาทางการแพทย์”. **Journal of MCU Peace Studies**. 6(3): 1182-1198.
- มานพ คณะโต และพูนรัตน์ ลียติกุล. (2563). การศึกษาผลกระทบจากกฎหมายกัญชาทางการแพทย์ในประเทศไทย. **รายงานการวิจัย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม.
- ศรินันท์ หล่อตระกูล วชิรินทร์ สุทธิชัย วิทยา เจริญศิริ และทรงศักดิ์ จีระสมบัติ. (2560). “รูปแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์”. **วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ**. 10(3): 9-25.

พฤติกรรมการบริโภคผักออร์แกนิกในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร Organic Vegetable Consumption Behavior in Bangkok

กัญญาพัชร เผ้าหอม¹ ชินโสณ วิสิฐนิจิกิจา² อิงอร ตันพันธ์³
Kanyapach Phaohom, Chinnaso Visitnitikija, Ingorn Thanphan

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมในการบริโภคผักออร์แกนิก 2) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการเลือกบริโภคผักออร์แกนิก 3) เปรียบเทียบพฤติกรรมการบริโภคผักออร์แกนิกจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล เลือกตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา และนำข้อมูลที่รวบรวมได้ประมวลผลโดยใช้ค่าสถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Chi-square และ Multiple Regression Analysis

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุน้อยกว่า 31 ปี สถานภาพครอบครัวโสด การศึกษาน้อยกว่าปริญญาตรี อาชีพรับจ้างและพนักงานบริษัท และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,000-29,999 บาท พฤติกรรมการเลือกบริโภคผักออร์แกนิกของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเลือกบริโภคผักออร์แกนิกด้วยตัวเองไม่จำกัดมื้ออาหารและนำไปทำเป็นเครื่องเคียง และบริโภคเพื่อสุขภาพ ส่วนใหญ่เลือกซื้อผักออร์แกนิกที่ตลาดสดในช่วงวันศุกร์ เฉลี่ย 250 บาทต่อครั้ง และทานผักออร์แกนิก 4 ครั้งต่อสัปดาห์

คำสำคัญ (Keywords) : ผักออร์แกนิก; พฤติกรรมการบริโภค; ส่วนประสมทางการตลาด

Abstract

The objectives of this study were: 1) to study organic vegetable consumption behavior; 2) to study marketing mixed factors in choosing organic vegetables; and 3) to compare the consumption behavior of organic vegetables classified by personal data. There was a sample of 400 people by using a questionnaire as a study tool; and the collected data were processed by using descriptive statistics such as percentage, mean, standard deviation; and inferential statistics were Chi-square and multiple regression analysis.

The results showed that most of people in the sample were: female, age younger than 31 years old, single, education level at less than undergraduate, private company employee, and average monthly income 20,000 – 29,999 baht. They chose to eat unlimited meals with organic vegetables by themselves used them as a side dish and for health. Most

Received: 2022-09-21 Revised: 2022-10-03 Accepted: 2022-10-05

¹ นักศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต Master of Business Administration, Kasem Bundit University. E-mail : jamsai161138@gmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต Advisor Master of Business Administration, Kasem Bundit University. E-mail : Chinnaso12@gmail.com

³ อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต Advisor Master of Business Administration, Kasem Bundit University. E-mail : Ingorn55@gmail.com

of them bought organic vegetables at the fresh market on Fridays; they spent by average 250 baht each time and ate the organic vegetables 4 times a week.

Keywords: organic vegetables; consumption behavior; mixed marketing factors

บทนำ (Introduction)

ในยุคปัจจุบัน ตั้งแต่เกิดวิกฤตการระบาดของโรคโควิด 19 (Covid-19) ทำให้หลายคนต่างก็ต้องการมีสุขภาพที่ดีและการรับประทานอาหารก็เป็นปัจจัยที่ดีที่สุดในการมีสุขภาพที่ดี โดยเฉพาะผักและผลไม้คืออาหารที่ทำให้เราเองมีสุขภาพที่ยืนยาว ช่วยป้องกันโรคและความเจ็บป่วย ผักออร์แกนิกก็เป็นอีกทางเลือกใหม่สำหรับใครหลายคนที่ต้องการหันมาดูแลสุขภาพ และขอความสะอาดและปลอดภัยในการบริโภคอาหารแบบไร้สารเคมี เพราะผักออร์แกนิกปลูกโดยไม่ใช้สารเคมีเพื่อเร่งการเจริญเติบโต ปลูกด้วยวิธีธรรมชาติทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเตรียมดิน การบำรุงรักษา ตลอดจนการดูแลจนผักเติบโตมีคุณภาพพอที่จะส่งมอบถึงผู้บริโภค จากการผลิตด้วยวิธีการทางธรรมชาติทุกขั้นตอน ทำให้ผู้บริโภคมั่นใจได้ว่าเป็น “เป็นผักออร์แกนิกอย่างแท้จริง” (Samabhandhu Plantation, 2562) พฤติกรรมผู้บริโภคในปัจจุบัน ที่หลายๆคนหันมาสนใจและให้ความสำคัญกับการมีสุขภาพที่ดีมากยิ่งขึ้น เพราะด้วยสภาพแวดล้อมรอบตัวทำให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บได้ง่ายและเสี่ยงต่อการเป็นโรคร้ายที่น่ากลัวเพิ่มขึ้น จึงเป็นผลให้ผู้คนพยายาม แสวงหาความรู้ แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องโดยการเลือกวิธีบริโภคอย่างมีวินัย ออกกำลังกาย ดูแลตัวเองมากขึ้น เลือกจัดระเบียบชีวิตอย่างมีระบบ การบริโภคผักจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้มีสุขภาพดี ผักผักเป็นอาหารที่คนไทยนิยมนำมาใช้รับประทานกันมากเนื่องจากมีคุณค่าทางอาหารทั้งวิตามินและแร่ธาตุต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายสูง(Institute of Nutrition, Mahidol University, 2562)

การหันมาใส่ใจในเรื่องสุขภาพของผู้บริโภคทั้งไทยและทั่วโลกทำให้มีการเลือกรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น โดยในประเทศไทยนั้น มีกลุ่มคนที่นิยมรับประทานอาหารออร์แกนิกมากด้วยเช่นกัน การเอาตัวเองเข้าไปอยู่ในยุคสมัยใหม่ หันต่อเทคโนโลยีที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง เช่น สื่อหรือแอปพลิเคชันออนไลน์ต่างๆ ทำให้ได้รับความรู้ ข้อมูล รวมถึงข่าวสารต่างๆ ที่เป็นกระแสอย่างรวดเร็ว ทั้งจากช่องทางออฟไลน์และออนไลน์ จนเกิดการบอกต่อผ่านช่องทางออนไลน์ต่างๆ มากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้บริโภคในปัจจุบันมีความตระหนักและสนใจในเรื่องของการรับประทานอาหารออร์แกนิก และเป็นสาเหตุที่ทำให้อาหารออร์แกนิกมีราคาสูงกว่าอาหารทั่วไป ซึ่งอาจจะเป็นข้อจำกัดของการบริโภคสินค้าออร์แกนิกของผู้บริโภค (นพพร เจริญวิริยะ, 2561: 1-4)

ปัจจุบันผู้บริโภคหันมาดูแลสุขภาพกันมากขึ้น เกิดด้วยปัจจัยหลายอย่าง อาทิเช่น การเกิดโรคระบาดที่ร้ายแรงต่อสุขภาพหรือกลุ่มคนที่ต้องการจะหันมาดูแลสุขภาพเพื่อตนเองจะได้ใช้ชีวิตโดยปราศจากโรคร้ายไข้เจ็บ การดูแลสุขภาพตนเองเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง เพราะในความเป็นจริงการดูแลสุขภาพให้แข็งแรง ขึ้นอยู่กับตัวของเราเองเป็นส่วนใหญ่ แต่ไม่ว่าการหันมาดูแลสุขภาพตนเองนั้นจะเกิดขึ้นเพราะเหตุใดก็ตาม แต่ก็ถือว่าเป็นกระแสที่ดี การดูแลสุขภาพนั้นนอกจากจะมีปัจจัยของการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอแล้ว วิธีการที่ถูกต้องคือ ต้องควบคุมปริมาณอาหารให้เพียงพอกับที่ร่างกายต้องการใช้ เนื่องจากคนที่ลดน้ำหนักด้วยการออกกำลังกายจำเป็นต้องใช้พลังงานมากกว่าปกติและยังต้องเพิ่มเติมสารอาหารให้เพียงพอกับการซ่อมแซมร่างกายจากการออกกำลังกายด้วย(Lovefitt, 2558) เมื่ออาหารมีความสำคัญการเลือกบริโภค

อาหารที่มีความปลอดภัยไร้สารเคมีก็จะเป็นส่วนที่ช่วยให้ร่างกายของเราสะอาด ไม่มีสารพิษตกค้าง (ชัยญา ชินนิมิตร, 2558)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น การมีสุขภาพที่ดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ โดยเริ่มจากการควบคุมอาหาร รับประทานอาหารที่ไร้สารเคมีจึงเป็นสิ่งสำคัญกับหลายๆ คน หากเรารับประทานผักออร์แกนิกในปริมาณที่เหมาะสมเป็นประจำ นอกจากจะทำให้ร่างกายแข็งแรง ไม่เจ็บป่วยง่าย ยังช่วยลดอัตราเสี่ยงของการเกิดโรคภัยต่างๆ ได้ เนื่องจากผักออร์แกนิกจะมีสารต้านอนุมูลอิสระที่มากกว่าพืชผักทั่วไป รวมถึงยังมีส่วนช่วยลดสารพิษในสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี เนื่องจาก ปลูกโดยไม่มีการใช้สารเคมีใดๆ ซึ่งหมายความว่า การบริโภคผักออร์แกนิกไม่เพียงให้เกษตรกรให้มีรายได้เท่านั้น แต่ยังช่วยสนับสนุนให้ปลูกผักในแบบที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ผู้ศึกษาจึงเล็งเห็นความสำคัญของการบริโภคผักออร์แกนิก เพื่อสุขภาพที่ดีของผู้บริโภค เพื่อพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายธุรกิจเกษตรยั่งยืนของชาวบ้านในต่างจังหวัด และเพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของผักออร์แกนิกให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อมั่นหันมาสนใจบริโภคผักออร์แกนิกเพื่อสุขภาพที่ดีต่อไปในปัจจุบันและอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

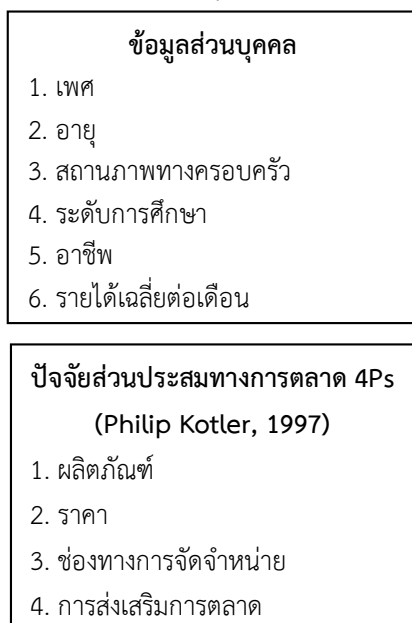
1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการบริโภคผักออร์แกนิก
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการเลือกบริโภคผักออร์แกนิก
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริโภคผักออร์แกนิกจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

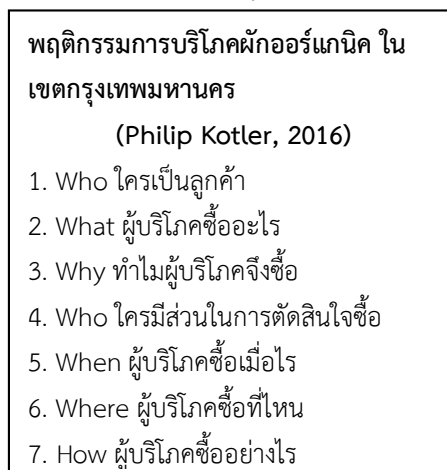
ข้อมูลส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมในการบริโภคผักออร์แกนิกที่แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษาเรื่องพฤติกรรมผู้บริโภคภาคีออร์แกนิก ในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการบริโภคภาคีออร์แกนิก ศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการเลือกบริโภคภาคีออร์แกนิก เปรียบเทียบพฤติกรรมผู้บริโภคภาคีออร์แกนิกจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีการจัดจำหน่ายภาคีออร์แกนิกให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ การศึกษาเรื่องพฤติกรรมผู้บริโภคภาคีออร์แกนิกในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร โดยอาศัยทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) ของ Phillip Kotler ซึ่งประกอบไปด้วย Product Price Place Promotion และศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคโดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภคของ Phillip Kotler ซึ่งประกอบไปด้วย 6W1H คือ Who What Why Whom Where When และ How

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ที่เคยบริโภคภาคีออร์แกนิกในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน การศึกษาในครั้งนี้ ใช้การคำนวณหากลุ่มตัวอย่าง (Sample size) แบบไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ของ W.G. Cochran ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนี้

$$\text{สูตร } n = P(1-P)(Z^2)/(e^2)$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

P = ค่าความน่าจะเป็นของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการสุ่มจากประชากรทั้งหมด

e = ค่าความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

z = ระดับความเชื่อมั่นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

(ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% z มีค่าเท่ากับ 1.96)

$$\text{แทนค่า } n = (.50)(1-.50)(1.96^2)/(.05^2)$$

$$n = (.5)(.5)(3.8416)/.0025$$

$$n = .9604/.0025$$

$$n = 384.16$$

ในการคำนวณ จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 ราย แต่ทั้งนี้เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการตอบแบบสอบถาม ข้อมูลไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ทางผู้ศึกษาจึงได้ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 400 ราย

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ กรุงเทพมหานคร

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา พฤศจิกายน 2564 - กุมภาพันธ์ 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ แบบสอบถามของผู้ที่เคยบริโภคภาคีออร์แกนิกในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร ที่สร้างขึ้นเองจากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ การสร้างลักษณะคำถามเป็น

ลักษณะ นามบัญญัติ (Nominal Scale) เป็นการวัดข้อมูลเพื่อจัดแบ่งข้อมูลออกเป็นกลุ่มๆตามคุณสมบัติที่กำหนดโดยมีคำตอบให้เลือกหลายคำตอบแต่ผู้ตอบสามารถเลือกตอบเพียงข้อเดียวข้อมูลที่วัดได้ในระดับนี้ใช้สถิติอย่างง่ายในการคำนวณคือค่าร้อยละ โดยในส่วนข้อมูลส่วนที่ 1 ประกอบด้วยจำนวนคำถามทั้งสิ้น 6 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรบริโภคผักออร์แกนิก การสร้างลักษณะคำถามเป็นลักษณะนามบัญญัติ (Nominal Scale) เป็นการวัดข้อมูลเพื่อจัดแบ่งข้อมูลออกเป็นกลุ่มๆตามคุณสมบัติที่กำหนดโดยมีคำตอบให้เลือกหลายคำตอบแต่ผู้ตอบสามารถเลือกตอบเพียงข้อเดียวข้อมูลที่วัดได้ในระดับนี้ใช้สถิติอย่างง่ายในการคำนวณคือค่าร้อยละ โดยในส่วนข้อมูลส่วนที่ 2 ประกอบด้วยจำนวนคำถามทั้งสิ้น 8 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการบริโภคผักออร์แกนิก โดยเป็นลักษณะคำถามแบบค่าคะแนน โดยแบ่งค่าคะแนนระดับความสำคัญออกเป็น 5 ระดับตามแบบลิเคิร์ต (Likert) แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นข้อคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และในการประมาณค่าได้มีการกำหนดค่าไว้ ดังนี้

ระดับ	5 หมายถึง	สำคัญมากที่สุด
ระดับ	4 หมายถึง	สำคัญมาก
ระดับ	3 หมายถึง	สำคัญปานกลาง
ระดับ	2 หมายถึง	สำคัญน้อย
ระดับ	1 หมายถึง	สำคัญน้อยที่สุด

การประเมินผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยของแต่ละระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	มาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	น้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	น้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 เป็นข้อมูลข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมจาก การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งต่างๆ ทั้งตำรา เอกสาร และผลการศึกษาวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.2 ข้อมูลที่ได้จาก การตอบแบบสอบถาม ของกลุ่มเป้าหมาย และรับกลับคืนมาด้วยตนเอง ดำเนินการตรวจสอบความเรียบร้อย เพื่อให้แน่ใจว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ ครบถ้วน และสามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปได้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยการหาอัตราส่วนร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) พร้อมคำอธิบายผล และนำผลที่ได้มานำเสนอเพื่อวิเคราะห์ตามลักษณะของตัวแปรต่างๆ ดังนี้

4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายข้อมูลเชิงประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามและตัวแปรต่างๆ

4.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับการทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ คือ Chi-square และ Multiple Regression Analysis

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษา พบว่า แบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60 อายุน้อยกว่า 31 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.2 สถานภาพครอบครัวโสด คิดเป็นร้อยละ 48.3 ระดับการศึกษาต่ำปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 56.2 อาชีพรับจ้าง/พนักงานบริษัท คิดเป็นร้อยละ 64.7 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,000 – 29,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.5

2. พฤติกรรมการบริโภคผักออร์แกนิก

จากการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการบริโภคผักออร์แกนิกของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกบริโภคผักออร์แกนิกเพราะ สุขภาพ สถานที่ที่เลือกซื้อ คือ ตลาดสด ผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริโภคผักออร์แกนิก คือ ผู้บริโภคเอง นำผักออร์แกนิกไปประกอบอาหารคือ ทำเป็นเครื่องเคียงช่วงวันที่ซื้อผักออร์แกนิกคือ วันศุกร์ มีอาหารที่ทานผักออร์แกนิก คือ ทานได้ไม่จำกัด ความถี่ในการรับประทานผักออร์แกนิกเฉลี่ย 4 ครั้งต่อสัปดาห์ และค่าใช้จ่ายในการซื้อผักออร์แกนิกเฉลี่ย 250 บาทต่อครั้ง

3. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการบริโภคผักออร์แกนิก

จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการบริโภคผักออร์แกนิกภาพรวมอยู่ในระดับสำคัญมาก ($\bar{X} = 3.66$) มีระดับความสำคัญอยู่ในระดับสำคัญมาก 3 รายการ ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.22$) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{X} = 3.91$) ด้านราคา ($\bar{X} = 3.55$) และระดับความสำคัญในระดับสำคัญปานกลาง 1 รายการ คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด ($\bar{X} = 2.97$) ตามลำดับ ดังแสดงตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการบริโภคผักออร์แกนิก

ข้อที่	ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	$\bar{X}$	ระดับความสำคัญ	ลำดับ
1	ด้านผลิตภัณฑ์	4.22	มาก	1
2	ด้านราคา	3.55	มาก	3
3	ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	3.91	มาก	2
4	ด้านการส่งเสริมการตลาด	2.97	ปานกลาง	4
ค่าเฉลี่ย		3.66	มาก	

4. เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการบริโภคผักออร์แกนิกจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

สมมติฐานที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคผักออร์แกนิกที่แตกต่างกันจากการศึกษา พบว่า เพศของผู้บริโภคแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคผักออร์แกนิกในด้านเหตุผลที่เลือกบริโภคผักออร์แกนิก ด้านสถานที่ที่เลือกซื้อผักออร์แกนิก ด้านผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริโภคผักออร์แกนิกมากที่สุด ด้านนำผักออร์แกนิกไปประกอบอาหารในลักษณะใดมากที่สุด ด้านวันที่ซื้อผักออร์แกนิกในช่วงวันใดมากที่สุด และด้านมื้ออาหารที่ทานผักออร์แกนิก ไม่แตกต่างกัน

อายุของผู้บริโภคแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคผักออร์แกนิกในด้านเหตุผลที่เลือกบริโภคผักออร์แกนิก ด้านผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริโภคผักออร์แกนิกมากที่สุด ด้านนำผักออร์แกนิกไปประกอบอาหารในลักษณะใดมากที่สุด และด้านมื้ออาหารที่ทานผักออร์แกนิก แตกต่างกัน

สถานภาพทางครอบครัวของผู้แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคผักออร์แกนิกในด้านเหตุผลที่เลือกบริโภคผักออร์แกนิก ด้านผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริโภคผักออร์แกนิก ด้านนำผักออร์แกนิกไปประกอบอาหารในลักษณะใด และด้านมื้ออาหารที่ทานผักออร์แกนิก แตกต่างกัน

ระดับการศึกษาของผู้บริโภคแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคผักออร์แกนิกในด้านเหตุผลที่เลือกบริโภคผักออร์แกนิก ด้านสถานที่ที่เลือกซื้อผักออร์แกนิก ด้านผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริโภคผักออร์แกนิกมากที่สุด ด้านนำผักออร์แกนิกไปประกอบอาหารในลักษณะใดมากที่สุด ด้านวันที่ซื้อผักออร์แกนิกในช่วงวันใดมากที่สุด และด้านมื้ออาหารที่ทานผักออร์แกนิก แตกต่างกัน

อาชีพของผู้บริโภคแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคผักออร์แกนิกในด้านเหตุผลที่เลือกบริโภคผักออร์แกนิก ด้านสถานที่ที่เลือกซื้อผักออร์แกนิก ด้านผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริโภคผักออร์แกนิกมากที่สุด ด้านนำผักออร์แกนิกไปประกอบอาหารในลักษณะใดมากที่สุด และด้านมื้ออาหารที่ทานผักออร์แกนิก แตกต่างกัน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้บริโภคแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคผักออร์แกนิกในด้านเหตุผลที่เลือกบริโภคผักออร์แกนิก ด้านสถานที่ที่เลือกซื้อผักออร์แกนิก ด้านผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริโภคผักออร์แกนิกมากที่สุด ด้านนำผักออร์แกนิกไปประกอบอาหารในลักษณะใดมากที่สุด ด้านวันที่ซื้อผักออร์แกนิกในช่วงวันใดมากที่สุด และด้านมื้ออาหารที่ทานผักออร์แกนิก แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาเรื่องพฤติกรรมการบริโภคผักออร์แกนิก ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมในการบริโภคผักออร์แกนิก

จากการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการบริโภคผักออร์แกนิกของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกบริโภคผักออร์แกนิกเพราะ สุขภาพ สถานที่ที่เลือกซื้อคือตลาดสด ผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริโภคผักออร์แกนิกคือ ผู้บริโภคเอง นำผักออร์แกนิกไปประกอบอาหารคือ ทำเป็นเครื่องเคียง ช่วงวันที่ซื้อผักออร์แกนิกคือวันศุกร์ มื้ออาหารที่ทานผักออร์แกนิกคือ ทานได้ไม่จำกัด ความถี่ในการรับประทานผักออร์แกนิกเฉลี่ย 4 ครั้งต่อสัปดาห์ และค่าใช้จ่ายในการซื้อผักออร์แกนิกเฉลี่ย 250 บาทต่อครั้ง สอดคล้องกับวิจัยของ ณิชมนันท์ ใจคำ (2559) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษ กรณีศึกษา ริมปิงซูเปอร์มาร์เก็ตในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ซื้อผัก

ปลอดภัยด้วยเหตุผลเพื่อสุขภาพที่ดี มีความปลอดภัย/ไร้สารเคมี มีคุณภาพ/ความสะอาด ความถี่ในการรับประทานผักปลอดสารพิษคือ 3-5 ครั้งต่อสัปดาห์ ผู้ที่มีอิทธิพลในการซื้อผักปลอดสารพิษคือ ผู้บริโภคเองที่เป็นเช่นนี้เพราะ โรคภัยที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทำให้ผู้บริโภคหันมาใส่ใจเรื่องสุขภาพมากขึ้น โดยการบริโภคอาหารที่สะอาด ปลอดภัย และไร้สารเคมี ผักออร์แกนิกจึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกใหม่ที่ผู้บริโภคให้ความสนใจและนิยมนำมาประกอบอาหารเป็นเครื่องเคียงหรืออาหารคลีนเพื่อสุขภาพ เนื่องจากต้องการคุณค่าทางอาหาร เพราะเชื่อว่านอกจากการออกกำลังกายแล้ว การบริโภคอาหารที่ดีและสะอาด ปลอดภัย เป็นจุดเริ่มต้นของการดูแลสุขภาพให้ดีขึ้นด้วยเช่นกัน

2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการเลือกบริโภคผักออร์แกนิก

จากการศึกษา พบว่า ภาพรวมปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการเลือกบริโภคผักออร์แกนิก อยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชร ทองช่วย (2562) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริโภคผักไฮโดรโปนิคส์ของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา จากการศึกษา พบว่า ระดับการให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดผักไฮโดรโปนิคส์ของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิการ์ คงวาริน และจินตนิษฐ์ รุ้ซื่อ (2561: 51-77) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริโภคผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดผู้บริโภคมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัชชนนัท ใจคำ (2559) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษ กรณีศึกษา ริมปิงซูเปอร์มาร์เก็ต ในจังหวัดเชียงใหม่จากการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในส่วนของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในระดับที่มาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับความสะอาด ปลอดภัย ไร้สารเคมี ของผักออร์แกนิกหรืออาหารออร์แกนิก เพราะการบริโภคอาหารที่สะอาด ปลอดภัย จะทำให้มีสุขภาพที่ดีด้วย และราคาของผักออร์แกนิกก็เหมาะสมกับคุณภาพ ไม่แพงจนเกินไป จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้บริโภคเลือกทานผักออร์แกนิก และความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกบริโภค เช่น ผักต้องมีความสดและสะอาด หรือมีตราของหน่วยงานรองรับมาตรฐานของผักข้างบรรจุภัณฑ์ หรือสถานที่ผลิต กระบวนการผลิต ที่จะเป็นสิ่งยืนยันว่า ผู้บริโภคนั้นได้บริโภคผักออร์แกนิกจริงๆ

ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านราคา จากการศึกษาค้นคว้าอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชร ทองช่วย (2562) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริโภคผักไฮโดรโปนิคส์ของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และด้านราคาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัชชนนัท ใจคำ (2559) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษ กรณีศึกษา ริมปิงซูเปอร์มาร์เก็ต ในจังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าด้านผลิตภัณฑ์และด้านราคา ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญโดยรวมในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริโภคหลายคนนอกจากจะอยากซื้อผักที่สดสะอาด ไร้สารเคมีแล้ว ยังต้องการราคาที่ไม่สูงเกินไปเมื่อเทียบกับคุณภาพและปริมาณของผัก บรรจุภัณฑ์มีความสะอาด เหมาะกับผักแต่ละชนิดและสามารถเก็บผักได้นานหลายวัน มีผักหลากหลายชนิดให้ผู้บริโภคเลือกซื้อได้ตามความต้องการ และมีความสดสะอาด สวยงามอยู่เสมอ ทำให้เมื่อผู้บริโภคเห็นก็จะรู้สึกอยากซื้อและอยากทานผักมากขึ้น และเมื่อบริโภคแล้วรู้สึกคุ้มค่ากับราคาและคุณภาพของผักจนกลับมาซื้อซ้ำ

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย จากการศึกษาค้นคว้าอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณ บุญเหมาะ และคณะ (2562: 774-784) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผักไฮโดร

โปนิกส์ของผู้บริโภคในเขตนครปฐม จากการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามประเมินเกณฑ์ความสำคัญอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิการ์ คงวาริน และจินตนิย์ รุ้ซื่อ (2561: 51-77) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริโภคผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี จากการศึกษาพบว่าปัจจัยส่วนประสมทางการด้านช่องทางการจัดจำหน่ายอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิชมนันท์ ใจคำ (2559) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษ กรณีศึกษา ริมปิงซูเปอร์มาร์เก็ต ในจังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่าด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญโดยรวมในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริโภคส่วนมากต้องการความสะดวกสบาย และสามารถเข้าถึงร้านได้ง่าย ไม่ต้องเดินไกล ร้านมีความเหมาะสม น่าเชื่อถือ การวางหรือจัดเรียงผักโดยแบ่งตามหมวดหมู่ทำให้ง่ายต่อการหยิบจับและสะดวกต่อการเลือกซื้อ มีการสั่งซื้อผ่านช่องทางออนไลน์หรือเดลิเวอรี่ได้ เพราะปัจจุบันสื่อออนไลน์มีบทบาทต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคเป็นอย่างมาก เพราะสะดวกและไม่ต้องเสียเวลาไปเดินเลือกซื้อเอง

ด้านการส่งเสริมการตลาด จากการศึกษาพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิการ์ คงวาริน และจินตนิย์ รุ้ซื่อ (2561: 51-77) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริโภคผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี จากการศึกษาพบว่าด้านการส่งเสริมการตลาดอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับของ นิชมนันท์ ใจคำ (2559) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษ กรณีศึกษา ริมปิงซูเปอร์มาร์เก็ต ในจังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในด้านการส่งเสริมการตลาดในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การมีส่วนลดเมื่อซื้อในปริมาณที่มาก มีการลดราคาผักในช่วงวันสำคัญหรือเทศกาลต่างๆ เช่น ตรุษจีน เทศกาลกินเจ จะสามารถดึงดูดผู้บริโภคให้มีความต้องการเพิ่มมากขึ้น เพราะส่วนมากผู้บริโภคจะชอบของลดราคาหรือของแถมเพราะทำให้รู้สึกว่าได้ซื้อในปริมาณที่เพิ่มขึ้นแต่ราคาเท่าเดิมและส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อที่เพิ่มขึ้นอีกด้วย รวมไปถึงการรับรู้ผ่านสื่อต่างๆ ในแต่ละช่องทางที่ทำให้ผู้บริโภคอยากที่จะซื้อ เช่น ตามกระแสนิยมของกลุ่มคนรักสุขภาพ หรือกลุ่มดารานักแสดงที่มีการแนะนำวิธีการดูแลสุขภาพผ่านช่องทางออนไลน์ต่างๆ ทำให้เกิดการเลียนแบบและไม่ผิดที่จะทำตาม

3. เปรียบเทียบพฤติกรรมการบริโภคผักออร์แกนิกจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

จากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการบริโภคผักออร์แกนิกจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยประกอบด้วย

อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคผักออร์แกนิกในด้านเหตุผลที่เลือกบริโภคผักออร์แกนิกคือ มีราคาถูก หาซื้อง่าย และเพื่อสุขภาพที่ดี ด้านสถานที่ที่เลือกซื้อผักออร์แกนิก คือ ตลาดสด และซูเปอร์มาร์เก็ต เพราะสะดวกต่อการเดินทางและเข้าถึงง่าย ด้านผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริโภคผักออร์แกนิก คือ ตัวผู้บริโภคเอง คนในครอบครัว เพื่อน หรือสื่อออนไลน์ เช่น Facebook Instagram ด้านการนำผักออร์แกนิกไปประกอบอาหาร คือ นำไปทำเป็นสลัดผัก เครื่องเคียง ตกแต่งในจานอาหาร หรือนำไปทำอาหารเพื่อรับประทาน และด้านมื้ออาหารที่รับประทานผักออร์แกนิก คือ ทานได้ทุกมื้ออาหาร ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีพฤติกรรมการบริโภคผักออร์แกนิกที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิชมนันท์ ใจคำ (2559) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษ

กรณีศึกษา ริมปิงซูเปอร์มาเก็ต ในจังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุแตกต่างกันมีพฤติกรรมการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษที่แตกต่างกัน

สถานภาพทางครอบครัว มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคผักออร์แกนิกในด้านเหตุผลที่เลือกบริโภคผักออร์แกนิกคือ มีราคาถูก หาซื้อง่าย และเพื่อสุขภาพที่ดี ด้านผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริโภคผักออร์แกนิกคือ ตัวผู้บริโภคเอง คนในครอบครัว เพื่อน หรือสื่อออนไลน์ เช่น Facebook Instagram ด้านการนำผักออร์แกนิกไปประกอบอาหารคือ นำไปทำเป็นสลัดผัก เครื่องเคียง ตกแต่งในจานอาหาร หรือนำไปทำอาหารเพื่อรับประทานและด้านมื้ออาหารที่รับประทานผักออร์แกนิกคือ ทานได้ทุกมื้ออาหาร ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า สถานภาพทางครอบครัวแตกต่างกันมีพฤติกรรมการบริโภคผักออร์แกนิกที่ต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทรี ทองช่วย (2562) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริโภคผักไฮโดรโปนิคส์ของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา จากการศึกษาพบว่า สถานภาพทางครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผักไฮโดรโปนิคส์ของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา ที่เป็นเช่นนี้เพราะ พฤติกรรมของผู้บริโภคหลายๆกลุ่ม มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา อาจจะเป็นเพราะอายุที่เปลี่ยนแปลงไปโดยแตกต่างกัน มีการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพทางครอบครัวที่ต่างกันด้วย รวมไปถึงสถานการณ์โรคภัยต่างๆในปัจจุบัน ทำให้ผู้บริโภคบางกลุ่มเมื่อมีอายุเพิ่มขึ้น ก็อยากจะดูแลสุขภาพของตัวเองและคนในครอบครัวโดยเริ่มจากการรับประทานอาหารที่ดี สะอาด และปลอดภัย บางกลุ่มเมื่อมีอาชีพ และรายได้ที่มั่นคง มีกำลังซื้อเพียงพอต่อความต้องการ ก็อยากจะเลือกสิ่งที่ดีที่สุดให้กับตัวเองด้วยการมีสุขภาพที่ดีจากการรับประทานอาหารและการออกกำลังกายควบคู่กันไป การรับประทานผักออร์แกนิกในปริมาณที่เหมาะสมเป็นประจำจะช่วยลดอัตราเสี่ยงของการเกิดโรคภัยต่างๆได้ เนื่องจากผักออร์แกนิกจะมีสารต้านอนุมูลอิสระที่มากกว่าพืชผักทั่วไป ซึ่งพฤติกรรมการบริโภคก็จะแตกต่างกันออกไปตามความชอบของแต่ละบุคคล บางคนชอบรับประทานผักเพื่อควบคุมอาหารโดยนำมาทำเป็นเมนูอาหารคลีนเพื่อสุขภาพ บางคนนำไปทำเป็นเครื่องเคียงคู่กับเมนูอาหารอื่นๆ จะเห็นได้ว่ากลุ่มของผู้บริโภคที่มีความหลากหลายในด้านต่างๆ ย่อมมีพฤติกรรมการบริโภคแตกต่างกัน มีการรับรู้ข่าวสารหรือเคล็ดลับความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพผ่านช่องทางต่างๆที่แตกต่างกันด้วย ทำให้เกิดกระแสนิยมและการเลียนแบบ จนในปัจจุบันคนหันมาใส่ใจการรับประทานอาหารที่ถูกวิธีมากขึ้นเพื่อสุขภาพที่ดีทั้งภายในและภายนอก

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี บทความวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง และผลของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการวิจัย ดังนี้

1. ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคผักออร์แกนิกซึ่งประกอบด้วย เหตุผลที่เลือกบริโภคผักออร์แกนิก การนำผักออร์แกนิกไปประกอบอาหาร สถานที่ที่ผู้บริโภคนิยมไปเลือกซื้อผักออร์แกนิก และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกบริโภคผักออร์แกนิก ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการทำธุรกิจฟาร์มผักออร์แกนิก หรือร้านอาหารออร์แกนิกให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค
2. ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการบริโภคผักออร์แกนิก ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับปัจจัยทุกด้านในระดับมาก และการส่งเสริมการตลาด ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับปัจจัยทุกด้านในระดับปานกลาง ซึ่งผู้ประกอบการ

ควรใส่ใจในเรื่องของผลิตภัณฑ์ให้มีความสด สะอาด บรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม และปริมาณที่เหมาะสมกับราคา ตลอดจนช่องทางการจัดจำหน่ายที่สามารถเข้าถึงการซื้อได้ง่าย เพื่อตรงตามความต้องการของผู้บริโภค

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการศึกษานี้ทำให้ทราบถึงปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคผักออร์แกนิก เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีการจัดจำหน่ายผักออร์แกนิกให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค ดังนี้

ผลิตภัณฑ์ต้องมีความสด สะอาด และมีความปลอดภัยของผักออร์แกนิก ผู้ประกอบการควรคำนึงถึงความสดใหม่ของผักอยู่เสมอ มีการตรวจสอบสินค้าก่อนนำมาวางจำหน่าย โดยทำความสะอาดด้วยน้ำสะอาด เพื่อชำระล้างเศษดินหรือต้นหญ้าที่ติดมากับผัก เพื่อให้ผักสะอาดและสดใหม่ ดูแลในเรื่องการเก็บเกี่ยว รวมถึงการบรรจุผักออร์แกนิกในบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม ไม่เล็กหรือใหญ่กว่าต้นผักจนเกินไป นอกจากนั้นควรคำนึงถึงการเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับตัวสินค้าผ่านทางบรรจุภัณฑ์หรือมีฉลากติดอยู่ข้างบรรจุภัณฑ์ มีการระบุคุณประโยชน์ที่จะได้รับจากผักชนิดนั้นๆ และระบุวันที่ควรบริโภค เพื่อผู้บริโภคจะได้บริโภคสินค้าที่สดใหม่เสมอ จะทำให้ผู้บริโภคเกิดความสนใจและเลือกซื้อสินค้ามากขึ้น โดยทั่วไปแล้ว ผักออร์แกนิกจะมีราคาที่สูงกว่าผักทั่วไป แต่ก็ยังเป็นผักที่มีคุณภาพสูงและปลอดภัยเช่นกัน และเพื่อให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงและเลือกซื้อได้ทุกเพศทุกอาชีพ ผู้ประกอบการควรมีการตั้งราคาที่หลากหลายตามคุณภาพและปริมาณที่เหมาะสม โดยอาจแบ่งเป็นเกรด A เกรด B มีราคาที่แตกต่างกันแต่ยังคงความเป็นออร์แกนิกไว้สารเคมีเหมือนกัน มีการบอกวิธีหรือกระบวนการผลิตของผักชนิดนั้นๆ ผักที่ได้ผ่านการรับรองจากหน่วยงานที่น่าเชื่อถือ ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ เพื่อทำให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อมั่นและรู้สึกคุ้มค่าที่จะจ่าย นอกจากนี้ควรติดป้ายราคาที่ชัดเจน เพื่อผู้บริโภคสังเกตได้ง่าย มีช่องทางการจัดจำหน่ายที่ตรงกลุ่มเป้าหมาย เช่น ตลาดสดขายสินค้าออร์แกนิก และวางขายตามจุดต่างๆมากขึ้น โดยเพิ่มจุดวางจำหน่ายในพื้นที่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่หลากหลาย มีการเดินทางที่สะดวก สามารถสั่งซื้อผ่านช่องทางออนไลน์ได้ เนื่องจากปัจจุบันสื่อออนไลน์เข้ามามีบทบาทในการค้าขายมากขึ้น มีการจัดหมวดหมู่ของผักให้เข้าใจง่าย แยกประเภทของผักและชั้นวางให้เป็นระเบียบ เพื่อง่ายต่อการสังเกตและหยิบจับของผู้บริโภค

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคผักออร์แกนิกของประชากรในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครเท่านั้น ซึ่งพฤติกรรมการบริโภคของประชากรในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน หากต้องการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคผักออร์แกนิกในพื้นที่อื่นๆ ควรมีการศึกษาเพิ่มเติม และควรศึกษาวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ให้ผลงานวิจัยมีความน่าเชื่อถือและได้ข้อมูลเชิงลึกเพื่อเป็นแนวทางในการประกอบธุรกิจด้านฟาร์มผักออร์แกนิก

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรรณิการ์ คงวาริน และจินตนิษฐ์ รุ่งชื่อ. (2561). “พฤติกรรมกรรมการบริโภคน้ำมันพืชของผู้บริโภคในอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี”. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. 7(1): 51-77.
- จารุวรรณ บุญเหมาะ และคณะ. (2562). “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผักไฮโดรโปนิคส์ของผู้บริโภคในเขตนครปฐม”. งานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 11. วันที่ 11-12 กรกฎาคม 2562. 774-784. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ชัยญา ชินมิต. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารออร์แกนิกออนไลน์ของผู้บริโภค. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์และนวัตกรรม. คณะนิติศาสตร์และนวัตกรรมการจัดการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณิชนันท์ ใจคำ. (2559). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษ กรณีศึกษาริมปิงซูเปอร์มาร์เก็ตในจังหวัดเชียงใหม่. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- นพพร เจริญวิริยะ. (2561). แผนธุรกิจฟาร์มผักออร์แกนิก. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พัชรี ทองช่วย. (2562). พฤติกรรมการบริโภคผักไฮโดรโปนิคส์ของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจ. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- Institute of Nutrition, Mahidol University. (2562). “การบริโภคผัก”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.inmu.mahidol.ac.th/th/> สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2564.
- Lovefitt. (2558). “เลือกอาหารอย่างไร สำหรับก่อนและหลังออกกำลังกาย”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.lovefitt.com/tips-tricks/> สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2564.
- Samabhandhu Plantation. (2562). “ผักออร์แกนิกต่างจากผักไฮโดรอย่างไร”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.blockdit.com/pages/5dc69a10ad124f0d072686f5> สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2564.

ปัญหาและแนวทางการบริหารโรงเรียนตามนโยบายการเปิดเรียนแบบปกติ
หลังสถานการณ์ระบาดของโรคโควิด-19 โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสระบุรี
The Problems and School Administration Guidelines: the Normal School
Opening Policy after the COVID-19 Epidemic under
Muang Saraburi Municipality

นวรรตน์ ไวมัญญ¹ ชณัฐ พรหมศรี² นรินทร์ จุลทรัพย์³ พิลพร เกษตรสมบุญ⁴ สุขฤทัย ไวมัญญ⁵
Navarat Waichompu, Chantat Promsri, Niran Chullasap, Pilaiporn Kasetomboon and
Sukruthai Waichompu

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารโรงเรียนตามนโยบายการเปิดเรียนแบบปกติหลังสถานการณ์ระบาดของโรคโควิด-19 โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสระบุรี ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองสระบุรี จำนวน 10 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

ปัญหาการเปิดเรียนแบบปกติด้านการบริหารตามมาตรการ 6-6-7 สถานศึกษาไม่สามารถกำกับดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในช่วงของการพักเรียนและกลับบ้าน ด้านผู้เรียน เกิดการรอยต่อและขาดความต่อเนื่องจากการเรียนออนไลน์ ด้านผู้ปกครอง เป็นปัญหาที่ต่อเนื่องเกี่ยวกับการประกอบอาชีพทำให้ไม่สามารถติดต่อกับครูประจำชั้นได้ และด้านบุคลากรในสถานศึกษา ไม่พบปัญหาที่เฉพาะเจาะจงในการกลับมาเรียนแบบปกติ แต่เป็นปัญหาทั่ว ๆ ไป ที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอน เช่น ความไม่เพียงพอของบุคลากร การสอนที่ไม่ตรงสาขาวิชา

แนวทางการบริหารโรงเรียนตามนโยบายการเปิดเรียนแบบปกติ พบว่า ด้านการบริหารตามมาตรการ 6-6-7 มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมก่อนเปิดและถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ด้านผู้เรียน เน้นการสร้าง ความเข้าใจกับผู้เรียนผ่านหลายช่อง ด้านผู้ปกครอง เน้นการสร้าง ความเข้าใจกับผู้ปกครอง ผ่านการประชุม ผู้ปกครองภาพรวม การประชุมผู้ปกครองย่อย และด้านบุคลากรในสถานศึกษา เน้นการพัฒนาตนเองของครู เกี่ยวกับการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อลดรอยต่อให้กับนักเรียน

คำสำคัญ (Keywords) : การเปิดเรียนปกติ; การบริหารสถานศึกษา; โรคโควิด-19

Received: 2022-09-27 Revised: 2022-10-07 Accepted: 2022-10-08

^{1 2 3 4} หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม Doctor of Education Program Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University. E-mail: Navaratying@hotmail.com

⁵ โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดศรีบุรียรัตนาราม) Municipal School 2 (Wat Sriburi Rattanaram). E-mail: Sukruthai.joraor@gmail.com

Abstract

This research article aimed to study the problem conditions and school administration guidelines according to the normal school opening policy after the COVID-19 epidemic situation under Muang Saraburi Municipality. The key informants were 10 school administrators under the Saraburi Municipality. The data were collected by the in-depth interviews, and analyzed by the content analysis. The research revealed the following.

For problems with the normal school opening in the administration of measures 6-6-7, the educational institutions were unable to thoroughly supervise students especially during school breaks and going home. For the student side, it was caused by the connection and lack of continuity from online learning. For the parents, it was a persistent problem related to the occupations, making it impossible to contact the class teachers. Also, for the personnel in educational institutions, there were no specific problems in returning to the normal school but it was a general problem related to the numbers of teachers such as personnel insufficiency. The teachers were not assigned for their subject specialties.

For the school administration guidelines according to the normal school opening policy, it found that the administrations, according to measures 6-6-7, concentrated on a preparation before opening, and strictly implemented it. For the student side, it focused on understanding creation with learners through multiple channels. Also, it emphasized understanding building with parents through parent the overview meetings. Moreover, for the personnel in educational institutions it focused on the self-improvement of teachers in instructional design for reducing the students' barriers.

Keywords: normal school opening; school administration; COVID-19

บทนำ (Introduction)

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ผ่านมามีตั้งแต่ระลอกที่ 1 และระลอกต่อมา มีผลกระทบด้านการเรียนการสอนแบบปกติในชั้นเรียนของผู้เรียนทุกระดับ ทุกสถานศึกษา ส่งผลให้แต่ละสถานศึกษาต้องปรับการเรียนการสอนเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษานั้น ภายใต้การจัดการเรียนการสอน 5 รูปแบบ คือ 1) On-site 2) On-air 3) On-demand 4) Online และ 5) On-hand เพื่อความต่อเนื่องของการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2564) แม้ว่าที่ผ่านมาสถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนเพื่อความต่อเนื่องและมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโดยการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้อย่างมีประสิทธิภาพท่ามกลางข้อจำกัดหลายด้านเพื่อก้าวสู่ความยั่งยืนในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง แต่การเปิดการเรียนการสอนแบบปกติหลังจากสถานการณ์โรคโควิด-19 มีแนวโน้มความรุนแรงลดลงนั้น เป็นความท้าทายของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ไม่ว่าจะเป็นด้านผู้เรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรในสถานศึกษา เนื่องจากช่วงเวลาการห่างหายจากการจัดการเรียนการสอนแบบปกติประกอบกับสถานการณ์ของโรคโควิด-19 ที่ยังมีการระบาดอยู่นั้นอาจส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องในการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542 มาตรา 8 ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิต 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึงคือข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากปัญหาและแนวทางการบริหารในภาพรวมของสถานศึกษาในแต่ละสังกัดเพื่อนำสู่การสร้างแนวทางในการบริหารหากเกิดสถานการณ์ที่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนแบบปกติและเมื่อต้องกลับมาจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

จังหวัดสระบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งของประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ของโรคโควิด-19 ส่งผลให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนแบบปกติ โดยมีโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 29 โรงเรียน และมีโรงเรียนเทศบาลเมืองสระบุรี จำนวน 10 โรงเรียน แม้ว่าโรงเรียนดังกล่าวมีนโยบายการจัดการเรียนการสอน 5 รูปแบบมาใช้เพื่อความต่อเนื่องของการเรียนการสอนและเมื่อต้องกลับมาเปิดเรียนแบบปกติจึงเป็นความท้าทายของผู้บริหารในการจัดการปัญหาด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยตระหนักถึงศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารโรงเรียนตามนโยบายการเปิดเรียนแบบปกติหลังสถานการณ์ระบาดของโรคโควิด-19 โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสระบุรี เนื่องจากเป็นการได้มาซึ่งข้อมูลเชิงประจักษ์สามารถนำผลการวิจัยมาออกแบบแนวทางที่เป็นมาตรฐานให้กับโรงเรียนในสังกัดและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ที่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้แบบปกติ

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารโรงเรียนตามนโยบายการเปิดเรียนแบบปกติหลังสถานการณ์ระบาดของโรคโควิด-19 โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสระบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและแนวทางการบริหารโรงเรียนตามนโยบายการเปิดเรียนแบบปกติหลังสถานการณ์ระบาดของโรคโควิด-19 เพื่อนำมาสร้างข้อสรุปกรอบแนวคิดในการเก็บรวบรวมข้อมูล 4 ด้าน เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารโรงเรียน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารตามมาตรการ 6-6-7 2) ด้านผู้เรียน 3) ด้านผู้ปกครอง และ 4) ด้านบุคลากรในสถานศึกษา หลังจากนั้นนำกรอบแนวคิดในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยทั้ง 4 ด้าน สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสระบุรี จำนวน 10 โรงเรียน รวมจำนวน 16 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คัดเลือกแบบเจาะจง คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสระบุรี โรงเรียนละ 1 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

วิจัยครั้งนี้ศึกษาโรงเรียนในจังหวัดสระบุรีที่สังกัดเทศบาลเมืองสระบุรี จำนวน 10 โรงเรียน ดังนี้
1) โรงเรียนโรงเรียนเทศบาล 1 วัดทองพุ่มพวง 2) โรงเรียนเทศบาล 2 วัดศรีบุรีรัตนาราม 3) โรงเรียนเทศบาล 3 วัดบ้านอ้อย 4) โรงเรียนเทศบาล 4 วัดบำรุงธรรม 5) โรงเรียนเทศบาล 5 วัดดาวเรือง 6) โรงเรียนเทศบาล 6

วัดเชิงเขา 7) โรงเรียนเทศบาล 7 วัดแก่งขนุน 8) โรงเรียนเทศบาล 8 วัดเจดีย์งาม 9) โรงเรียนเทศบาล 9 วัด
เขาคูบา และ 10) โรงเรียนเทศบาล 10 อนุบาลเทศบาลเมืองสระบุรี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง จำนวน 8 ข้อ ประกอบด้วย
สภาพปัญหา จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ 1) ด้านมาตรการ 6-6-7 2) ด้านผู้เรียน 3) ด้านผู้ปกครอง 4) ด้านบุคลากรใน
สถานศึกษา และแนวทางการบริหาร 4 ข้อ ได้แก่ 1) ด้านมาตรการ 6-6-7 2) ด้านผู้เรียน 3) ด้านผู้ปกครอง
4) ด้านบุคลากรในสถานศึกษา

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย
อาจารย์มหาวิทยาลัยที่เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอน 1 ท่าน และผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เชี่ยวชาญ
การบริหารสถานศึกษา 2 ท่าน เพื่อหาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าเท่ากับ
1.00 ทุกข้อ

3. การรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บ
รวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างไปยังนายกเทศมนตรีเมืองสระบุรี หลังจากนั้นผู้วิจัยประสานผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
เพื่อนัดสัมภาษณ์เชิงลึกผ่านทาง Google meet เก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้
จากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ตามประเด็นทั้ง 4 ด้าน

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคล ปัญหาและแนวทางตามกรอบแนวคิด 4 ด้าน ดังนี้

1. ปัญหาการบริหารโรงเรียนตามนโยบายการเปิดเรียนแบบปกติหลังสถานการณ์ระบาดของโรคโควิด-19
โรงเรียนเทศบาลในจังหวัดสระบุรี ทั้ง 4 ด้าน พบว่า

1.1 ด้านมาตรการ 6-6-7 นักเรียนซึ่งอยู่ในช่วงของวัยเด็กและวัยรุ่นในการปฏิบัติตามมาตรการ
6-6-7 อาจมีความตระหนักถึงผลเสียของการไม่ปฏิบัติตามมาตรการ 6-6-7 น้อย รวมทั้งครูและบุคลากรใน
โรงเรียนไม่เพียงพอทำให้ความครอบคลุมในการดูแลอาจไม่ทั่วถึง ประกอบกับข้อจำกัดในด้านสถานที่ ๆ ต้อง
ใช้ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ภายในมาตรการ 6-6-7 อาจไม่ครอบคลุม “นักเรียนยังเล่นสัมผัสกันเป็นปกติ แต่ยัง
สวมหน้ากากอนามัย” “ครูและบุคลากรมีไม่เพียงพออาจทำให้มีความบกพร่องในการควบคุมดูแลตาม
มาตรการ 6-6-7” “พื้นที่ในการจัดกิจกรรมบางกิจกรรมที่ต้องเว้นระยะห่างไม่สามารถเว้นระยะห่างได้ตาม
มาตรฐาน”

1.2 ด้านผู้เรียน นักเรียนทั้งช่วงของการเข้าเรียนแบบปกติส่งผลให้ความต่อเนื่องของการปฏิบัติ
ตามกฎระเบียบของโรงเรียนขาดหายไป รวมทั้งการปฏิบัติตัวในการอยู่ร่วมกันในโรงเรียนเพื่อป้องกันตนเอง
และผู้อื่นจากโรคโควิด-19 “เรื่องระเบียบวินัยของนักเรียนที่จะต้องฝึกฝนให้เป็นระเบียบ” “การอยู่ร่วมกันใน
สถานการณ์โรคโควิด-19 นักเรียนต้องรู้จักป้องกันตนเอง ต้องมีวินัยในตัวเองและรับผิดชอบต่อสังคมให้มาก
ที่สุด”

1.3 ด้านผู้ปกครอง ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นการย้ายถิ่นฐานกลับภูมิลำเนา เพื่อลดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ภายในครอบครัว ซึ่งไม่สามารถสร้างรายได้ในช่วงของการระบาดของโรคโควิด-19 และมีความต่อเนื่องมาหลังจากสถานการณ์มีแนวโน้มดีขึ้น ซึ่งต้องใช้เวลาในการสร้างรายได้จากการเริ่มประกอบอาชีพใหม่ โดยผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับนโยบายและการปฏิบัติตามแนวทางของโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนได้เรียนแบบปกติ “ผู้ปกครองมีการย้ายถิ่นฐานกลับภูมิลำเนาเนื่องจากปัญหากับรายได้ของผู้ปกครอง ขาดความคล่องตัวของสภาพด้านการเงิน” “ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนตามนโยบายการเปิดเรียน”

1.4 ด้านบุคลากรในสถานศึกษา ส่วนใหญ่ไม่พบปัญหาที่เฉพาะเจาะจงในการกลับมาเรียนแบบปกติแต่เป็นปัญหาทั่ว ๆ ไป ที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอน เช่น ความไม่เพียงพอของบุคลากร การสอนที่ไม่ตรงสาขาวิชา รวมทั้งความกังวลเกี่ยวกับการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อต่อเนื่องและรอยต่อของการเรียน “จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ” “สอนไม่ตรงวิชาเอก” “กังวลในการพัฒนานักเรียนให้ได้ตามระดับมาตรฐาน”

2. แนวทางการบริหารโรงเรียนตามนโยบายการเปิดเรียนแบบปกติหลังสถานการณ์ระบาดของโรคโควิด-19 โรงเรียนเทศบาลในจังหวัดสระบุรี ทั้ง 4 ด้าน พบว่า

2.1 ด้านการบริหารตามมาตรการ 6-6-7 ผู้บริหารทุกโรงเรียนมีการประเมินความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนแบบปกติตามนโยบาย และถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามแนวปฏิบัติของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วย 6 มาตรการหลัก (DMHT-RC) “จัดการเรียนการสอนวันละห้านาทีในห้องเรียน สวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา” “คัดกรองการติดเชื้อโรคโควิด - 19 หน้าโรงเรียนตอนเช้าทุกวัน” “ลดกิจกรรมการเรียนกลุ่มจำนวนมาก” “จัดเตรียมความพร้อมของห้องเรียน อาคารสถานที่ ห้องน้ำ หอประชุม วัสดุอุปกรณ์ป้องกันโรคโควิด-19 เช่น หน้ากากอนามัย เจลล้างมือให้เพียงพอตามความต้องการ” 6 มาตรการเสริม (SSET-CQ) “เตรียมอุปกรณ์ในการรับประทานอาหาร และดื่มน้ำของตนเอง” “มีการสำรวจนักเรียนทุกวัน และรายงานหน่วยงานต้นสังกัด โดยนักเรียนที่ติดเชื้อจะกักตัวที่บ้าน” และ 7 มาตรการเข้ม “ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับมาตรการ 6-6-7 การดูแลและป้องกันตนเองจากโรคโควิด - 19 และแผนเผชิญเหตุให้กับผู้เรียนตอนเช้าทุกวัน” “สร้างความรู้ความเข้าใจตามช่องทาง ไลน์กลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มนักเรียน และเฟซบุ๊กของโรงเรียน” “รณรงค์การฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด - 19 ให้แก่นักเรียน ครูและบุคลากร” “มีแนวปฏิบัติให้ผู้เรียน” “หากพบนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือมีอาการใกล้เคียงสถานศึกษาจะทำการตรวจเบื้องต้นด้วย ATK”

2.2 ด้านผู้เรียน เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจการปฏิบัติตนเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตามมาตรการ 6-6-7 ให้แก่ผู้เรียนร่วมกับผู้ปกครอง โดยการประชาสัมพันธ์นักเรียนและผู้ปกครองผ่านช่องทางที่หลากหลาย และการขับเคลื่อนความต่อเนื่องด้านวิชาการตามกลุ่มสาระให้กับนักเรียน “ประชาสัมพันธ์ทาง web page” “นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มของห้องเรียน ไม่ข้ามกลุ่มและวันละห้านาทีในห้องเรียน” “จัดระบบบริการอาหารตามหลักสุขาภิบาลอาหาร และหลักโภชนาการ ตลอดจนจัดสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมให้สะอาด” “จัดบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ และจัดการขยะ แยกขยะอันตราย” “จัดทำแผนเผชิญเหตุและซักซ้อม” “ควบคุมการเดินทางออกจากโรงเรียนทั้งรถรับ-ส่งนักเรียน โดยยึดหลักความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นหลัก” “ออกแบบการเรียนการสอนให้ต่อเนื่อง”

2.3 ด้านผู้ปกครอง มุ่งเน้นสร้างความเข้าใจให้กับผู้ปกครองผ่านช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายผ่านนาเทคโนโลยี จัดประชุมผู้ปกครองภาพรวมและประชุมย่อยเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้ปกครอง ใช้ครูประจำชั้นเป็นคนกลางในการประสานงานกับผู้ปกครอง รวมทั้งจัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติเพื่อ

เป็นสื่อให้กับผู้ปกครองได้เข้าใจเมื่อเกิดสถานการณ์ที่โรงเรียนไม่สามารถเปิดเรียนแบบปกติ “จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองภาพรวม และประชุมผู้ปกครองย่อยในห้องเรียนกับครูประจำชั้น เพื่อให้ทราบอย่างต่อเนื่องของแนวทางการเปิดเรียนแบบปกติ” “สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองในการยินยอมให้บุตรหลานฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด -19 เข้มกระตุ้นเพื่อลดความรุนแรง” “ครูประจำชั้นเรียนเป็นผู้ประสานงานโดยตรงตลอดเวลากับผู้ปกครอง” “หากมีปัญหาหรือเกิดข้อสงสัยสามารถสอบถามและประสานงานได้ตลอดเวลา” “ใช้ระบบออนไลน์ในการพบปะกับผู้ปกครอง ประชุมผ่านออนไลน์” “จัดทำคู่มือนักเรียนเพื่อให้ผู้ปกครองได้รับทราบนโยบายการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน”

2.4 ด้านบุคลากรในสถานศึกษา เน้นการพัฒนาตนเองของครูด้านความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อลดรอยต่อให้กับนักเรียน “ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้ารับการอบรมในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสานรอยต่อระหว่างการเรียนออนไลน์กับการเรียนปกติ” “พัฒนาบุคลากรในด้านต่าง ๆ ให้ทันสถานการณ์ปัจจุบัน และสร้างความเชื่อมั่นในการบริหารสถานศึกษา”

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารโรงเรียนตามนโยบายการเปิดเรียนแบบปกติหลังสถานการณ์ระบาดของโรคโควิด-19 โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสระบุรี ทั้ง 4 ด้าน มีความสอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2564: 19-21) ซึ่งได้จากการสนทนากลุ่มกับครูและผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งการสัมภาษณ์นักเรียน และผู้ปกครอง พบว่า สถานการณ์โควิด 19 ส่งผลกระทบบททั้งทางบวกและทางลบต่อการศึกษาระดับพื้นฐาน ในประเด็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) ผลกระทบทางบวกและทางลบของสถานการณ์โควิด-19 ต่อการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา 2) ผลกระทบทางบวกและทางลบต่อระบบการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา 3) ผลกระทบทางบวกต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครู 4) ผลกระทบทางบวกและทางลบต่อผู้เรียน และ 5) ผลกระทบทางบวกและทางลบต่อผู้ปกครองชุมชนและสังคม และสอดคล้องกับวิจัย วงศ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2563: 4-5) ที่นำเสนอสภาพ New Normal ทางการเรียนรู้อันเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 มีลักษณะดังนี้ 1) การเรียนรู้จะมีช่องทางสำหรับเข้าถึงที่หลากหลายมากขึ้น 2) สำหรับผู้เรียนที่ไม่มี Smart devices จะใช้การเรียนรู้ตามสภาพจริง 3) พื้นที่แสดงศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนมีความหลากหลายมากขึ้น 4) ผู้เรียนจะเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ (Learning how to learn) ผ่านช่องทางต่าง ๆ มากขึ้น 5) การเรียนรู้ในลักษณะ Personalized learning หรือการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียนรายบุคคลจะมีมากขึ้น จากความสอดคล้องดังกล่าวผู้วิจัยเชื่อมโยงมาสู่การอภิปรายผลการวิจัยตามประเด็น 4 ด้านที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

ด้านมาตรการ 6-6-7 ทุกโรงเรียนมีปัญหาที่คล้ายคลึงกันเนื่องจากมีบริบทของโรงเรียนที่ใกล้เคียงกัน โดยมีแนวทางการบริหารด้วยการปฏิบัติตามแนวทางอย่างเคร่งครัด เนื่องจากการเปิดภาคเรียนแบบปกติภายใต้สถานการณ์ที่ยังมีการระบาดของโรคโควิด-19 ทุกโรงเรียนต้องมีการประเมินความพร้อมของโรงเรียนก่อนเปิดแบบปกติ และปฏิบัติตามมาตรการ 6-6-7 ของกรมอนามัย เพื่อลดความเสี่ยงโรคโควิด-19 สำหรับสถานศึกษา ได้แก่ 6 มาตรการหลัก (DMHT-RC) ประกอบด้วย 1) Distancing เว้นระยะห่าง 2) Mask wearing สวมหน้ากาก 3) Hand washing ล้างมือ 4) Testing คัดกรองวัดไข้ 5) Reducing ลดการแออัด และ 6) Cleaning ทำความสะอาด 6 มาตรการเสริม (SSET-CQ) อย่างเข้มข้น ประกอบด้วย 1) Self-care ดูแลตนเอง 2) Spoon ใช้ช้อนกลางส่วนตัว 3) Eating กินอาหารปรุงสุกใหม่ 4) Track ลงทะเบียนเข้าออก

โรงเรียน 5) Check สำรวจตรวจสอบ และ 6) Quarantine กักกันตัวเอง และ 7) มาตรการเข้ม ประกอบด้วย 1) ประเมินความพร้อมเปิดเรียนผ่าน Thai Stop COVID Plus (TSC) และรายงานการติดตามการประเมินผลผ่าน MOECOVID 2) จัดกิจกรรมรูปแบบ Small Bubble 3) จัดระบบให้บริการอาหารตามหลักสุขาภิบาลอาหารและหลักโภชนาการ 4) ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ตามเกณฑ์มาตรฐาน ได้แก่ การระบายอากาศภายในอาคาร การทำความสะอาดคุณภาพน้ำอุปโภคบริโภค และการจัดการขยะ 5) จัด School Isolation แผนเผชิญเหตุ และมีการซักซ้อม 6) ควบคุมดูแลการเดินทางจากบ้านไปโรงเรียน (Seal Route) กรณีรับ-ส่งนักเรียน รถส่วนบุคคล และรถสาธารณะ และ 7) จัดให้มี School Pass สำหรับนักเรียน ครู และบุคลากรในสถานศึกษา ประกอบด้วย ผลการประเมิน Thai Save Thai (TST) ผลตรวจ ATK ภายใน 7 วัน ประวัติการรับวัคซีน เพื่อให้เกิดความปลอดภัยเมื่อเข้า-ออกโรงเรียน แม้ว่าโรงเรียนอาจมีข้อจำกัดในด้านบุคลากรที่ไม่เพียงพอในการดูแลความทั่วถึงแต่ก็สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่เป็นเช่นนี้เพราะการบริหารตามมาตรการเฉพาะสถานการณ์นั้น ๆ จะช่วยเป็นกรอบแนวทางในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนด เช่นเดียวกับการบริหารตามมาตรการ 6-7 ซึ่งเป็นมาตรการมาตรฐานที่กำหนดโดยกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ที่ใช้ในการป้องกันการติดเชื้อจากโรคโควิด-19 ดังนั้นการบริหารตามมาตรการดังกล่าวจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ช่วยให้สถานศึกษาสามารถเปิดการเรียนการสอนแบบปกติได้อย่างรวดเร็ว

ด้านผู้เรียน ปัญหาภาพรวมเกิดจากรอยต่อของการเรียนแบบออนไลน์และการเรียนแบบปกติ อธิบายได้ว่า ผู้เรียนหยุดการเรียนรู้แบบปกติในชั้นเรียน (face to face) เนื่องจากสถานการณ์ระบาดของโรคโควิด-19 แม้ว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) ได้กำหนดรูปแบบการเรียนการสอนไว้ 5 รูปแบบ ตามบริบทและความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน คือ 1) On-site 2) On-air 3) On-demand 4) Online และ 5) On-hand แต่ยังคงส่งผลกระทบต่อผู้เรียนบางคนไม่สามารถเรียนได้อย่างต่อเนื่องด้วยข้อจำกัดส่วนบุคคล เช่น ขาดการเตรียมความพร้อมในด้านการเรียนรูปแบบอื่น ๆ ด้านอุปกรณ์ ดังนั้นการเตรียมความพร้อมในการออกแบบการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญหากเกิดสถานการณ์ใด ๆ ที่ไม่สามารถเรียนแบบปกติได้ เช่น การเรียนรู้แบบผสมผสาน (blended learning) เป็นการเรียนรู้ที่ใช้กิจกรรมทางออนไลน์ผสมผสานกับการเรียนในห้องเรียนโดยใช้สื่อที่มีความหลากหลายให้เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ การเรียนรู้ที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ภายหลังการเรียนซึ่งไม่มีเกณฑ์ที่ตายตัวว่าควรผสมผสานกันในส่วนไหนเท่าไร แต่เน้นการจัดกิจกรรมที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนภายใต้การออกแบบที่เหมาะสม เช่น รวมรูปแบบการเรียนการสอน รวมวิธีการเรียนการสอน รวมการเรียนแบบออนไลน์ และรูปแบบการเรียนการสอนในชั้นเรียน (นวัรัตน์ ไวยมภู และชัยรัตน์ จุสปาโล, 2560: 20) ดังนั้น การเตรียมความพร้อมด้านรูปแบบการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญหากไม่สามารถจัดการการเรียนการสอนแบบปกติและเมื่อต้องกลับมาเรียนแบบปกติ ทำอย่างไรให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดเงื่อนไขการเรียนรู้ (Condition of Learning) ของกาเย่ (Gagne) ที่กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้ควรมีลำดับ 9 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างความเข้าใจ 2) การแจ้งวัตถุประสงค์ 3) การทบทวนความรู้เดิม 4) การสอนเนื้อหาใหม่ 5) การให้แนวทางการเรียนรู้ 6) การฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง 7) การให้ผลย้อนกลับ 8) การประเมินผล และ 9) การสรุปบทเรียน (มารุต พัฒนาผล, 2563: 15) ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมที่มีระบบตามลำดับขั้นตอนที่เป็นเช่นนี้เพราะ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเกิดจากรอยต่อของการเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่โรงเรียนจัดให้ตามความเหมาะสมกับบริบทในสถานการณ์ที่มีการระบาดของโรคโควิด-19 เมื่อมีการเปิดเรียนแบบปกติ

การบริหารที่สำคัญคือการลดช่องว่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เกิดจากรอยต่อของการเรียนการสอนที่ต่างกัน

ด้านผู้ปกครอง ส่วนใหญ่เป็นปัญหาส่วนบุคคลที่ต่อเนื่องในการประกอบอาชีพของผู้ปกครอง และไม่มีอุปสรรคในการติดต่อกับครูประจำชั้น เห็นได้จากผลการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2564: 21) ผลกระทบทางลบต่อผู้ปกครองและชุมชน พบว่า 1) ผู้ปกครองมีภาระในการช่วยเหลือการเรียนรู้ของบุตรหลานเพิ่มขึ้น 2) ผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อสร้างความพร้อมในการเรียนให้กับบุตรหลาน และค่าใช้จ่ายเพื่อป้องกันการติดเชื้อให้กับบุตรหลานเพิ่มขึ้น 3) ผู้ปกครองต้องหาความรู้เพิ่มเติมในบทเรียน และการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้สามารถช่วยเหลือส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลาน 4) ผู้ปกครองมีภาวะตึงเครียดที่ต้องดูแลบุตรหลานและวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียนของบุตรหลาน และ 5) ผู้ปกครองรู้สึกวุ่นวายเสียเวลาและเสียโอกาสในการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับ ธิษณา ศรัทธาธรรณ (2564: C4) ผู้ปกครองบางกลุ่มถูกเลิกจ้างงานจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้ไม่มีเงินมาใช้จ่ายรวมทั้งผู้เรียนกลุ่มที่อยู่กับญาติๆ เช่น ปู่ ย่า ตาและยาย ต้องปรับตัวอย่างมากในการเรียนอยู่ที่บ้านเพราะผู้ปกครองบางส่วนยังไม่สามารถให้คำแนะนำแก่บุตรหลานได้ ส่งผลให้เกิดความเครียดทั้งต่อผู้เรียนและผู้ปกครอง ดังนั้น แนวทางการบริหารมุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ผู้ปกครองเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการปฏิบัติตัวของนักเรียน และมีช่องทางที่หลากหลายหากมีปัญหาหรือเกิดข้อสงสัยสามารถสอบถามและประสานงานได้ตลอดเวลา ส่วนแนวทางการบริหารเพื่อความยั่งยืนหากมีสถานการณ์ที่ทำให้ไม่สามารถให้นักเรียนเรียนแบบปกติได้นั้นผู้ปกครองเปรียบเสมือนคนกลางที่เชื่อมระหว่างโรงเรียนกับนักเรียนในการขับเคลื่อนการเรียนการสอนให้มีความต่อเนื่องภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการนำมาใช้เป็นแนวทางสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 11 ที่กล่าวว่า บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคล ซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับ ดังนั้นการเตรียมความพร้อมด้านการเรียนการสอนนอกจากเตรียมนักเรียนแล้วควรมีการเตรียมความพร้อมผู้ปกครองควบคู่กันไป หากมีเหตุการณ์หรือสถานการณ์อื่น ๆ ที่ไม่สามารถเรียนแบบปกติได้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการขับเคลื่อนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกับผู้ปกครองเป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองเพื่อลดปัญหาที่เกิดจากรอยต่อของการเรียนรูปแบบต่างๆ ในขณะมีการระบาดของโรคโควิด-19 และเมื่อเปิดเรียนแบบปกติ ซึ่งเป็นการบริหารที่สร้างความต่อเนื่องและยั่งยืนเนื่องจากโรงเรียนไม่สามารถดูแลนักเรียนได้ตลอด 24 ชั่วโมง ดังนั้นผู้ปกครองจึงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ด้านบุคลากรในสถานศึกษา ส่วนใหญ่ไม่พบปัญหาที่เฉพาะเจาะจงในการกลับมาเรียนแบบปกติแต่เป็นปัญหาทั่ว ๆ ไป ที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอน เช่น ความไม่เพียงพอของบุคลากร การสอนที่ไม่ตรงสาขาวิชา แนวทางบริหารเน้นการรณรงค์การปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคโควิด -19 การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนในการป้องกันตนเอง รวมทั้งการพัฒนาตนเองด้านความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อลดรอยต่อให้กับนักเรียน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 52 ให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ กระบวนการผลิตและการพัฒนาครูต้องกระทำอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง เห็นได้จากการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2564: 30) ที่พบว่าผลกระทบทางลบต่อการปฏิบัติงานของครู พบว่า 1) ครูมีภาระงานในการจัดการเรียนรู้และการดูแลนักเรียน

มากขึ้น 2) ครูมีความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน 3) ครูมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ และผลการเรียนของนักเรียนจะตกต่ำลง และยังพบว่าผลกระทบทางบวกต่อการปฏิบัติงานของครู ได้แก่ 1) ครูเรียนรู้และพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีเพิ่มขึ้น 2) ครูเปลี่ยนวิธีสอน วิธีการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ให้เหมาะสม 3) ครูมีความกระตือรือร้นในการปรับใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ใหม่ โดยใช้เทคโนโลยี อย่างต่อเนื่อง 4) ครูมีความสามัคคีร่วมมือและช่วยเหลือกันมากขึ้น และ 5) ครูได้รับความชื่นชมจากผู้ปกครอง มากขึ้น เนื่องจากผู้ปกครองรับรู้ถึงความวิริยะอุตสาหะในการทำงานของครู ดังนั้นเมื่อมีการเปิดเรียนแบบปกติ จึงเป็นความท้าทายของครูในการออกแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน สอดคล้องกับ ธิษณา ศรัทธรัตน์ธนา (2564: C4) ผู้สอนต้องปรับกระบวนการเรียนการสอนเป็นออนไลน์ ต้องหาเทคนิค วิธีการต่าง ๆ ในการสอน และพอสถานการณ์คลี่คลายสามารถจัดการสอนในชั้นเรียนปกติได้ ผู้สอนก็ต้อง เตรียมการสอนในแบบ New normal ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ครูเป็นบุคลากรกลุ่มใหญ่ในสถานศึกษาและมีบทบาท โดยตรงในการขับเคลื่อนผู้เรียนให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่กำหนด ดังนั้น ครูจะต้องมีการพัฒนาตนเอง เพื่อเตรียมความพร้อมในการออกแบบการเรียนการสอนที่หลากหลายภายใต้การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรม ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ หากเกิดสถานการณ์ที่ไม่สามารถเรียนแบบปกติในห้องเรียนได้และเพื่อ ลดรอยต่อของการเรียนรู้เมื่อกลับมาเรียนแบบปกติ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

แนวทางการบริหารและการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ได้จากข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้ จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ ที่ไม่สามารถเปิดเรียนแบบปกติได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
ผู้บริหารนำข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการวิจัยจัดทำเป็นแนวทางหรือกลยุทธ์ในการบริหารจัดการ ในสถานการณ์อื่น ๆ ที่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนแบบปกติเพื่อเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ
2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป
ควรศึกษารูปแบบการขับเคลื่อนการบริหารโรงเรียนเพื่อความยั่งยืน เพื่อใช้เป็นข้อเสนอแนะเชิง นโยบายในการขับเคลื่อนการเรียนการสอนเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่อาจเรียนแบบปกติได้

เอกสารอ้างอิง (References)

- ธิษณา ศรัทธรัตน์ธนา. (2564). “การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในวิถีชีวิตใหม่ในบริบทการศึกษาของ ประเทศไทย”. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม. 20(3): c1-c15.
- นวรรตน์ ไชยมภู และชัยรัตน์ จุสปาโล. (2560). “ความท้าทายของอาจารย์พยาบาล: การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning)”. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 11(1): 15-29.
- มารุต พัฒนา. (2563). ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มการคิด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิชัย วงศ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา. (2563). **New normal** ทางการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). “การจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.obec.go.th/archives/377135> สืบค้นเมื่อวันที่ 2 ก.ย 65

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). รายงานการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

การสังเคราะห์บทความวิจัยด้านภาษาจีนและการท่องเที่ยวในฐานข้อมูล ThaiJo

Synthesis of Chinese Language and Tourism Research Articles

In ThaiJo Database

กัลยา สว่างคง¹ เพ็ญพิสุทธิ์ สีกาแก้ว²
Kanlaya Swangkong, Penpisut Sikakaew

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและสังเคราะห์งานวิจัยประเภทบทความวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีนและการท่องเที่ยวในฐานข้อมูล ThaiJo โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการสังเคราะห์งานวิจัยใน 3 ประเด็นคือ 1) เนื้อหาการวิจัย 2) ระเบียบวิธีวิจัย และ 3) พื้นที่การวิจัย ใช้โปรแกรม ATLAS.ti 22 ในการเข้ารหัสและเชื่อมโยงข้อมูลก่อนนำมาสังเคราะห์และอภิปรายผลการศึกษาด้วยสถิติเชิงพรรณนา ผลการศึกษพบว่า บทความวิจัยด้านภาษาจีนและการท่องเที่ยวมีจำนวน 50 บทความ โดยมีเนื้อหาด้านทักษะทางภาษาและบริการด้านภาษามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 46 รองลงมา คือ ด้าน สื่อ คู่มือ แผนที่และนวัตกรรมการท่องเที่ยวคิดเป็นร้อยละ 20 มีบทความที่ตีพิมพ์เป็นภาษาไทยจำนวน 32 บทความ และมี 18 บทความที่ตีพิมพ์เป็นภาษาจีน ระเบียบวิธีวิจัยที่พบมากที่สุด คือ การวิจัยแบบผสมผสาน ร้อยละ 58 รองลงมาคือการวิจัยเชิงคุณภาพร้อยละ 30 และการวิจัยเชิงปริมาณร้อยละ 12 ตามลำดับ พื้นที่การวิจัย 3 อันดับแรกคือกรุงเทพมหานคร ลำปาง และเพชรบุรี

คำสำคัญ (keywords) : การสังเคราะห์งานวิจัย; ภาษาจีน; การท่องเที่ยว

Abstract

This article aimed to survey and synthesize the research on Chinese language and tourism studies in the ThaiJo database. A qualitative research methodology was used to synthesize three issues: 1) the content of the researchs; 2) the research methods; and 3) the research area. ATLAS.ti 22 was used to code and build a data network before synthesizing. Then the result was discussed with descriptive statistics. The study revealed that 50 papers published in the ThaiJo database, by 46% of the research, focused on language skills and language services, and by 20% on media, textbooks, and innovation in tourism. There were 32 papers published in Thai and 18 papers written in Chinese. The most common research method was the mixed method at 58%, followed by the qualitative method by 30%, and the quantitative method by 12%, respectively. The three main research areas were Bangkok, Lampang, and Phetchaburi Provinces.

Received: 2022-10-05 Revised: 2022-10-17 Accepted: 2022-10-18

¹ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัย (ทีม B) สายงานวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต Director of Research Center (Team B), Research and Development Affairs, Dhurakij Pundit University, Bangkok, Thailand. E-mail: kanlaya.swa@dpu.ac.th

² อาจารย์ประจำวิทยาลัยนานาชาติจีน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต Chinese International College, Dhurakij Pundit University, Bangkok, Thailand. E-mail: penpisut.sik@dpu.ac.th

Keywords: Synthesis Research; Chinese; Tourism

บทนำ (Introductions)

กระแสนิยมภาษาจีนทำให้ผู้คนทั่วโลกให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ภาษาจีนมากขึ้น โดยเฉพาะในประเทศไทยที่พบวาระหว่างปี พ.ศ. 2546 จนถึงพ.ศ. 2555 มีครูอาสาสมัครจากโครงการครูอาสาสมัครชาวจีนเข้าทำการเรียนการสอนเป็นจำนวนมากถึง 7,000 คนโดยประมาณ (Guo ji zai xian, 2012, as cited in, Zhang & Suraratdecha, 2014: 59) นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (พ.ศ. 2549-2553) โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ นักเรียนทุกระดับชั้นในโรงเรียนทุกประเภทมีโอกาสเข้าถึงการเรียนการสอนภาษาจีนที่มีคุณภาพ และมีทักษะทางภาษาจีนอยู่ในระดับดี (Worrachaiyut, 2012: 44) สิ่งเหล่านี้ไม่เพียงสะท้อนให้เห็นว่ากระแสนิยมเรียนภาษาจีนในประเทศไทยได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก แต่ยังแสดงให้เห็นว่าความต้องการบุคลากรที่เชี่ยวชาญภาษาจีนในประเทศไทยนับวันจะยิ่งเพิ่มมากขึ้นในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ปัจจุบันนักท่องเที่ยวจีนได้กลายเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวหลักของประเทศ

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้กับประเทศไทย ครอบคลุมถึงอุตสาหกรรมและบริการที่เกี่ยวข้องในหลายสาขา และยังเป็นกลไกหลักที่ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ จากสถิตินักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจากกระทรวงท่องเที่ยวและการกีฬาเผยให้เห็นว่าจำนวนนักท่องเที่ยวชาวจีนและนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศอาเซียนตลอดช่วงปี 2560-2562 ที่ผ่านมามีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปีพ.ศ. 2562 มีนักท่องเที่ยวชาวจีนจำนวน 17,695,489 คน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562) นอกจากนี้ เมื่อสำรวจดัชนีขีดความสามารถการแข่งขันด้านการเดินทางและท่องเที่ยวของไทยในปี ค.ศ. 2019 ที่จัดอันดับโดย World Economic Forum พบว่าประเทศไทยมีคะแนนรวมเฉลี่ย 4.5 คะแนน จาก 7.0 อยู่ในอันดับที่ 31 ของโลกและจัดเป็นอันดับ 3 ของอาเซียน (World Economic Forum, 2019) สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยมีศักยภาพด้านความสามารถการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวในระดับที่น่าพึงพอใจ และยังสร้างรายได้ให้กับประเทศมูลค่ามหาศาล จากรายงานของกองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬาพบว่า นับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2556 เป็นต้นมา อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยสร้างรายได้ให้กับประเทศเกินกว่า 1 ล้านล้านบาทมาโดยตลอด (BLT Bangkok, 2022) เมื่อพิจารณาจากปัจจัยในด้านทัศนคติและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อประเทศไทยพบว่าในปีพ.ศ. 2559 คะแนนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติโดยรวมอยู่ที่ร้อยละ 86.6 ซึ่งคะแนนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนสูงที่สุดอยู่ที่ร้อยละ 89.8 ขณะที่ผลการศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวพบว่า ข้อเสนอเกี่ยวกับการใช้ภาษาต่างประเทศในการให้บริการเป็นข้อเสนอที่พบในทุกด้านของการบริการทางการท่องเที่ยว (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559) ข้อมูลเหล่านี้สะท้อนว่าประเทศไทยเป็นสถานที่ท่องเที่ยวต่างประเทศที่นักท่องเที่ยวชาวจีนให้ความสนใจเป็นอย่างมาก ดังนั้น ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาจีนเพื่อการสื่อสารการท่องเที่ยวจึงเป็นเรื่องสำคัญสำหรับทุกภาคส่วนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรมเบื้องต้นพบว่ามีผู้วิจัยที่ศึกษาด้านการสังเคราะห์และวิเคราะห์คุณภาพงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจำนวน 7 เรื่อง ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2018-2022 โดยเป็นการสังเคราะห์ในประเด็นการท่องเที่ยวชุมชน 2 เรื่อง (Charoensit and Emphandhu, 2018: 176-204; กมลกนก เกียรติ

ศักดิ์ชัย และคณะ, 2019: 177-190) การสังเคราะห์ข้อค้นพบจากโครงการวิจัยด้านการพัฒนาทักษะภาษาจีน 1 เรื่อง (เพ็ญพรรณษา ชัยธีระสุเวท และคณะ, 2564: 65-78) การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 1 เรื่อง (สุธิดา แจ้งประจักษ์, 2022: 214-222) การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงพุทธ 1 เรื่อง (มานพ นักการเรือน และคณะ, 2022: 84-93) การวิเคราะห์คุณภาพงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประเภทธุรกิจสปา 1 เรื่อง (อศวิน แสงพิกุล, 2022: 15-28) และการสังเคราะห์งานวิจัยจากฐานข้อมูล CNKI ในประเทศจีน 1 เรื่อง (Wang and Li, 2019: 67-75) ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่ยังไม่มีผู้สังเคราะห์งานวิจัยด้านภาษาจีนและการท่องเที่ยวในฐานข้อมูล ThaiJo ดังนั้น กลุ่มผู้วิจัยจึงสนใจสำรวจงานวิจัยด้านภาษาจีนและการท่องเที่ยวที่เผยแพร่ในฐานข้อมูล ThaiJo เพื่อสังเคราะห์ประเด็นการวิจัยในด้านเนื้อหา ระเบียบวิธีวิจัย และพื้นที่ในการวิจัย ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่จะนำไปใช้ในการพัฒนางานของตน นอกจากนี้ยังทำให้เห็นพื้นที่ว่างทางการศึกษาในด้านที่เกี่ยวกับภาษาจีนและการท่องเที่ยว อันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจที่จะทำงานวิจัยต่อยอดในโอกาสถัดไปอีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อสำรวจงานวิจัยในด้านภาษาจีนและการท่องเที่ยวที่เผยแพร่ในฐานข้อมูล ThaiJo
2. เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีนและการท่องเที่ยวในฐานข้อมูล ThaiJo ในประเด็นด้านเนื้อหาการวิจัย ระเบียบวิธีวิจัย และพื้นที่การวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย
งานวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงเอกสาร กลุ่มผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยในด้านต่าง ๆ ไว้ ดังนี้
 - 1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา
กลุ่มผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาจากบทความวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีนและการท่องเที่ยว โดยไม่กำหนดช่วงปีที่ตีพิมพ์ ภาษาที่ใช้ในการตีพิมพ์และสัญชาติของผู้เขียนบทความ จำนวน 50 บทความ จากคำสืบค้นว่า “ภาษาจีน + การท่องเที่ยว” โดยคัดกรองเฉพาะบทความวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีนและการท่องเที่ยว และใช้กรอบแนวคิดด้านระบบการท่องเที่ยว (Tourism System) ของวาร์ชต์ มัธยมบุรุษ (2562: 98) ซึ่งใช้แนวทางด้านเศรษฐศาสตร์มาสร้างแผนภาพจำลองระบบการท่องเที่ยวครอบคลุม 4 ส่วนได้แก่ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านความต้องการ ด้านการตอบสนอง และด้านการสนับสนุนมาเป็นกรอบในการศึกษาวิเคราะห์
 - 1.2 ขอบเขตด้านพื้นที่
กำหนดขอบเขตพื้นที่ในการวิจัย คือ ฐานข้อมูลออนไลน์ ThaiJo (Thai Journal Online)
 - 1.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา
กำหนดวันในการสืบค้นข้อมูลคือวันที่ 1-15 สิงหาคม พ.ศ. 2565
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
กลุ่มผู้วิจัยได้จัดทำแบบเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อคัดกรองและวิเคราะห์บทความวิจัยด้านภาษาจีนและ

การทอ้งเทียะ โดยจัดทำเป็นตารางจำแนกข้อมูลที่สำคัญ ดังนี้ ปีที่ตีพิมพ์ ชื่อบทความ ชื่อผู้เขียน ชื่อหน่วยงาน หรือสังกัด ชื่อวารสาร กลุ่มประเภทวารสาร ประเภทของเนื้อหา พื้นที่ในการวิจัย และภาษาที่ใช้ในการเขียนบทความ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแบบรวบรวมข้อมูลข้างต้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพ และทดลองใช้เก็บข้อมูลงานวิจัยจำนวน 10 เรื่อง พบว่ามีความเหมาะสมตามเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 กำหนดคำถามวิจัย

กลุ่มผู้วิจัยกำหนดคำถามการวิจัยในเชิงพรรณนา เพื่อสำรวจสถานภาพงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทอ้งเทียะและภาษาจีนที่เผยแพร่ในฐานข้อมูล ThaiJo ว่ามีสถานภาพเป็นอย่างไรบ้าง

3.2 คัดเลือก “คำสำคัญ”

กลุ่มผู้วิจัยกำหนดในการสืบค้นข้อมูลวิจัย โดยกำหนดใช้คำว่า “ภาษาจีน” และ “การทอ้งเทียะ” สำหรับการสืบค้นข้อมูล

3.3 ดำเนินการสืบค้นข้อมูล

กลุ่มผู้วิจัยกำหนดใช้ฐานข้อมูล ThaiJo (Thai Journal Online) ในการสืบค้น และรวบรวมข้อมูลที่ได้ไว้ในแบบเก็บรวบรวมข้อมูลที่กลุ่มผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

3.4 คัดกรองข้อมูล

หลังจากการสืบค้นข้อมูลจากคำสำคัญ “ภาษาจีน” และ “การทอ้งเทียะ” พบบทความจำนวน 135 บทความ ทั้งนี้กลุ่มผู้วิจัยได้ทำการคัดกรองข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องและไม่อยู่ในขอบเขตการวิจัยออกไป จนได้บทความที่อยู่ในขอบเขตของการวิจัยจำนวน 50 บทความ เพื่อนำมาใช้ในการศึกษาและสังเคราะห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์เชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากบทความวิจัยด้านภาษาจีนและการทอ้งเทียะที่อยู่ในขอบเขตของการวิจัยจำนวน 50 บทความ โดยกลุ่มผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์เนื้อหา กลุ่มผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยใช้โปรแกรม ATLAS.ti 22 เข้ามาช่วยในการเข้ารหัส (Coding) แบ่งประเภท จัดกลุ่มข้อมูล และเชื่อมโยงข้อมูลตามประเด็นการวิจัยที่กำหนด จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์งานวิจัย

4.2 การสังเคราะห์ข้อมูลวิจัย กลุ่มผู้วิจัยสังเคราะห์ข้อมูลการวิจัยตามประเด็นการศึกษาที่กำหนด เพื่อสรุปภาพรวมของการศึกษาด้านภาษาจีนและการทอ้งเทียะในปัจจุบัน

4.3 การสรุปและอภิปรายผลวิจัย กลุ่มผู้วิจัยใช้การสรุปและอภิปรายเชิงพรรณนา โดยสรุปข้อมูลในประเด็นด้านเนื้อหา ระเบียบวิธีวิจัย และพื้นที่การวิจัยพร้อมอภิปรายผลและข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการสำรวจงานวิจัย

จากการสำรวจและศึกษาข้อมูลพบว่า บทความวิจัยด้านภาษาจีนและการทอ้งเทียะที่เผยแพร่ในฐานข้อมูล ThaiJo ตามขอบเขตการวิจัยที่กำหนดมีจำนวน 50 บทความ ตีพิมพ์ในช่วงปีพ.ศ. 2557-2565

แบ่งเป็นบทความวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารกลุ่ม 1 จำนวน 12 บทความ บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารกลุ่ม 2 จำนวน 34 บทความ และตีพิมพ์ในกลุ่มวารสารที่ยังไม่เข้าเกณฑ์การจัดกลุ่มจำนวน 4 บทความ เป็นบทความที่เขียนด้วยภาษาไทยจำนวน 32 บทความ และภาษาจีนจำนวน 18 บทความ เมื่อจำแนกตามกลุ่มประเภทเนื้อหาสามารถแบ่งได้เป็น 5 กลุ่ม คือ 1) ทักษะทางภาษาและบริการด้านภาษาจำนวน 23 บทความ 2) สื่อคู่มือ แผนที่และนวัตกรรมด้านการท่องเที่ยวจำนวน 10 บทความ 3) การแปลและภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์จำนวน 8 บทความ 4) หลักสูตร การอบรม การเรียนและแบบเรียนด้านภาษาจีนเพื่อการท่องเที่ยวจำนวน 5 บทความ และ 5) พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวจำนวน 4 บทความ โดยบทความที่ตีพิมพ์ด้วยภาษาจีนส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มเนื้อหาด้านทักษะทางภาษาและบริการด้านภาษาจำนวน 15 บทความ ด้านหลักสูตร การอบรม การเรียนและแบบเรียนภาษาจีนเพื่อการท่องเที่ยวและด้านการแปลและภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์อีกอย่างละ 1 บทความ เมื่อสังเคราะห์ข้อมูลในแต่ละส่วนจะได้รายละเอียดดังนี้

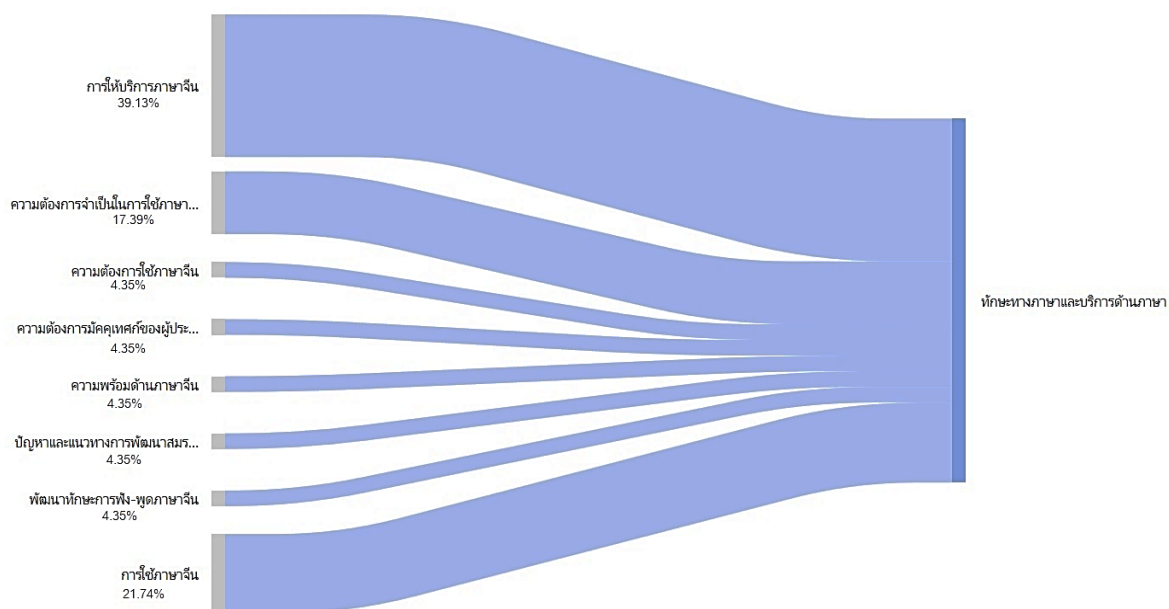
2. ผลการสังเคราะห์งานวิจัย

2.1 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้านเนื้อหา

กลุ่มผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดระบบการท่องเที่ยวของวาร์ชต์ มัธยมบุรุษ (2562: 98) ในการวิเคราะห์งานวิจัยด้านเนื้อหา โดยผลการวิจัยพบว่าเนื้อหาทั้ง 5 กลุ่มครอบคลุมทั้งด้านความต้องการ ด้านการตอบสนอง และด้านการสนับสนุน ซึ่งมีรายละเอียดแยกตามกลุ่มเนื้อหางานวิจัย ดังนี้

กลุ่มงานวิจัยด้านทักษะทางภาษาและบริการด้านภาษา

งานวิจัยในด้านทักษะทางภาษาและบริการด้านภาษาเป็นบทความที่เขียนด้วยภาษาจีนจำนวน 15 บทความ และเป็นบทความที่เขียนด้วยภาษาไทยจำนวน 8 บทความ เมื่อจำแนกบทความตามเนื้อหาวิจัยจะได้รายละเอียดต่อไปนี้

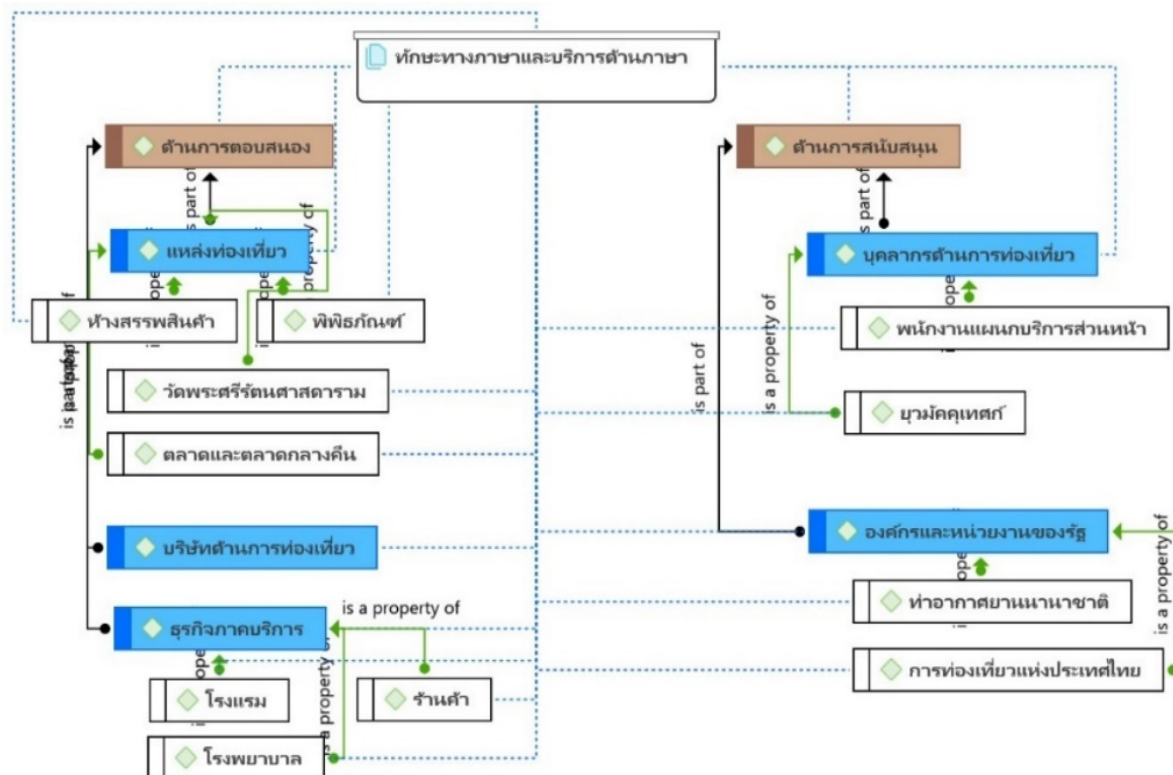

ภาพที่ 1 Sankey Diagram แสดงรายละเอียดประเด็นการวิจัยในกลุ่มทักษะและบริการทางภาษา

ที่มา: กัลยา สว่างคง และ เพ็ญพิสุทธิ์ สีกาแก้ว (2565)

จากภาพที่ 1 พบว่าประเด็นการวิจัยในกลุ่มเนื้อหาด้านทักษะและบริการทางภาษาที่มีจำนวนมากที่สุดคือการให้บริการภาษาจีน คิดเป็นร้อยละ 39.13 รองลงมาคืองานวิจัยด้านการใช้ภาษาจีน คิดเป็นร้อยละ 21.74 ซึ่งงานวิจัยทั้งสองกลุ่มเมื่อศึกษาจากประเด็นการวิจัยโดยใช้แนวคิดระบบการท่องเที่ยว (Tourism

System) ของวาร์ชต์ มัยยมบุรุษ (2562: 98) ที่ใช้แนวทางด้านเศรษฐศาสตร์มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์พบว่าประเด็นการศึกษาสามารถแบ่งได้สองด้านคือ ด้านการสนับสนุนและด้านการตอบสนอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ภาพที่ 2 เครือข่ายความสัมพันธ์ประเด็นการวิจัยในกลุ่มเนื้อหาด้านทักษะทางภาษาและบริการทางภาษา
ที่มา: กัลยา สว่างคง และ เพ็ญพิสุทธิ์ สีกาแก้ว (2565)

จากภาพที่ 2 ประเด็นการวิจัยในกลุ่มเนื้อหาด้านทักษะทางภาษาและบริการทางภาษาพบว่าบทความวิจัยในด้านการตอบสนองแบ่งเป็นประเด็นศึกษาด้านแหล่งท่องเที่ยว บริษัทนำเที่ยว และธุรกิจภาคบริการ ส่วนภาคการสนับสนุนแบ่งออกเป็นประเด็นการวิจัยด้านบุคลากรการท่องเที่ยว กบองค์กรและหน่วยงานของรัฐ ขณะที่ด้านการสนับสนุนพบประเด็นการศึกษาเกี่ยวกับบุคลากรการท่องเที่ยวกับองค์กรและหน่วยงานของรัฐ

กลุ่มเนื้อหาด้านสื่อ คู่มือ แผนที่และนวัตกรรมด้านการท่องเที่ยว

ผลการวิจัยพบว่าบทความวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อ คู่มือ แผนที่และนวัตกรรมการท่องเที่ยวนั้นแบ่งได้ 2 ประเภทคือ 1) การพัฒนาสื่อ คู่มือและนวัตกรรมในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่นการจัดทำโมบาย แอปพลิเคชัน เว็บไซต์และ QR Code สำหรับบริการภาษาจีนหรือบริการ 3 ภาษา และ 2) การจัดทำคู่มือภาษาจีนเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วยการท่องเที่ยวสปา การท่องเที่ยวโดยชุมชนและคู่มือภาษาจีนสำหรับผู้ประกอบการ

เนื้อหาด้านการแปลและภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์

บทความวิจัยด้านการแปลและภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์เป็นบทความภาษาไทย 7 บทความ และภาษาจีน 1 บทความ รายละเอียดเนื้อหาทางงานวิจัยและประเด็นในการศึกษาดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 เนื้อหางานวิจัยและประเด็นในการศึกษาด้านการแปลและภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์

เนื้อหางานวิจัย	จำนวน	ประเด็นการวิจัย		
		กลวิธีการแปล	กลวิธีการแปลและข้อผิดพลาด	กลวิธีการแปลและภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์
ชื่อธุรกิจร้านค้าในแหล่งท่องเที่ยว	1			1
ชื่อสถานที่ท่องเที่ยว	4	2	2	
ป้ายชื่อร้านค้า	1	1		
ป้ายชื่อสาธารณะ	2		1	1
รวม	8	3	3	2

ตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าประเด็นการวิจัยด้านกลวิธีการแปล กลวิธีการแปลและข้อผิดพลาดเป็นหัวข้อที่มีความถี่ในการวิจัยค่อนข้างสูง ขณะทำงานวิจัย ด้านกลวิธีการแปลและภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ยังพบไม่มาก และงานที่ศึกษาเฉพาะด้านภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งถือเป็นแขนงหนึ่งของการศึกษาศาสตร์สังคมก็ยังไม่พบมากนักนับเป็นโอกาสในการศึกษาต่อยอดเพิ่มเติมของผู้วิจัยที่สนใจศึกษาในประเด็นดังกล่าว และเมื่อพิจารณาตามแนวคิดระบบการท่องเที่ยวของวาร์ฮัต มัธยมบุรุษ (2562: 98) พบว่ากลุ่มประเด็นเนื้อหาการวิจัยในด้านนี้จัดเป็นงานวิจัยในการตอบสนองทั้งหมด

เนื้อหาหลักสูตร การอบรม การเรียนและแบบเรียนด้านภาษาจีนเพื่อการท่องเที่ยว

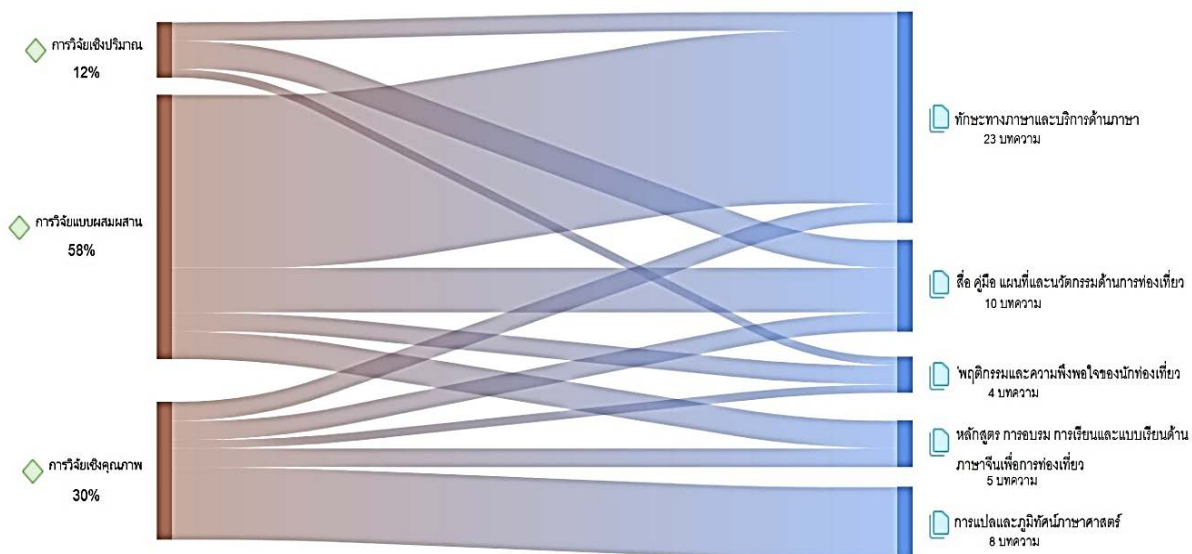
เนื้อหาของบทความวิจัยในด้านนี้เป็นบทความภาษาไทย 4 บทความ และภาษาจีน 1 บทความ แบ่งเป็นการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาจีนให้กับผู้ประกอบการ ผลสัมฤทธิ์ในการจดจำคำศัพท์ภาษาจีนด้านการท่องเที่ยวของนักศึกษาสาขาวิชาการท่องเที่ยว บทเรียนสนทนาภาษาจีนโดยแอปพลิเคชัน แนวทางการพัฒนาเยาวชนให้เป็นนักสื่อสาร และการศึกษาด้านแบบเรียนและบทสนทนาภาษาจีนเพื่อการท่องเที่ยว

เนื้อหาด้านพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

งานวิจัยในกลุ่มประเภทนี้แบ่งเป็น 3 ด้านเนื้อหา คือ พฤติกรรมการซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาจีน ทักษะของนักท่องเที่ยวที่มีต่อป้ายภาษาจีนและภาพลักษณ์การท่องเที่ยว และความพึงพอใจต่อสื่อประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยว

2.2 ผลการสังเคราะห์ด้านระเบียบวิธีวิจัย

บทความวิจัยที่อยู่ในขอบเขตของภาษาจีนและการท่องเที่ยวที่ผ่านการคัดกรองแล้วทั้ง 50 บทความมีทั้งงานวิจัยเชิงคุณภาพ งานวิจัยเชิงปริมาณ และงานวิจัยแบบผสมผสาน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2 Sankey Diagram แสดงรายละเอียดระเบียบวิธีวิจัยในแต่ละประเภทกลุ่มเนื้อหา
ที่มา: กัลยา สว่างคง และ เพ็ญพิสุทธิ์ สีกาแก้ว (2565)

จากภาพที่ 2 จะเห็นว่าระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้มากที่สุดคือการวิจัยแบบผสมผสาน จำนวน 29 บทความ คิดเป็นร้อยละ 58 ของบทความทั้งหมด รองลงมาคือการวิจัยเชิงคุณภาพ 15 บทความ และการวิจัยเชิงปริมาณ 6 บทความ คิดเป็นร้อยละ 30 และ 12 ตามลำดับ ทั้งนี้บทความในกลุ่มการแปลและภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเท่านั้น เนื่องจากเป็นงานวิจัยเชิงเอกสารทั้งหมด ในขณะที่บทความในกลุ่มอื่น ๆ จะใช้การวิจัยทั้งเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และแบบผสมผสาน ข้อมูลส่วนนี้สะท้อนให้เห็นว่างานวิจัยด้านภาษาเมื่อเชื่อมโยงกับงานวิจัยในสาขาอื่น ๆ ทำให้ระเบียบวิธีวิจัยมีความหลากหลายและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ขณะที่งานวิจัยประเภทวิจัยและพัฒนาพบมากในกลุ่มเนื้อหาด้าน สื่อ คู่มือ แผนที่และนวัตกรรมด้านการท่องเที่ยว ส่วนกลุ่มเนื้อหาด้านหลักสูตร การอบรม การเรียนและแบบเรียนด้านภาษาจีนเพื่อการท่องเที่ยวเป็นรูปแบบการวิจัยผสมผสานและงานวิจัยเชิงคุณภาพ

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะการวิจัยและเครื่องมือที่ใช้พบว่าบทความวิจัยส่วนใหญ่ มีลักษณะการวิจัยและเครื่องมือการวิจัยที่หลากหลาย เช่น การแจกแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก ควบคู่ไปกับการวิจัยเชิงเอกสาร การลงพื้นที่สำรวจ การสังเกตพฤติกรรม การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การใช้แบบทดสอบ แบบประเมินผล รวมไปถึงการวิจัยและพัฒนา และการสร้างต้นแบบของคู่มือและแอปพลิเคชัน

ผลการวิจัยด้านพื้นที่ในการศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่าบทความวิจัยทั้ง 50 บทความ มีพื้นที่ในการศึกษาครอบคลุมทั้งหมด 19 จังหวัด เมื่อพิจารณาตามรายละเอียดรายภูมิภาคตามเกณฑ์ของคณะกรรมการภูมิศาสตร์แห่งชาติพ.ศ. 2520 จะได้ข้อมูลดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 3 พื้นที่วิจัยด้านภาษาจีนและการท่องเที่ยวแบ่งตามภูมิภาค

ที่มา: กัลยา สว่างคง และ เพ็ญพิสุทธิ์ สีกาแก้ว (2565)

จากภาพที่ 3 จะเห็นว่าพื้นที่วิจัยในงานวิจัยด้านภาษาจีนและการท่องเที่ยวที่เผยแพร่ในฐานข้อมูล ThaiJo มีเพียง 19 จังหวัด โดยจังหวัดที่พบงานวิจัยมากที่สุดในแต่ละภาค คือ กรุงเทพมหานคร 15 บทความ รองลงมาคือ ลำปาง 5 บทความ เพชรบุรี 3 บทความ และสงขลา 3 บทความ ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออกพบเพียงอย่างละ 1 บทความเท่านั้น นอกจากนี้งานวิจัยพบว่าบางบทความกำหนดพื้นที่วิจัยไว้มากกว่า 1 จังหวัด ดังนั้นผลการวิจัยที่แสดงในภาพที่ 3 จึงเป็นการสรุปผลข้อมูลรายจังหวัด ไม่ได้กำหนดตามจำนวนบทความ และเมื่อพิจารณาในประเด็นระหว่างพื้นที่การวิจัยกับประเด็นการวิจัย จะมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงประเด็นการวิจัยตามรายละเอียดในแต่ละภูมิภาค

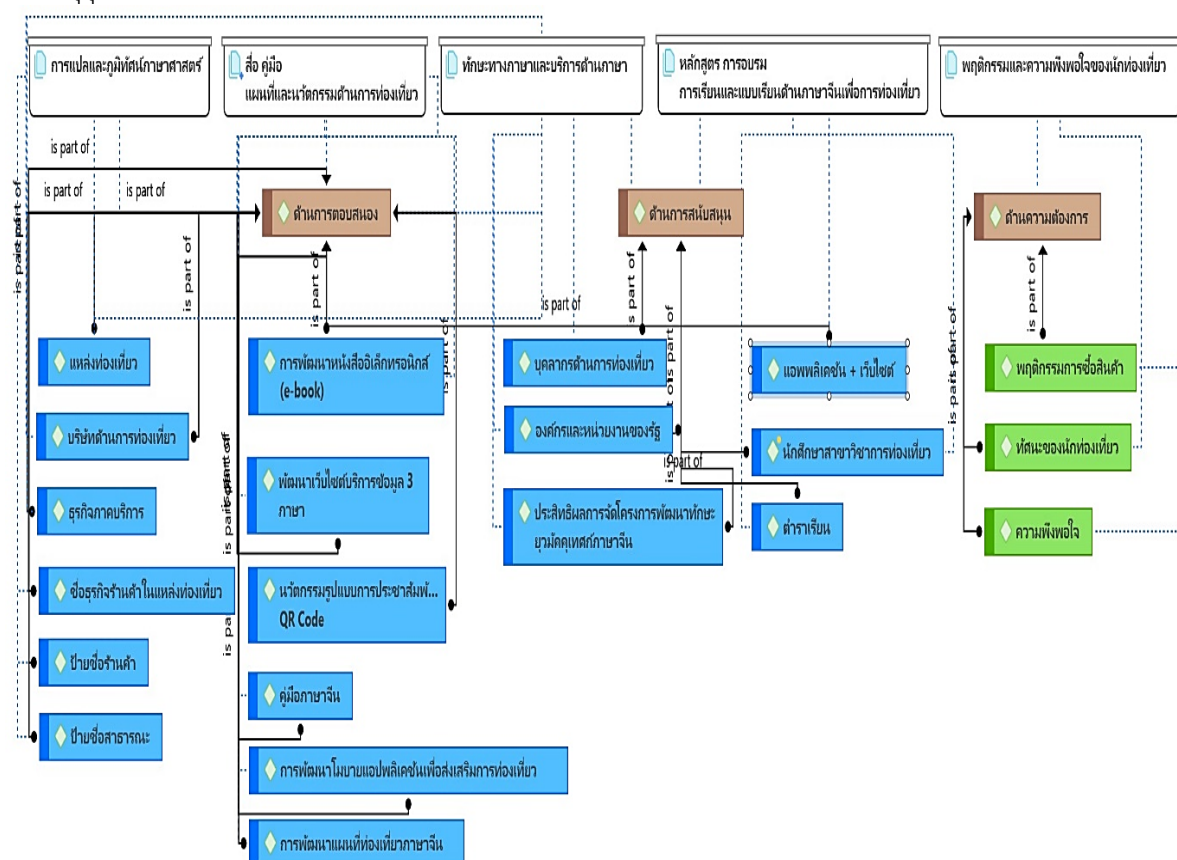
	การแปลและ ภูมิทัศน์ ภาษาศาสตร์	ทักษะทาง ภาษาและ บริการด้าน ภาษา	พฤติกรรมและ ความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยว	สื่อ คู่มือ แผนที่ และนวัตกรรม ด้านการ ท่องเที่ยว	หลักสูตร การ อบรม การเรียน และแบบเรียน ด้านภาษาจีน เพื่อการ ท่องเที่ยว	รวมราย ภูมิภาค
ภาคกลาง	2	17	2	0	0	21
ภาค ตะวันตก	0	1	1	3	0	5
ภาค ตะวันออก	0	1	0	1	0	2
ภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ	0	1	0	1	0	2
ภาคใต้	0	3	1	0	1	5
ภาคเหนือ	3	1	0	4	2	10

	การแปลและ ภูมิทัศน์ ภาษาศาสตร์	ทักษะทาง ภาษาและ บริการด้าน ภาษา	พฤติกรรมและ ความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยว	สื่อ คู่มือ แผนที่ และนวัตกรรม ด้านการ ท่องเที่ยว	หลักสูตร การ อบรม การเรียน และแบบเรียน ด้านภาษาจีน เพื่อการ ท่องเที่ยว	รวมราย ภูมิภาค
รวมราย ประเด็นการ วิจัย	5	24	4	9	3	45

ตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าภูมิภาคที่มีงานวิจัยมากที่สุดคือภาคกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยในข้อที่ 3 ว่าด้วยพื้นที่วิจัยที่มีบทความตีพิมพ์มากที่สุดคือจังหวัดกรุงเทพมหานคร รองลงมาคือพื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันตก ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลจากการสำรวจงานวิจัยในด้านภาษาจีนและการท่องเที่ยวที่เผยแพร่ในฐานข้อมูล ThaiJo พบว่างานวิจัยทั้ง 50 เรื่องแบ่งกลุ่มประเภทตามเนื้อหาได้ 5 ประเภท ซึ่งเนื้อหาของงานวิจัยทั้ง 5 ด้านครอบคลุมระบบการท่องเที่ยวทั้งในด้านความต้องการ การตอบสนอง และการสนับสนุน ตามแนวคิดของวาร์ชต์ มัธยมบุรุษ (2562: 98) ดังรายละเอียดในภาพที่ 4

ภาพที่ 4 เครือข่ายเนื้อหาของงานวิจัยและประเด็นการวิจัยตามกรอบแนวคิดระบบการท่องเที่ยว

ที่มา: กัลยา สว่างคง และ เพ็ญพิสุทธิ์ สีกาแก้ว (2565)

จากภาพที่ 4 จะเห็นว่าประเด็นการวิจัยและเนื้อหาการวิจัยครอบคลุมระบบการท่องเที่ยวทั้ง 3 ด้าน มีเพียงด้านความต้องการจากกลุ่มเนื้อหาด้านพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ไม่เชื่อมโยงกับกลุ่มเนื้อหาอื่น แต่ก็ยังเป็นกลุ่มเนื้อหาที่พบน้อยที่สุด ซึ่งอาจเป็นโอกาสและความท้าทายของการทำวิจัยในอนาคตต่อไป

ผลจากการสังเคราะห์งานวิจัย เมื่อพิจารณาในด้านอัตราส่วนของบทความตามผลการสำรวจพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มเนื้อหาด้านทักษะทางภาษาและบริการทางภาษา สอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยว จากกองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2559) ว่าด้วยการใช้ภาษาต่างประเทศในการให้บริการ แต่ยังมีข้อจำกัดที่งานวิจัยส่วนใหญ่ในกลุ่มนี้ตีพิมพ์เป็นภาษาจีน ที่เป็นเช่นนี้เพราะบทความวิจัยในด้านนี้เป็นผลงานส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทด้านภาษาจีนของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง จึงทำให้เนื้อหาสามารถใช้ภาษาจีนในการตีพิมพ์ได้ นอกจากนี้เนื้อหาในกลุ่มด้านการแปลและภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ สื่อ คู่มือ แผนที่และนวัตกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงหลักสูตรการอบรม การเรียนและแบบเรียนด้านภาษาจีนและการท่องเที่ยวที่ผู้เขียนบทความส่วนใหญ่เป็นอาจารย์สายภาษาจีน จึงทำให้เนื้อหาส่วนมากเน้นที่ตัวภาษา ทักษะทางภาษา บริการทางภาษา การแปล และกลวิธีการแปลมากกว่าการศึกษาในด้านความต้องการทางด้านภาษา ซึ่งอาจทำให้ผู้สนใจที่ไม่ทราบภาษาจีนไม่สามารถเข้าถึงบทความที่ตีพิมพ์ด้วยภาษาจีนได้ ขณะที่บทความในด้านพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวจีน ซึ่งเป็นส่วนเนื้อหาที่ครอบคลุมในด้านความต้องการตามแนวคิดของวาร์ชด์ มัธยมบุรุษ (2562: 98) พบว่ายังมีไม่มาก และไม่พบเนื้อหาในด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไปสู่ประเทศจีน รวมถึงการรับรู้การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวจีน จึงเป็นประเด็นการศึกษาที่อาจต่อยอดได้ในอนาคต

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research knowledge)

องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยเรื่องนี้ มี 3 ประเด็น คือ

1. เนื้อหางานวิจัยด้านภาษาจีนและการท่องเที่ยวมีความหลากหลาย แบ่งได้ 5 กลุ่มประเภทตามที่กล่าวไปข้างต้น แต่ประเด็นในการศึกษาวิจัยยังไม่ครอบคลุมถึงด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว รวมถึงความต้องการด้านภาษาของพื้นที่ชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว จึงสามารถนำมาต่อยอดเพื่อการศึกษาวิจัยต่อไป
2. บทความด้านภาษาจีนและการท่องเที่ยวจำนวนมากในฐานข้อมูล ThaiJo ตีพิมพ์เป็นภาษาจีน สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายทางวิชาการในประเทศไทย แต่ก็อาจเป็นข้อจำกัดสำหรับผู้สนใจประเด็นศึกษาดังกล่าวที่ไม่สามารถสื่อสารภาษาจีนได้
3. ในด้านพื้นที่การศึกษาพบว่าบทความวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และเลือกศึกษารูฏกิจด้านบริการ องค์กรและหน่วยงานรัฐด้านการท่องเที่ยว และบริษัทนำท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งหากผู้วิจัย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยในด้านเนื้อหา ไม่พบงานวิจัยด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของประเทศไทย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงควรสนับสนุนให้มีการวิจัยในด้านนี้เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไทยในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวจีนต่อไป

1.2 เนื่องจากบทความส่วนใหญ่เลือกศึกษาพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร ทำให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จึงควรนำผลการวิจัยที่ได้มาขยายผลเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในบริบทต่าง ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวชาวจีนได้อย่างเหมาะสม

1.3 ผลการวิจัยในเชิงพื้นที่พบว่างานวิจัยทั้ง 50 บทความครอบคลุมพื้นที่เพียง 19 จังหวัดเท่านั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจึงควรสนับสนุนให้มีการศึกษาเพิ่มเติมในพื้นที่อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่เป็นเมืองรองทางการท่องเที่ยว เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาใช้ในการพัฒนาศักยภาพทางการท่องเที่ยวของเมืองรองต่อไป

1.4 การท่องเที่ยวชุมชนเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐค่อนข้างมาก แต่ผลการวิจัยกลับไม่พบการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของชุมชนกับภาษาจีน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวชุมชนจึงควรสนับสนุนงานวิจัยในด้านนี้ให้มากขึ้น

1.5 ผลงานวิจัยพบว่างานวิจัยในเชิงนำไปใช้ประโยชน์ยังพบไม่มากนัก โดยเฉพาะด้านพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวจีน รวมถึงงานวิจัยในส่วนของการฝึกอบรมและการเรียนการสอนภาษาจีนเพื่อการท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐ หรือมหาวิทยาลัยในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยจึงควรให้ความสนใจศึกษาประเด็นดังกล่าวเพิ่มเติมเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้อย่างครอบคลุม

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ขอบเขตงานวิจัยเรื่องนี้ยังไม่ครอบคลุมถึงรายงานวิจัย วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ และรูปแบบงานวิจัยอื่น ๆ การวิจัยครั้งต่อไปจึงควรศึกษาจากงานวิจัยในรูปแบบอื่น พร้อมทั้งประเด็นในการศึกษาในด้านอื่นเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.2 เนื่องจากงานวิจัยด้านสื่อ คู่มือ แผนที่และนวัตกรรมด้านการท่องเที่ยวยังไม่มียานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินและติดตามผล ในขณะที่งานวิจัยด้านภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ในแหล่งท่องเที่ยว และงานวิจัยหลักสูตรการอบรม และการสำรวจพฤติกรรม ความพึงพอใจและทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวจีนยังมีจำนวนไม่มาก จึงเป็นอีกหนึ่งช่องว่างทางการศึกษาที่ควรค่าแก่การศึกษาวิจัยในลำดับถัดไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กมลชนก เกียรติศักดิ์ชัย ศรีญา ประเสริฐสุด และเจียรรัตน์ ฉัตรภัทรพล. (2019). “การสังเคราะห์การท่องเที่ยวโดยชุมชน: โอกาสหรืออุปสรรคต่อการพัฒนาแบบยั่งยืน”. **วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 19(2): 177-190
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). “สถิติด้านการท่องเที่ยวปี 2562 (Tourism Statistics 2019)”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.mots.go.th/news/category/521> สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2565.
- กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). “ผลการสำรวจทัศนคติและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยปี พ.ศ. 2559”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://secretary.mots.go.th/ewtadmin/ewt/policy/download/article/article_20170511131433.pdf สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2565.
- มานพ นักการเรียนรู้ วิญญู กิณะเสน บานชื่น นักการเรียนรู้ และฉัฐศุภางค์ สารมาศ. (2022). “การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ระหว่างปีพ.ศ. 2557-2563”. **วารสารวิชาการสิรินธรปริทรรศน์**. 23(1): 84-93.
- เพ็ญพรธนา ชัยธีระสุเวท วรญา รอดวินิจ และวราภรณ์ ภูมิสี. (2564). “การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารภาษาจีนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง”. **วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์**. 11(2): 65-78.
- วรัชต์ มัธยมบุรุษ. (2562). “โครงสร้างของระบบการท่องเที่ยว”. **วารสารการบริหารและการท่องเที่ยวไทย**. 14(1): 94-102.
- สุธิดา แจ้งประจักษ์. (2022). “การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน”. **วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**. 6(2): 214-222.
- อัศวิน แสงพิกุล. (2022). “การวิเคราะห์คุณภาพงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประเภทธุรกิจสปาในประเทศไทย”. **วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์**. 5(4): 15-28.
- BLT Bangkok. (2022). “ความสามารถการแข่งขันด้านการเดินทาง-การท่องเที่ยวของไทยปี 62 ติดอันดับ 3 ของอาเซียน”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.bltbangkok.com/lifestyle/travelers-list/5200/> สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2565.
- Charoensit, J., & Emphandhu, D. (2018). Analyzing Research Gap on Community Based Tourism in Thailand. **Damrong Journal of the Faculty of Archaeology Silpakorn University**. 17(1): 176-204.
- Wang, L., and Li, Q. L. (2019). A Summary of Thai Tourism Research: A Literature Analysis Based on China National Knowledge Infrastructure (CNKI). **Journal of Guangxi Cadres College of Economic and Management**. 31(3): 67-75. (In Chinese)
- Worrachaiyut, S. (2012). **The research of the policy and management of Chinese studying in Thailand**. [Doctoral Dissertation]. East China Normal University.

World Economic Forum. (2019). **The Travel and Tourism Competitiveness Report 2019.**

[Website]: <https://reports.weforum.org/travel-and-tourism-competitiveness-report-2019/> (27 September 2022)

Zhang, Y. W., and Sumittra Suraratdecha. (2014). “การศึกษาปัญหา ความจำเป็น และความต้องการในการใช้ภาษาและวัฒนธรรมไทยของครูอาสาสมัครชาวจีนในโรงเรียนไทย”. **วารสารภาษาและวัฒนธรรม**. 33(1): 57-79

การเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ของชุมชนสัมมาชีพในจังหวัดแพร่

The Enhancing of Learning Skills for Creative Product of Right Livelihood Communities in Phrae Province

บุญยวีร์ มงคลพิพัฒน์พร¹ ปัญญา สุนันตา² เขมิกา วรทธีวุฒิกุล³
Punyavee Mongkonpiputporn, Panya Sunanta, Khemika Varitwuttikul

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้และการถ่ายทอดทักษะการเรียนรู้วิถีพุทธเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนสัมมาชีพในจังหวัดแพร่ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการ ประชาชนชาวบ้าน จำนวน 10 คน กลุ่มเยาวชน จำนวน 20 คน และกลุ่มประชาชนที่สนใจเข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะการเรียนรู้ จำนวน 20 คน เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์ หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นและแบบประเมินความรู้อัน วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหาและการอบรมเชิงปฏิบัติการใช้การประเมินโดยแบบประเมิน ใช้ค่าสถิติ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ชุมชนบ้านบวโกโป่งเป็นแบบการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นสู่รุ่น อาศัยประสบการณ์การทำไม้มาแต่อดีตทำให้เกิดการพัฒนาเป็นสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์เพื่อออกจำหน่าย ทักษะการสร้างสรรค์ชิ้นงานจึงเกิดจากการเรียนรู้ ทดลองทำงานเกิดความชำนาญสร้างสรรค์ผลงานเป็นมรดกทางปัญญา แต่ยังคงขาดทักษะการออกแบบและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม้สักแบบใหม่ๆ

2. กระบวนการถ่ายทอดทักษะการเรียนรู้ มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ผู้ถ่ายทอดเป็นประชาชนชาวบ้านและวิทยากรผู้มีความรู้ในท้องถิ่นทั้งด้านการออกแบบและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม้สัก เป็นหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นจำนวน 20 ชั่วโมง ให้ความรู้ทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติออกแบบผลิตภัณฑ์ไม้สัก

3. การประเมินทักษะการเรียนรู้ พบว่าในภาพรวมและในรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยความรู้หลังการเข้ารับการอบรมมีระดับความคิดเห็นมากกว่าก่อนเข้ารับการอบรม และผู้เข้ารับการอบรมให้ความสนใจในกิจกรรมอย่างดียิ่ง

คำสำคัญ (Keywords) : การเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้, ชุมชนสัมมาชีพ; ผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์

Received: 2022-10-04 Revised: 2022-10-18 Accepted: 2022-10-19

¹ ดร. อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ Lecturer De., Faculty of Education Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phrae Campus. E-mail: Punyavee.mong@mcu.ac.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ Assistant Professor. Lecturer of Faculty of Education Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phrae Campus. E-mail: panya.sun@mcu.ac.th

³ ดร. อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ Lecturer Dr., Faculty of Social Sciences Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phrae Campus. E-mail: cheartam@hotmail.com

Abstract

This study was conducted to investigate the processes for enhancing learning skills and transferring creative Buddhist-oriented learning skills of the right livelihood communities in Phrae province. Applying mixed method approach, the 10 key informants, consisting of community leaders, teak product entrepreneurs both manufacturers and distributors, village sage, and local experts, were selected. The participants of this study were 20 youths and 20 persons interested in training programs for developing their learning skills. The research instruments consisted of interview, short course training curriculum, and knowledge evaluation form. The data were analyzed by applying content analysis and t-test in order to evaluate post-workshop knowledge.

The results were found as follows

1. The processes for enhancing learning skills through the creative Buddhist ways of right livelihood communities originated from local wisdom, transmitted from generation to generation. They were familiar with woodworking. the teak products were developed for the markets. Regarded as wisdom heritage, the product creation skills came from learning, testing, and making. However, product design skills and product development had to be improved.
 2. The important process of transferring the creative Buddhist-oriented learning skills of right livelihood communities in Phrae province was to organize workshops and collaborate with the local scholars and experts specialized in teak product design and development. To promote the creative Buddhist-oriented learning skills required 20 hours for helping individuals specialize in teak product design-both their knowledge and skills.
 3. In terms of learning skill evaluation, generally the participants' opinions were different at a significant level of 0.05. In terms of knowledge, participants' post-test scores were higher than the pre-test scores. Most of them were interested in activity participations.
- Keywords:** The Enhancing of Learning Skills; Right Livelihood Communities; Creative Product

บทนำ (Introduction)

การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาในระดับท้องถิ่นหรือชุมชนตามนโยบายของภาครัฐทำให้เกิดการพึ่งพาตนเองได้ภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ โดยการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์การชุมชนในการพัฒนาอาชีพให้ประชาชนสามารถประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย สร้างรายได้ให้กับครัวเรือนทำให้หลายชุมชนต้องมีการรวมกลุ่มในแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันโดยกระบวนการของชุมชนให้เกิดการพึ่งตนเองและมุ่งเน้นให้เกิดการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจรวมทั้งหวังผลทางด้านสังคม คือการยึดโยงร้อยรัดความเป็นครอบครัวและชุมชนให้เกิดวัฒนธรรม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ แบ่งทุกข์ แบ่งสุขซึ่งกันและกัน โดยการใช้ต้นทุนทางสังคมที่มีอยู่ในชุมชน ได้แก่ ภูมิปัญญาชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่ได้รับการสั่งสมสืบทอดมาจากประสบการณ์และความสามารถของชาวบ้านอย่างสอดคล้องกับบริบททางสังคม ได้แก่ การรวมกลุ่มและโครงสร้างความสัมพันธ์ของคนในชุมชน รวมทั้งทุนทางธรรมชาติที่เอื้อต่อการนำมาแปรรูปให้

เป็นผลผลิตทางภูมิปัญญาเพื่อสร้างอาชีพ รายได้ที่จะนำมาซึ่งการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ชุมชน ตลอดจน ภาพรวมของประเทศในอนาคต แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติของสำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2560: 4) ได้ระบุว่าการพัฒนาคนเพื่อให้คนในสังคมได้ดำเนินชีวิตที่ดีมีความสุข อยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศก็เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพและมีเสถียรภาพ การกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมเป็นการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รักษาความหลากหลายทางชีวภาพชุมชนวิถีชีวิต ค่านิยม ประเพณีและวัฒนธรรม... ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคอนทุนช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึง การสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ฟื้นฟูใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม จึงเป็นที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งว่า “สัมมาชีพ บนทางสายกลางยุคไทยแลนด์ 4.0” อันเป็นสัมมาชีพตามหลักการพื้นฐานการดำเนินชีวิตให้มีความสุขบนทางสายกลางที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนไทย ซึ่งรับการกล่อมเกลาคำสอนของพระพุทธศาสนาและยังเป็นสัมมาชีพที่สอดคล้องกับหลักการการพัฒนาประเทศไทยยุค ไทยแลนด์ 4.0 (พระครูสังฆรักษ์ทรงพรณชยทตฺโต, 2560: 2) “สัมมาชีพชุมชน” เป็นคำที่เผยแพร่ไปในวงกว้างทั้งในทางวิชาการและทางวิชาชีพ ตามแนวคิดการยึด “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ดังความตอนหนึ่งที่ปรากฏใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564: 4) ความว่า ... ยึด “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ต่อเนื่องมาตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 เพื่อให้เกิดการบูรณาการการพัฒนาในทุกมิติอย่างสมดุลผสมผสาน มีความพอประมาณและมีระบบภูมิคุ้มกันและการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดีซึ่งเป็นเงื่อนไขจำเป็นสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์

วิสัยทัศน์ของจังหวัดแพร่ “เศรษฐกิจดี ชุมชนเข้มแข็ง สุขภาพชีวิตและสังคมที่ดี” แต่จากข้อมูลการวิเคราะห์ผลศักยภาพที่เกี่ยวข้อง ทั้งตัวแปรจากปัจจัยภายใน ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพของจังหวัดแพร่ ปัจจัยภายนอก นโยบายของรัฐบาล ตัวชี้วัดการพัฒนาระดับประเทศ สำนักงานจังหวัดแพร่ได้จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแพร่ (2561: 86) พบว่า จังหวัดแพร่มีทั้งโอกาสที่ควรพัฒนาต่อยอดและปัญหาสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยเรียงลำดับความสำคัญของศักยภาพและปัญหา โดยสามารถกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาจังหวัดซึ่งจังหวัดแพร่ได้จัดลำดับความสำคัญด้านจุดแข็งของจังหวัด 5 ลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ (1) เป็นจังหวัดต้นน้ำของแม่น้ำยมซึ่งเป็นแม่น้ำสายสำคัญสายหนึ่งของภาคเหนือและมีลำน้ำสาขาครอบคลุมทุกพื้นที่ในจังหวัด (2) มีศักยภาพเชิงภูมิศาสตร์ในการเป็นจุด Logistic ด้านการขนส่งคมนาคมและการกระจายสินค้าไปสู่จังหวัดภาคเหนือตอนบนและภาคอื่น ๆ และลำดับที่ 3 มีผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีหลายอย่างเป็นเอกลักษณ์มีคุณภาพและมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก เช่น ไม้สัก เฟอร์นิเจอร์ไม้สัก ผ้าหม้อฮ่อม ผ้าทอ ในขณะเดียวกันก็จัดลำดับจุดอ่อนไว้ 7 ลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ (1) ไม่มีแหล่งกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ ส่วนขนาดกลางมีไม่เพียงพอและขาดระบบชลประทานที่ครอบคลุมทุกพื้นที่จึงทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำ ปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งซ้ำซากต่อเนื่องทุกปี (2) ประชาชนมีฐานะยากจนมีรายได้ต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ ขาดความรู้ความเข้าใจในการเพิ่มมูลค่าของสินค้าโดยเฉพาะสินค้าทางการเกษตรที่เป็นสินค้าหลักและสำคัญของจังหวัด และ (3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายโดยเฉพาะป่าไม้ มีการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อเป็นพื้นที่ทำมาหากินรวมทั้งประชาชนยังขาด

จิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่วนด้านโอกาสจัดไว้ 6 ลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ (1) รัฐบาลมีนโยบายในการบริหารจัดการน้ำโดยการจัดหาแหล่งน้ำ การขุดลอก การสร้างฝาย การจัดทำแก้มลิงเพื่อให้มีแหล่งน้ำต้นทุนและมีน้ำสำรองไว้ใช้สำหรับอุปโภคบริโภคและเพาะปลูกในฤดูแล้งรวมทั้งป้องกันน้ำท่วมในฤดูน้ำหลาก (2) รัฐบาลมีนโยบายการสนับสนุนการพัฒนาศิลปหัตถกรรมและผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อสร้างเอกลักษณ์ ทั้งการส่งเสริมองค์ความรู้ใหม่เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพและการเข้าถึงแหล่งเงินทุน การส่งเสริมการตลาด และ (3) รัฐบาลมีโครงการที่จะพัฒนาระบบการบริหารจัดการขนส่งสินค้าและบริการของประเทศ การขยายเส้นทางคมนาคมทางบก โดยเฉพาะทางรถยนต์ที่จะขยายเส้นทางเชื่อมโยงกับจังหวัดต่าง ๆ ให้ได้มาตรฐานรวมทั้งการมีแผนที่จะก่อสร้างรถไฟทางคู่สายเด่นชัย-เชียงราย-เชียงของและแผนการก่อสร้างรถไฟความเร็วสูง การขยายเส้นทางเป็นโอกาสที่จะเพิ่มการขยายตัวภาคการขนส่งสินค้าและสามารถลดต้นทุนด้านการขนส่งมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น

จากผลการวิเคราะห์ทำให้เห็นว่า วิสัยทัศน์ของจังหวัดแพร่ที่เริ่มมาตั้งแต่ปี 2561 ยังไม่บรรลุเป้าหมายทั้งที่เป็นเศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี และสังคมที่ดีที่ปรารถนาของจังหวัด ทีมงานวิจัยได้ค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม ทำให้ได้พบว่าผลิตภัณฑ์ไม่สีกส่วนใหญ่เป็นศิลปะแบบธรรมดายังไม่ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์เหล่านั้นให้เป็นผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ร่วมสมัยถึงมีแต่ก็น้อยมาก ดังนั้น การสร้างหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะยกระดับฝีมือผู้ผลิตสินค้าเป็นสิ่งที่ต้องได้รับการดำเนินการเป็นอันดับต้น ๆ จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยเห็นว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จำเป็นต้องมีการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ของชุมชนสมาชิก และมีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อถ่ายทอดทักษะการเรียนรู้ผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ของชุมชนสมาชิกในจังหวัดแพร่ รวมถึง มีการประเมินทักษะการเรียนรู้ผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ของชุมชนสมาชิกในจังหวัดแพร่เพื่อให้ชุมชนได้มีทักษะการสร้างผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคและตรงความต้องการของตลาด

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษากระบวนการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้วิถีพุทธเชิงสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ชุมชนสมาชิกในจังหวัดแพร่
2. เพื่อถ่ายทอดทักษะการเรียนรู้วิถีพุทธเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนสมาชิกในจังหวัดแพร่
3. เพื่อประเมินทักษะการเรียนรู้วิถีพุทธเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนสมาชิกในจังหวัดแพร่

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

กลุ่มผู้เข้ารับการอบรมถ่ายทอดทักษะการเรียนรู้วิถีพุทธเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนสมาชิกในจังหวัดแพร่ มีระดับความรู้และทักษะที่เพิ่มขึ้นหลังจากการเข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ของชุมชนสมาชิกในจังหวัดแพร่” ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบสำหรับการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยผสมผสานวิธี (Mix Methods) โดยมีทั้งการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยเป็นการศึกษากระบวนการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ การถ่ายทอดทักษะการเรียนรู้ผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ และการประเมินทักษะการเรียนรู้วิถีพุทธเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนสมาชิกในจังหวัดแพร่

2. ขอบเขตของการวิจัย

2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ของชุมชนสมาชิกในจังหวัดแพร่ มุ่งเน้นศึกษากระบวนการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ การถ่ายทอดทักษะการเรียนรู้สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ไม้สักวิถีพุทธเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของชุมชนสมาชิกในจังหวัดแพร่และการประเมินทักษะการเรียนรู้วิถีพุทธเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนสมาชิกในจังหวัดแพร่

2.2 ขอบเขตด้านประชากร การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการซึ่งเป็นกิจกรรมการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน ประชาชนท้องถิ่น จำนวน 2 คน ผู้ประกอบการทั้งผู้ผลิตและผู้จำหน่ายจำนวน 6 คน 2) ผู้เข้ารับการถ่ายทอดทักษะการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเยาวชนจำนวน 20 คน กลุ่มประชาชนผู้สนใจทั่วไป 20 คน

2.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลของจังหวัดแพร่ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ไม้สักบ้านบวโกโป่ง ตำบลน้ำชำ อำเภอสองแคว จังหวัดแพร่

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ของชุมชนสมาชิกในจังหวัดแพร่ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

3.2 หลักสูตรชุดฝึกอบรมการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ โดยมีหลักสูตรจำนวน 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรชุดฝึกอบรมที่ 1 การเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ของชุมชนสมาชิก สำหรับกลุ่มเยาวชนเป็นชุดฝึกอบรมการทำผลิตภัณฑ์ไม้สัก จำนวน 20 ชั่วโมง โดยมีภาคทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ ความรู้ในเรื่องพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และภาคปฏิบัติในการสร้างสรรค์ชิ้นงานจากต้นแบบที่ประชาชนท้องถิ่นได้ออกแบบ เพื่อใช้เป็นหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับสถานศึกษา หลักสูตรชุดฝึกอบรมที่ 2 เป็นชุดฝึกอบรม ที่มุ่งเน้นการถ่ายทอดทักษะการเรียนรู้วิถีพุทธเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนสมาชิก เป็นการจัดอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์ชิ้นงานจากผลิตภัณฑ์ไม้สักในรูปแบบของเครื่องประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา จำนวน 20 ชั่วโมง โดยมีภาคทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ ความรู้ในเรื่องพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา การ

พัฒนาผลิตภัณฑ์ และภาคปฏิบัติในการสร้างสรรค์ชิ้นงานจากต้นแบบที่ประชาชนท้องถิ่นได้ออกแบบ เพื่อต่อยอดในการผลิตเชิงธุรกิจ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประมวลองค์ความรู้ ศึกษาบริบทพื้นที่ วิถีคิด วิถีชีวิต ของชุมชน จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเก็บข้อมูลเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยในภาคสนาม (Field Study) โดยดำเนินการใน 5 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การจัดประชุมทีมวิจัย เพื่อชี้แจงความรู้ความเข้าใจและพัฒนากระบวนการสร้างเวทีชุมชนและการจัดสัมมนากลุ่มย่อย ตลอดจนการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ประกอบการวิจัย ได้แก่ เครื่องบันทึกภาพ และเสียง และความพร้อมของอุปกรณ์เครื่องมือการทำงานและการศึกษาภาคสนาม (Field Study)

ระยะที่ 2 การลงสำรวจข้อมูลภาคสนาม (Field Study) โดยการศึกษาการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ชุมชนสัมมาชีพในบ้านบวโกโปง ตำบลน้ำคำอำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

ระยะที่ 3 ออกแบบชุดฝึกอบรมพัฒนาสมรรถนะและกระบวนการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้วิถีพุทธเชิงสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ชุมชนสัมมาชีพในจังหวัดแพร่ โดยใช้หลักสูตรการพัฒนาทักษะสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ไม้สักที่สร้างขึ้น

ระยะที่ 4 กระบวนการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้วิถีพุทธเชิงสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ชุมชนสัมมาชีพในจังหวัดแพร่ โดยจัดอบรมเป็นระยะเวลา 3 วัน โดยมีภาคทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ ความรู้ในเรื่องพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และภาคปฏิบัติในการสร้างสรรค์ชิ้นงานจากต้นแบบที่ประชาชนท้องถิ่นได้ออกแบบ เพื่อต่อยอดในการผลิตเชิงธุรกิจ และทำการประเมินทักษะการเรียนรู้โดยใช้แบบประเมินความรู้ทำการประเมินและการสังเกต

ระยะที่ 5 การสรุปองค์ความรู้ที่เกิดจากการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ของชุมชนสัมมาชีพในจังหวัดแพร่ ขั้นตอนนี้เป็น การสังเคราะห์และตีความจากข้อมูลการสัมภาษณ์ และการประเมินหลักจากการอบรม เพื่อสรุปเป็นแนวทางการจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์วิถีพุทธของชุมชนสัมมาชีพในจังหวัดแพร่ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ มีการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ลักษณะ คือ

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คณะผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามเนื้อหา (Content analysis) แล้วสรุปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพการวิเคราะห์ข้อมูลโดยพิจารณาประเด็นหลัก (Major themes) หรือแบบแผนหลัก (Major pattern) ที่พบในข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ทั้งหมด จากนั้นจึงนำประเด็นหลัก (Major themes) มาพิจารณาแบ่งแยกออกเป็นประเด็นย่อย (Sub-themes) และหัวข้อย่อย (Categories) อันเป็นกระบวนการวิเคราะห์

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปฏิบัติการ เป็นการวิเคราะห์ผลการประเมินจากผู้รับการถ่ายทอดหลังจากกิจกรรมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการก่อนและหลังการเข้ารับการอบรม โดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อหาค่า t-test

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. กระบวนการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้วิถีพุทธเชิงสร้างสรรค์ชุมชนสัมพันธ์ในจังหวัดแพร่พบว่า ที่ผ่านมาชาวชุมชนบ้านบวโป่งผลิตผลิตภัณฑ์ไม้สักตามแบบที่ลูกค้าออกแบบมาให้หรือผลิตสินค้าตามแบบในท้องตลาด ไม่ได้เป็นผู้ออกแบบเองเพราะขาดทักษะการออกแบบและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ สำหรับผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนปัญหาที่พบอยู่เสมอๆ นั้นคือในเรื่องของการพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ การผลิตผลิตภัณฑ์ที่ซ้ำซ้อนกับชุมชนอื่นๆ ปัญหาเหล่านี้ล้วนเกิดจากการขาดทักษะการออกแบบผลิตภัณฑ์และความคิดสร้างสรรค์ ปัจจัยสำคัญในการจำหน่ายสินค้าภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจากความน่าสนใจของผลิตภัณฑ์ ดังนั้น การที่จะผลิตสินค้าให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย คือ ทักษะการเรียนรู้ด้านกระบวนการออกแบบ การผลิตและการตลาด จะเป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้ผลิตสามารถผลิตสินค้าของตนให้มีจุดขายที่แตกต่างจากสินค้าจากชุมชนอื่นๆ และยังช่วยให้เพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์อีกด้วย ดังนั้น ผู้ผลิตต้องมีความคิดสร้างสรรค์ มีความคิดริเริ่มในการพัฒนาต่อยอดจากผลิตภัณฑ์เดิมให้มีความแตกต่างและน่าสนใจสำหรับผู้ซื้อ ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญา เป็นความสามารถที่ชาญฉลาดของบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมและถ่ายทอดกันมาเกิดจากทักษะและฝีมือที่ผ่านกระบวนการขัดเกลามายาวนาน ทักษะเหล่านี้เกิดจากพื้นความรู้ที่สืบทอดปรับปรุง พัฒนาด้วยประสบการณ์ที่สะสมมาเป็นเวลานาน การพัฒนาทักษะการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาจึงเป็นการนำภูมิปัญญามาเชื่อมโยงให้สอดคล้องกับความสามารถหรือความชำนาญที่ผู้ผลิตมีอยู่ในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้นกว่าเดิม มีความแปลกใหม่กว่าเดิม มีความทันสมัยกว่าเดิมแต่ไม่ทิ้งแนวคิดการอนุรักษ์ความเป็นท้องถิ่นและภูมิปัญญาชาวบ้าน ชุมชนบ้านบวโป่งมีปราชญ์ชาวบ้านและผู้มีองค์ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์ไม้สักที่เป็นทั้งฆราวาสและพระภิกษุ ถือได้ว่าเป็นชุมชนที่ยึดถือเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องชี้นำแนวทางในการดำเนินชีวิต มีความใกล้ชิดในพระพุทธศาสนายึดเอาประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมมาประพฤติปฏิบัติ การประกอบอาชีพของชุมชนจึงนำเอาหลักในพระพุทธศาสนาเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวและได้ใช้ความรู้ทักษะที่มีผลิตผลิตภัณฑ์ไม้สักที่ใช้ในศาสนพิธี เช่น โต๊ะหมู่บูชา แต่ก็เป็นผลิตภัณฑ์พื้นๆ ไม่มีลวดลายใดๆ และจะผลิตก็ต่อเมื่อได้รับคำสั่งซื้อจากลูกค้า กระบวนการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของชุมชนบ้านบวโป่งเป็นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง ทั้งในการพยายามแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง หรือเกี่ยวข้องกับการทำมาหากิน หรือสภาพความเป็นอยู่ กิจกรรมที่ดำเนินอยู่นี้เป็นไปเพื่อสนองต่อการแก้ปัญหาและสอดคล้องกับแบบแผนการผลิตของชุมชน จึงเป็นพลังขับเคลื่อนให้เกิดพลวัตของการเรียนรู้ เมื่อได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิเคราะห์ปัญหา หาแนวทางแก้ไขร่วมกัน เมื่อได้แนวทางแล้วสมาชิกนำกลับไปลงมือปฏิบัติ วิเคราะห์ผลเพื่อหาหนทางต่อไปอีก กระบวนการที่เกิดขึ้นซ้ำๆ นี้เท่ากับยกระดับสติปัญญาของสมาชิกในชุมชน กล่าวได้ว่าชุมชนบ้านบวโป่งมีกระบวนการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นสู่รุ่น ในอดีตชาวบ้านบวโป่งอาศัยไม้สักในการทำที่อยู่อาศัยและมีสลา (เป็นคำเรียกช่างไม้ในภาษาล้านนา) เป็นผู้คุมงานในการก่อสร้าง จากการคลุกคลีการทำไม้มาแต่อดีตทำให้เกิดการพัฒนาเป็น การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์เพื่อออกจำหน่าย ทักษะการสร้างสรรค์ชิ้นงานจึงเกิดจากการเรียนรู้ ทดลองลงมือทำจนเกิดความชำนาญเฉพาะบุคคลเกิดการแบ่งงานหรือการแยกชิ้นส่วนในการผลิตผลิตภัณฑ์ ทำให้ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันชุมชนบ้านบวโป่งมีกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นแหล่งบ่มเพาะภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้เกิดการสร้างสรรค์ผลงานเป็นมรดกทางปัญญา โดยลักษณะการเรียนรู้ของชุมชนจะมีลักษณะ 4 ลักษณะ คือ

1.1 ครูพักลักจำ คือ เป็นการเรียนรู้ในทำนองแอบเรียน แอบเอาอย่าง แอบลองทำดู ตามแบบอย่างที่เราสังเกตเห็นอยู่เงียบๆ แล้วรับเอามาเป็นของตนเองเมื่อสามารถทำได้จริง ลักษณะนี้จะเป็นลักษณะการเรียนรู้ของ นายจ้างกับลูกจ้าง

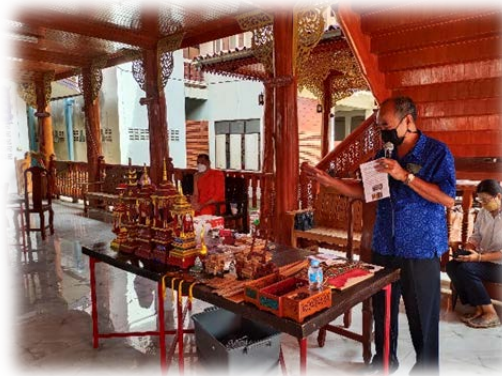
1.2 การเรียนรู้ผ่านพิธีกรรมทางศาสนา อาศัยทักษะความชำนาญประกอบความคิดสร้างสรรค์ได้คิดค้นผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมทางศาสนา เช่น ชันแก้วทั้งสาม โต๊ะหมู่บูชา

1.3 การถ่ายทอดความรู้ เป็นการเรียนรู้จากหน่วยงานหรือองค์กรหรือปราชญ์ชาวบ้าน หรือคนในครอบครัว

1.4 การลงมือทำแบบลองผิดลองถูก ทักษะประเภทนี้มีอยู่น้อยแต่ก็มีปรากฏในชุมชน ดังจะเห็นว่า การที่มีสินค้าผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เกิดขึ้นก็มาจากการคิดค้นสร้างสรรค์ผลงานของชุมชนเพื่อให้ทันสมัยตรงกับความต้องการของตลาด บ้างก็ดูแบบในนิตยสารก็นำมาลองผลิตดูจนเกิดความชำนาญจึงผลิตออกจำหน่าย

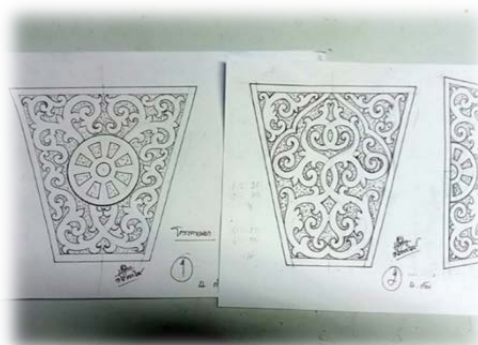
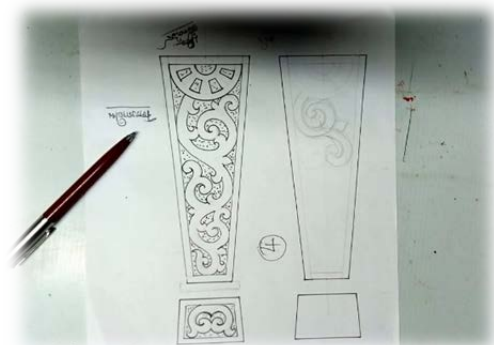
2. กระบวนการถ่ายทอดทักษะการเรียนรู้วิถีพุทธเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนสัมมาชีพในจังหวัดแพร่ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยโดยเป็นการลงมือปฏิบัติในการถ่ายทอดทักษะการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนสัมมาชีพในจังหวัดแพร่ พบว่า วัตถุประสงค์การจัดอบรมพัฒนาทักษะการเรียนรู้วิถีพุทธเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนสัมมาชีพในจังหวัดแพร่มุ่งพัฒนาทักษะให้กับกลุ่มประชาชนทั่วไปที่สนใจและกลุ่มเยาวชนในท้องถิ่นให้มีศักยภาพในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีมูลค่าเพิ่มและสามารถออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค โดยมีกระบวนการฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของกลุ่มประชาชนทั่วไปและกลุ่มเยาวชน ซึ่งดำเนินการถ่ายทอดทักษะและองค์ความรู้โดยกลุ่มปราชญ์ชาวบ้านและผู้มีความรู้ในด้านพุทธศิลป์ โดยได้ดำเนินการอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นการพัฒนาเทคนิค กระบวนการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนของชุมชนสัมมาชีพในจังหวัดแพร่ สำหรับกลุ่มประชาชนทั่วไปและหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น การพัฒนาเทคนิค กระบวนการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนของชุมชนสัมมาชีพในจังหวัดแพร่ สำหรับเยาวชนที่ได้กำหนดไว้เป็นระยะเวลา 20 ชั่วโมง โดยมีหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับไม้สัก เป็นกิจกรรมในการให้ความรู้เรื่องของไม้สัก ธรรมชาติของไม้สัก การแปรรูป การป้องกันและรักษาเนื้อไม้ การอบไม้ จำนวน 2 ชั่วโมง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้มีความรู้และความเข้าใจถึงลักษณะของไม้สัก โดยปราชญ์ชาวบ้านและผู้รู้ได้บรรยายให้ความรู้พบว่า ความรู้เกี่ยวกับไม้สักและลักษณะของเนื้อไม้เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้ประกอบการอาชีพเกี่ยวกับการผลิต ผลิตภัณฑ์ไม้จำเป็นต้อง มีองค์ความรู้และเข้าใจลักษณะทั่วไปของไม้สัก เข้าใจธรรมชาติของต้นไม้ เป็นอย่างดี

ภาพที่ 1 ปราชญ์ชาวบ้าน ให้ความรู้เรื่องไม้สัก

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การออกแบบผลิตภัณฑ์ เป็นกิจกรรมที่พัฒนาทักษะด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ไม้สักให้กับผู้เข้ารับการอบรม โดยปราชญ์ชาวบ้านและวิทยากร ได้ใช้วิธีการบรรยายภาคทฤษฎี จำนวน 2 ชั่วโมง และให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ฝึกภาคปฏิบัติจำนวน 4 ชั่วโมง โดยเนื้อหาที่วิทยากรได้บรรยาย มีหัวข้อ คือ หลักการออกแบบ กระบวนการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ และหลักเกณฑ์ด้านการตลาด พบว่า การออกแบบผลิตภัณฑ์ มีการพัฒนามาอย่างยาวนานโดยนักออกแบบมืออาชีพและการออกแบบจากภูมิปัญญาชาวบ้าน

ภาพที่ 2 การออกแบบลวดลายผลิตภัณฑ์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การผลิต ผลิตภัณฑ์ไม้สัก ในหน่วยการพัฒนาทักษะที่ 3 นี้จะเป็นการพัฒนาทักษะด้านการผลิต โดยวิธีลงมือปฏิบัติ ปราชญ์ชาวบ้านและวิทยากรได้บรรยายแนะนำวัสดุที่ใช้อุปกรณ์ในการผลิต และขั้นตอนในการลงมือผลิตให้กับผู้เข้ารับการอบรม โดยใช้วิธีแยกกลุ่มย่อย และแจกอุปกรณ์ที่จัดเตรียม วิทยากรได้ลงมือสาธิตให้กับผู้เข้ารับการฝึกทักษะได้เรียนรู้จากผลิตภัณฑ์ต้นแบบ เมื่อวิทยากรได้สาธิตเสร็จแล้วจึงเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการพัฒนาศักยภาพสอบถาม เมื่อทุกคนเข้าใจ วิทยากรจึงให้ผู้เข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะได้ลงมือปฏิบัติจริง

ภาพที่ 3 กลุ่มประชาชนและกลุ่มเยาวชนเข้ารับการอบรม

ภาพที่ 4 ผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ที่เป็นผลงานของกลุ่มผู้เข้ารับการอบรม

3. การประเมินทักษะการเรียนรู้วิถีพุทธเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนสัมมาชีพในจังหวัดแพร่ การติดตามประเมินผลโดยการสังเกตการเรียนรู้ การเข้าร่วมกิจกรรมอบรมพัฒนาทักษะของกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มประชาชนผู้สนใจทั่วไปและกลุ่มเยาวชน การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Observations Participant) เป็นการสังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกของผู้เข้ารับการอบรมจากนั้นจึงประเมินความรู้ก่อนเข้ารับการอบรมและหลังเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ไม้สัก พบว่า จากการสังเกตการมีส่วนร่วมของผู้เข้ารับการอบรมทั้ง 2 กลุ่ม มีความสนใจ แลกเปลี่ยน และมีความตั้งใจที่จะรับการถ่ายทอดทักษะการผลิตผลิตภัณฑ์ไม้สักเป็นอย่างดี ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ที่ได้รับการกระบวนการพัฒนาทักษะการเรียนรู้วิถีพุทธเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนสัมมาชีพในจังหวัดแพร่ก่อนการอบรมและหลังการอบรม พบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยความรู้หลังการเข้ารับการอบรมมีระดับความคิดเห็นมากกว่าก่อนเข้ารับการอบรม

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะและความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดทักษะการเรียนรู้วิถีพุทธเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนสัมมาชีพในจังหวัดแพร่ก่อนการเข้ารับการอบรมและหลังการเข้ารับการอบรมในภาพรวม

ที่	ด้าน	ระดับความคิดเห็น				t-test
		ก่อนเข้ารับการอบรม		หลังเข้ารับการอบรม		
		μ	σ	μ	σ	
1	ด้านการผลิต	2.52	0.17	4.08	0.16	2.44
2	ด้านการออกแบบ	2.29	0.25	3.72	0.35	5.59
3	ด้านการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์	2.05	0.36	3.58	0.08	8.36
4	ด้านการนำความรู้ไปใช้และการถ่ายทอด	1.99	0.07	3.68	0.13	2.40
	รวมเฉลี่ย	2.21	0.24	3.76	0.21	2.40

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. กระบวนการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้วิถีพุทธเชิงสร้างสรรค์ชุมชนสัมมาชีพในจังหวัดแพร่เป็นกระบวนการเรียนรู้จากทักษะภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถ่ายทอดกันมาจากรพบุรุษสู่ลูกหลานเพื่อแก้ปัญหาการว่างงานจากการทำเกษตรกรรม เมื่อทำจนชำนาญจึงกลายมาเป็นงานหลักของชุมชน กลายเป็นแหล่งบ่มเพาะภูมิปัญญาท้องถิ่นทำให้เกิดการสร้างสรรคผลงานเป็นมรดกทางปัญญาประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตพนธ์ ชุมเกต (2560: 62-64) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการจัดการชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนไทยมุสลิม อำเภอลำปาง จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นควรสื่อให้เห็นถึงผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น และสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ได้ ทำให้ผลิตภัณฑ์นั้นดูมีคุณค่า มีมาตรฐาน มีเอกลักษณ์โดดเด่นเน้นเรื่องราว วิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านไทยมุสลิม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจของคนในชุมชนแข็งแรงขึ้น นำรายได้ให้กับชาวบ้านมากยิ่งขึ้น

2. กระบวนการถ่ายทอดทักษะการเรียนรู้วิถีพุทธเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนสัมมาชีพในจังหวัดแพร่ เป็นกิจกรรมการลงมือปฏิบัติในการถ่ายทอดทักษะการเรียนรู้วิถีพุทธเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนสัมมาชีพ จุดมุ่งหมายคือ การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับไม้สักเพื่อการประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาเทคนิค กระบวนการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ไม้สักเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน ทำให้ชุมชนสามารถออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและมีเอกลักษณ์ของชุมชน โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการอบรม 2 กลุ่มเป้าหมายคือ กลุ่มเยาวชนและกลุ่มประชาชนผู้สนใจทั่วไป โดยใช้หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น จำนวน 20 ชั่วโมง จากการประเมินทักษะการเรียนรู้วิถีพุทธเชิงสร้างสรรค์ มีความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ที่ได้รับจากการกระบวนการพัฒนาทักษะการเรียนรู้วิถีพุทธเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนสัมมาชีพในจังหวัดแพร่ก่อนการอบรมและหลังการอบรม พบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยความรู้หลังการเข้ารับการอบรมมีระดับความคิดเห็นมากกว่าก่อนเข้ารับการอบรม ในรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน โดยความรู้หลังการเข้ารับการอบรมมีระดับความคิดเห็นมากกว่าก่อนการเข้ารับการอบรม จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรม พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมให้ความสนใจในกิจกรรมอย่างยิ่ง มีความตั้งใจที่จะเรียนรู้และปฏิบัติสร้างสรรค์ชิ้นงานที่ได้รับมอบหมายอย่างดียิ่งประเด็นนี้สอดคล้องกับวรรณวีร์ บุญคุ้ม และคณะ (2561: 4) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเรียนรู้สร้างสรรค์แบบองค์รวมสำหรับผู้สูงอายุในชนบทไทย พบว่า ผู้สูงอายุมีการรวมกลุ่มตามความสนใจและความต้องการของกลุ่มเพื่อทำงานอาชีพด้านหัตถกรรมและเกษตรกรรม เพื่อหารายได้ สร้างความสุขในรูปแบบของงานเกษตรกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การผลิตอาหารและของใช้ที่เพียงพอต่อการอุปโภคและบริโภคในครัวเรือนเช่น ผ้าทอ ตะกร้า กระบุง การผลิตของใช้เพื่อการสร้างความสุข เช่น เหยื่อโยกโยก เป็นต้น สำหรับทักษะการเรียนรู้ด้านอาชีพของผู้สูงอายุในชนบทไทย พบว่า ผู้สูงอายุมีการเรียนรู้งานอาชีพที่เกิดจากภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นมีการรวมตัวกันสร้างกลุ่มอาชีพในชุมชนของตน และเรียนรู้ด้านอาชีพร่วมกันหรือเรียนรู้จากวิทยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ผู้สูงอายุเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงมากที่สุด รองลงมาเรียนรู้จากการ

สังเกต จดจำและทดลองทำ เรียนรู้จากวิทยากรหรือผู้รู้ในชุมชน และมีการสืบทอดองค์ความรู้ไปยังรุ่นลูกหลาน มีช่องทางการเรียนรู้จากสื่อวิทยุ โทรศัพท์ และอินเทอร์เน็ต

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

กระบวนการพัฒนาทักษะการเรียนรู้วิถีพุทธเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนสมาชิกในจังหวัดแพร่จำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญเหล่านี้ คือ

1. แนวคิดทฤษฎีภูมิปัญญาท้องถิ่น แนวคิดทฤษฎีด้านการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ แนวคิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ชุมชน องค์ความรู้ด้านการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์วิถีพุทธ เหตุเพราะการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่นำวัตถุดิบในชุมชนและอัตลักษณ์ชุมชน ถ่ายทอดสู่ผลิตภัณฑ์ของชุมชนต้องอาศัยปัจจัยจากภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นจึงจะสร้างความน่าสนใจของผลิตภัณฑ์ อีกทั้งยังสามารถช่วยเพิ่มคุณค่าและมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ได้ ผู้ที่สามารถถ่ายทอดได้ตรงตามอัตลักษณ์ของท้องถิ่นได้ดีที่สุดคือปราชญ์ท้องถิ่น

2. บทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้การผลิตผลิตภัณฑ์ไม้สักวิถีพุทธเป็นส่วนหนึ่งของอาชีพหลักในชุมชน ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ผู้นำหมู่บ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ประกอบการรายใหญ่ ร่วมกันสนับสนุนเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงความต้องการของผู้บริโภค ทั้งมีการอบรมนำความรู้ใหม่ๆ เข้ามาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ โดยการประสานเชื่อมความร่วมมือระหว่างชุมชนกับหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานการศึกษา เพื่อจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นและหลักสูตรระยะสั้นเปิดสอนให้กับประชาชนที่สนใจ เพื่อยกระดับการมีงานทำ รายได้ครัวเรือนในชุมชนอื่นๆ

1.2 องค์กรภาครัฐและเอกชน ควรมีบทบาทในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้และการสร้างกลุ่มสมาชิกให้กับทุกชุมชน เพื่อยกระดับรายได้ครัวเรือนของชุมชนให้สูงขึ้น

2. ข้อเสนอการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มสมาชิก

2.2 ควรศึกษาแนวทางและนโยบายในการส่งเสริมกลุ่มสมาชิกชุมชนแบบการมีส่วนร่วมของภาครัฐและภาคเอกชนและกลุ่มสมาชิกเพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำของรายได้ประชากร

เอกสารอ้างอิง (References)

- จิตพนธ์ ชุมเกต. (2560). การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการจัดการชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนไทยมุสลิม อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พระครูสังฆรักษ์ทรงพรณ ชยทตฺโต. (2560). สัมมาชีพบนทางสายกลางยุคไทยแลนด์ 4.0. **วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์**. 4(3): 1-14.
- วรรณวีร์ บุญคุ้ม และคณะ. (2561). การพัฒนาทักษะการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์แบบองค์รวมสำหรับผู้สูงอายุในชนบทไทย : ด้านอาชีพ. **วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ**. 5(1): 3-29.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศักยภาพและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ.2560-2564**. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานจังหวัดแพร่. (2561). **แผนพัฒนาจังหวัดแพร่ พ.ศ. 2561-2564**.แพร่: กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด.

เปรียบเทียบการเมืองการปกครองของสหรัฐอเมริกากับ
ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน
The Politics and Government Comparison between the United States and the
People's Republic of China

พระมหาธีรวิทย์ ธีรวัฒนเมธี (พันธ์ศรี)¹ ละองดาว ชาทองยศ² วีรนุช พรหมจักร³
Phramaha Teerawee Punsri, Laongdao Chatongyots, Weernuch Promjuk

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิชาการเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของการเมืองการปกครองของ
ประเทศอเมริกา 2) เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของการเมืองการปกครองของประเทศจีน 3) เพื่อเปรียบเทียบ
การเมืองการปกครองของประเทศไทยกับประเทศจีน จากการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบทำให้ทราบว่า
ประเทศไทยมีระบอบการปกครองแบบสหพันธรัฐ (Federal Republic) แบ่งแยกอำนาจออกเป็น 3 ฝ่าย
ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน (check and balance) คือ บริหาร
นิติบัญญัติ และตุลาการ มุ่งมั่นดำเนินงานในหลักการ “อเมริกาต้องมาก่อน” (America First) ทั้งด้านการเมือง
เศรษฐกิจ การทหารและความมั่นคง โดยการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ เสาหลัก คือ การปกป้องแผ่นดิน
ผลประโยชน์ รักษาสันติภาพและขยายอิทธิพลไปยังส่วนต่างๆ ของโลก

ประเทศจีน ยึดมั่นในหลักการ “หนึ่งประเทศสองระบบ” (One Country Two System) และ
“หลักการจีนเดียว” (One China Principle) ครอบคลุมทั้งทางด้านการเมือง ทหาร เศรษฐกิจ สังคม
เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม แนวทางการพัฒนา คือ พรรคคอมมิวนิสต์ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง เน้น
วิทยาศาสตร์ นวัตกรรม เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โปร่งใส กระจายประโยชน์ ยืนหยัดสังคมนิยม ประชาชนเป็น
เจ้าของประเทศ ยึดมั่นในกฎหมาย กองทัพอยู่ภายใต้พรรคคอมมิวนิสต์จีน ยึดหยัดแนวคิดหนึ่งประเทศ สอง
ระบบ ร่วมสร้างสังคมโลกที่สันติและมีจุดหมายร่วมกัน และบังคับใช้วินัยพรรคอย่างเคร่งครัด

ประเทศอเมริกามีเป้าหมายทางการเมืองที่สำคัญ คือ ต้องการกลับไปเป็นผู้วางกฎเกณฑ์ต่างๆ ของ
โลก เป็นผู้นำในองค์กรระหว่างประเทศ ส่วนประเทศจีนไม่ได้พยายามผลักดันแนวคิดทางการเมืองไปสู่เวทีโลก
ผลักดันแนวทางการค้า เช่น เส้นทางสายไหม (one belt one road) การเสนอต้นแบบการลงทุนในโครงสร้าง

Received: 2022-10-02 Revised: 2022-10-13 Accepted: 2022-10-14

^{1 2} นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต
ศรีล้านช้าง Doctor of Political Science students, Faculty of Social Sciences. Mahamakut Buddhist University
Srilanchang Campus. E-mail: laongdao.cha@student.mbu.ac.th

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต
ศรีล้านช้าง Lecturer of the Doctor of Political Science program, Faculty of Social Sciences. Mahamakut
Buddhist University Srilanchang Campus. E-mail: laongdao.cha@student.mbu.ac.th

พื้นฐานต่างๆ สะพาน ท่าเรือ รถไฟความเร็วสูง และมีการรุกรายอย่างรวดเร็วในขณะนี้ คือ การขายวัคซีนต้านโควิด-19

คำสำคัญ (Keywords) : เปรียบเทียบ; การเมืองการปกครองประเทศสหรัฐอเมริกา;
การเมืองการปกครองประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

Abstract

The objectives of this academic article were: 1. to study general information of the politics and government of the United States of America; 2. to study general information on the politics and government of China; and 3. to compare the politics and government of the United States of America and the People's Republic of China. From the comparative study, the United States has a federal ruling system (Federal Republic), with three power divisions, according to the constitutional provisions: the Executive, Legislative, and Judicial. Check and balance were used each other for weighing their authorities. They committed in a principle, "America First" in terms of politics, economy, military and security. By driving the strategy, the main pillars are to protect the land and interests; to maintain peace, and to expand the American influences on various parts of the world.

China adhered to the principles of "One Country Two Systems" and "One China Principle" covering political, military, economic, social, technological and environmental aspects. The development approach was that the Communist Party took the people at the center; emphasized on science, innovation, environmental friendliness, transparency, and distribution of benefits; and stood up socialism people owning the country by the law. The army was under the Communist Party of China. They upheld the concept of one country, two systems, for creating a peaceful global society with common goals, and strictly enforcing party disciplines.

America has important political goals: to be a world ruler again, and , to be an leader of the international organizations. China is not trying to push political ideas to the world stage, but to use trade approaches, such as the one belt one road, proposing investment models in various infrastructures, bridges, ports, high-speed rail. Also, there is a rapid advance now: the sale of COVID-19 vaccines.

Keywords: Comparison; politics and government of the United States of America;
politics and government of the People's Republic of China

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันโลกอยู่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงและซับซ้อน เป็นไปตามกระแสในยุคโลกาภิวัตน์ จึงทำให้มีการขับเคลื่อนในลักษณะที่มีความเชื่อมโยงถึงกัน และส่งผลกระทบถึงกันอย่างต่อเนื่องในหลากหลาย

มิติทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้งยังทวีความรุนแรงจนอาจใช้พรมแดนเป็นเส้นแบ่งเขต (อารีย์ นัยพินิจ และคณะ, 2557: 1-11)

ประเทศมหาอำนาจจึงเป็นที่น่าจับตามอง และมีบทบาทบนเวทีโลกเป็นอย่างมาก รวมถึงการแข่งขันกันมีอิทธิพลกันในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกมากขึ้น โดยเฉพาะระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา ซึ่งทั้งสองมหาอำนาจได้มีการดำเนินนโยบายในการบริหารประเทศที่แตกต่างกัน โดยในส่วนของรัฐบาลจีน (Xi Jinping, 2018) ภายใต้การนำของประธานาธิบดีนายสีจิ้นผิง ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศพัฒนาแล้วอย่างสมบูรณ์ ตามแนวคิดสังคมนิยมที่มีความทันสมัยอันมีเอกลักษณ์ในแบบของจีนสำหรับยุคใหม่ (Socialist Modernization) มีเป้าหมายให้บรรลุผลภายในปี 2050 ซึ่งถือเป็นการสานต่อความฝันของจีน (Chinese Dream of National Rejuvenation) โดยยึดมั่นในหลักการ “หนึ่งประเทศ สองระบบ” (One Country Two System) และ “หลักการจีนเดียว” (One China Principle) ครอบคลุมทั้งด้านการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ซึ่งแนวทางการพัฒนาประเทศดังกล่าว ประกอบด้วย 14 ประการ ได้แก่ (1) การนำของพรรคคอมมิวนิสต์ในทุกมิติ (2) พรรคคอมมิวนิสต์ต้องยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (3) การปฏิรูปให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น (4) ใช้แนวคิดการพัฒนาใหม่ที่เน้นวิทยาศาสตร์ นวัตกรรม เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโปร่งใส และกระจายประโยชน์ (5) สังคมนิยมอันมีเอกลักษณ์แบบจีน ซึ่งมีประชาชนเป็นเจ้าของประเทศ (6) ปกครองจีนด้วยการยึดมั่นในกฎหมาย (7) ปลุกฝังค่านิยมสังคมนิยมอันมีเอกลักษณ์แบบจีน (8) การยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นเป้าหมายของการพัฒนา (9) การพัฒนาต้องเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (10) เสริมสร้างความแข็งแกร่งทางการทหาร (11) กองทัพต้องอยู่ภายใต้พรรคคอมมิวนิสต์จีน (12) ยึดหยัดแนวคิดหนึ่งประเทศ สองระบบ และเดินหนัารวมชาติกับไต้หวันในอนาคต (13) ร่วมสร้างสังคมโลกที่สันติและมีจุดหมายร่วมกัน และ (14) บังคับใช้วินัยพรรคอย่างเคร่งครัด

ในขณะที่รัฐบาลอเมริกา (Donald J. Trump, 2017; 1-4) มีความมุ่งมั่นดำเนินงานในหลักการ “อเมริกาต้องมาก่อน” (America First) ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ การทหาร และความมั่นคง โดยระบุแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ ประกอบด้วยเสาหลัก 4 ประการ ได้แก่ (1) การปกป้องแผ่นดิน (2) การปกป้องผลประโยชน์ (3) การรักษาสันติภาพและ (4) การขยายอิทธิพลไปยังส่วนต่างๆ ของโลก สำหรับความท้าทายที่กำลังเผชิญยุทธศาสตร์ฉบับนี้ได้แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น อันได้แก่ (1) มหาอำนาจใหม่ของโลก เช่น จีน และรัสเซียที่กำลังพยายามจัดระเบียบโลกขึ้นมาใหม่ ทั้งทางด้านการทหารและเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของประเทศ (2) มีความกังวลกับอิหร่านและเกาหลีเหนือในการพยายามจัดหาอาวุธที่มีอำนาจการทำลายล้างสูง ทำให้ความมั่นคงโลกเกิดความสั่นคลอนได้ และ (3) ขบวนการก่อการร้ายและองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติต่างๆ

ดังจะเห็นได้ว่า ทิศทางในการบริหารประเทศของทั้งสองมหาอำนาจมีความแตกต่างกัน โดยในภาพรวมของจีนได้มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งภายในและนอกประเทศไปพร้อมกัน โดยมีการใช้นโยบายที่เปิดกว้างส่งเสริมการลงทุนไปยังตลาดโลกอย่างเต็มที่ ขณะที่อเมริกามุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศเป็นหลัก เพื่อรักษาผลประโยชน์ให้กับประชาชนอเมริกาก่อนเหนือสิ่งอื่นใด แต่ก็ไม่ได้ปฏิเสธที่จะทำงานร่วมกับประเทศพันธมิตร บนเงื่อนไขที่ว่าตราบไต่ที่ประเทศเหล่านั้นทำตามข้อตกลงที่เป็นประโยชน์กับอเมริกา อย่างไรก็ตาม การที่อเมริกา มุ่งที่จะรักษาผลประโยชน์จนเกินไป อาจทำให้ไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมมากนักในเวทีระหว่างประเทศ จึงอาจทำให้บทบาทของอเมริกาในเวทีโลกอ่อนแอลงได้

เนื้อหา (Content)

การเปรียบเทียบการเมืองการปกครองของประเทศสหรัฐอเมริกากับสาธารณรัฐประชาชนจีน

การเปรียบเทียบการเมืองการปกครองของประเทศอเมริกากับประเทศจีน ครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบในมิติรูปแบบ ลักษณะทางการเมืองการปกครอง เพื่อให้เห็นความแตกต่างทั้งสองประเทศ

ระบอบการปกครองของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

พรรคคอมมิวนิสต์จะเป็นผู้กำหนดนโยบายทุกด้านให้รัฐบาลไปปฏิบัติ (รัฐบาลจึงไม่ใช่องค์กรกำหนดนโยบาย) โครงสร้างทางการเมืองที่สำคัญของจีน คือ 1) พรรคคอมมิวนิสต์จีน ประกอบด้วย สมัชชาพรรค คณะกรรมการกลาง คณะกรรมการทหารกลาง คณะกรรมการตรวจสอบวินัย คณะกรรมการกรมการเมือง คณะกรรมการประจำกรมการเมือง และเลขาธิการพรรค 2) สภาประชาชนแห่งชาติเป็นองค์กรสูงสุดในการใช้อำนาจ มาจากการเลือกตั้งของ สภาประชาชนระดับท้องถิ่นต่าง ๆ มีอำนาจทั้งด้านนิติบัญญัติ และการเลือกประธานาธิบดี รองประธานาธิบดี และนายกรัฐมนตรี 3) ประธานาธิบดี เป็นประมุขของประเทศ 4) คณะรัฐมนตรี เป็นองค์กรสูงสุดของประเทศ ซึ่งบริหารงานตามมติของสภาประชาชนแห่งชาติ 5) คณะกรรมการทหารกลาง ทำหน้าที่กำหนดนโยบายระดับสูงของกองทัพจีน 6) สภาที่ปรึกษาการเมืองประชาชนจีน เป็นองค์กรแนวร่วมที่ประกอบด้วยผู้แทนจากพรรค คอมมิวนิสต์จีน พรรคประชาธิปไตยต่าง ๆ ผู้แทนชนกลุ่มน้อย ตลอดจน ผู้รักชาติจากไต้หวัน ฮองกง มาเก๊า และชาวจีนโพ้นทะเล 7) ศาลประชาชน เป็นองค์กรสูงสุดในการพิพากษาและควบคุมตรวจสอบงานพิพากษาของศาล ระดับท้องถิ่น

จีนมีนโยบายภายในที่สำคัญ ดังนี้ 1.เน้นการปฏิรูปเศรษฐกิจและการเปิดประเทศเพื่อสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ และกำหนดเป้าหมายให้ GDP เพิ่มขึ้นอีกเท่าตัว และทำให้จีนสร้างความกินดีอยู่ดี (เสี่ยวคัง) แก่คนจีนในระดับเดียวกับประเทศที่กำลังพัฒนาในระดับกลางภายในปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) ในขณะเดียวกัน จีนต้องแก้ไข ปัญหาความเหลื่อมล้ำของระดับการพัฒนาระหว่างภาคตะวันออกกับภาคตะวันตก อันอาจนำมาซึ่งปัญหา การเมือง สังคม ความแตกแยกของชนชาติที่รุนแรง จึงได้กำหนดให้พัฒนาภาคตะวันตกไปในเวลาเดียวกันด้วย 2.จีนเน้นการปฏิรูปทางการเมืองอย่างค่อยเป็นค่อยไป ในขณะเดียวกัน เพื่อลดกระแสกดดัน การเรียกร้องให้ปฏิรูปการเมืองซึ่งพรรคคอมมิวนิสต์จีนประเมินแล้วว่าไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ในระยะ 10 ปีข้างหน้า นายเจียง เจ๋อหมิน อดีตประธานาธิบดีจีน จึงได้เสนอหลักการ 3 ตัวแทนขึ้นมาและบรรจุลงไปในธรรมนูญของพรรค หลักการ 3 ตัวแทน จะสามารถลดแรงกดดันของกลุ่มนายทุนใหม่และนักวิชาการเรื่องปฏิรูปการเมืองได้โดยพรรคคอมมิวนิสต์เปิดกว้างให้คนเหล่านี้เข้าไปมีส่วนร่วมในพรรคและการบริหารประเทศได้ในระดับหนึ่ง ทั้งนี้ จีนได้เริ่มปล่อยให้การปกครองระดับท้องถิ่นในระดับตำบลและเมือง (อำเภอ) มีการเลือกตั้ง โดยอิสระแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 หลักการสามตัวแทนได้กำหนดให้พรรคคอมมิวนิสต์จีนเป็นตัวแทนใน 3 ด้าน คือ (1) ด้านการผลิต โดยดูแลการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (2) ด้านวัฒนธรรม โดยดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีของจีน และนำวัฒนธรรมอื่นที่ดีมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติ (3) เปิดให้พรรคคอมมิวนิสต์จีนเป็นตัวแทนของประชาชนทุกชนชั้น กล่าวคือ ได้เปิดให้กลุ่ม นายทุนและนักธุรกิจที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่พรรคกำหนดเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคและมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้น ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงลักษณะของพรรคจากตัวแทนเชิงปฏิวัติหรือตัวแทนของชนชั้นแรงงานเป็นตัวแทนเชิงบริหาร หรือตัวแทนของประชาชนทุกชนชั้น 3.การปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบและการคอร์รัปชันอย่างจริงจังอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการกำจัดเนื้องูร้ายที่คอยกัดกินผลของการพัฒนาประเทศของจีน ตลอดจนแก้ไขความไม่

พอใจของ ประชาชนจีน อีกทั้งเพื่อภาพลักษณ์ความชอบธรรมของพรรคคอมมิวนิสต์จีนในการบริหารและปกครองประเทศในระยะยาว

พรรคคอมมิวนิสต์จีน สาธารณรัฐประชาชนจีนปกครองในระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ มีพรรคคอมมิวนิสต์ซึ่งมี สมาชิกประมาณ 91.91 ล้านคน (สถิติเมื่อปี 2563) เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีอำนาจในการกำหนด นโยบายด้านต่าง ๆ ของประเทศอย่างเบ็ดเสร็จตามแนวทางลัทธิมาร์กซ์-เลนิน แนวความคิดของนายเหมา เจ๋อตง อดีตประธานาธิบดีทฤษฎีการสร้างสรรคสังคมนิยมที่มีเอกลักษณ์แบบจีนของนายเติ้งเสี่ยวผิง รวมถึงทฤษฎีสามตัวแทนที่ได้รับการบรรจุเข้าในธรรมนูญของรัฐ เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2545 เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2560 ที่ประชุมสมัชชาใหญ่พรรคคอมมิวนิสต์สมัยที่ 19 มีมติเป็น เอกฉันท์ให้ปรับแก้เนื้อหาบางส่วนในรัฐธรรมนูญ เพื่อบรรจุหลักปรัชญาสี่จีนผิงว่าด้วย “ความคิดของสี่จีนผิง ว่าด้วยสังคมนิยมอันมีเอกลักษณ์แบบจีนสำหรับยุคใหม่” ไว้ในธรรมนูญพรรคในระดับเดียวกับเหมาเจ๋อตงและเติ้งเสี่ยวผิง โดยรัฐบาลและรัฐสภามีหน้าที่คอยปฏิบัติตามมติและนโยบายที่พรรคกำหนดโดยยึดหลัก ประชาธิปไตยแบบรวมศูนย์ (Democratic Centralism) ตามธรรมนูญพรรคกำหนดให้มีการประชุมสมัชชา พรรคแห่งชาติ (Party Congress) ทุก 5 ปี นับตั้งแต่ได้มีการจัดตั้งพรรคขึ้นในปี พ.ศ. 2464 จนถึงปัจจุบัน

พรรคคอมมิวนิสต์จีนได้จัดให้มีการประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์แล้วรวมทั้งสิ้น 19 ครั้ง โดยได้จัดประชุมสมัชชาพรรค สมัยที่ 19 ไปเมื่อเดือนตุลาคม 2560 ซึ่งนายสี่จีนผิง ได้รับเลือกให้เป็นเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ต่ออีกวาระหนึ่ง ปัจจุบันการเมืองภายในจีนยังคงมีเสถียรภาพภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ล่าสุดระหว่างวันที่ 26-27 ตุลาคม 2563 พรรคคอมมิวนิสต์จีนชุดที่ 19 จัดประชุมเต็ม คณะครั้งที่ 5 ณ กรุงปักกิ่ง โดยประชุมเกี่ยวกับร่างข้อเสนอสำหรับการกำหนดแผนระยะเวลา 5 ปี ครั้งที่ 14 (2564-568) ว่าด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในระยะยาวจนถึงปี 2578 และจะผลักดันให้ จีนก้าวขึ้นเป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจที่ใหญ่เป็นอันดับ 1 ของโลก

ระบบการปกครองของประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศอเมริกาคุณายโจไบเดน จะยังคงทำสงครามการค้ากับประเทศจีน นโยบายต่อจีนในเชิงหลักการในยุคของนายโจไบเดน จะเป็นหนึ่งในนโยบายที่ไม่เปลี่ยนไปจากยุคของนายโดนัลด์ ทรัมป์ มากนัก เพราะความรู้สึกว่าจีนกำลังเป็นภัยคุกคาม จะเป็นมหาอำนาจรายใหม่ กลายเป็นความรู้สึกร่วมของทั้งเดโมแครตและรีพับลิกัน แต่รูปแบบการรับมือกับประเทศจีนในยุคของนายโจไบเดน จะแตกต่างจากยุคของนายโดนัลด์ ทรัมป์ และคาดว่าจะเกิดขึ้นในรูปแบบของ Tech War หรือ สงครามทางเทคโนโลยี ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทั่วโลกตัวกับประเทศเล็กๆ มากกว่ายุคสงครามเย็นระหว่างอเมริกากับรัสเซีย ดังนั้น แต่ละประเทศจึงต้องรีบบางกลยุทธ์ คิดถึงแนวทางการเจรจาเชิงรุกเพื่อรักษาผลประโยชน์ โดยคำนึงถึงค่านิยมหลักของมหาอำนาจทั้ง 2 ประเทศ โดยชี้ให้เห็นว่า ประเทศอเมริกามีเป้าหมายทางการเมือง ต้องการกลับไปเป็นเป็นผู้วางกฎเกณฑ์ต่างๆ ของโลก เป็นผู้นำในองค์กรระหว่างประเทศ ส่วนประเทศจีนเป็นประเทศที่ไม่ได้พยายามผลักดันแนวคิดทางการเมืองไปสู่ทั่วโลก ใช้เป็นค่านิยมภายในประเทศเท่านั้น แต่จะผลักดันแนวทางทางการค้า เช่น เส้นทางสายไหม (one belt one road) การเสนอต้นแบบการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ สะพาน ท่าเรือ รถไฟความเร็วสูง และที่อาจจะมีการอย่างรวดเร็วในขณะนี้ คือ การขายวัคซีนต้านโควิด-19 ซึ่งประเทศเล็กๆ อาจต้องถูกบีบให้เลือกระหว่างวัคซีนของประเทศอเมริกากับของประเทศจีน

ดังนั้น ตามที่ได้ศึกษามาจะเข้าสู่ศักราชใหม่ปี 2022 โลกยังมีปัญหาท้าทายให้เผชิญกันต่อไป ก็ต้องมาลุ้นว่าในปีนี้จะมียะไรไม่คาดคิดอุบัติขึ้นเป็นโจทย์ใหญ่ให้เราต้องรับมือกันอีกบ้าง ถ้ามองสถานการณ์ในเวที

โลก ความขัดแย้งระหว่าง ประเทศอเมริกากับประเทศจีน สองมหาอำนาจโลกยังเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับประชาคมโลกที่จะต้องจับตามองกันอย่างใกล้ชิดเช่นเคย เพราะการขยับนโยบายไปในทิศทางใดของคู่ปรับต่างขั้วอุดมการณ์ตลอดกาลคู่นี้ ย่อมก่อแรงกระเพื่อมไปทั่วทั้งโลก ปี 2021 ที่ผ่านมาระหว่างเราได้เห็นการตอบโต้กันอย่างดุเดือดในความไม่ลงรอยกันหลายเรื่องของจีนกับอเมริกา จนทำให้บรรยากาศความสัมพันธ์ของสองชาติทวีความตึงเครียดหนัก ผลจากการมุ่งแข่งขันกันทางยุทธศาสตร์ในแทบจะทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางภูมิศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐกิจและการค้า เทคโนโลยีและการทหาร โดยมีความหวาดระแวงและท่าทีเป็นปฏิปักษ์ต่อกันเป็นตัวแรงปฏิกริยาขึ้นดีเชื่อว่าในปี 2022 สถานการณ์การเผชิญหน้าระหว่างอเมริกาและจีนจะเต็มไปด้วยความตึงเครียดต่อไป

ข้อมูลทั่วไปของการเมืองการปกครองของประเทศสหรัฐอเมริกา

อเมริกาหรือ United States of America (United State) เป็นประเทศที่ใหญ่เป็นอันดับสามของโลก รองจากรัสเซียและแคนาดา ประกอบด้วยรัฐทั้งหมด 50 รัฐ ตั้งอยู่ทางทวีปอเมริกาเหนือตอนกลางอยู่ระหว่างกลางประเทศเม็กซิโกกับแคนาดา มีพื้นที่ใหญ่ถึง 9.63 ล้านตารางกิโลเมตร และมีประชากรรวมทั้งสิ้น 313 ล้านคน จึงเป็นประเทศที่มีประชากรจำนวนมากอยู่ในลำดับที่สามของโลก ซึ่งชาวอเมริกันส่วนใหญ่มีฐานะในระดับชนชั้นกลางขึ้นไป จึงมีความเจริญค่อนข้างมาก และเป็นประเทศมหาอำนาจเพียงประเทศเดียวที่เป็นผู้นำทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การพลังงาน และเทคโนโลยี (กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ, 2560: 1) นอกจากนี้ อเมริกายังเป็นผู้นำในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย มีประธานาธิบดีเป็นประมุขของรัฐและหัวหน้ารัฐบาล (Chief Executive) ภายใต้รัฐธรรมนูญที่มีการแบ่งแยกอำนาจโดยเด็ดขาด (Separation of Power) ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายตุลาการ แต่ละฝ่ายได้รับเลือกในลักษณะที่แตกต่างกัน และมีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน (checks and balances) เป็นผลทำให้การบริหารประเทศโดยรวมนั้นส่งเสริมให้ค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศนั้นสูงติดเป็นอันดับหนึ่งของโลก จึงได้ชื่อว่าเป็นมหาอำนาจที่มีอิทธิพลต่อภูมิภาคต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและการทหาร เป็นต้น (สงขลา วิชัยชิตะ, 2558: 23-25)

ในฐานะที่กำลังอำนาจของอเมริกาเป็น “พลังเพื่อความดี (force for good)” ตลอดทั้งประวัติศาสตร์ของประเทศอเมริกาก็จะใช้อิทธิพลของประเทศในการเสริมสร้างประโยชน์แก่ตนเองและมวลมนุษยชาติ รัฐบาลอเมริกาจะใช้วิธีการสำคัญในการขยายอิทธิพลด้วยการเข้าไปมีบทบาทในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ ดังต่อไปนี้

รัฐบาลจะเพิ่มอิทธิพลของอเมริกาในต่างประเทศ เพื่อปกป้องพลเมืองอเมริกันและสร้างความเจริญรุ่งเรืองของประเทศโดยรวม นอกจากนั้น รัฐบาลจะใช้ความพยายามทางการทูตและการให้ความช่วยเหลือพันธมิตรและแนวร่วมในการพัฒนา เพื่อแข่งขันในเวทีระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นแบบทวิภาคีแบบพหุภาคีหรือในโลกของข้อมูลข่าวสาร และจะแสวงหาโอกาสทางการค้าการลงทุน เพื่อชาวอเมริกัน ซึ่งจะเป็นการทำลายคู่แข่งของอเมริกาไปด้วย

รัฐบาลจะแสวงหาประเทศพันธมิตรและแนวร่วมที่มีอุดมการณ์เดียวกันเพื่อเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจเสรีการเติบโตของนักลงทุนเอกชน เสถียรภาพทางการเมือง และสันติภาพของโลก อเมริกา มีรากฐานทางการเมืองมาจากค่านิยมสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นหลักนิติธรรม (rule of law) หรือสิทธิส่วนบุคคล(individual rights) ซึ่งรากฐานนี้จะส่งเสริมต่อยอดให้อเมริกาและประเทศใดๆ ก็ตาม แข็งแรงมั่นคง มั่งคั่งและเป็นอิสระอย่างแท้จริง

ประเด็นสุดท้าย นโยบายต่างประเทศที่มีชื่อว่า “ความเป็นอันดับหนึ่งของอเมริกา (America First)” จะสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของอเมริกาในการเมืองระหว่างประเทศ ในฐานะพลังเชิงบวกซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะสร้างให้เกิดสันติภาพ ความเจริญรุ่งเรือง และการพัฒนาสังคมที่มีความสุขในที่สุดต่อไป

วิกฤตการณ์ทางการเมืองของอเมริกา ที่ดูเผินๆ เหมือนจะผ่านพ้นไปแล้ว หลังพิธีสาบานตนเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีของนายโจไบเดน เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ทั้งที่ก่อนหน้านี้มีความเคลื่อนไหวของผู้สนับสนุนอดีตประธานาธิบดีนายโดนัลด์ ทรัมป์ ออกมาประท้วงไม่ยอมรับผลการเลือกตั้ง ตามที่นายโดนัลด์ ทรัมป์ ระบุว่าถูกโกงการเลือกตั้ง จนเป็นผลให้กลุ่มมวลชนบุกเข้าไปในอาคารรัฐสภาจนเกิดเหตุการณ์วุ่นวายเป็นประวัติศาสตร์การเมืองประเทศอเมริกา ปัจจุบันนายโดนัลด์ ทรัมป์ จะยังคงมีบทบาทอย่างสูงในการเมืองอเมริกาต่อไป รวมทั้งยังมีอิทธิพลในพรรครีพับลิกัน เพราะได้สร้างระบบชุดความคิดอีกรูปแบบหนึ่งฝังรากลึกลงไปในกลุ่มชาวอเมริกันดั้งเดิม จนทำให้เห็นภาพความขัดแย้งในสังคมอเมริกันอย่างชัดเจน และได้รับแรงผู้สนับสนุนอดีตประธานาธิบดีทรัมป์ที่มัลลาคะแนนให้ถึง 74 ล้านเสียง ซึ่งถือเป็นความท้าทายต่อการรักษารากฐานความเป็นต้นแบบประชาธิปไตย การรักษาลักษณะและหลักนิติธรรมของประเทศอเมริกา

ที่ผ่านมาจากการนำของประธานาธิบดี นายโดนัลด์ ทรัมป์ เป็นผู้นำที่จะมีลักษณะเฉพาะสนใจในเรื่องของธุรกิจ ซึ่งต้องมีผู้ชนะและผู้แพ้ในการแข่งขัน ซึ่งต่างจากหลักรัฐศาสตร์ ที่ใช้หลัก win-win จะไม่สร้างศัตรู ทำให้ตลอดการบริหารประเทศของ นายโดนัลด์ ทรัมป์ รวมถึงการลงเลือกตั้ง ไม่ได้สนใจเกี่ยวกับหลักนิติธรรมมากนัก ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า นายโดนัลด์ ทรัมป์ อยู่ในสถานะที่ได้รับข้อมูลและแวดล้อมไปด้วยกลุ่มผู้สนับสนุนเท่านั้น จนทำให้เชื่อจริงๆ ว่า หากฝ่ายแพ้จะต้องมาจากการถูกโกงการเลือกตั้ง และด้วยจิตวิทยาการสื่อสารผ่านโซเชียลมีเดีย ของนายโดนัลด์ ทรัมป์ ก็ทำให้กลุ่มผู้สนับสนุน มีความเชื่อแบบเดียวกันไปด้วย เช่นเดียวกับที่เคยถูกมองเป็นตัวตลกในการลงสมัครเลือกตั้งเมื่อ 4 ปีก่อน แต่กลับสามารถหยิบยกประเด็นชาตินิยมแบบดั้งเดิมที่นักการเมืองคนอื่นไม่กล้าพูดในสาธารณะออกมานำเสนอ จนทำให้ได้รับความนิยมจากคนอเมริกันดั้งเดิมที่ไม่ได้รับประโยชน์จากนโยบายประเทศและได้เป็นประธานาธิบดี จึงเชื่อได้ว่า ยังมีโอกาสที่ นายโดนัลด์ ทรัมป์ จะกลับมาลงสมัครชิงตำแหน่งในอีก 4 ปีข้างหน้า

การบริหารประเทศของนายโดนัลด์ ทรัมป์ ได้เปลี่ยนแปลงอเมริกาไปในหลายด้าน ทั้งการยกเลิกข้อตกลงต่างๆ ในองค์กรระหว่างประเทศ รวมทั้งเรื่องการสู้กับสภาวะโลกร้อน การประกาศสงครามทางการค้ากับจีน การถอนทหารออกจากซีเรีย หรือแม้แต่การไปจับมือพูดคุย กับผู้นำเกาหลีเหนือ ภายใต้หลักการ America First จึงเป็นผู้นำที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวสูงมาก ดังนั้น ไม่ควรสรุปว่า ผู้สนับสนุน นายโดนัลด์ทรัมป์ มาจากเหตุผลเดียวกัน และจัดกลุ่มคนอเมริกันที่สนับสนุน นายโดนัลด์ ทรัมป์ เป็น 3 กลุ่ม คือ 1.กลุ่มที่ต่อต้านชนชั้นนำ ซึ่งอาจไม่ได้ชื่นชอบ นายโดนัลด์ ทรัมป์ แต่ไม่ชอบตัวเลือกเดิม ๆ ที่มีกัมมัตชนชั้นนำจากทั้งสองพรรค 2.กลุ่มที่สนับสนุนนโยบายของพรรครีพับลิกัน ไม่เห็นด้วยกับนโยบายเปิดรับชาวต่างชาติผู้ลี้ภัย และ 3.กลุ่มที่ชื่นชอบมีความเชื่อในตัว นายโดนัลด์ ทรัมป์จริงๆ ซึ่งแม้จะเป็นกลุ่มเล็ก แต่ก็เป็กลุ่มที่สำคัญ และจากนี้ไปก็ต้องติดตามของประธานาธิบดีคนใหม่ ซึ่งกล่าวในพิธีสาบานตนว่า ต้องรับฟังซึ่งกันและกัน ยึดหลักประชาธิปไตยโดยการรับฟังความเห็นที่แตกต่าง จะสามารถทำให้คนในกลุ่มที่ 1 และ 2 เปลี่ยนใจได้หรือไม่ อีกประเด็นที่สำคัญในมุขกลับ คือ บทบาทของนายโดนัลด์ ทรัมป์ ในตำแหน่งประธานาธิบดี ทำให้กลุ่มเสรีนิยมที่เป็นคนรุ่นใหม่ในประเทศสหรัฐอเมริกา หันมาสนใจการเมืองและออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งมากขึ้น จนทำให้การเลือกตั้งครั้งนี้มีผู้มาใช้สิทธิมากกว่าร้อยละ 60 สูงที่สุดในประวัติศาสตร์

ประเทศอเมริกาในยุคของนายโจไบเดน ซึ่งเป็นนักการเมืองมา 40 ปี แต่คนไม่ค่อยรู้จัก แต่ถูกเลือกมาชิงตำแหน่งประธานาธิบดี เพราะเป็นตัวเลือกเดียวในพรรคเดโมแครต ที่มีโอกาสจะชนะ นายโดนัลด์ ทรัมป์ ได้ แต่พรรคเดโมแครตมีฐานเสียงกว้างมาก ในระยะแรกจึงต้องรวบรวมฐานเสียงเหล่านี้ให้ได้ก่อน เพราะในอนาคตอันใกล้อาจจะมีปัญหาเรื่องภายใน เช่น นโยบายภาษี จึงเห็นว่า มีความเป็นไปได้ที่เดโมแครตอาจจะต้องเสียเสียงข้างมากในสภาได้อีก จากการเลือกตั้ง ส.ส.และ ส.ว.ใหม่ในอีก 2 ปีข้างหน้า พร้อมตั้งข้อสังเกตถึงท่าทีของผู้นำประเทศอื่นๆ อย่างฝรั่งเศส หรือ เยอรมนี ซึ่งจะต้องคำนึงถึงความไม่แน่นอนทางการเมืองของประเทศอเมริกา จากการเปลี่ยนนโยบายเพราะเปลี่ยนผู้นำ ทั้งประเด็นความสัมพันธ์ ข้อตกลงระหว่างกันที่จะเปลี่ยนไปในช่วงนี้ เพราะมีความเป็นไปได้ว่า ประเทศอเมริกาอาจจะเปลี่ยนนโยบายอีกใน 4 ปีข้างหน้า หากนายโดนัลด์ ทรัมป์ กลับมาชนะการเลือกตั้ง การเมืองในยุคของนายโจ ไบเดน จะไม่ได้เข้ามาสร้างความตื่นตระหนกอะไรในประเทศอเมริกา เพียงแต่นำอเมริกากลับไปอยู่ในจุดเดิมก่อนจะมีนายโดนัลด์ ทรัมป์ เป็นประธานาธิบดี ข้อตกลงระหว่างประเทศต่างๆ รวมทั้งเรื่องสภาวะโลกร้อนที่ยกเลิกไปจะกลับมา นโยบายสร้างกำแพงที่ชายแดนเม็กซิโกถูกยกเลิกไป ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นยุคโอบามา 2 เพราะคณะทำงานที่เลือกมาเกือบทั้งหมด เป็นคนที่เคยทำงานในสมัยประธานาธิบดีโอบามา แต่ก็จะมีหลายนโยบายจากยุคทรัมป์ ที่คงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ง่ายๆ โดยเฉพาะนโยบายที่ต้องสร้างชาตินิยมเพื่อกลับมาเป็นผู้นำโลก เพียงแต่คำว่า “ค่านิยม” ในยุคของนายโจ ไบเดน จะกลับมาเป็นค่านิยมทางการเมือง เรื่องหลักนิติธรรม หลักประชาธิปไตย และภูมิใจในความเป็นอเมริกา ต่างจากค่านิยม America First ในยุคของนายโดนัลด์ ทรัมป์

ข้อมูลทั่วไปของการเมืองการปกครองของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน

ระบบการเมืองการปกครองของประชาชนจีนมีความซับซ้อนและมีลักษณะที่พิเศษเฉพาะตามสมมุติฐานว่าด้วยประชาธิปไตย (White Paper on Political Democracy) และมีการเผยแพร่ในเว็บไซต์ของทางการจีนไว้ว่า (สุคนธ์ เจริญชัย และคณะ, 2559: 2) จีนมีเงื่อนไขพิเศษเฉพาะของตนเองและแตกต่างจากประเทศอื่น ๆ จึงจำเป็นต้องสร้างระบบทางการเมือง เรียกว่า ระบบการเมืองแบบคอมมิวนิสต์ที่เป็นลักษณะเฉพาะของจีนหรือที่เรียกว่า ระบบ “ประชาธิปไตยสังคมนิยมแบบจีน” (Socialist Democracy with Chinese Characteristics) ประกอบด้วย 3 สถาบัน ได้แก่ (1) สถาบันการเมือง พรรคคอมมิวนิสต์จีนทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายด้านต่างๆ เช่น ความมั่นคง การเมือง เศรษฐกิจ และต่างประเทศ เป็นต้น (2) สถาบันรัฐทำหน้าที่ในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผลและ (3) สถาบันกองทัพทำหน้าที่ปกป้องอำนาจอธิปไตยของประเทศจีน (ศูนย์จีนศึกษาและศูนย์การเรียนรู้จีนศึกษาบรมราชกุมารี และสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2561) ซึ่งพรรคคอมมิวนิสต์จีน (Chinese Communist Party : CCP) เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีอำนาจเด็ดขาดและสูงสุด ส่วนคณะรัฐบาล หรือที่เรียกว่า คณะมุขมนตรี (State Council) และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่คอยปฏิบัติตามมติและนโยบายที่พรรคกำหนดให้บรรลุผล โดยยึดหลักประชาธิปไตยรวมศูนย์ (Democratic Centralism) ตามธรรมนูญของพรรคที่ได้กำหนดให้มีการประชุม “สมัชชาพรรคแห่งชาติ” (National Party Congress) ซึ่งเป็นศูนย์รวมผู้นำของพรรคคอมมิวนิสต์จีนในทุกระดับและ มีวาระการประชุมทุก 5 ปี ตลอดระยะเวลาเกือบ 70 ปีที่ผ่านมาการประชุมสมัชชาใหญ่พรรคคอมมิวนิสต์จีนนี้ได้กลายเป็นเหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญ ถือเป็นการวางตัวผู้ปกครองเป็นการทบทวนการพัฒนาประเทศตลอดระยะเวลาห้าปีที่ผ่านมา สร้างนิมิตหมายการเปลี่ยนแปลงใหม่ และเป็นการตัดสินใจกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศในปีต่อไป (สถานวิทยุเวียดนาม, 2560: 2) เคร่งครัด และได้พบข้อผิดพลาดจนนำไปสู่การปฏิรูปและเปิดประเทศตามทฤษฎีของ นายเติ้งเสี่ยวผิง ผู้นำจีนรุ่นที่สอง

อันนำไปสู่การสานต่อแนวความคิดเกี่ยวกับสามตัวแทนโดยผู้นำจีนรุ่นที่สาม ที่มุ่งเน้นว่าพรรคคอมมิวนิสต์จีนต้องเป็นตัวแทนของการผลิตที่ก้าวหน้าสอดคล้องกับยุคสมัย เป็นตัวแทนของวัฒนธรรมที่ก้าวหน้า และตัวแทนผลประโยชน์ส่วนรวมของมหาชน อันขยายสู่วิสัยทัศน์การพัฒนาอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ของนายหูจิ่นเทา ผู้นำจีนรุ่นที่สี่ ผู้ซึ่งลดความร้อนแรงของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพื่อให้เกิดความสมดุล จนกระทั่งมาถึงแนวคิดเกี่ยวกับความฝันของจีนโดยนายสีจิ้นผิง ผู้นำรุ่นที่ห้า ได้กล่าวถึงความฝันของจีนที่มีด้วยกัน 3 ประการ (1) การสร้างประเทศให้เข้มแข็งมั่งคั่งด้วยการบูรณาการงานด้านความมั่นคงและการต่างประเทศ (2) การนำพาประชาชาติให้เจริญรุ่งเรืองด้วยการปฏิรูปอย่างถึงแก่นและรอบด้าน มีระบบการปราบปรามคอร์รัปชันที่ทันสมัย (3) การทำให้ประชาชนอยู่ดีมีสุขโดยได้รับการศึกษาในวัยเรียน มีรายได้จากงานที่มั่นคง ได้รับการรักษายามเจ็บป่วย ได้รับการดูแลยามแก่ชรา มีบ้านเป็นที่อยู่อาศัยของตนเอง (ไชยสิทธิ์ ต้นตยกุล, 2558: 221-222) ปัจจุบันการบริหารประเทศได้ผ่านมาถึงผู้นำรุ่นที่ 5 คือประธานาธิบดีนายสีจิ้นผิง ผู้ซึ่งดำเนินนโยบายความมั่นคงในเชิงรุกโดยใช้ฐานแนวคิดชาตินิยมเพื่อรักษาความชอบธรรมของพรรคคอมมิวนิสต์ให้คงอยู่ในทัศนะของประชาชนจีนให้คงอยู่สืบไป และเหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญในปี (2017) (จิราแมน สุธีรชาติ, 2560: 2) คือ การประชุมสมัชชาพรรคแห่งชาติสมัยที่ 19 ระหว่างวันที่ 18-24 ตุลาคม 2017 ที่ผ่านมามีผู้แทนเข้าร่วมการประชุมทั้งสิ้น 2,280 คน นายสีจิ้นผิง ยังคงดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีเป็นวาระที่ 2 พร้อมคณะกรรมการถาวรโปลิตบูโร ชุดใหม่อีก 7 คน นอกจากนี้ ประธานาธิบดีนายสี จิ้นผิง ได้ควบตำแหน่งเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ และนายหลี่ เค่อเฉียง เป็นนายกรัฐมนตรี รวมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการถาวรอีก 5 คน ได้แก่ (1) นายหลี่ จ้านซู ผู้อำนวยการพรรคคอมมิวนิสต์และประธานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (2) นายหวาง หยาง รองนายกรัฐมนตรีสายปฏิรูป (3) นายหวัง อู่หนิง นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ของพรรคคอมมิวนิสต์ (4) นายจ้าว เหลอจี กรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ และ (5) นายหาน เจิ้ง เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์สาขาเซี่ยงไฮ้ โดยเป้าหมายการประชุมครั้งนี้ถือเป็นการสานต่อความฝันของจีน (Chinese Dream of National Rejuvenation) คือ สร้างสรรค์ประเทศสังคมนิยมที่ทันสมัยในยุคนใหม่ (Socialist Modernization) และพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศมหาอำนาจชั้นนำของโลกให้บรรลุผลภายในปี 2050 โดยยึดมั่นในหลักการ “หนึ่งประเทศ สองระบบ” (One country Two system) ซึ่งหมายถึง จีนแผ่นดินใหญ่และเขตบริหารพิเศษฮ่องกงและมาเก๊า และ “หลักการจีนเดียว” (One China Principle) ในการตรึงความสัมพันธ์จีนแผ่นดินใหญ่กับไต้หวัน ซึ่งการพัฒนาและปฏิรูปประเทศมีความครอบคลุมทั้งด้านการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมพร้อมรับรองหลักความคิดของประธานาธิบดีนายสีจิ้นผิงว่าด้วย “สังคมนิยมแบบจีนสำหรับยุคใหม่” ในธรรมนูญพรรคคอมมิวนิสต์จีน (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

โดยสรุป ระบบการเมืองของประเทศจีน มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับผู้นำประเทศนำมา ซึ่งการกำหนดนโยบายความมั่นคงภายในประเทศ เนื่องจากพรรคคอมมิวนิสต์จีน (Chinese Communist Party : CCP) เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีอำนาจเด็ดขาดและสูงสุด โดยมีลักษณะเป็นประชาธิปไตยรวมศูนย์ (Democratic Centralism) นอกจากนี้ ตามธรรมนูญของพรรคได้กำหนดให้มีการประชุม “สมัชชาพรรคแห่งชาติ” (National Party Congress) ทุก 5 ปี ซึ่งเป็นการประชุมผู้แทนพรรคระดับชาติ และคณะกรรมการกลางพรรคฯ อันเป็นหน่วยงานการนำสูงสุดของพรรคคอมมิวนิสต์จีน มีอำนาจสูงสุด ในการตัดสินใจการบริหารประเทศ ตั้งแต่การบังคับใช้กฎหมาย และกำกับดูแลหน่วยงานต่างๆ รวมถึงอำนาจของพรรคฯเหนือกองทัพประชาชน จึงอาจกล่าวได้ว่า สาระสำคัญของการประชุมสมัชชาแห่งชาติครั้งที่ 19 นี้ เป็นการกล่าวถึง

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อการปฏิรูปและการพัฒนาประเทศในช่วงห้าปีข้างหน้า ที่เป็นก้าวสำคัญต่อการพัฒนาสังคมนิยมในแบบฉบับของจีน

บทสรุป (Conclusion)

เปรียบเทียบการเมืองการปกครองของประเทศสหรัฐอเมริกากับสาธารณรัฐประชาชนจีน

จากการศึกษาการเปรียบเทียบการเมืองการปกครองของมหาอำนาจทั้งของสาธารณรัฐประชาชนจีน และอเมริกา สามารถดึงประเด็นสำคัญ ประกอบด้วย ผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interest) และ วัตถุประสงค์ความมั่นคงแห่งชาติ (National Objectives) การบริหารราชการแผ่นดิน ดังรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

สาธารณรัฐประชาชนจีน	ประเทศสหรัฐอเมริกา
ผลประโยชน์แห่งชาติของจีน ประกอบด้วย 4 ประการ คือ 1. การปกป้องชาติและประชาชนอย่างมั่นคง ปลอดภัยจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ 2. การปกป้องความมั่นคงทางการเมือง ภายใต้พรรคคอมมิวนิสต์ เป็นภารกิจพื้นฐาน เพื่อสร้างความมั่นคงทั้งภายในและภายนอกประเทศ 3. การปกป้องอธิปไตย และบูรณภาพแห่งดินแดน 4. การพัฒนาทางสังคมและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนทั้งภายในและระหว่างประเทศอย่างสมดุล	ผลประโยชน์แห่งชาติของสหรัฐอเมริกา ประกอบด้วย 4 ประการ คือ 1. การปกป้องประชาชน ประเทศชาติและวิถีชีวิตชาวอเมริกัน 2. การส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา 3. การดำรงรักษาสันติภาพผ่านความเข้มแข็ง 4. การขยายอิทธิพลของสหรัฐอเมริกา
เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนยึดมั่นในผู้นำที่ใช้หลักการผูกขาดอำนาจของพรรค ซึ่งมีประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการเมือง ทำให้ทุกหน่วยงานของรัฐบาลได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบตุลาการที่เป็นธรรม ส่งเสริมการสร้างพรรคการเมืองให้สะอาดโปร่งใสปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน เพิ่มเสถียรภาพทางสังคม	เพื่อกำจัดภัยคุกคามที่เป็นอันตรายจากตัวแสดงที่เป็นรัฐและไม่ใช่อำนาจ เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกา ดำรงไว้ซึ่งศักยภาพทางทหารในการป้องปรามภัยคุกคามในทุกรูปแบบอัน เป็นการดำรงรักษาไว้ซึ่งสมดุลแห่งอำนาจในภูมิภาคและมีความต้องการที่จะร่วมมือกับประเทศพันธมิตรอย่างใกล้ชิด
เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของกองทัพในการป้องกันประเทศทั้งทางบก ทะเล อากาศ และไซเบอร์ และคงไว้ซึ่งการแสดงแสนยานุภาพทางทะเลของจีน	เพื่อแสวงหาประเทศพันธมิตรและแนวร่วมในการพัฒนา อันจะทำให้ประเทศชาติมั่นคงและมั่งคั่งภายใต้ระเบียบโลกได้อย่างสมดุล

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน	ประเทศสหรัฐอเมริกา
รูปแบบการเมืองแบบของพรรคเดียว ควบคุมไปกับการเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจแบบรัฐทำ นำพา และกำกับควบคุม เป็นระบบเศรษฐกิจ	ตามยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงแห่งชาติฉบับใหม่ สหรัฐอเมริกาจะดำเนินนโยบายบน บรรทัดฐานของการยึดเอาประโยชน์ของสหรัฐอเมริกามา อันดับแรก และจะหวนคืนสู่
การตลาดทุนนิยม หรือที่จีนเรียกว่า ระบบสังคมนิยมตามแบบฉบับจีน	ภูมิภาคอินโด
การปรับแก้กฎหมายพื้นฐานว่าด้วยการเปิดทุน “ความคิด สี่จีนผิง ว่า ด้วยสังคมนิยมในแบบอัตลักษณ์จีนเพื่อศักราชใหม่” ปรับโครงสร้างหน่วยงานองค์กรในคณะรัฐบาล เช่น จัดตั้ง “คณะกรรมการกำกับตรวจสอบแห่งชาติ” ทั้งในระดับรัฐและในระดับพรรค รวมทั้งการจัดตั้ง “คณะกรรมการเสถียรภาพทางการเงินแห่งชาติ” เพื่อรักษาความเป็นศูนย์กลางการนำของพรรคฯ และปกป้องสิทธิผลประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง สภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ (National People’s Congress : NPC) ให้การรับรองการปรับแก้รัฐธรรมนูญ โดย “ยกเลิกมาตราจำกัดวาระดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดีไม่เกินสองสมัย”	มีการปรับปรุง อาวุธนิวเคลียร์ของสหรัฐฯ ให้มีความ ทันสมัยเพื่อปกป้องประเทศให้รอดพ้นจากการคุกคามจากเกาหลีเหนือ เรียกร้องสภาองเกรสหาทางออกให้กับข้อตกลงนิวเคลียร์อิหร่านด้วยแนวทางที่เหมาะสม สหรัฐอเมริกาจะเดินหน้าต่อสู้กับกลุ่ม IS ต่อไป จนกว่ากลุ่มก่อการร้ายนี้จะพ่ายแพ้ เรียกร้องให้สภาองเกรสยุติมาตรการลดรายจ่ายโดยอัตโนมัติหรือที่เรียกว่า sequester และเรียกร้องให้สภาองเกรส อนุมัติงบประมาณทางทหารอย่างเต็มรูปแบบ
รูปแบบการปกครองประเทศแบบรัฐรวมที่เป็นสหพันธรัฐ (Federal State) แบ่งเป็น 3 ส่วน 1. การปกครองส่วนกลาง (Federal Government) 2. การปกครองในมลรัฐ (State Government) 3. การปกครองท้องถิ่น (Local Government) รัฐบาลท้องถิ่น (Local Government) 1. เคาน์ตี 2. มิวนิซิพอล 3. ทาวน์และทาวน์ชิพ 4. เขตพิเศษ 5. เขตโรงเรียน	รูปแบบการปกครองของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีนแบ่งออกเป็น 5 ระดับชั้น (1 รัฐบาลกลาง+รัฐบาลท้องถิ่น 4 ระดับชั้น) รัฐบาลท้องถิ่น มี 4 ระดับชั้น คือ 1. องค์การบริหารระดับมณฑล 2. เทศบาลนคร 3. อำเภอ 4. ตำบล

องค์ความรู้ที่ได้รับ (Knowledge)

ประเทศสหรัฐอเมริกาผู้นำแห่งโลกทุนนิยมกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีนผู้นำแห่งโลกสังคมนิยม ประเทศมหาอำนาจทั้งสองมีความเป็นมิตรพึ่งพากันมาโดยตลอด แต่ปัจจุบันกลับมาเป็นการต่อสู้กันอย่างรอบด้านทั้งทางด้านการเมือง ด้านสงครามการค้า สงครามด้านเทคโนโลยี เกมการต่อสู้ครั้งใหญ่นี้ ถือได้ว่าเป็นไปเพื่อกำหนดอนาคตโลก โดยแข่งขันกันทางด้านการใช้ “Soft Power” ในรูปแบบ “สงครามเย็น” ผ่านวัฒนธรรม การศึกษา และการทูต

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ. (2560). “สหรัฐอเมริกา”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.thaibiz.net/th/market/United-States-of-America>. สืบค้นเมื่อ 26 มีนาคม 2561.
- จิราภรณ์ สุธีระชาติ. (2560). “สีจิ้นผิง สานต่อความฝันจีนก้าวเข้าสู่ “ยุคใหม่” ขึ้นแท่นผู้นำทรงอิทธิพลสูงสุด”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.scebic.com/th/detail/file/product/4112/evanalfv6c>. สืบค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2561.
- ไชยสิทธิ์ ตันตยกุล. (2558). “โครงสร้างทางการเมืองของจีนและบทบาทหน่วยงานด้านคลังสมองต่อการกำหนดนโยบายด้านความมั่นคง”. *วารสารเสนานิทัศน์*. 64(1): 221-222.
- ศูนย์จีนศึกษาและศูนย์การเรียนรู้จีนศึกษาบรมราชกุมารี และสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2561). การประชุมสัมมนาเชิงวิชาการ เรื่อง EAST ASIA IN 2018 : จากที่ประชุมสมัชชาครั้งที่ 19 สู่วิชาการความเป็นมหาอำนาจโลกของจีน. ณ ห้องประชุมประกอบหุตะสิงค์ ชั้น 3 อาคารเอนกประสงค์ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์.
- สถานีวิทยูเวียดนาม. (2560). “การประชุมสมัชชาใหญ่พรรคสมัยที่ 19: หัวเลี้ยวหัวต่อสร้างนิมิตหมายการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของจีน”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://vovworld.vn/thTH/vov>, สืบค้นเมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2561.
- สงขลา วิชัยชิตะ. (2558) “ระบบการเมืองการปกครองและสถาบันทางการเมืองการปกครองในประเทศภาคพื้นยุโรปและอเมริกา”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.stou.ac.th/Schools/Slw/upload> สืบค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2561.
- สุวคนธ์ เจริญ และ เพ็ญลักษณ์ ปรุณหนูพิง. (2559). การศึกษาโครงสร้างอัตราค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่รัฐของสาธารณรัฐประชาชนจีน. สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. เอกสารอัดสำเนา.
- อารีย์ นัยพินิจ ภัทรพงษ์ เกริกสกุล และธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2557). “การปรับตัวภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์”. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา*. 57(3): 1-11.
- Donald J. Trump. (2017). National Security Strategy of the United States of America. Retrieved January 26, 2018, from <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>, pp 1-4.
- Xi Jinping. (2018). Secure a Decisive Victory in Building a Moderately Prosperous Society in All Respects and Strive for the Great Success of Socialism with Chinese Characteristics for a New Era. Retrieved January 26, 2018,

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์เผยแพร่

“วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์” เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา ผู้สนใจทั่วไป และแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการทางสังคมศาสตร์ หลักรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ บริหารธุรกิจ บริหารการศึกษา พระพุทธศาสนาและปรัชญา ตลอดจน บทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกให้กับปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคม

การพิจารณาและคัดเลือกรับบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 2-3 ท่าน โดยบทความผู้พิมพ์ภายนอกได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร และมีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้ จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้พิมพ์บทความและผู้พิมพ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review)

ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์ ตีพิมพ์บทความประเภทต่างๆ ดังนี้

1. บทความวิจัย

รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อเหตุการณ์และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดๆ มาก่อน ควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

- 1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ
- 1.2 ผู้พิมพ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 1.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 1.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหาครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล
- 1.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ
- 1.6 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย
- 1.7 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods) อธิบายถึง กระบวนการดำเนินการอย่างละเอียด และชัดเจน กล่าวถึง รายละเอียดของวิธีการศึกษา ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้ง สถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1.8 ผลการวิจัย (Research Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการวิจัย ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่องและแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิตามความเหมาะสม

1.9 อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion) ผสมผสานเปรียบเทียบ และผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง เชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวกับงานวิจัยนั้น รวมทั้ง ข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

1.10 ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions) ระบุข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.11 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association Citation Style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้พิมพ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย

2. บทความวิชาการ

หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึง ใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ ควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษบรรทัดถัดมา

2.2 ผู้พิมพ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้ง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นการค้นหาข้อมูล

2.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนแนะนำและปูพื้นเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหา

2.6 เนื้อหา (Content) เนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นเรื่องย่อยๆ และการจัดเรียงลำดับเป็นไปตามรายละเอียดของเนื้อหา

2.7 บทสรุป (Conclusion) การสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจน กระชับ โดยมีการสรุปปิดท้ายเนื้อหาที่นำเสนอ

2.8 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association Citation Style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้พิมพ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์ต้องส่งบทความผ่านระบบออนไลน์ได้ที่ <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/assr/index>

รูปแบบบทความและการตีพิมพ์เนื้อหาบทความ

1. การเตรียมต้นฉบับบทความ มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ขนาดต้นฉบับ ขนาดหน้ากระดาษ B5 โดยมีการตั้งค่าหน้ากระดาษ ความกว้าง 7.5 นิ้ว และความสูง 10.5 นิ้ว โดยเว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบนและด้านซ้าย 1 นิ้ว ด้านขวาและด้านล่าง 0.5 นิ้ว

1.2 รูปแบบการพิมพ์ เนื้อหาในบทความส่วนแรก จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย บทคัดย่อ คำสำคัญ และเชิงอรรถ อยู่ส่วนหน้าแรก ส่วนที่สอง จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ เนื้อหาบทความที่อยู่ส่วนหน้าที่สองเป็นต้นไป

1.3 ใช้รูปแบบตัวอักษร TH Sarabun PSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด

1.4 หัวกระดาษ ประกอบด้วย เลขหน้า ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านขวาบน

1.5 ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.6 ชื่อผู้พิมพ์ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล ไม่ต้องมีคำนำหน้า เว้น 2 เคาะระหว่างชื่อ และนามสกุล ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษใต้ชื่อเรื่อง

1.7 เครื่องหมายเลข เขียนไว้บนนามสกุลผู้พิมพ์ เพื่อระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของผู้พิมพ์ เพื่อระบุเชิงอรรถ (Footnote) ไว้ด้านล่างกระดาษ

1.8 เชิงอรรถ (Footnote) ให้เขียนไว้ด้านล่างของส่วนหน้าแรกที่มีเครื่องหมายเลขกำกับไว้บนนามสกุลผู้พิมพ์ ให้ระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของผู้พิมพ์ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวธรรมดา กรณีที่ผู้พิมพ์มีสถานภาพเป็นนักศึกษาให้ระบุหลักสูตรที่นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่ เช่น หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นต้น ทั้งนี้ การระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้พิมพ์นั้น ผู้พิมพ์ต้องระบุทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษด้วย

1.9 หัวข้อบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.10 เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 7 ตัวอักษรจากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ชิดขอบทั้งสองด้าน ส่วนเนื้อหาบทความที่อยู่หน้าที่สองเป็นต้นไปให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เช่นกัน ทั้งนี้ ควรมีความยาวไม่เกิน 300 คำ และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์

1.11 หัวข้อคำสำคัญ/อังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย ระบุคำสำคัญที่นำไปใช้เป็นคำค้น คำสำคัญแต่ละคำค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (;) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ โดยจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร

1.12 หัวข้อเรื่อง ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.13 หัวข้อย่อ ย่อ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ระบุหมายเลขหน้าหัวข้อย่อโดยเรียงตามลำดับหมายเลข

1.14 จำนวนต้นฉบับ ควรมีความอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า โดยนับรวมตาราง รูปภาพ แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิง

1.15 การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) และการระบุแหล่งที่มา โดยมีรูปแบบการอ้างอิงแบบนามปี คือ การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้นๆ ให้ใช้ภาษาอังกฤษเท่านั้น ทั้งผู้นิพนธ์ที่เป็นชาวไทยและต่างประเทศ โดยระบุเฉพาะนามสกุลผู้นิพนธ์คั่นด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) และเลขหน้า ตามรูปแบบ ดังนี้ Author/(Year of Publication: page) หรือ (Author./Year of Publication: page) เช่น Anuwat (2018: 18) หรือ (Brown, 1997: 18-22) เป็นต้น หากผู้นิพนธ์มีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อคนที่ 1 แล้วตามด้วยคำว่า และคณะ หรือ et.al. (and others)

1.16 ตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ กรณีเป็นตารางให้ชื่อตารางอยู่ด้านบน กรณีที่เป็นรูปภาพหรือแผนภูมิ ให้ระบุชื่อรูปภาพหรือแผนภูมิอยู่ด้านล่าง

ตารางที่ 1 รายละเอียดรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ชื่อผู้นิพนธ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	กึ่งกลาง	ตัวหนา
หน่วยงานที่สังกัด (เชิงอรรถ : Footnote) (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
คำสำคัญ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อหลักตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อย่อย	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
เนื้อหาตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
ตาราง			
ชื่อตาราง (ตารางที่ : จัดไว้บนตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อตาราง (พิมพ์ต่อจากชื่อตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
รูปภาพ/แผนภูมิ			
ชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (ภาพ/แผนภูมิที่ : จัดไว้ใต้รูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (พิมพ์ต่อจากชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบนามปี โดยใช้เป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น
ทั้งผู้นิพนธ์ที่เป็นชาวไทยและต่างประเทศ

เอกสารอ้างอิง : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association Citation Style)
โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้นิพนธ์
ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย

จำนวนต้นฉบับ : มีความยาวอยู่ระหว่าง 10 – 15 หน้า

2. การเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

2.1 การเขียนเอกสารอ้างอิงให้ใช้ตามรูปแบบของ APA (American Psychological Association Citation Style) โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทย หรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้นิพนธ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย หากผู้นิพนธ์มีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อคนที่ 1 แล้วตามด้วยคำว่า **และคณะ** หรือ **et.al. (and others)** โดยจัดเรียงตามพยัญชนะ สระ ตามรูปแบบการอ้างอิงตามลำดับก่อนหลังให้ถูกต้อง

2.2 การเรียงลำดับเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (References) ให้เรียงตามลำดับอักษรของชื่อผู้นิพนธ์ โดยไม่ต้องมีตัวเลขกำกับ ให้เริ่มต้นด้วยรายชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อน และต่อด้วยรายชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาต่างประเทศ และชื่อผู้นิพนธ์ให้อ้างนามสกุลก่อน โดยเขียนตามรูปแบบเดียวกันกับการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ

ตัวอย่างลำดับการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

เอกสารอ้างอิง (References)

การกีฬาแห่งประเทศไทย. (2558). **คู่มือผู้ฝึกสอนกีฬาแบดมินตัน**. กรุงเทพฯ: กองวิชาการ การกีฬาแห่งประเทศไทย.

อนุกวัตร กระสังข์. (2560). **พื้นฐานรัฐประศาสนศาสตร์**. พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Cook, Robert D. (1995). *Finite Element Modeling for Stress Analysis*. New York: John Wiley & sons.

3. รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

หนังสือ (Book)

ชื่อ นามสกุลผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ครั้งที่พิมพ์ (ถ้ามี). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

Author.//(Year of Publication).//Title of Book.//Edition of Book.//Place of Publication.//Publisher Name.

รายงานทางวิชาการ

ชื่อ นามสกุลผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. เมืองที่พิมพ์: หน่วยงานที่เผยแพร่.

Author.//(Year of Publication).//Title.//Place of Publication.//Publisher Name.

วิทยานิพนธ์

ชื่อ นามสกุลผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. วิทยานิพนธ์ระดับ/(บัณฑิต, มหาบัณฑิต, ดุษฎีบัณฑิต). ชื่อสถานศึกษา.

Author.//(Year of Publication).//Title of Thesis.//Degree of Thesis.//Publisher Name.

รายงานการวิจัย

ชื่อ นามสกุลผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. รายงานการวิจัย. เมืองที่พิมพ์: หน่วยงานที่เผยแพร่/สถานศึกษา.

Author.//(Year of Publication).//Title.//Research Report.//Place of Publication.//Publisher Name.

รายงานการประชุม

ชื่อ นามสกุลผู้พิมพ์. (ปีที่พิมพ์). “ชื่อบทความ”. ชื่อรายงานการประชุม. วัน เดือน ปี ที่จัด. เลขหน้า.
สถานที่: สำนักพิมพ์.

Author.//(Year of Publication).// “Title of Article”.//In Title.//Date of Publication.//page.//Place
of Publication.//Publisher Name.

วารสาร

ชื่อ นามสกุลผู้พิมพ์. (ปี/เดือน/วันที่พิมพ์). “ชื่อบทความ”. ชื่อวารสาร. ปีที่พิมพ์ (ฉบับที่พิมพ์): เลขหน้าแรก
– หน้าสุดท้าย.

Author.//(Date of Publication).// “Title of Article”.//Name of Journal.//Year(Volume).//page.

หนังสือพิมพ์

ชื่อ นามสกุลผู้พิมพ์. (ปี/เดือน/วันที่พิมพ์). “ชื่อบทความ”. ชื่อหนังสือพิมพ์. เลขหน้าแรก – หน้าสุดท้าย.

Author.//(Date of Publication).// “Title of Article”.//Name of Newspaper.//page.

สื่ออินเทอร์เน็ต

ชื่อ นามสกุลผู้เผยแพร่. (ปี). ชื่อเรื่อง. “ชื่อบทความ”. [ประเภทสื่อที่เข้าถึง]. แหล่งที่มา: แหล่งข้อมูลหรือที่
อยู่บนเว็บไซต์ วัน เดือน ปีที่สืบค้น.

Author.//(Year of Publication).// “Title of Article”.// [Online].//Available.//Name of website.//
Retrieved/Date of Publication.

การสัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์. (ปี/เดือน/วันที่). ตำแหน่ง (ถ้ามี). สัมภาษณ์.

Name of Interview.//(Date of Publication).//position.//Interview.